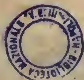
EMANVELIS THESAVRI ELOGIA, & CARMINA.

EMANVELIS

THESAVRI

PATRITII TAVRINENSIS,

Comitis, & Magnę Crucis Equitis Sanctorum Mauritij, & Lazari

ELOGIA OMNIA,

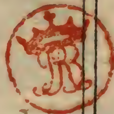
IN QVIBVS

HABENTVR PATRIARCHÆ, CÆSARES, & Patres, vna cum Carminibus, nunc primùm in vnum collecta Volumen.

AD ILLVSTRISSIMVM, ET EXCELLENTISSIMVM

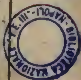
D. PETRVM BASADONNAM EQVITEM.

VENETIIS, Apud Paulum Baleonium, M DC LIV.

SVPERIORVM PERMISSV, ET PRIVILEGIIS.

Illustriſ. atq; Excellentiſ. Viro

D. PETRO BASADONNÆ EQVITI

SERENISSIMÆ REIPVBL. VENETÆ apud Regem Catholicum Exlegato.

Paulus Balionius B. A.

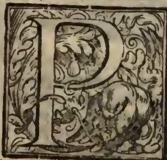
AGA dudum atq; errabunda Diſertiſſimi Em. Theſauri Elogia mea nunc demum opera in vnum volumen collecta omnia neq; honeſtiùs neque æquiùs ſub aliorum Penatium tutelam me deducere poſſe ſum arbitratus quàm Excellentiſſimæ Domus Baſadonnæ. Fœtus nimirum Eloquentiæ hoc ſæculo nobiliſſimi non alibi degere poſſe mihi ſunt viſi potiori iure quàm intra ædes E. T., vbi iampridem Eloquentia ipſa hoſpitalitatis iure gaudet, eoq; tam familiariter vtitur, vt Eloquentiæ ipſius ædes, Ædes Baſadonnæ non vna ætate paſsim ſint habitæ, Excell. Ioanne Patruo Tuo, Tuaq; E. præ cæteris illuſtre hoc damnum Familiæ veſtræ comparantibus, vt, quæ veſtra ſunt Bona, Virtutis Bona vulgò cen-

ſean-

ſeantur. Celeberrimi .n. Patrui tui eloquentia ac prudentia per quot annos ſteterit Felicitas Publica, & per quot tuæ ipſius E. virtute futurun ſit vt ſtet, paſſim edicunt ciues, paſsim ijdem nec infeliciter ominantur. Tuæ Sapientiæ pondus Senatus non rarò eſt expertus; omnigenam Eruditionem Tuam ſæpiùs eſt admiratus; tuæ facundiæ vim ſenſerunt externi Reges in Conſilia Patriæ tuæ proficua non allecti modò, ſed pertracti. Quæ cum ita ſint dum Lapidariam (ita .n. Elogiorum Artem indigetauit Nobilis iſte Author) quæ inter Oratoriam, ac Poeſim media vtriuſq; delicias Inſcriptionibus immiſcet, olim ſimplicem, & emortuam viuaciore huius Authoris ſtylo excitatam tot Elogiorum varij generis multitudine expreſſam; dumq; tot Heroum Elogia atq; encomia T. E. conſecro, æquo mihi iure facere videor cum Artem præſtantiſsimam, præſtantiſſimo Artifici commendem, cunq; alienas illi laudes dicem cuius promerita alienas omnium laudes æquant, eaſq; omnes facilè vincunt, quæ à me vno poſsint vnquàm proficiſci. Lapides alijs ſigni, vel Aræ ſpecie exculptos ſæpiùs dicatos nouimus; ego hiſce in Elogijs Lapidariam ipſam T.E. dico, ac ſiſto Obſequij mei monumentum non tàm facilè intermoriturum. Si Lapideas has Inſcriptiones E.T. gratas contigiſſe intellexero, optatis me nunquàm feliciùs potitum Iouem Lapidem iuro. Vale.

TYPOGRAPHVS LECTORI.

RODEVNT tandem etiam è Veneto prælo celeberrimi Emmanuelis Thesauri Elogia, eaq; in vnum volumen nunc primum congesta. Ordinis ac consilij mei rationem hanc cape; Vulgatis iam Cæsarum Elogijs plurium regionum impressionibus sola Patriarcharum Elogia recudere mens fuerat, & ad imas iam ceras peruentum erat, cum Cæsareorum Elogiorum exemplar oblatum est Lugdunense insigni auctum additamento, supra omnia Italica quæ viderim exemplaria; Patrum nimirum, siue Virtutum infulatarum, & Heroum quorundam aliorum elogijs eiusdem, vt ferunt authoris. Hæc prioribus subnectere visum est ne diutiùs apud nostrates horum etiam copia desideraretur, quæ libentiùs cæteris præfixissem, vt ordo temporis, quo ab authoris calamo promanarunt, seruaretur, cum nunc heroum potiùs ipsorum tempora seruari contingat. Indicem triplicem præmisi, Patriarcharum quidem ab ipso authore expressum, cæteros à me exaratos, vt ab ipso limine totius structuræ partes, vno obtutu posses perlustrare. Hæc te præscire volebam pro hac mea editione. Me ama, & Vale.

ELEN-

ELENCHVS ELOGIORVM.

Habes Christi Gentiles directa linea; extraneos extra lineam: quos toto volumine characteris diuersitas dabit.

MVNDI PVERITIA. PASTORES.

MVNDI ADOLESCENTIA MILITES.

Abra-

S. Io-

ELENCHVS ELOGIORVM IN XII. CÆSARES SVETONII,

Quibus singulis Epigrammata subijciuntur.

ACCESSIT.

SEQVVNTVR.

ELENCHVS
INFVLATARVM VIRTVTVM,
Quibus ſingulis Epigrammata ſubijciuntur.

ORIENTALIS ECCLESIÆ PATRES.

OCCIDENTALIS ECCLESIÆ PATRES.

PATRIARCHÆ,

SIVE

CHRISTI SERVATORIS

GENEALOGIA

Per Mundi ætates traducta

A D. EMANVELE THESAVRO

PATRITIO TAVRINENSI,

Comite, & Magnæ Crucis Equite

SANCTORVM MAVRITII,

ET LAZARI.

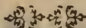
Sere-

Sereniſſimo, & Inuictiſſimo Principi

FRANCISCO THOMÆ A SABAVDIA.

Emanuel Theſaurus obſequentiſſimus

Fœlicitatem.

AGNVM illud Ingenium Magni Caroli Patris tui, qui nihil excogitauit, geſſit, genuit, niſi Magnum: cum in ingenti illo volumine quod de Regnorum exordijs conſcribebat; Regiam Christi Seruatoris Genealogiam necteret; Patriarcharum Stemma breuibus me lemmatis perſtringere iuſſit, quæ ſuo volumini adſpergeret. Hunc ego laborem, quem tanti Mecœnatis obitu, & auerſa tempeſtate conflictatus, abruperam; in ea demum tranquillitate quam Celſitudinis tuæ fauor, & Serena Clementia mihi fecit, exegi. Ambigeret proinde aliquis cui nuncupari debeat, Carolo, an tibi; cum ab illo principium, abs te finem habuerit. Ego verò vtrique dedico quod tibi dedico; qui Caroli dotes ita retines, non vt tu modo à Carolo expreſſus, ſed in te Carolus impreſſus ſit. Tibi ergo, qui bellicis laboribus (hoc etiam Patri ſimilis) erudita Muſarum otia interponere, & Martiam laurum Apollinea mutare ſoles; litterarium hoc munus offero; re-

ſcan-

gium prorsus ac te dignum, ex ea parte, quam de genio tanti Regis contraxit; inuentione videlicet, forma, plerisque sententijs, quas suis ipse monitis suoque calamo infernit, vel expoliuit. Vt ambigere nefas sit, quin eadem religione, qua catera soles Diui Genitoris opera, & cogitata, hoc etiam paterna Mentis commentum prosequare. Vale inuictissime Princeps, & vince.

MVNDI PVERITIA PASTORES.

ADAM, & EVA.

Linea infamis.		Christi linea.
Cain.	*Abel.*	Seth.
Henoch.		Enos.
Irad.		Cainam.
Vauiael.		Malaleel.
Mathusael.		Iared.
Lamech.		Enoch.
		Mathusales.
Iabel. *Iubal.* *Tubal.*		Lamech.

ADAM
TERRÆ FILIVS.

ÆNIGMA.

Siste gradum viator; mira leges.
Hic ille iaceo, per quem omnes iacent.
Natalis mihi Sedes Damascus,
Licet in Creta nato.
Creticum quippè signum dum instituor,
Ex Typo Prototypus fio.
Vt Hominem me verè dicas, fictum & verum:
Cælo natum ex cæno.
Nec orbus, nec posthumus fui,
Sed Patris expers:
Vel fecit me Pater, non genuit.
Matrem habui, quæ me habet.
Lignea Nutrix, sine lacte,
Virum me aluit, non Puerum.
Filiam non filiam Vxorem duxi.
Quæ simul nata, & nupta,
Vno partu Nepotem mihi & Liberum, genuit.
Rex sine vrbibus, diues sine auro,
Sine magistro eruditus, ludum aperui,
Tot nactus auditores, quot homines.
Heu stolida sapientiæ fames!
Cum omnia scirem, vt plura scirem, desipere cæpi.
Virorum sapientissimus dementor à fœmina.
Quà male-suadâ:

Pomum, cœlesti interdicto circumscriptum, attingens,
Beatæ Syluæ fructus dum carpo,
Syluam amitto.
Itaq; cum profugâ Coniuge,
Ex Rege Agricola.
Quia Numen non colui, Terram colui.
Hoc vno concordes Coniuges,
Quod vno iuncti iugo,
Matris vterum tamdiu secuimus,
Donec vtero nos recepit.
Itaque, me Vxor immortalem peremit;
Vxorem ego; vterque omnes.
Ah, quam de minimo periuimus!
Tantum malum attulit malus.
Cuius frondibus obuolutus Anguis,
Venenum vomuit, omnes hauserunt.
Tuus ergo Genitor, sed nunquam visus,
Te peremi antequam gignerem.
Sed, ò lætas malorum vices!
Ligno eodem reparatus, quo perij,
Indidem venenum traxi, & medelam.
Vnà in arbore ego deliqui, multatus est Deus.
Cuius à cæde rediuiuus,
Superos petij, cum Inferos petijt.
Minus egeram nisi peccassem.
Nomen flagitas?
Quatuor Mundi plagarum nomina ab Græcis pete,
Anatoli, Dysis, Arctos, Mesembria:
Abscissa nominum capita iunge; nomen habebis.
Decubui cognati mihi Mundi Anno
ↃMXXX.
Surrexi post Annos
M.M.M.M.M. CC XXXII.
Gaude Viator, ac perge.

CAIN ADAMI FILIVS.

EPITAPHIVM.

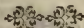
Huc mala verba, Viator.
Perditorum Princeps tales poſcit inferias.
Hic auarus Agricola, felicis Frater Paſtoris,
Peiores fruges Aris imponens, omnes amiſit;
Et ingratus Deo Sator, ingrata ſibi Sata deprehendit.
Itaque mordaci conſumtus inuidia,
Quod Abelis Hoſtijs felicius ſuccederet;
Ne fraternæ Victimæ litarent, Victimam fecit Fratrem.
Primus hic flagitiorum inſtitor,
Mortem inuenit, & inuexit.
Horruit Mors expiandis ſceleribus nata,
Primos ſibi aditus per innocentis iugulum frangi.
Mirata primo ſe ictu magnam Orbis partem orbaſſe.
Tam dulci delinita ſanguine, innocentes auidiùs petit.
Tam dextero erudita iactu, cæteros certiùs ferit.
At non impunè tulit proditor;
Forum nactus Syluam ſuam, teſtem Mortuum,
Apparitorem Vmbram, carnificem Culpam, iudicem Deum.
Ergo inani pauore territus, ac ſeipſum terrens,
Idem ſemper, & alius; ibi ſemper, & alibi;
Se fugit ac ſequitur, ſceleſtus ſceleſtum;
Vmbram ſuam pauet, mendax mendacem:

Inter

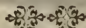
Inter mortis metum, ac vitæ odium,
Vt nullibi viuat, vbique viuens;
Quia timenda non timuit, timet non timenda.
Vrbem primus condidit; nec immeritò:
Vt si campis securitatem depulerat,
Carcerem sibi moliretur.
Sed nulla impijs tuta latebra;
Cum malis vbiq; malè sit.
Hunc Vrbe suà exulantem
Lamechus Nepos pro fera ferit,
Facili errore, ferarum similem.
Æquo igitur, & iniquo iure,
Malus à Malo supplicium capit, quod dedit:
Et parricidio fratricidium expiatur.
Bis lugendum Parentibus facinus;
Cum committitur, & cum punitur.
Malè moritur, viuis Parentibus:
Ab Furijs raptatus, primus Tartarum fundauit.
Fuge Viator, ac solum quate.

ABEL
ADAMI FILIVS.

TVMVLVS.

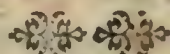

Viator, quid est?
Clamosum hoc Solum,
Et ignotam de glebis vocem, formidas?
Primus hic omnium tumulus Mortalibus patuit.
Nondum patiente Terra suis se fœtibus farciri.
Conditur sub hoc caspite virgineus Pastor;
Primorum Hominum secunda proles, & primum funus.
Male suis oculis vaticinati Parentes,
Abelem, hoc est luctum, vocarunt:
Atqui mortem omnibus; vitam nemini flendam, transegit.
Mortalium innocentissimus, artium innocenissimam reperit,
Pastoritiam:
Optimi Principatus imaginem.
Nam errantium Pecudum populo sub legem misso,
Regale munus, & gregale permiscens,
Pedum prò sceptro gestauit.
Itaq; Rex inter Oues, Ouis inter Reges,
Obsequentissimæ lanigerorum reipublicæ
Imperando seruijt, seruiendo imperauit.
Villis, non iugulo, tributum imposuit.
Petebat sine naufragio Phryxeas opes è Caula.
Nam pro auro vellus erat;

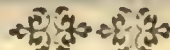
Et

Et germanum vocabulum retinente pecunià,
Pecus tondebat, non Populos,
Quin Ouium lacte, non carnibus, vsus.
Cædibus viuere noluit.
Ita Gregis altor, & alumnus.
Suarumq; Ouium collactaneus,
Alimento similes mores traxit,
Candidos, non cruentos.
Primus tamen Sacerdos Aris Agnos admouit:
Sed ouantes Ouiculæ Deo cadebant,
Et oris sono se beatas professæ,
Tantundem præsagibant Pastori.
Vis scire quam opima obtulerit?
Tales Hostias vt voraret auidius Numen,
Linguosam in flammam deuolauit:
Nec secundas mensas curauit, Caini fruges.
O implacatam Cognatorum inuidiam!
Tabuit cæcà rabie Germanus Cain,
Ac diù designatum
Blandè seduxit, proditòriè trucidauit.
Quæris quo Telo? Ligneo.
Nam tali ex materia nata Mors.
Quæris quid petiuerit? guttur:
Hoc enim Mortis vestibulum fuerat.
Vt non dubites in Abele multatos esse Parentes.
Ah' peccantium stolidæ mentes!
Mutum putabat Cain flagitium, compresso illo iugulo.
Sed proditorem omnia produnt.
Hem fracto gutture vocalior Abel,
Hoc è Tumulo Parricidam terrefacit,
Et viuum citat extinctus.
Condisce, Viator:
Infandum facinus muta fantur.

HENOCH
CAINI FILIVS.
IRAD Henoci Filius.
VAVIAEL Iradi Filius.
MATHVSAEL Vauiaelis Filius.

CENSVRA:

Tecum mihi res est diuine Scriptor, Moses,
Quod gesta virorum quatuor
Henoci, Iradi, Vauiaelis, Mathusaelis,
De commentarijs eraseris,
Et sæcula totidem nominibus, non hominibus, distinxeris
Sonas nimirum nomina, siles vitam;
Vacuisq; trophæis nudum titulum inscribis.
Quid nomina sine gestis? quod gesta sine nomine.
Vtraq; perierunt; hæc auribus, illa oculis.
Perinde est carere fastis, ac factis.
Fallor: Actuarium censurà libero.
Suis coloribus singulorum gesta pinguntur,
Deum à Caino dicuntur sati,
Exurgunt suos in ortus virulenta germina:
Radicis vitium continuant thyrsi.

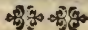
Deformes ſunt omnes, non difformes:
Fœdo exemplari ſimiles.
Quorſum igitur auita Nepotum crimina
Argutus ingereret Scriptor?
Narranda non erant facta, ſed mutanda nomina.
Aut ſinguli Caino ſimiles vixere,
Aut vnus in ſingulis Cain reuixit.
Modeſtus proinde, non moleſtus Moſes,
Ne vel aures loquendo,
Vel hiſtoriam ſilendo læderet,
Loquaci ſilentio.
Infanda geſta nec euulgauit, nec tacuit.
Annorum etiam numerum conſultò ſiluit:
Nihil enim viuunt, qui malè viuunt;
Nec annos impij vſurpant, ſed perdunt.
Nouo igitur inuento ſupplicio,
Sceleſtos vlciſcitur dum tacet ſcelera:
Calamo pungit quos expungit:
Totq; capita obtruncat, quot truncat nomina.
Iacete igitur æternùm
Inceſti, Latrones, Parricidæ;
Digna Caino Proles.
Prò latebra, & ſepulcro, ſilentium dono.

LAMECH
MATHVSAELIS FILIVS.

ENTHVSIASMVS.

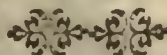

Quorsum Fata consulis Lameche,
Quem inconsultum facta condemnant?
Afflatus vaticinor. Quid hoc est?
Bis amans, bis amens,
Non vno contentus iugali vinculo,
Gemino te mancipium ligas?
Vtramq; igitur pellicem, vtramq; succubam facis.
Vt fatidico iam nomine arguaris,
Lamechus mechus.
Quæ hæc discors concordia,
Cor vnum in discordes scindere Coniuges;
Et alternis Liberis, alternas inducere Nouercas?
Licet sine lituo, & infula præsagire:
Certum tibi odium riuales infligent Coniuges,
Cum incerti confligent amores.
Vno flagrabis incendio,
Cum geminus Hymen aduersis bellabunt facibus.
Malo omine Polygamia licentiam facis ex Bigamia.
Nam septuagies septies plectendus,
Septem, & septuaginta Liberos suscipies, & depones;
Toties Orbus, quoties Pater.
Impius verò Genitor,

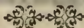
Impio terram Genere onerabis.
Magis impius Nepos,
Impiorum Principem Atauum pro fera cædes.
Nil tibi debet Terrarum Orbis,
Quod Cainum exanimas, si eius animum retines.
Vno iaculo Caino mortem, Vitijs vitam, dedisti.
Errabit oculus, at non errabit manus,
In flagitia per se docilis.
Filij etiam nece Ataui Manes placabis.
Aequè scelestus, siue scelestos gignas, siue occidas.
Hoc habent pessimi optimum,
Quod mutua sese per arma plectunt:
Hoc pessimum, quod sine scelere non possunt plectere.
Diuinare iam libet:
Incipiet mors hàc te punire quà peccas.
Marcente siquidem vtraq; pupilla,
Antequam vita careas, orbe carebis:
Et mortuo destinatam noctem viuus anticipabis.
Regent te filij errantem Patrem,
Qui errantes filios non regis.
Te cæcum antecedent, qui scelestum sequuntur.
Ibis tandem cum Filijs præceps Genitor.
In Diluuio naufragus.
Cupidinis flammis ambustus, in vndà peribis.

IABEL.
LAMECHI FILIVS.

PROSOPOPEIA.

Viator,
Bene mihi precare si malus es.
Ego Lamechi primigenius, sed Patre peior,
De malis benè merui.
Nam cum Cælo teste viuerent impij,
Nec vlla sceleribus daretur latebra;
Pellicea primus tentoria prætexui,
Quæ Cæli conspectum raperent.
Debet igitur impietas mihi, quod Cæli oculos fugit.
Citiusq; adulta, quia inulta,
Nec Patre caruit, nec Patria:
Et sub Ouillis pellibus latitarunt Lupi.
Sed maius aliquid merui.
Nam cum auitum crimen aratris luerent homines,
Sepulcro proludentes in sulco;
Tam improbę seruituti
Vicaria Boum colla succedere coegi.
Hominum iugum remolitus in Bruta.
Felici ergo talione,
Peccarunt Iuuenes, plectuntur Iuuenci.
Nec tardis modo Armentis imposui.
Nam quod ferox Equus Equiti seruit, meum est munus.

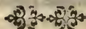
Illexi oblato freno ieiuna quadrupedis ora.
Ille, vt ignota xenia ignarus hausit.
Totam vorauit seruitutem.
Irascitur iam rabidus.
Et spumæ liuore exosas inquinans phaleras,
Vndante collo subrigitur:
Ac terram scrutante Vngula, me quærit.
Seruit tamen ingratijs,
Suosq; Domino commodat pedes.
Quanta mihi debeas Viator, vides.
Equum verte, ne Tumulum euertat.
Nam qui Cælum spectare nolui,
Parum egi, si à Cælo spector.

IVBAL
LAMECHI FILIVS.

NÆNIA.

Fingite luctum ridentes Præficæ:
Talemq; Næniam exsibilate.
Iaces ah tandem, ac taces,
Modulantium Chorage Iubal.
Dedisti tuæ voci pœnas.
Nam exiguum spiritum quo vita ducitur,
Tu primus frangere ausus ad melodiam,
Spiritum simul emisisti, & amisisti.
Consensere Astra in tuos obitus.
Tu enim cælestis Harmoniæ sectatus imaginem,
Sacrum Planetarum concentum furatus,
Diuorum delicias Mortalibus propinasti.
Poscebant mutæ Animantes suo de tortore supplicium.
Tu enim primus Testudinem, anguem innoxium,
Portatili sua domo eliminasti,
Vt Harmoniam angui nocentiorem,
Vacua illà in latebra conderes.
Tum secta Pecudum viscera
Imparibus discreta numeris tetendisti;
Vt pollice verberata, aures mulcerent.
Vah Ingratus Pastor!
Qui Greges in cytharæ equuleo mortuos torques;

Et

Et inter tormenta canere iubes.
Crudelis! vt lætos ad Agnorum gemitus,
Choreas ducant Pastorum chori,
Agnorum visceribus ludis.
Malè tibi sit Iubal,
Qui tam dulci peste
Aures afficis, vt inficias animos.
Latet inter cytharæ fides Cupido infidus;
Qui canoris imbellium pecudum neruis
Feroces Hominum eneruat Spiritus:
Et arcu eodem
Chordas ferit, & corda.
Ridet interim furtiua Mors,
Quæ dulces inter modos
Inauditum securiùs explicat pedem;
Et læta meditantes letho præuenit.
Stabis æternum exemplum, Iubal.
Tibi iocosa Lyræ fila pulsanti,
Tenue vitæ filum fata succident:
Carebis funebri luctu letitiæ author.
Et qui flebili seculo non fleuisti,
Extinctus ridebere.

TVBAL
LAMECHI FILIVS.

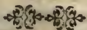
HYPOTYPOSIS,

Ex alia in aliam vocaris musicam, Viator.
Auras plectro demulsit Iubal:
Aures malleo Tubal obtundit.
Ille tibyę repertor, hic gladij.
Vtrumq; noris ab vno satum Lamecho.
Nam effœminatus, ac ferus Pater,
Titulum diuisit Hæredibus.
Hinc alter effœminatur ad cantum;
Alter efferatur ad arma.
Dubitas de magistro?
Cerne tam diræ artis rudimenta,
Dices tam bonum ingenium à malo Genio.
En vt ipso propè de Tartaro
Vulnificum ferrum scrutatur, veneficus.
Vides, vt sibilantes circum caminos
Fumosus cursitans Faber,
Anhelantes agitat folles;
Qui toties animati, & exanimes,
Alternum spiritum flammis inspirant?
Illic crudus artifex ferrum coquit;
Flammis domitum malleo cruciat;
Et ferro ferrum flagellat.

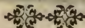
Quaris cur tam ferum sit ferrum?
Suas in nobis vindicat plagas;
Et vulneribus eruditur vt vulneret.
O dira vitæ fastidia!
Breuem vitam fecit Natura,
Breuissimam culpa, Ars nullam.
Inuentus est Caini Nepos, qui Caino inuidiam demeret:
Ille mortem vocauit, hic alas addit:
Ille in campum duxit, hic armat:
Ille fecit vt mortalis mori possit,
Hic vt nemo viuus securus viuat:
Ille vnum occidit, hic quantos?
Quoties quisq; ferro cadet; in hunc clamabo,
Ferreus erat, qui ferrum reperit.
At malo tuo malam artem exerces Tubal.
Ferrum cudis, ferro cades.
Parricidam fecisti Patrem;
Caderis à Patre.

SETH
ADAMI FILIVS.

SIMILES.

Hactenus praua germina.
Nunc ſacra, & duratura.
Mala tempora melioribus penſantur.
Quicquid Adamo ſuſtulit Cain, Adamus orbi reponit.
En, geminum cum Abele Sethum.
Idem, & alius ab eo eſt.
Eadem frons, Religio eadem, idem Animus:
Iunge nomina, totos iunxeris.
Itaq; ſero partu fœcunda Mater,
Duos peperit in vno, vel bis peperit eundem.
Non perijt Abelis innocentia, ſed deſultauit in Fratrem.
Diceres tam grandem animam,
Non vno contentam corpore, gemina impleuiſſe.
Aut geminandæ Parentum voluptati,
Bis natum eſſe vnum.
Nec in vno quidem ſtabit.
Exibit generis inuicti linea nobilis;
Et Patria virtus ſemel agitata
Aget ſe in ſuccidaneos Heroas.
Felicioribus illi terram aratris beabunt.
Gregibus, ac Regibus leges ponent:
Ingenuas artes, ingenio extundent.

Templa Deo, Templis Vates vouebunt.
Decidet passim execranda fratricidæ propago;
Et Abelis nitorem
Irrupta Sethi Gentilitas diù retinebit:
Mersoq; Orbe, sola enatabit.
O' quæstuosam Caini inuidiam!
Dum Virgunculum perdit, fœcundum facit:
Et vnum metendo, innumerabiles serit.
Sic profuturus semper noceat liuor.
Timebit Orcus feracis exemplum vulneris.
Cum Dei filium occidet,
Tertium Abelem;
Fertili sanguinis elemento innumerabiles gignet.

ENOS SETHI FILIVS.

ENCOMIVM.

Enossi verò laudibus nil potius addiderim,
Quam quod ignotum Dei Nomen,
Sub mortales aures primus attulit.
Nil maius dici potuit, nec breuius.
Tanta ista virtus, vt abdiderit reliquas.
Interprete nimirum, ac sequestre vocabulo,
Cum Empyreo commercia nexuit.
Vt tam facile sit Deum rogare, quam vocare.
Tempestiuo igitur officio,
Postquam Homines alloqui desijt Deus,
Hic Homines docuit cum Deo loqui.
Nec leuius arrogatum Numini decus.
Nam cum ignotus Deus omnia nosceret;
Magna spargebat munera,
Sed vel ingrata, vel ingratis.
Suspectum enim beneficium est ab ignoto;
Primus itaq; Nomenclator Enos,
Diuinis actis nomen inscripsit:
Et Hominum authorem Hominibus authorauit.
Excepere dulcissimum Nomen Cælitum Chori:
Et Sanctissimis partum labris,
Inter aurium cunabula versauere.

Arrisit amico vocabulo placidius Cælum:
Et labentes soni reliquias
Lambentes Auræ collegerunt.
Iuere in plausus canore volucres:
Et scribendo Tetragrammato,
Suas certatim pennas pararunt Cychni.
Ipsas adeò Tartari latebras
Magni nominis Echo personuit:
Atq; ingens veluti globus.
De fulminali machina elisus,
Trepidas Eumenides, consternatasq; confecit.
Quæris quid authoramenti retulerit Enos?
Idem accepit quod dedit.
Homonimos enim cum suo Numine,
Deum appellauit, Deus est appellatus:
Aras posuit, impositus est Aris.

CAINAM
ENOSSI FILIVS.
MALALEEL
CAINAMI FILIVS.

OPPOSITA.

Cainamus, & Malaleel,
Ignotæ Virtutis, non ignoti Virtuti;
Parem pietatem in nomine diſpari præſeferunt.
Nam Cainam lamentabilem gemitum,
Malaleel lætum Numinis laudatorem, ſonat.
Optimo nimirum peſſimoque Seculo,
Certabant paria virtutibus vitia.
Hinc Religioſa Sethi poſteritas,
Illinc nefanda Caini genimina,
Procacitatem modeſtiæ,
Sacrificijs ſacrilegia coęquabant.
Itaq; Hominem inter Homines nullum inueniſſes,
Sed vel Angelos, vel Belluas;
Aut Ara dignos, aut Hara,
Adeo mortale Genus,
Vel extremos Numinis amores,
Vel extrema odia promeritum,

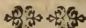
Voluptati, & mærori
Parem materiam diuidebat.
Diuisit proindè officium pietas:
Geminosq; Myſtas initiauit;
Quorum alter luctu, alter cantu litaret.
Sile iam Græcia miratrix
Democriti, & Heracliti diſparem Genium.
Poſſum melius par, diuino de autographo promere.
Nam Cainam lugendo, Malaleel canendo,
Nouem ſecula confecère.
Ille oculos luctu, hic laudibus fauces attriuit:
Et antiquam animam
Alter effleuit, alter efflauit.
Diutius tamen vixit Cainamus:
Nam Mortalium lætitiæ ſuperſtes eſt dolor.
Deniq; à Cainamo Malaleel eſt ſatus:
Vera quippe voluptas, lacrymarum eſt proles.

IARED
MALALEELIS FILIVS.

EXPOSTVLATIO.

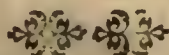

Eſt quo tecum expoſtulem, Fama;
Quæ tot prædita linguis, quot plumis,
Circa Iaredi laudes implumis es, & elinguis.
Nam præter annos ac Prolem, nihil admodum pangis.
Non annis viuunt Mortales, ſed factis.
Tu Iaredi annos prodis, facta perdis.
Quid eſt hoc aliud quam occidere mortuum?
Fallor.
Authoritatem ex ſilentio quæris.
Ad laudum metam de compendio perueniſti,
Dum Iaredum Enoci Genitorem vocas.
Non poterat intempeſto ſeculo tam bonus educi,
Niſi ex optimo Patre.
Quam magnum hoc fuerit, docuit mora:
Atauus enim eſſe poterat cùm Pater eſſe cœpit.
Vt non mireris tam ſenili ingenio Puerum.
Nemo ſeriùs Prolem habuit;
Nemo enim diuturniùs erat habiturus.
Feſtiua non ſunt, quæ feſtina.
Decennio parturit Elephas, ſed Elephantum.
Celeres partus velut ſibi præreptos citò reuocant Fata.
Tanti erat igitur nouem ſæcula meditari,

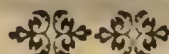
Vt talem ſobolem de ſuo fingeret exemplo,
Omnium vero ſapientiſſimè,
Quod vix editum Aris admouit.
Nouum fœnoris genus, Deo fœnerari:
Dare quod acceperis,
Vt luculentius recipias quod dederis.
Nam qui mortalis dedicatus eſt Puer,
A morte eſt manumiſſus.
Potes iam tu ſecurus eſſe de Filio, de te Filius.
Vtriq; bene cautum:
Neuter ſuam flebit orbitatem:
Tu Filio ſuperſtes eris, Filius tibi.

ENOCH
IAREDI FILIVS.

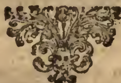

CENOTAPHIVM.

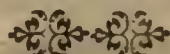

Inanem ex auro Tumulum molire; Faber.
Et viuaci emblemate
Cæleſtem hominem cæla.
Infantulus fingatur, Aris non Cunis reptans.
Septimus ab Adamo natus, Deo deſtinatus;
Vt in ſeptimo quieſcat Deus.
Iam adultum ſolitudini affinge,
Vt honeſtæ legationi decoros comparet cultus,
Aureo ſqualore lepidam maciem dita;
Argento lacrymas imitante:
Vt pœnitentiam, ignotum nomen,
Non tam ſuadeat, quam oſtendat.
Iam ſyluis digreſſus,
Laſciuos doceat Cainitas
Cæleſtem vltionem præoccupando vitare;
Ac delere lacrymis ſcelera, ne diluuio deleantur.
Heu tardæ Mortalium mentes.
Incredulos monet, non mouet:
Ac flenda vaticinans, ridetur Vates.
Nimirum, præcipites lentam vltionem non timent:
Ignari grauiſſima quæq; lentè ferri.
Ergo feliciori legatione ad Sethigenas miſſum,

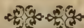
Quos in Angelos vertit;
Ab Angelis in ſublime raptum ſculpe.
Num liquidum aera, num ætherem purum potiatur,
Nondum liquet.
Hunc vtiq; alicubi ſculpe,
Vbi extra Mortis iacula Mortem rideat;
Et viuis egreſſus, mortuis ſuperſtes,
Solus ſibi Phœnix, iuuenile ſenium trahat.
Quid agat dubitas?
Orbis ſpectator, Orbi ſpectaculum parat.
In Pſeudochriſtum pro Chriſto velitaturus,
Bellabit contra rebellem,
Et peremptus perimet peremptorem.
Hæc vbi expreſſeris,
Breuem Tumulo Epigraphen fige.
Enochus hic non iacet.
Cum iacebit, omnes iacebunt.
Fleas, Viator, antequam iaceat.

MATHVSALES ENOCI FILIVS. LAMECH MATHVSALÆ FILIVS.

EVCHARISTICON.

Vobis verò inclyti,
Mathuſales, & Lameche,
Humana plaudant ingenia;.
Qui diuiniſſimam Artium Aſtronomiã Cælo deuocaſtis.
Nitebant ignita illa Sidera, & ignota.
Clariſſimus ille Populus,
Tenebrionum more per noctem bacchari videbatur.
Neſciebant tempeſtates cui gratias haberent Aſtro.
Terrebant rudes ridenda Lunæ deliquia;
Non terrebant comatę Cœli Furiæ, Cometæ,
Ibat immortale lumen à caduco indiſtinctum;
Et mediaſtini vapores
Inter Stellarum Patricios numerabantur.
Omnia dixiſſes errantia Sidera,
Non incedere, ſed exulare:
Omnia caduca,
Die pereunte naſci, naſcente perire:
Totum denique Cœlum Oceano tumulari.
Sic improuidis vita carpebatur:
Et aſſiduas Planetarũ lucubrationes inertiſſimi ſpectabãt.

Vt Hominum incuria, Aſtrorum iniuria fuerit,
Quæ nomine carebant, vt patria.
Vos itaq; Cœli Filij;
Stupore duce, qui optimus ignorantiæ comes,
Profanis impermiſſa penetralia rimati,
Cæli oculos Mortalium oculis oſtendiſtis.
Cœpere muta illa Sidera, deprehenſi Prothei
Suorum curſuum aperire conſilia:
Et obſcuræ temporum leges,
Admotis facibus legi.
Paucis ante diluuium ſeculis
Nata ſunt Aſtra, quia nota.
Sapuit Orbis cùm ſenuit:
Cælum noſci cœpit, cùm iraſci:
Vt diſceret genus humanum quid amitteret.
Deniq; pereunte Mundo natæ ſunt Muſæ,
Quarum prima fuit Vrania.
Vos verò Cæli interpretes,
Paucis ante diluuium Solibus obijſtis;
Tempeſtiuo perfugio in Cælum recepti.
Quaſi Homines circumuenire non poſſent Stellæ,
Quandiù Stellarum amici viuerent.
Omnium tamen ætates euiciſti Mathuſales;
Longiore dignus ſeculo;
Niſi quæ procul de Sideribus coniectaueras,
Propiùs diſpicere maluiſſes.
Detulit fatali Nauigio vtriuſq; reliquias Nauclerus Noe.
Tutiſſima prorſus Nauis:
Cui magneticam pixidem ſacra ſupplebat Vrna,
Oſſa gubernaculum, ſaburram Cinis.
Suis igitur grata Vindicibus occurrat Vrania.
Muſarum Parentibus parentent Muſæ.
Vos Hominum linguæ in Cælum tollant,
Qui Hominum oculis Cælum obtuliſtis.

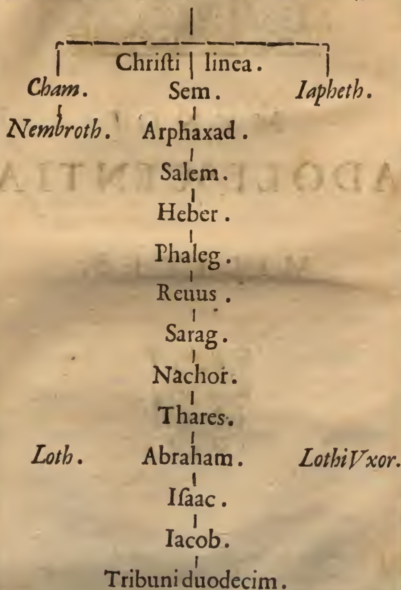
MVNDI

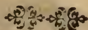
MVNDI
ADOLESCENTIA
MILITES.

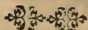
NOES
LAMECHI FILIVS.

NOES
LAMECHI FILIVS.

ANATHEMA.

Adeſdum, Viator.
Quam cernis Tholo ſuſpenſam Trabem
Votiuum inuictæ Nauis fruſtulum eſt;
Quæ nec velo acta, nec remige,
Semel omnes Mortales in Orbem nouum traiecit.
Miraris? Maiora audies.
Mali amores bonos mores infecerant.
Aetatem vitijs anteuerterant homines,
Nondum adulti, iam adulteri.
Argumentum deformitatis erat pudicitia;
Non pudicitiæ deformitas.
Non diligenti manu mittenda erant fulmina,
Quacunq; caderent, in ſceleſtum caſura.
Eo deniq; ſorduerat Tellus,
Vt dilui non poſſet, niſi diluuio.
Vnus in corrupto ſeculo integer eſſe auſus eſt Noes:
Vt ſcias, magna inter Vitia
Magnæ locum eſſe Virtuti.
Hic fruſtra auditus vindictæ Præco,
Malè feriatos diù terruit,
Serò ſupplices futuros in ſupplicio tam ſero.
Itaque deſperata Cæterorum ſalute, conſuluit ſuæ.

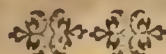
Nam Protofabro Numine,
Vt ineluẞtabile Vndarum obſidium eluẞtaretur.
Arcam pro Arce molitur.
Ibi ſanẞta cum Coniuge, Liberis, Nuribus,
Nouus at nauus abditur Nauta.
Vide quam mala fuerint tempora,
Totam Orbis pietatem trabs vna ſuſtinuit.
Ibi diuino deleẞtu Animantium viuarium fecit.
Vt reliquæ cum Hominibus perirent Feræ,
In quarum ingenia tranſierant Homines.
Increſcunt vndecunque ferales Vndæ.
Defluunt, ſuperfluunt, circumfluunt.
Vt Orci Mancipia pleẞtant, maria emancipantur;
Vt pereant Homines, tabeſcunt nubes,
Vt terras obruat, Cælum ruit.
Sorbentur cum Gregibus Populi;
Rotantur cum populis Vrbes;
Interit cum Vrbibus Orbis.
Ne quid inultum viuat, aquæ pleẞtuntur quæ pleẞtunt:
Nam Maria ipſa in diluuio pereunt,
Dum ſua nomina amittunt.
Quale ſpeẞtaculum, ſi ſuperfuiſſent ſpeẞtatores?
Sola hæc indomitum Oceanum inſedit Machina,
Alterius Orbis ſpem claudens.
Luſit annuo in naufragio centenaria nauis,
Vnica in ſalo ſalus:
Donec, quæ omnia merſerat, emerſit Terra;
Et ſuffocatis flagitijs Orbis reſpirauit.
Itaq; ſpeculatrice Columba, pacis internuncia;
Omnium Hominum Portitor Noes.
In Orbem alium deſcendit.
Prodiere abdita illa meliorum gentium exemplaria:
Feræ ipſæ, humano ex contubernio minus feræ,
Suis ſaltibus redditæ,

Tum

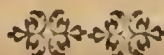
Tum ex Arca ad Aram procedens,
Verus Deucalion,
Aetatis primæ poſtremus, ſecundæ primus.
Victimas pro naulo ſoluit:
Et hoc Ratis reſiduum pro Anathemate ſuſpendit.
Diſce Viator: immerſabilis eſt vera Virtus:
Medio in Ponto Portum inueniet.

CHAM
NOE FILIVS.

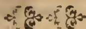
DIRÆ:

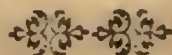
Voueo te tuis Manibus,
Nauale mancipium Chame.
Cui prouida Fata,
Calidum nomen pro ſtygmate inuſſere.
Quid enim Chami vocabulum, niſi ardor impurus?
Apage in Arcam illam, dignior Ferarum conuiua.
Quamquam fœdior nulla Bellua
Ex natante illo ſtabulo prodijt.
Nam illæ incluſæ caſtimoniam ſeruarunt,
Tu ipſo in Salo ſalax.
Vel in Arca ſolutus,
Sanctiſſimam illam ſalutis onerariam
Laſciuo concubitu polluiſti.
Nec ſola hæc tua probra.
Primam Vindemiam dedicauerat Noes;
Vt triſtem aquarum memoriam vino reſtingueret.
At indoctus adhuc lymphantem Bacchum mulcere lymphis;
Qui de Oceano ſiccus emerſerat.
Fecit in cratere naufragium.
Robuſtior quippè vini vis,
Effœtum ſenem proſtrauit, nudauitque.
Parum fuit nudaſſe;
Niſi proditorum pudor, pudoris proditor Chame,

Ad paterna ludibria Germanos conuocaſſes.
Tu ne igitur damnoſior, an Bacchus?
Ille Patrem ſpoliat, tu ſpoliatum oſtentas:
Vterq; ingratus authori.
Furiæ te omnes insolentiſſime Puer,
Noua purgati Orbis macula;
Et vnicum Patris malefactum.
Meritò illa derides, quæ te genuerunt:
Hoc ipſo turpia, quia genuere tam turpem.
Vtinam oculis caruiſſes, aut lingua.
Nunc verendæ nuditatis inuerecundus ſpectator, ac præco,
Dum tegenda, & tacenda, nec tegis nec taces,
Nemo te protegat, de te nemo taceat.
Vereri incipies, quem deſinis reuereri.
Ibis impacto Genitoris anathemate,
Nudum & ebrium Germanis ergaſtulum.
Voto eodem Filios gignes, ſed ebrios;
Nepotes habebis, ſed nudandos.
Nam Palæſtina & Aſſyria purpura exuti,
Fabulam dabunt quam rides.
Quin fœdo eodem ſemine progeniti Æthiopes,
Impuriſſimi ardoris tui affricti fumo,
Mores tuos de ſuo colore teſtabuntur.
Nec in Parentis arcanis tua ſtabit curioſitas,
Nam præſtigioſus Inferorum ſcrutator,
Barbaro Nomine Zoroaſter,
Magicas peſtes Orco euocabis;
In Orcum reuocandus:
Ex Vnda ſeruatus ad flammas.
Dediſce, Viator, mala culpare Tempora.
Semper ſibi Orbis conſtitit.
Ter ſi diluuio mergatur,
Ter emerget impurior.
Vitia erunt donec Homines.

NEMBROTH
CHAMI NEPOS.

DIGRESSIO.

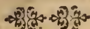
Aliquid extra orbitam
De Nembrotho leges, Viator;
Ne malis artibus partum pereat Nomen.
Magnæ etiam infamiæ debetur æternitas.
Hic inter inhumanos immanis,
Tam corporis, quam scelerum mole Terram onerauit.
Membra leges excessere, vt animum caperent exlegem.
Impotens igitur sui quòd nimium posset,
Virtutem violentia violauit:
Et Assyriæ sceptrum extorsit, vt torqueret Assyrios.
Itaque, non mirere amissum Imperium impio commissum.
Minimum est Homines vincere, nisi Deum lacessat.
Nam primus Idololatra, & Idolum,
Diuinos sibi honores asseruit.
Debuerat ipse Aræ admoueri, non ipsi Ara.
At vulgo in adulationem prono,
Belus Iupiter dicitur, verius deinde Beelzebub.
Leui discrimine, Tyrannus colatur, an Dæmon.
Hinc leue nomen vt sistat, marmori alligat.
Nam cruentis gladijs in scalpella versis,
Suam lapidibus effigiem primus tradidit.
Hærente Natura inter imaginem, & exemplar.

Nisi

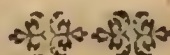
Nisi quod mutuatis officijs,
Ipse lapidi imaginem, lapis ipsi duritiam commodauit,
Et imaginis imago fuit.
Improspera videbantur hæc scelera si perirent.
Ergo Turrim meditatur,
Quæ vltra diluuij metum ac Mundi metam,
Trophæa cum sideribus misceat.
Eò creuit impietas, vt condenda Solo nomina ostendat Soli;
Et peccare iam pudeat, nisi peccet in Cœlo.
Grandescit suis authoribus similis Machina;
Gigantum Turris, ac Turrium Gigas:
Quam insistere sperat, contra fulmina fulminaturus.
Sed ignauè superbus Artifex,
Dum fluminum vires pauet, ad fulminum sedes accedit:
Et patentiorem scopum exhibente magnitudine,
Vindictæ occurrit quam fugit.
Confusis igitur linguis,
Ne cresceret Moles obstitit Cœlum;
Vt decresceret institit Euphrates.
Vertitur ab imo compacta scopulis Babylon,
Non solidum opus quia stolidum:
Vani nominis fulcrum, nunc vanum nomen.
Vno prodigiosa miraculo, quòd ruente Turri infamia stetit.
Hoc te volebam parumper digredi: ad Christi Proauos redi.

SEM, & IAPHETH NOE FILII.

STATVÆ.

Effinge mihi, diuine Phidia,
Ingenuos Iuuenes duos,
Qui collectum humeris palliolum
In nudum Patrem auerſo vultu reijciant.
Ex vno gemini ſpirent lapide.
Vt cognatę materię nexus vnanimes fateatur, ac Fratres.
Tam Religioſum par Fratrum.
Nec Argi oſtendent, nec Athenæ.
Niuea Paros materiam dabit:
Vt notus marmoris nitor, nitoris arcani ſit nota.
Pudibundos volo, & attonitos.
Vis tales fingere? lapideos finge.
Nā magni pudoris anteſignanus eſt pallor, ſtuporis rigor.
Capitalibus verò literis hoc adijce Lemma,
Pijs Fratribus,
Semo & Iapheto,
Paternæ famæ tutelaribus:
Quòd Parentis nuditatem profanis oculis verberatam,
Honeſto pallij oppoſitu ſanctiſſimè protexerint:
Et infami deriſore obiurgato,
Infamiam ſui ſeculi deleuerint:
Ac per ſuos etiam Nepotes,

Impuris

Impuris Chami Nepotibus,
Transcriptæ impudentiæ multam irrogauerint:
Ob eamq; rem munerati,
Pro iniecta veste, regiam Clamydem receperint:
Quot Filios tot Reges,
Orbis vniuersi Regionibus distribuerint:
Alter Hebræorum, Romanorum alter Parens,
Hebraicæ Romanæq; Ecclesiæ Protoparentes extiterint:
Humani demum Generis Seruatorem
Progenuerit alter, alter coluerit.
Terrarum Orbis vniuersus,
Prospera Pietatis Imagine in exemplum data,
Lubens gratusq; gratulatur.

ARPHAXAD
SEMI FILIVS.

SALEM Arphaxadi Filius.

HEBER Salemi Filius.

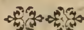
PHALEG Heberi Filius.

REVVS Phalegi Filius.

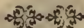
SARAG Reui Filius.

NACHOR Saragi Filius.

THARES Nachoris Filius.

CATALOGVS.

Quicquid ſexcenti ſoles dedere Sanctum,
Catalogus hic dabit:
Reliqua deuorauit obliuio.
Seruari debuerant germina, Seruatorem germinatura,
Hæc illa renouati Orbis innocentia
In Arphaxado, Salemo, atque Hebero;

Qui

Qui ſuos ſibi montes pro meta poſitos rati.
Tamdiu curis, quamdiu curioſitate vacarunt.
Itaq; ſuorum litorum cunabulis appoſiti.
Vbi naſcebantur creſcebant;
Vbi creſcebant denaſcebantur.
Hoc beneficio diluuium profuit,
Quòd erectis montibus, ambitionem circumſepſit.
Sed nimirum bonis ſtirpibus agnaſcuntur ſtolones.
Creuerunt Chamitarum corpora animis maiora;
Nam peſſima ſtatim adoleſcunt.
Creuit proinde ſpatij neceſſitas, & imperij fames,
Finitimiq; vocabuli authoritate,
Ius & Vis pro eodem accepta.
Tunc orti legislatores cùm mortuæ leges:
Tunc ſcripta Iura cùm proſcripta Iuſtitia.
Hinc nata militaris diſciplina, Ars moriendi.
Eòq; inſolentiæ ventum,
Vt glorioſius haberetur Cælum aggredi quàm mereri,
Ac Deum adoriri, quàm adorare.
Obſtitit Numen audacibus cœptis,
Faceto & inſigni commento:
Dum patriam Hominum vocem
In ignota comminuit idiomata.
Tyrannidis miniſtra lingua eſt:
Hanc Deus multauit cùm mutauit.
Soluitur enim mala Reſpublica, cùm diuiditur.
Profuit hoc tamen Orbi ſupplicium:
Dum enim repentè Barbari,
Inter tot linguas viderentur elingues;
Inutili iam conuictu,
Inhoſpitum hac illac quæſitarunt hoſpitium.
Diſtributa ſunt igitur cælitus exilia quæ colerentur.
Qua neceſſitate
Naues, mobilia Mortis domicilia, compactæ.

Hinc Maria Monſtris, Syluæ Feris ereptæ.
Deniq; vna ex Chaldæa
In Regiones omnes traductæ Coloniæ;
Et animatus eſt Orbis.
Solus Heberus Hebræorum Pater, & Iſagogus
Patrium Solum, vocemq; retinuit;
Et in pectoris ſacrario,
Natale idioma, ad diuini oris Oracula conſeruauit.
Natus Hebero Phaleg:
Cuius nomine linguarum diuiſio memoriæ conſignata.
Succreuerunt Reuus, Sarag, Nachor, & Thares;
Quorum laudes ſiluit Moſes,
Ne magni Abrahami laudibus obſtreperent.
Itaq; de Abrahamo vt loquamur,
Cæteri ſileantur.

ABRAHAMVS THARÆ FILIVS.

NARRATIO.

Abrahami geſta narro: Viator audi.
Hic in Chaldæa natus,
Cum inter Siderum cultores, Auctorem Siderũ coleret,
Patrium Cœlum amittere maluit quàm adorare.
Profugus igitur & palabundus,
Vt famem auerteret, propè famam euertit.
Nam Coniugis ſpecies Abramo periculo fuerat,
Niſi Abrami ſolertia, Coniugi ſaluti fuiſſet.
Vſque adeo mala ſarcina eſt pulchritudo.
Eò igitur perfugiens, vnde profugerat;
Ex Aegypto in Cananitidem redux,
Aram poſuit, quietis arrham.
Lothum habuit Fratris Filium;
Cui, permixtis diuitijs, commercia nexuit.
Societate creſcunt opes; ſed opibus decreſcit ſocietas.
Creuere cùm prædijs famuli; cum famulis rixæ.
Nec geminum ſolium, vnum capiebat ſolum.
Itaq; cùm affinitas confinium non pateretur,
Terram partire maluerunt quàm corda.
Sed hæc humanarum rerum neceſſitas;
Sociata augeri, aucta diuidi, diuiſa perire.
Ergo amœniſſimam Pentapoleos regionem
Tyranni quatuor populantes,

Lothum abducunt.
Perierat Loth, nisi Patruum habuisset,
Qui Seruis trecentis sub vexillum collectis,
Tot Hostias, quot Hostes iugulauit.
Quis iam trecentos narret Lacones,
Qui non se numerant, sed æstimant?
Plus egere Abramo Duce totidem vernæ.
Vnam illi repressere aciem, hi quatuor oppressere.
Adeo facilè militant; qui Deum habent commilitonem.
Sic inter Mortales Abram floruit, sed mortalis.
Infelix erat felicitas, quæ non habebat hæredem.
Nam, vana Nominis illecebra.
Abramus erat, non Abramus:
Pater videlicet, sine prole.
Erogare illi omnia noluit Deus,
Vt aliquid esset quo Deum rogaret.
Rogãdo, Ismaelem orbitatis solatium ex Ancilla suscepit.
Sed nondum satis.
Inuidiosa erat Coniugis sterilitati Ancillæ fœcunditas:
Liberis egebat tanta fortuna, non libertis.
Itaq; vt nihil iam à Natura desideraret,
Nihilque Naturæ deberet,
Rogando, de sterili Coniuge Isaacum suscepit.
Sed carò emit tam carum pignus:
Ipsum quippè senectæ gaudium,
Sua iubetur dextera iugulare.
Lucroso nimirum periculo.
Nam pro sobole oblata stellarum numerum æquaturus,
Ex Abramo fit Abrahamus.
Ex inani Patre, multorum Pater.
Quæris quam magnus fuerit?
E sinu metire,
Omnes probos gremio excipit.
Exceptos omnes, Beatos facit.

LOTH
ABRAHÆ FRATRIS FILIVS

TOPOGRAPHIA.

Sulphurea, Viator, quam cernis Lacuna, Pentapolis fuit.
Quinque olim Regibus beata sedes,
Nunc fumosum famosi Cupidinis bustum, suas faces experti.
Inuersis huius ignibus resolutæ nubes,
Imbres in flammas verterunt.
Vt contra Naturam lasciuitum non dubites;
Naturæ legibus ita peruersis.
Nam contra Naturæ inimicos, inimicæ fœderantur Naturę.
Ignis; & Imber.
Sic flendos inter lusus,
Ignea procella afflati Ciues omnes,
Præposterè arserunt vt amarunt.
Immo, geminato miraculo,
Ignis ex aqua fluxit, mox aqua ex igne.
Ambustam quippe Regionis faciem
Pigrum deleuit Mare; vero nomine mortuum;
Cocyto simile, vnde orta Venus.
Ita profanæ Vrbes post incendium naufragæ,
A Vulcano mortem, à Neptuno tumulum habuere.
De more;
Nam Cupidinis flammas lacrymarum sequuntur vndæ.
Nulla igitur hic Ceres, nec Cereris Comes.

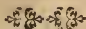
Cassæ tantùm fruges,
Et poma præstigioso colore blanda,
Experientium fauces putri eludunt fauilla.
In exemplum voluptatis, quæ foris nitida
In pœnitendum mox cinerem vanescit.
Lætior illa Insula, Lothi sedes ac Domus fuit.
Qui solus æruginoso seculo purus, igne non eguit;
Solusq; incendio superfuit,
Hunc suauî cum Vxore, ac Gnatis duabus,
Angeli de Hospitio grati, vindicauere.
Lege data ne Patriam à tergo respicerent.
Adeo diuina iudicia humanis oculis interdicunt:
Vel auersa Venus miserationem demeretur.
At Fœminæ illiciuntur vetando: augēte voluptatem periculo.
Hæc, cliuo in isto restitās, dū se vertit, in lapidē vertitur salsū,
Digna sigillaria quæ insulsis mittantur.
Hoc in Monte abstrusus respirauerat Loth:
Filiarum comitatu Vxoris iacturam leniente.
Sat felix quòd cariora flammis exemerat:
Nescius heu puellarum sinu peiora incendia foueri;
Quæ diù clausa ruinam faciunt.
Illæ se Virorum generi superstites ratæ,
Virginitatis tædio, maternum thalamum scandunt.
Nimirum, festiuæ hilaritatis specie Genium solutura,
Pleniores calices Patri propinauerant:
Vt Veneri lenocinaretur Bacchus, & ignis in igne fureret.
Hinc nefādę Bacchātes, ebrij Genitoris implexę amplexibus,
Fœdis Liberalibus, fœdiora miscent Floralia.
Oh, post illum salem, adhuc fatuę Sorores?
Debuerant Matri conformari:
Quę nisi esset statua, nunc fieret.
Verum est quod aiunt, lethalem floribus vitem;
Cum Virgineos necuerit flores.
Infelix Genitor! cui flammę seruatus?

Ignem

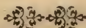
Ignem fugit, & secum tulit in dolio.
Felix tamen, quod gemina inter stupra castissimus;
Salua honestate filias fecit Matres.
Nam clamdestino Vini philtro obstupefactus,
Baccho, Nocte, Somno, ter cæcus,
Incestum furantes Filias non sensit.
Vt non absurdè asseratur Somnus Pasiphaa Maritus;
Cùm & incestificus esse possit.
Licet hoc etiam miraculis adnumerare,
Carneam statuam, dormiendo gignentem.
Ergo vtraque concepit riualis Soror;
Et vtraq; suum peperit fratrem:
Quorum alter Moabitis, alter Ammonitis nomen fecit.
Olim Isacidis infestum genus;
Quale tali thalamo ingignitur.
Perge Viator.
Citra fabulam tres fabulas tenes,
Phaetonta, Nioben, Myrrham.

LOTHI VXOR.

METAMORPHOSIS.

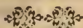
Quam stupes muliebrem Statuam
Tanto artificio fictam,
Artifice caruit.
Genita fuit, & sine scalpello sculpta.
Et, quod impensius mirere,
Olim spirabilis, & loquuta:
Breui; Fœmina fuit.
Dicerem, est:
Nisi prodigium videretur,
Fœminam esse, & tacere.
Gorgonium vidisse illam putas?
Aut Ciconum fontem bibisse?
Erras: Se ipsa finxit.
Nam contra Diuinum præscriptum
Dum Patriam spectat, se amisit.
Sola igitur Mortalium, nec Imaginis egens, nec Sepulcri,
Ipsa suæ stupiditatis Imago,
In semita hæret.
Et in sua statua tumulatur.
Licet igitur intra Metamorphoses numerare
Fœminam ex vera fictam,
Imò nunc veram, quia fictam.

Nam

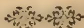
Nam quid in fœminis videas, nisi fictum?
Itaq; mentiri solita, seipsam mentitur.
Mortua Viuam simulat, vel Viua mortuam.
Magis mirere.
Quod insulsa, salsum migrauit in lapidem:
In sale mortua, quo viua carebat.
Sic solent fœminæ: sapiunt cùm pereunt.
Ah fuge hunc salem, si sapis, Viator.

ISAAC
ABRAHÆ FILIVS.

TRAGOEDIA.

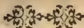
Adeſte Ciues.
In Monte Moriah Tragœdia dabitur,
Cui nihil ſimile dedere Athenæ
Idomenæus, & Agamemnon fabulæ ſunt:
Et ſi confero, mihi frigent.
Protaſin aget Numinis Internuncius;
Qui Iſaacum patria iubebit dextera immolari.
Diſtrahetur infelix Pater inter filij vel fidei iacturam;
Aut incredulus futurus, aut crudelis,
Atq; vt totas ærumnas ſecum tractet,
Ad ignotam procul Aram peregrinabitur;
Vt ſingula per veſtigia gladium parans,
Locum omnem horreat, dum locum ignorat:
Toties enectus antequam necet.
Epitaſin aget Iſaacus;
Spes Patris, ac timor: Cæli munus, & muneris pretium.
Tot victimis à Patre expetitus, nunc Patris victima:
Quem Deus fœneratus eſt Puerum, vt repeteret Virum.
Vterq; procedet ſuorum myſteriorum Sacrifer:
Hic ligna geſtans, quibus inardeat,
Ille facem, quam poſteritati ſubijciat.
Nam totius Populi Caput de capite periclitatur.

Iam

Iam ad mæſtam cataſtaſim venietur.
Hanc vterq; perſoluet;
Dum Ara poſita, compoſita ſtrue,
Diſcet Puer ad ſe pertinere illum gladium.
Ambigeres flebilior ne Sacerdos, an Victima ſit.
Niſi quod mollius eſt amanti,
Mortem impetrare, quam imperare.
Iam in ore primo ſtat Anima:
Iam gladium alter, alter iugulum nudat:
Iam morti acerbiſſimæ nihil deeſt,
Præter id quod Mortis acerbitatem adimit, Mors ipſa.
Sed cataſtaſis horrorem læta excipiet cataſtrophe:
Dum momento eodem,
Imperium Deus, ferrum Genitor, reuocabit.
Itaq;ad fortunatum Rebeccę connubium ſeruatū Puero.
Fœdus Aries pro ſuccidanea Victima Aram imbuet,
De more Numinis, qui bonis minatur, malos perimit.
Sic Iſaacus iterum natus, Abrahamus iterum Pater.
Vterque Actor, corollam ferent.
Agetur Tragœdia ludis verè Olympicis.
Modos facient Cœleſtes Chori.
Spectante Cœlo, Actore Homine, Authore Deo.
Qui veræ cædis progymnaſma, ficta in cæde meditatus,
Eodem in Monte Filium immolādo,Tragœdiā explebit.

IACOB
ISAACI FILIVS.

MONITA.

Habes, Viator,
Tot in Iacobo documenta, quot gesta.
Hic in sterili coniugio diuinitus impetratur.
Disce per vota quaerere quod optas:
Nam magnum aliquid porrigit Cœlum, cùm flectitur.
Iam gemino tumēte fœtu, Iacob optimus, Esau pessimus,
Felicissimam simul, & miserrimam fecere Matrem.
Disce quàm finitimum Virtuti sit Vitium.
Cum Mali Bonis agnascantur.
Sed ò prodigia! Rixantur Pueri antequam prodeant;
Et gladiatoria Palæstra vterus est.
Tumulus esse poterat, si magna odia possent latere.
Disce quam prӕmaturè se prodant pupillorum ingenia.
Ergo ex pellibus in aciem descendunt: ex vtero in Orbē.
At primas obtinuit Esau, hærente ad calcem Iacobo.
Disce commune rerum fatum,
Vt dignitates indigni rapiant, non seruaturi.
Vagus enim venator Esau, rabida instinctus fame,
Flatulenta edulia Sacerdotio paciscens,
Fit ex Domino Verna.
Disce quàm stolida sit improbitas.
Nam irretitus suamet arte venalis venator,

Cum

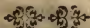
Cúm ad eſcam inuolat, libertatem amittit.
Conſpirauit in Iacobi gloriam
Matris acumen, & Patris cœcitas:
Dum Pius impio ſimilis,
Paternæ dexteræ ſubrepens, primatum ſubripit,
Et Eſau capitur dum Feras capit.
Diſce tua iura ingenio promoueri:
Humanius enim mentis acie vincimus, quam Ferri.
Iam Fratris iras vt fugiat Iacob, patriam fugit.
Et ſollicitudines per ſolitudines mulcens,
Exitium declinat exilio.
Diſce quàm arduum ſit Fratres componere, niſi diuidas.
Magnus ex odio Iacobi labor; maior ex Amore.
Rachelis coniugium,
Vnam videlicet ſeruitutem, ſeptenni ſeruitute mercatur.
Diſce Amoris nequitiam; qui Sapientes dementat.
Impoſuit Iacobo Labanus,
Dum pro pulcherrima, lippam ſuppoſuit,
Bis igitur vt nubat, bis ſeruit:
Et liberos vt acquirat, libertatem amittit.
Diſce quid auaro fidas, ſi ſanguinem ſudoribus vendit.
Sed opportuna Soceri importunitas Genero fuit.
Nam ſterilem inuenit pulcram, deformem frugi.
Diſce humanarum rerum vices:
Spem fallit ſpecies, vtilia ſunt quæ ſpernuntur.
Infelix igitur Rachel vt prolem pariat vota concipit:
Felix niſi litaſſet.
Nam Animam ſimul, ac Beniaminum enixa,
Vitam amiſit cùm dedit.
Diſce quàm noſtra nos prodat Cupiditas:
Perierat niſi pareret: perijt quia peperit.
Iam Natorum ac Pecudum Gregibus auctus Iacob,
Soceri auget inuidiam.
Diſce quàm magnum ſit infortunium magna fortuna.

At

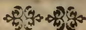
At malum malo mutatur,
Dum à ſocero lapſus, in Fratrem relabitur.
Sed inter furem ac furentem medius,
Illum dolis vincit, hunc donis.
Diſce quàm ſecura munimenta ſint munera.
Nam ferro inuictos, auro vinces.
Vltima reſtabant tentamenta Virtutis.
Soceri aſtu, Fratris æſtu inconcuſſus,
Natorum flagitijs concutitur:
Cruento Ioſephi ſpolio deceptus,
Fictam cædem veris lacrymis luit.
Diſce, multiplici ex connubio plus doloris quã ſolatij progigni.
Redijt tandem felicitas ſera, ſed ſeria.
Læta enim ac tragica agnitione,
Dum Beniaminum repetit, Ioſephum reperit.
Itaq; inter Filios duodecim, oſcula, & Animam diuidens,
Ingenti felicitati ſuccubuit.
Diſce Virtutis leges, Viator;
Verè vt gaudeas, diù lugendum:

TRIBVNI XII.
IACOBI FILII.

SOMNIVM.

Suauis futurorum interpres Somnus,
Vel Iosepho ad Cælum rapto,
Vel Cælo ad Iosephum delato,
Talibus Oraculis puerile pectus impleuit.
Huc nobilis Infans.
Signiferum illum Orbem, Phæbi Phębesq; curriculũ vide;
Vbi Astra duodecim, tempestates alternant.
Vestræ familiæ vides Emblema.
Hic Signorũ Princeps, ac vernę fœcũditatis antistes *Aries*,
Te tibi ostendit.
Cui Primigeniorum dignitatem
Natura negatam Virtus dabit:
Cùm ex famulo Princeps,
Aegyptum ditabis, ab Aegypto ditabere.
At ille torosus, & aratro sacer *Bos*,
Issachar est:
Qui oneris quam honoris patientior,
Vectura victitans, iuge perferet iugum.
Iam *Geminorum* Fratrum nodus Beniamino astruit.
Vero Philadelphiæ exemplo.
Vnico tecum animo, quia ab vnico vtero.
Iam verò sub æstuosum tropici limitem

Refugus latibulans *Cancer*,
Nephtalis eſt, à recto retrogradus.
Nec ſeruile ingenium mirere, de Serua natum.
Cernis ſubinde iubatum radijs *Leonem*,
Magnanimum, victor, ſrenuum caput?
Hæ Iudæ dotes;
Qui nomen Genti,ſceptrũ Regibus,Meſſiæ natales dabit.
Virginem verò,
Soliuagum, ſeuerum, ſed caſtum Sydus,
Ad Leuim referas.
Quem pudicitiæ amor vltorem libidinis faciet,
Ac Tribu ſoloq; dimotum, aris Temploq; admouebit.
Danum æquiſſimum Iudicem; *Libra* præſagit:
Quæ noctem diemq; hoc eſt pœnas & præmia,
Pari lance ſuſpendit.
Cernis ne *Scorpionem* illum truculenter blandum,
Ore innocenti, nocente cauda?
Simonis perfidiam notat:
Qui vel ſuo proditor nomini
Paci verba, dexteræ telum aptans,
Credulo Sichem, citius iugulato quam iugatò,
Nuptialem ipſam facem ſupponet.
Nec melius ex *Centauro* præſagium:
Hinc humana ſpecie, inde equina laſciuia biformis,
Rubeno reſpondet.
Tantæ humanitatis, vt tuo funere pollui nolit:
Tantæ laſciuiæ, vt Patris thalamos vltrò polluat.
Aeque pius dum Fratres ſeruat,
Ac impius dum Fratres gignit.
Pari igitur præmio pœnaq; dignus,
Primogenitus naſcitur, Primogenita amittet.
Euge; fœdiſſimum *Capricornum* cum Gado conferas:
Deformes, ſed vniformes.
Nam Martis ille ac Maris turbator.

Campos cædibus, freta tempestatibus asperat.
Hic Sociorum quietem mouebit:
Ditiones seditionibus agitabit.
Contrà verò,
Regius hic Minister *Aquarius*, Azeri schema est:
Qui de gregali ad Regalem sedem vocatus,
Regum animos tractabit, iras mulcebit.
Pisces demum, lubricæ Maris animæ,
Zabulonis sortem pingunt.
Qui pisculentam sortibus oram,
Diuitias ac delicias comparabit.
Hæc vestræ fortuna Domus;
Cœli Filia, Cœlo nixa, cum Cœlo duratura.
Quid enim Cœlum, nisi Mysteriorum Pictura?
Hæc vaticinatus Sopor, euanuit.
At experrectus Ioseph,
Suo Somnio Fratres fecit insomnes.

M·V·N·D·I IVVENTVS. DVCES.

IVDAS
IACOBI FILIVS.

Christi | linea.

Ex Leui Iudæ fratre. — *Moses. & Aron.*

Ioseph Iudæ frater. — *Iosues.* — *Gedeon.* — *Iephtes.*

Phares. — Esron. — Ramus. — Aminadab. — Naaſon. — Salma. — Booz. — Obed. — Ieſſe.

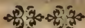
Ex Dan Iudæ fratre. — *Samſon.*

Ex Eſau Iacobi fratre. — *Iob.*

IVDAS
IACOBI FILIVS.

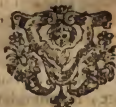
ETYMON.

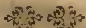
Tertium vides Orbis Parentem, Viator.
Qui Fati consilio nomen à Laude sortitus,
Gerendorum præscium, gestorum pretium,
Id meruit adultus, quo donatus est infans.
Ergo ne silentium rapinæ damnetur.
Suam Iudæ Etymologiam pro præconio restitue.
Animum illum celebra magnum, strenuum, iustum:
Qualem poscebat Mundi Iuuenta.
Magnitudinis fuit,
Quod Patri se Vadem pro Beniamino deuouit:
Certus, aut raptum reducere, aut raptorem.
Strenuitatis, quod hostiles sectas hostiliter insectatus,
Bella exercuit pro venatu,
Iustitiæ, quod ignoti incestus se conscium noscens,
Breuem luxum diù luxit.
Has vt laudes vnico vocabulo constringeret Fatum,
Iudam vocauit.
Migrauit in stirpem tanti nominis tessera:
Nam Iudæ Tribus, Tribuno similis,
Iustitia, strenuitate, magnitudine cæteras vicit.
Hæsit nepotibus auita gloria pro stimulo.
Qui ne nomini impares arguerentur,

Numi-

Numini pares esse debuerant.
Eodem tituli augurio Regia dignitas fulsit:
Quæ primogeniti annis debita, indebita vitijs,
A Rubeno ad Iudam, ab Euirato ad Virum, transfugit.
Adeò facilius est nancisci Reges, quam nasci.
Huius Imperio nullum maius.
Nam longa perpetuaq; Regum linea decurrens,
Deniq; in Dei humeris sedit.
Ita Iudæ solium fuit altius Sole.
Nec cæco Prouidentiæ mysterio,
In *Iuda* nomine infandum Dei Nomen inuenias.
Addito *Delta*, quod *Ianuam* sonat.
Nam Diuinitati ad Mortales ingressæ,
Iudæa Virgo Ianitrix fuit, & Genitrix.
Quanta hæc Iudæ Gloria, quod sui Author Authoris
Numen numeret inter Nepotes, & Iudæus dicatur Deus.
Sed, heu miseræ vices!
Tanti Nominis laudem simile nomen inficiet.
Surget *Iudæ* Antagonistes Iudas.
Hic Numen edet, ille prodet.
Sanctumq; os putri violans osculo,
Suummet nomen contaminabit.
Dedisce Viator auitos iactare fastos.
Hominum est Virtus, non Nominum.
Nam totidem literis Messiæ Patrē appelles, & Parricidā.

IOSEPH IACOBI FILIVS.

EVLOGIVM.

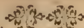
Dulces Rachelis primitiæ Ioſeph,
Vt primus euadat, vndecimus naſcitur,
Egregium aliquid meditante Natura,
Quæ tot exemplaria delineauit, vt vnum abſolueret.
Paternæ virtuti, maternæ pulchritudini compar;
Vt impares Fratrum mores de ſuo Typo corrigeret.
In ſopore Vigil,
Pingente Somno, futuræ dignitatis expreſſit imaginem.
Sed periculoſa res eſt eminere.
Per cognatum liuorem
Viuus humatur, exhumatus diuenditur.
Infelix Puer,
Vel perimatur ne imperet, vel ſeruetur vt ſeruiat,
Bis infelix,
Ab Eunucho emitur, vt ſeruiat Fæminæ.
Ter infelix,
Purus impuræ ſeruit, ingenuus captiuæ:
Nam liberali mancipij ſpecie Domina capitur.
Hic inhoneſtum thalamum fugit:
Sed voto repugnat forma, pudore aucta:
Itaq; inuerecunda procacius perſequitur verecundum.
Hic Domino, quam Dominæ obſequientior, fugit:

Illa deniq; impudentia impudicitiæ suffragante,
Arrepto pro Iuuene palliolò,
Indicium criminis insonti obijcit.
Quid multa? fauor sequitur ream, reatus in sontem.
Itaq; liberalius ducens Ioseph,
Seruili compede, quam herili amplexu constringi,
Carcerem subire maluit, quàm mereri.
Sed Virtus quicquid intrat condecorat.
Læta ac mæsta somniante Pharaone,
Vt ambages soluat, vinculis soluitur.
Anguem diceres per latebras tractum,
Vt exiret nitidior.
Ægypti Fata denuncians, Ægypto præficitur.
Nemo enim melius prospicit malis, quam qui prospicit mala,
Itaq; ore affirmato, re firmato præsagio,
Nunc ferax, nunc ferox tempestas
Septennem fertilitatem septenni sterilitate deuorauit.
Nepos nimirum Natura cùm prodigit, decoquit,
Hinc optimus Promus--Condus Ioseph,
Frumento grauidas Pyramides pandens,
Calefacta annona promit quod tepente condiderat.
Ita Ægyptiæ Pyramides, iam sepulcra, mox horrea.
Ægyptios alunt quos tumulabant.
Tunc Asia in Ægyptum emendicante.
Frumentatores Fratres agnoscit Ioseph,
Pia Fati Talione:
Vt ab eo vitam emerent, quam vendiderant.
Dulciorem tamen agnitionem simulato facturus iurgio,
Ceu furto deprehenso, ceu fures comprehendit;
Pari violentia amorem pectore, carcere Fratres, includens.
Sed lubrica res est Amor.
Medullis coercitus pupillas rumpit:
Cæcusq; per oculos viam rimatur.
Lætas igitur liquatus in lacrymas Ioseph,

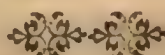
Suis ſe proditoribus prodit.
Cælum dicores illam domum, Aſtris duodecim lætam.
Sed ſine Sole, dum ſine Patre:
Qui demum accerſitus, totam fortunam ſerenauit.
Omnia recuperauerat præter Patriam.
Huic oſſa legauit pro Oraculo:
Vbi, poſt obitum peregrinatus, tandem quieuit.
Semel mortuus,
Bis tumulatus,
Ter fletus,
Quater felix

PHARES
IVDÆ FILIVS.

PRODIGIA:

Adolefcens quem cernis, Phares eft:
Matris inceftu, Patris adulterio fatus:
Parentum dedecus, Nepotum decus.
O' Prodigium!
Duos fleuerat Viros, eofq; Leuiros Thamar.
Tertio defponfa Fratri, & fraudata.
Ne orbitatem fleret,
Fraudulenta libidine, ab Iuda Socero Prolem furatur.
Nam pellax Pellex.
Proftituto corpore, non vultu.
Filium concepit Mariti Fratrem, ignota Nothum.
O' dirum Prodigium!
Obfcuri fceleris palam conuicta Meretrix,
Accufatore vtero, Socero Iudice, ad flammas trahitur;
Vt Veneris crimen Vulcanus plectat;
Et flammam expiet flamma.
Sed productis fcortationis præmiolis,
Sigillo, fudario, baculo;
Reum Iudicem conuicit rea.
O' implexum Prodigium!
Sanctum adulterio mifceri, adulterio fanctum gigni.
Immò vnico adulterio bis adulter Iudas,

Crimen

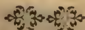
Crimen geminat:
Quippè vnico inceſtu, geminos gignit,
O' probroſum Prodigium!
Gemello inſtante partu,
Exertam Zaræ dexteram purpura diſtinguit Obſtetrix,
Purpuratam dexteram in vterum reuocat Zara;
Et poſterior Phares prior oritur.
O' diuinum Prodigium!
Quid monſtri ferunt hæ vices?
An purpureum vinculum,
Vt Aegyptæ captiuitatis omen, exhorret Infans?
An penitus in vterum reſilit,
Vt purpuream Regni notam oſtendat Fratri,
Cui diuinæ ſtirpis authori debentur primæ?
An quòd auroræ plagam ſignificet Zara,
Purpuream auroræ notam coruſcat,
Vt Solis inſtar procedat Phares?
An gemini Populi præpoſteræ notantur ſortes?
Nam qui legem primus accepit,
A legis actis manum retraxit.
O' felix Prodigium!
Nemo vtilius peccauit, quàm Thamar.
Nam legitima areſcente Iudæ Prole,
Tota Iudæorum Regum Sylua
De ſpurio hoc Stolone propagatur.
Pro Prouidentiæ Conſilio:
Vt decolor Hebræorum purpura
Haberet vnde erubeſceret:
Et Regali Throno oppoſitus Thamaris Thorus,
Tyrannicum typhum excuteret.
O' maximum omnium Prodigium!
Regia Chriſti Gentilitas hoc probro ſuperbit;
Et Virginei Partus Auiæ, iactantur inceſtæ,
Dum Chriſti genitores ex Thamare dicuntur Nati.

Siue

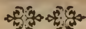
Siue id augendo Diuinorum natalium ſplendori:
Nam fœdiore in nebula clarior elucet Iris.
Siue minuendæ ſeueritati:
Dum criminum Vindex criminoſos inuenit
O' læta Prodigia!
Abi Viator, & Spera.

I O B
ESAV PRONEPOS.

MONOMACHIA.

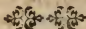
In arenam, ò Ciues:
Gemini congrediuntur Athletæ,
Orientis alter, alter Occidentis solis Imperator;
Iob, & Dæmon.
Simplicem illum videbitis cum multiplici Hoste pugnantem.
Illum semper eundem; hunc semper alium:
Qui forma carens, formas alternat.
Sed proderit Iobo aduersarij varietas,
Toties vnum triumphaturo.
En mollium Sabæorum specie simul-atus Hostis,
Iobi Boues prædatur,
Hæc prima Dæmonis velitatio; Robur eneruare delicijs
Sed irrito euentu,
In flammam mutatur flammarum hospes.
Et Cœlo cadens, vbi stare non potuit,
Incendit quacunq; incedit;
Et pascentes ouiculas igni depascitur,
Hinc Magicum Chaldæorum agmen mentitus,
Camelos cum rectoribus corripit.
Sustinet hanc iacturam diuinus Pugil,
Qui opibus impeditior quo ditior,
Æque beneficum vocat Numen, siue afferat, siue auferat opes,

Sic prædonem angit, dum de præda non angitur.
Hactenus prolusit aggressor: iam propius,
Vt Regiam euertat in ventum vertitur:
Nil enim aulæ nocentius vento.
Omnes turbat hic turbo præter illum cui nocet:
Qui ruinas inter infractus,
Latiore Cœlo fruitur dum tecta subsidunt.
Sed maiores ciet lacrymarum nimbos hic ventus,
Dulcem senis sobolem inter epulas ruina sepelit.
At facilius Terram mouet, quam Iobum:
Qui ruente familia sustinere potest orbitatem,
Spoliato quid superest? Vita.
Hanc Tortoris Imagine cruciat, non rapit:
Vt intra corpus, & cadauer medius,
Iob vitam optet, vel Mortem.
Iob neutram curat.
Et ante Numen cadens, æmulum sternit dum sternitur.
Debellauerat; nisi defessus Antagonista,
Deteriorem sibi vicarium sufficeret, Fœminam,
Viro igitur Vxorem delegat;
Quæ postremam suis malis imponere manum suadeat;
Et Mortem Morte anteuertere.
Beneficam crederes hanc Maleficam; nisi esset Vxor,
Cui luxus est debili marito carere.
Detrahit hanc Pietatis laruam Mariti pietas:
Ac linguam linguà retundens,
Viuere mauult, inuisus Coniugi ac sibi;
Totiesq. Hostem verberat, quoties spirat:
Et nihil amaturus præter Deum, Mortem etiam odit.
Nam postremis in malis,
Fortius est Mortem arcere, quam arcessere.
Iam inter rapinas & ruinas nudus, palmam tenet.
Sed ipsam in palmam victus inuolat Dæmon:
Et vltimos conatus adhibet, amicorum probra.

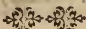
Hi tanta virtute amaris salibus resperſa,
Famoſis carminibus Victoris famam corrumpunt.
Habet hanc felicitatem nouiſſima calamitas,
Quòd inuidiam extinguit : hoc vno inuidenda.
Iob omnium miſerrimus, inuidos habet amicos,
Nimirum Poetas,
Tam malè mordaces, vt vel vlceroſum mordeant,
Adeò inter aulicos, Virgines Muſæ laſciuiunt.
Euicit extremum hunc laborem ſtrenuus Iob.
Qui contemptus, & contentus, Hoſtes Hoſtijs luſtrat.
Hic toto Cæli Theatro plauſus excitus.
Nec minore præmio, quam prælio,
Regno, liberis, opibus, duplo auctior.
Suos ipſe luctus cecinit.
Et calamitates calamo felices fecit.

ESRON
PHARESI FILIVS.
RAMVS ESRONIS FILIVS.
AMINADAB RAMI FILIVS.

AVLICISMVS.

Aulam eſſe Auram,
Triumuiratus hic docet;
Aulicæ fortunæ leuitatem expertus;
Quæ cum Eſrone proceſſit,
Cum Ramo ſtetit,
Cum Aminadabo receſſit.
Nemo igitur Eſrone felicior Aulicus.
Nam cum iniuria Sideris depulſa Ceres,
Aſiam, atq; Africam fugeret;
Et areret quicquid araret:
Eſron in Aegyptum receptus,
Regnante Amoſi Pharaone,Proregnãte Ioſepho Patruo,
In ſoliuago Thebaidis ſolo cælitum vitam vixit:
Vrbicas delicias nactus inter Agreſtes.
Candida enim felicitas mapalium fumo non tingitur.
Senſit Colonorum innocentiam Canopi Tellus;
Quæ regali Iudæorum vomere exculta,

Vota frugibus anteiuit;
Ac nihil debuit Nilo.
Certauit cum agrorũ fœcunditate Agricolarũ fœcũditas
Nam exiguus Iſraelitidum cætus
Prodigioſa ſuperfœtatione impleuit Aegyptum.
Dubitas quanta vi ſoboleuerint?
Vna Iudæ Tribus quinos in Aegyptum deduxit Pueros.
Intra octogeſimum luſtrum,
Septuaginta milia bellatorum diduxit.
Adeo clementia Principis propagatur Reſpublica;
Et fauonijs conceptui fauet.
Hactenus cum aduena Eſrone velificata felicitas,
Cum Ramo indigena ſubſiſtere cœpit.
Nam ab Amoſi ad ſuccedaneos Pharaones,
Agyptio deſultante Sceptro;
Ioſephi merita cum Ioſepho funerauit obliuio.
Hoc Aulæ ingenium:
Malefacta in ſaxo, Benefacta in aquis ſcalpuntur.
Et cum beneficiario interit beneficium.
Tantum igitur Iudæorum fortunam
Sequuta, vt ſolet, inuidia:
Cui omnia ſuſpecta, niſi deſpecta.
Nouiſſimæ igitur calamitati ſeruatur Aminadab;
Male Regnante Amenophi;
Qui Regiam Iudæ ſtirpem, luteo miniſterio defixit.
Additis operarum Cenſoribus,
Qui, crebriore quæſtione quam quæſtu,
Ceſſantes inceſſerent;
Vt infelix Populus operam aut animam ageret.
Hæc Tyrannorum Natura;
Diuitias rapere quas donent; timere quas dederint;
Ac ditatos calcare ne calcitrent.
At innoxijs nihil noxium.
Semineces Hebræi, & viuaces,

Basilicæ instar herbæ, crescunt per iurgia.
Quamquam doloris auctarium est
In sterili fortuna fœcunditas:
Horruit Pharao feracem hanc Excetram;
Contra quam gladio nisus.
Fœmineos Hebræarum fætus viuere iubet ad Venerem,
Masculos vetat.
Aequè iniquus dum perdit, ac dum parcit:
Comite semper crudelitatis lasciuia.
Infelix omnino Aminadab,
Quòd non citiùs aut seriùs nascitur.
Nempè, cùm Hebræa libertas,
Aegyptum attigit aut reliquit.
Immo omnium felicissimus,
Qui tantum infortunium fortiter tulit.
Miserum enim est, miserum esse nescire.
Age Aulice:
Tres horum ætates compone, Aulici ætatem habebis.
Cui mendax Fortuna,
Primum applodit, mox supplodit, demum explodit.
Quod si Aulæ vicibus Principum vices accedant;
Sis licet cautus, non vitabis has cautes.

MOSES LEVI NEPOS.

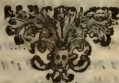
EXEGESIS.

Hactenus Homines Natura genuit, nunc Deos,
Prouectiori Mundo Ingenium creuit.
Noui Regis odio flagrante,
Noua Hebraeorum spes nascitur, Moses.
Ortu, Vita, Obitu,
Intra fidem, supra opinionem.
Vtero exactus flumini traditur;
Vt Lethes esset pro lauacro,
Sed iactura caruit hic iactus.
Mergi non potest spectata pulchritudo.
Inter papyros haerentem ac biblos
(Iam tum Biblia meditabatur)
Regia spectans Puella;
Optat, educit; adoptat, educat.
Sed lubricum Aulae culmen ingenuis.
Fratrum osores perosus,
Aegyptio confosso, Aegyptum deserit.
Obscuro secessu, successu illustri,
Nam Ouium Pastor, mox Hominum,
Dilecto Populo deligitur Princeps.
Primus Mosi labor, Hebraeorum libertatem rogare:
Sed à Tyranno.

Fru-

Frustra nimirum rogantur, quibus aures in oculis.
Manu igitur, quam lingua, facundior,
Vt aures audiant, oculos terret.
At quos Dius obfirmat, plectas facilius quam flectas.
Hebræos cedente Mari incedentes,
Vado sequitur Pharao.
Sed in vndis demersus, memori elemento pœnas dedit;
Quas nascenti Mösi decreuerat.
Sic suis artibus pereunt Tyranni.
Tanta pro suis fecit Moses; plura pertulit à suis.
Nam sternax Vulgus promissas ad sedes eductus,
Angitur dum agitur;
Sanctumq; ductorem, vt seductorem criminatur.
Adeò nec Probi immunes à probris.
Profuit Mösi Pastoritia:
Didicerat cum Brutis viuere.
Quanta in contumaces missa beneficia, & amissa?
Liquitur inuita de Pumice non ingratus ingratis liquor:
Virga lapides molliente, non Homines.
Sapit siti admonitis amarus nuper aquarum haustus:
Nec linguæ amaror melle depellitur.
Tota condiendis altilibus ancillatur Natura:
Sed rabida ora munus mandunt, munificem mordent.
Canescunt dulci rore concreta gramina:
At delicata Mancipia incipiunt fastidire delicias.
O vestro luto lutulentiores!
Nil dissolutius seruo recens soluto.
Nam seruitutis impatiens, libertatis incapax,
In seruitio libertatem amat, in libertate seruitium.
Duras igitur vt ceruices emolliat Moses,
Ad Tonantem scandit per fulmina;
Leges rogaturus, quas irroget.
Sed diuino è cultu Deo similis reuersus:
Geminas facie faces eiaculatus,

Iumenti Cultores Iumento similes reperit:
Qui passim strati,
Legem detrectant, obtrectant legislatori.
Adeo periculosum Antistiti gregem deserere,
Etsi Deum adeat.
Iam vero iteratis oraculis,
Ter alius, & ter idem,
Ciuile, Militare, Pontificium Ius edens,
Proceres, Duces, Pontifices,
Foro, Castris, Templo constituit.
Omnium ditissimus,
Deum in Arca possedit.
Omnium doctissimus,
Diuina gesta Commentarijs excepit.
Omnium strenuissimus,
Stationes quaterdenas annis totidem metitus,
Viam per auia vel inuenit, vel fecit.
Quin ipse Belli Dux, & bellica machina,
In Monte fixus,
Hostem deijcit, dum manus erigit.
Populo denique tot per clades traducto,
Primum ac postremum optati soli conspectum rapiens,
Patriam amisit, cum vidit.
Hoc tantum Humanum fecit, quod defecit.
Morientem nemo vidit,
Mortuum nemo inuenit,
Tumulum nemo erexit:
Si Deus moreretur, sic moreretur.
Quis Mosem neget Pharaonis Deum?

AARON MOSIS FRATER.

PARÆNESIS.

Adeste Præsules. Paucis vos moneo.
Cecidi; nemo fidat: Conualui; nemo diffidat.
Ego Pontificum Princeps; & Principum Pontifex,
Mosis frater, immo pars fratris fui.
Nam quo alteruter carebat, ab alterutro sumpsit,
Illi ego linguam, ille mihi manum suffecit.
Vni omnia nunquam concessa.
Sed ego nimio indulgentior;
Vulgo Deum Deo meliorem flagitanti, Dæmonem dedi.
Inaurium auro flammis domito, Monstrum conflaui.
Vt aurium dolore oculi resipiscerent.
At nimis imperitè aureum formaui, si coli nolebam:
Cum aurum colatur vel informe, & Numus pro Numine sit.
Materiæ pretio vilem addidi Iumenti speciem,
Vt Numen darem colentibus simile.
Sic circa Vitulum vitulantur lasciui;
Et Pastores ducuntur à Pecude.
Itaq; in elemento eodem, Deum Moses, ego Dæmonem reperi.
At nemini suum artificium pluris stetit.
Leuius Authorem torsit Phalaridis Taurus,
Quàm meus me Vitulus.
Nam semel ille gemuit, ego semper.

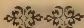
Finem ludicri luctus excepit:
Dum Vulcano redonatus est Vitulus:
Et flamma scelus delet quod fecit.
Tum, verso in medelam veneno, Idoli Cineres in aquis sorbui.
Vt Bacchi facinus eluerent lymphæ.
Itaq; ad oculos transmisso piaculo, meum Idolum effleui.
Hinc, vltore Leuitarum gladio Populum depopulante,
Toties cado, quoties video cadentes.
Vt trigesies millies peream, triginta millia pereuntium specto.
Sic Populus Antistitis culpa,
Antistes Populi pœna, torquetur.
Illi sanguinem fundunt, ego lacrymas.
Heu quot lacrymas?
Nullas ad Filiorum funera mihi seposui.
Vidi infelix infelices pueros,
Profano igni adolentes, sacro igne adoleri.
At exhaustis meo crimine oculis,
Nihil inueni quod supra alienum crimen efflueret.
Supererat pro solatio dignitas: hac etiā spolior in Monte Hor:
Et Pontifex de Ponte deÿcior.
Mors denique dolores omnes oneratura,
Optata litora prospectantem oppressit.
Obÿ à Patria extorris, quam oculis tantum tenui.
Credite Antistites.
Lubrica res est præesse.

NAASON
AMINADABI FILIVS.

EXEMPLAR.

Lege, attende, mirare.
Principis Tribus Princeps Naaſon,
In Principum exemplar eſt poſitus.
Hic fortiſſimo Atauo fortior Abnepos,
Primus ab Aegyptio luto pedem extulit,
Nouæ fortunæ Protoplaſtes:
Moſi obſequutus, non Pharaoni:
Qui cum Hebræos, nec amare vellet, nec amittere,
Amiſit quos amauit;
Graſſante per tenebras Cæli gladio.
Adeo Auguſtum Imperandi augurium eſt, Deo parere.
Primus morante acie ad Orientem metatur:
Caſtrenſis vigilantiæ documento,
Vt Solem cadentem vltimus,
Naſcentem primus adſpiciat Princeps.
Primus Sanctuarium in Caſtris recepit,
Aggregata in contubernium leuitica Tribu:
Vt Hoſtiarum cædes Hoſtium cædi proluderet.
Alterno enim fœdere,
Religionem Princeps, Religio Principem ſeruat.
Primus in procinctu Martem laceſſit;
Non receſſurus niſi victoria receptui canat.

Præpo-

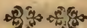
Præpoſterè nempe bellatur,
Cum Dux ab agmine ducitur, non agmen à Duce.
Primus ad Erythreum trepidante Turba,
Inſolens vadum diuidui maris intrauit:
Et mendaci ſe credidit Elemento.
Dumq; illi Rubrum pelagus pallidi ſpeculabantur.
Hic Deo fretus, fretum deriſit.
Tāta hæc fiducia, vt anteceſſorem Angelum anteceſſerit.
Nam attonitum mare intrante Naaſone,
Anteſignana columna pone aciem receſſit.
Vel quod Angelo audentior fuerit Princeps,
Vel quo Principis exemplum melius præluceret.
Aſſurgit inambulanti reuerens vnda:
Aqueo cæmento ſtipans altrinſecus viam,
Hic terram pro fluctu, fluctum pro litore inueniens,
In vndarum lubrico ſuam ſpeculatur ſoliditatem.
Neſcias vtrum magis mirere,
Stantes vndas, an euntem Ducem:
In mari conſtantiam, an in Principe obſequium.
Exili virga indomitum domari mare,
An Mare ſine Mari, à Nauta ſine Nauigio, tranſmitti.
Sanè hinc didita fama, Regalē purpurā meruiſſe Naaſonē;
Quod Purpureum fretum calcauerit Primus:
Habetis exemplar Principes: incipite quæ præcipitis.
Malè imperat, qui imperat tantum.

SALMA
NAASONIS FILIVS.

GRATVLATIO.

Gratulor tibi Principum feliciſſime Salma,
Hoc primum, quòd cæco errante populo.
Genitus es in deſerto.
Nihil deſerto illo fœcundius,
Vbi peregrinatus ſtatim ac natus.
Patriam in exilio habuiſti, exilium in patria.
Magis gratulor, quod legem per fulgura dictante Deo
In lucem veniſti:
Et Cerulæ inſtar, tonante Cælo ſoluta eſt Parens.
Iuſtum igitur non mirer, cui cognata iura,
Nec fortem, cui tonitrus increpundia.
Habuiſti cæleſtis alumnus nutricia ſidera,
Et manna pro mamma.
Vnde dulciſſimi tibi mores:
Nam alimentum, eſt indolis elementum.
Nec dulcia defuere viatica donec viarum acerbitas.
Penuariam donante Cœlo, vt domicilium.
Hic inſtar Cæli, in agitatione firmiſſimus.
Quadraginta dierum iter annis totidem produxiſti:
Non tua ſed blaſphæmi populi culpa,
Qui pede vti lingua errabundus
Tamdiu à recta quamdiu à recto deuiauit.

Planè

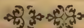
Planè Peripatetici,qui ſapientiam condiſcũt ambulando.
Quid lubrica illa monſtra commemorem?
Neſcio angueſne flammeos,an flammas anguineas vocẽ.
Antiqui ſanè Serpentis germina,
Qui Tartari Salamandra, vritur non aduritur.
Neque enim decentior carnifex furioſorum linguis,
Quàm Furiarum Colubræ, debebatur.
Tu verò ſupplici prece peſtes illas repreſſiſti:
Qua nulla promptior excantatio.
Vt reciproco ictu
Linguæ anguibus, angues lingua mulctarentur.
Macte tua illa conſtantia,
Quæ tot per funera nuſquam perijt.
Nam cœteri ex Aegypto digreſſi
(Præter vnum, aut alterum)
Ante confectum iter, itinere confecti ſunt.
Ita, populoſa illa ſolitudo, vitioſorum cribrum,
Tot aucta cunabulis quot ſepulcris,
Alterum accepit populum, alterum dedit;
Melioremque dedit quàm accepit.
At quanta virtute
Sola ferri tui acie aciem vniuerſam tutatus,
Aduerſus aduerſos primum ſemper telum torſiſti?
Ac tribus, & triginta proſtratis Regibus,
Meſſiæ annos victorijs totidem prænumeraſti?
Clareſcit tua fama Hierichontis incendio,
Quam Vrbem orator, & explorator ingreſſus,
Viciſti vt vinci poſſe vidiſti.
Vindicata manubiarum loco Raaba,
Hoſpitali fide maritalem fidem ſupplente.
Meretrix meritiſſima
Quæ ſeruatorẽ progigneret,cuius progenitores ſeruarat.
Ergo tibi gratulor quod primus, quod ſoſpes,
Primam & ſoſpitem promiſſæ telluri appuleris tribum.

Integra Genitorem manebat hæc palma,
Vt metam præciperet, qui se promouerat.
Sed eam bipertire visum superis,
Ne tanta Parentis gloria inglorium faceret Filium.
Itaque illi Erythræum, tibi Iordanis fuit prætentandus:
Qui retrocedentibus vndis vadum reliquit.
Nimirum, virtuti cedere, docile flumen à mari didicerat.
Terge tam pura lympha sudores tuos,
Et malis recreare post mala.
Nam amara, memorando dulcescunt,
Et aures mulcet quod oculos terruit.
Fruere partis delicijs inuictissime Salma,
Quo Auspice, bellari cæptum & debellari;
Quo Duce, hostes omnes cesserunt, aut recesserunt;
Quo Reduce, Iudæa Tribus centum Vrbes sortitur;
Quarum Indigenæ tuo admoniti gladio,
Vacuas vt relinquerent sedes, Tartarum impleuere.

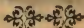

IOSVES

IOSVES
EX IOSEPHO.

TRIVMPHVS.

Egregium Triumphum inſtrue Silo,
Victor incedit Ioſues.
Hierichontinæ præcedant tubæ,
Vt accedenti Victori accidant Vrbes.
Eximio triumpho non portæ panduntur, ſed mœnia.
Diſtinguat Cohortiũ ſigna ſalubre Tetragrãmaton IESVS.
Vincendi teſſera, Victoris titulus, Victoriæ tutela.
Hoc enim ſeruatus quo Seruator,
Tartaro formidines feſtinauit,
Idumæorum ſuccedant manubiæ:
Quorum terga dumtaxat vidit.
Officium fuit ſpoliaſſe fugaces, & armis graues.
Nam timidorum arma prædatorem vocant, non hoſtem.
Prima inter fercula Sinæ Montis occurrat ſpecies.
Vbi cum Moſe Empyreus Pyrauſta Ioſues, in igne vixit.
Nimirum prauæ naturæ franguntur leges,cũ diuinæ cõdũtur,
Quas ſolus Moſes dedit, ſolus Ioſues ſeruauit.
Hinc duorum terga ferentium premat immanis Botrus,
Oſtentui datus,
Cũ quadraginta annorũ itinere,quadraginta dieb⁹ exhauſto;
De Gigantum tellure
Fruges retulit colonis ſimiles.

Olim

Olim tam colonos messurus, quam fruges.
Ergo tergemina Gigantum Henacinorum capita
Contis præfixa gestentur;
Quibus robur rubori fuit.
Nam Viros non à viribus voces, sed à virtute.
Volo etiam acervum lapidum plaustro vehi:
Ingratam ingratis memoriam,
A quibus penè examinatur dum territos animat.
Adeo timenda est timidorum audacia.
Tum Madianitarum Trophæa;
Quos ad Mosis inferias mactauit inferis:
Medio Balaami capite, exerta lingua:
Quam præstigiator Prophetes, suo iumento stolidior,
In imprecationes conatus, in preces resoluit.
Hinc Iordanis imago, si licet simulari, producitor.
Qui à Mystis gestatam, & Mysteria gestantem Arcam
Veneratus ac veritus;
Stuporem inter & metum, simul stetit & fugit.
Hiericho inter simulacra victarum Vrbium præcedat:
Quæ tubarum sono turbata,
Saltantem Iosua contremuit.
Septem prætereà Vrbes grauiori Marte deletæ,
In imagine tantum viuant.
Sæuiendum enim erat, aut seruiendum.
Flagrent ante currum pro facibus Sol, & Luna;
Qui pridem gradarij, iam statarij Planetæ.
Ne victoriam morentur, morantur diem.
At Gabaonitæ, catenata mancipia, currum trahant.
Nam callidè vitam pacti, catenas in lucro ponunt.
Turrito curru immineat Victor,
Hæreditario Mosis diademate radiatus
Vt noctem illustret excæcet inuidiam.
Triumphalem Senem laureatæ sequantur Tribus,
Nemine iuuentam excedente.

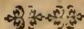
Solus enim cum Calebo Iosues
Ægyptum vidit, & Iudæam;
Carcerem, & Metam.
Pompam excipiat cælestis Arcus,
Sic inscripto fastigio.
Iesu seruatori,
Dictatori virgineo,
Africano, Asiatico.
Quòd ad Palæstinas delicias vindicato Populo,
Tyrannis tribus & triginta, igni, ferro, cantu, prostratis:
Totidemq; Regionibus tributim diuisis:
Sanctuario in Silunte collocato;
Vt Deus quiesceret numquam quieuerit.
Sen. Popul. Q. Hebr.
Portam Trophæis insignem aperuit.
V. O.

SAMSON EX DANO.

IDÆA.

Adeste Iuuenes, quibus Robur, & Cupido.
Do vobis vtriusque Ideam, Samsonem,
Alcidis coætaneum, Alcidi similem, robusto & forti:
Mox Cupidinis mancipium, Cupidini simile, cæco & nudo.
Hic de sterili germinat:
Quo miraculo vel Iacob, vel Esau nascitur, nihil medium.
Nazarenus Nazareno dicatur; lecto à floribus titulo.
Auarum nempe munus, Vitæ autumnum Deo dicare, nõ florẽ.
Ne temulentia tumentem faciat,
Fonte puro fallere sitim iubetur.
Vt bibentis imaginem reddente lymphà,
Se ipsum noscere assuescat.
Contra pugnaces diuino robore afflatur Puer:
Nil enim Hosti nocentius quàm innocentia.
At Martius ille spiritus capillis illigatur:
Vt scias quàm caducum sit donum iuuenile robur,
Cùm tenui admodum de filo pendeat.
Ad Hostium cædem consecratus,
Odia Philisteorum ab Philistearum amoribus incipit.
Incircumcisum connubium firmante Deo;
Vt Marti facem subijciat Cupido.

Pri-

Primus Samsonis labor, qui primus Alcidis,
Leonem immanissimum sternere.
Dulciore tamen victoria,
Ferinas inter exuuias, mellificium inuenit:
Et Leonis hiatus, Hominum sepulchrum, mox Apium nidus,
Feritate in dulcedinem versa,
Conuiuali ænigmati materiam dedit:
Quo enodando conuiuæ perfidam Sphingen adeunt,
Samsonis Coniugem.
Hinc nouus Iuueni labor.
Qui male soluti problematis amarum pretium soluturus,
Philisteos triginta occidit; & Hostium spolijs Hostes induit.
Sic ingenio victores vincuntur viribus:
Et dolos sequitur dolor.
Hinc noua malorum Hydra:
Nam iniuria vindictam, vindicta iniuriam prouocat.
Samsonis Vxor cognatam cædem adulterijs vlciscitur.
Vt non mirere mariti secretum vulgasse, quæ se ipsam vulgat.
Nil enim Fœminæ arcanum, cui nihil sanctum.
Samson trecentis Vulpibus faces subligat:
Ludicro initio, flebili euentu.
Nam incendiariæ animantes per segetes sparsæ,
Famem cum flammis spargunt.
Hoc incendio adoletur Adultera;
Et Cereris facibus ad Proserpinam ducitur.
Sic Vulpina ingenia plectuntur à Vulpibus.
Sed alij ex alijs nectuntur labores.
Nam sociali perfidia, Philistinis proditur à Tribu Iuda.
Christi specimen non daret, nisi à Iudà proderetur.
Sed vinculis repentè exutus,
Aselli mandibula Cataphractorum ceruices terit.
Nullum enim vile telum in virili manu.
Quin eadem claua gemino clara miraculo,
Vincenti telum, victori fontem ministrat;

Saniem emaculatura quam fuderat.
Nimis felix iam Samson, nisi sua Gloria superfuisset.
Sed tantam famam libidines infamarunt.
Et hic labor Herculeis adnumeretur.
Gazeæ Meritriculæ amplexibus illaqueatus,
Philistinis destinatur ad prædam.
Monocerotem diceres, Puellæ in gremio captum, sed impuræ.
At exitu inopinato declinauit exitium.
Vrbis compagibus felici nisu reuulsis,
Portarum fores foras portauit.
Sic Sirenum præstigias semper effugiat;
Quæ vorant quos vocant.
Sed amoris impotens, labores mutat non vitat.
Tertiam Omphalem amauit Dalilam.
Alcide fortior dum toties vincit,
Effœminatior dum toties ancillatur.
Mulierculæ igitur fidem auro decolorant Philistini;
Exploraturi vnde vinci possit amasius:
Atque, vt Martem capiant, Venerem captant.
Hic procaces hostilis Amicæ rogatus eludens,
Neruos, rudentes, trabalem clauum diffringit:
Semper captus, & liber.
Sed sagacissimus Quæsitor est Fœmina.
Blande torquendo verum extorquet.
Tergiuersari difficile est;
Cum Apparitor Cupido faces admouet,
Hem sæpe decipiens, sæpius deceptus,
Ne suos amores contristet, Virtutem comis implicitam prodit.
Secto igitur per fraudem capillo, robur auolat;
Et qui Leones strauerat, à Lupa sternitur.
Coortis vndique insidijs, eneruis in neruum mittitur.
Et oculis orbatur, quos in aliena fronte perdiderat.
Sic ex Alcide Oedipus, fruges terendo conteritur;
Hoc tantum felix, quod se miserum non vidit.

Redijt

Rediit tandem ad Samſonem virtus, cum Samſon ad Numen:
Creuitque mens cum capillo.
In Veneris Templo Cyclopem ludere iuſſus, nec larua egens,
Labefactis columnis Templum impellit;
Et ſpectaculum perimit Spectatores.
Sic ſua inter Trophaea moritur Samſon;
Odijs felicior quam amoribus.
Hoc tamen egregiè,
Quod Veneris Idolum moriendo comminuit:
Eamque perdit qua perditur:
Cuius inſidias vidit cum oculis caruit.
Tu ne ſerò videas,
Samſonem vide, ac perge.

BOOZ

SALMÆ FILIVS.

OBED Boozi filius.

MYSTERIVM.

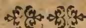
Booz Cananitide Raaba ſatus,
Moabitidem duxit Rutham.
O' Myſteria!
Mirum quod ex Meritoria caſtiſſimus naſcitur;
Et pauperculam ducit æratus.
Magis mirum,
Quod legis peritiſſimus legem violat.
Nam cum diuinis tabulis cautum ſit,
De alienigenis naſci Hebræos,
Ne de prophanis naſcantur ſancti;
Hic vxoriam obſcuritatem ex maternà continuans,
Alienigenæ Filius & Coniux,
Contra legem genitus, genuit contra legem.
Quodq; fas omne ſuperat:
Neſaſtus vterq; Hymenæus
Per auitos Meſſiæ faſtos ſerpit:
Et infelicium tedarum fumo tantã nobilitatem denigrat.
O' Myſteria!
Quot inuolucris diuina conduntur!
Callidus legis Interpres Booz,

Legis-

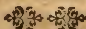
Legislatoris ingenium assequitur, dum à lege recedit.
Erit cum Cæleſtis aliquis naſcatur Booz,
Ex Meritricula Synnagoga;
Qui alienigenæ nubat Eccleſiæ.
Illam Raabam, hanc Rutham meritò voces.
Hanc igitur Sponſam luto perlitam, diluet:
Fame enectam, ſacris frugibus alet:
Ad pedes iacentem, in Regni ſolio collocabit.
Mendicam dotabit, ditabit.
Hæc effœto Coniugi Obedum gignet:
Gaudente Noema, congaudente vicinia.
Expirante nimirum Chriſto viuet Chriſtianum Genus,
Cælitum voluptas, Diuinitatis Deliciæ.
O Myſteria!
Hæc in arcanis habe Viator, ac perge:

GEDEON
IOSEPHI NEPOS.

ARGVMENTVM.

Quid inani cytharæ aucupio aures illigas Orpheu ?
Ex Hebro ad Hebræos diuerte:
Altius Hymni Argumentum dabit inuictus Gedeon,
Tibi coæuus.
Hoc cantu, non aerias, sed empyreas Aues morabere.
Magnas Viri virtutes pange, post magna vitia.
Optimus ex contrario concentus.
Strophen dabit Gedeonis ignauia.
Nam pridem vecors, trementia vexilla tremuit:
Et cum hostilibus telis certauit fuga.
Addita segnitiæ impietas.
Male audijt quod Deum non audijt.
Nam Victoriam spondenti Numini,
Fidem negat, nisi maiora fide prodigia videat.
Ergo flamma & imber ad Gedeonem legantur:
Vtroque dignum Nuncio Auditorem,
Qui diuino minus ori, quam suis occulis credit.
Post hæc dedecora,
Antistrophen ex virtutibus verte:
Plaudente sibi Prouidentia, cum hæc illis mutat.
Canæ vt diuinæ vi vocis contra Madianitas egreditur.
Quos à Mose deletos.

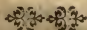
Vnde

Vnde vixerint nescias, nisi à suis tumulis:
Adeo mala gramina numquam benè pereunt.
Hic ex trepido intrepidus,
Vniuersos iam prouocat, qui singulos formidabat.
Itaq; è Sacerdote Miles,
Dei cultor, mox vltor;
Cultrum sanctè, gladium fortiter, vibrans;
Mortuam pietatem impiorum mortibus suscitauit.
Verso iam nomine Ierobaal,
Adorato Dæmoni fucum fecit.
Nec simules quàm exigua manu tot capita sparserit.
Centum & triginta Madianitarum millibus
Trecentos obiecit, sed viros:
Ne ignauia fugam augeret, numerus disciplinam minueret.
Militum virtutem aquando explorauit:
His selectis,
Qui fluuium manu legunt, non proni lingunt.
Nam lingua fidentiores quam manu, arcentur Bello.
Hos tubis armatos in aciem ducit:
Tam Deo fidens, vt victoriam canat, dum pugnat.
Tum face, & gladio armatos producit.
Nam virtus in exemplum posita, micat dum dimicat.
Terrentur flolato agmine Madianitæ,
Certis velut exequijs;
Gladio cædem, face funus ominante.
Ita lymphatis terrore, & errore animis,
Ceu Cadmei Terrigenæ inter se gladijs transigunt;
Et mutuatis mortibus cadunt.
Malorum enim concordia in discordiam desinit.
Hic victoriam premens,
Hàc illàc fugat quos fugerat.
Reges duos lictorum securibus subijcit.
Quos puerilem gladium indignantes, dignatur suo,
Gloriosus planè victor,

Qui Reges necando, ſuperbos facit.
Nemine ſuorum amiſſo, neminem hoſtium ſeruauit.
Stirpitus vellendi erant impij.
Nu:quam enim alij mores fuiſſent, niſi alij Homines.
Hoc ergo vindice verè pereunt Madianitæ:
Nullumq́; ſtante Gedeone Idolum ſtetit.
Lætam hanc Antiſtrophen lugubre excipiat Epos:
Nam tot inter palmas,
Vnum ſupra ſeptuaginta ſuſcepit Liberos.
Magis felix, ſi vno minus fœcundus.
Vnus nimirum Abimelech,
Vt Patriam proderet; Fratres perdidit:
Paternumq́; ſceptrum regit cum rapuit.
Sic bonis inuiſus,
Paternæ memoriæ inuidiam fecit.
Heu miſeræ Patris laudes natorum notis.
Hic hilares modos ſuſpirio rumpe.
Humanarum rerum ſtylus eſt,
Læta triſtibus finire.

IEPHTES
IOSEPHI NEPOS.

MONIMENTVM.

Lege Viator, ac luge.
Miseranda memoria hanc Aram complectitur.
Iephtes Galaadita,
Inuito Deo satus, adultero nimirum thalamo:
Contra leges natus, nullis legibus vixit.
Fratrum conuictu depulsus, latronibus conuixit..
Tanto profectu, vt latronum Princeps euaserit.
Quippe in vitiorum schola, breui superatur Magister.
Ære suo lenis, ære alieno graues accersit;
Qui ne soluant, rapiunt; & peccant, nè pœnas luant.
Ferocem Iuuenem flammauit temeritas;
Non tam preda, quàm prædandi periculis læta.
Ammonitarum armis Galaaditas prementibus,
Ad profugum Iephte confugit Patria.
Et de more vulgi, vtroq; immodici,
Regem flagitant, quem noluerant Ciuem.
Exuerat is Patriæ amorem, non Filiæ:
Quæ vnica, tota erat Domus.
Huic dotalem gloriam cumulaturus,
Totam belli molem ad se recepit;
Regiam infulam pactus sub pugnam:
Quo lintheo nullum melius bellico sudori tergendo.

Ita bellum ſine Regno ſubijt, vt Regnum ſubiret ſine bello.
Pium igitur purumq; duellum voto auſpicaturus;
Quicquid reuerſo primum occurrat,
Pro victoriali piaculo huic Aræ ſpondet.
Heu pietatis improuidæ ſimplex impietas!
Hoſtiam magis horrebit, quam Hoſtem.
Ergo ſiue ira, ſiue indulgentia Numinis, vicit.
Ammonitas nec paci, nec bello paratos, momento expugnauit:
Vrbes viginti ſimul obſidere cœpit; & cepit.
Longos victori gemitus feſtinante victoria.
Iam patriæ redonatus, & voti reus,
Nil ante Filiam pro foribus vidit,
Geſtientibus Puellarum choris prægeſtientem.
Ah quæſtoſam morti lætitiam!
Hunc illi victoriæ finem hoſtes vouiſſent.
Tum niuali oſculo Natæ libato,
Ceu ſupremum ſpiritum ore legeret.
Vicimus (inquit) Filia: nimio victoriam mercati:
Tuo nempe ſanguine.
Illa non vitam rogare, ſed ſpatium:
Nam mori mollius fit mora.
Bimeſtri ergo eiulatu in ſurdas cautes eliſo;
Quo, ſibi Præfica, ſuas anticipat nænias,
Huic ſe demum Aræ votiuam ſiſtit.
Æquè imprudens obſequio Puella, & Imperio Pater:
Niſi Pontificis ignorantia, vtriuſq; culpam minueret.
Aſtat iam cum intrepida Hoſtia
Trepidus Sacerdos Pater.
Nam dolorem hic premendo auxerat,
Illa plorando conſumpſerat.
Iam, ne quid non ritè fiat, linguis fauetur.
Hærent in Virginis vultu Iuuenum vultus:
Nam deſperata pulchritudo acrius mouet;
Et Solis inſtar, maior videtur cum cadit.

Ca-

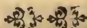
Cælum spectat spectata Puella:
Cuius lacrymas astantium oculi spargunt.
Iam neci deuotam componens Genitor,
Ferro iugulum inuictæ Martyris delibat:
Et semianimis super exanimem cadit.
Vorant virgineum corpus mundissimæ flammæ:
Caloq; inferunt, quò feruntur.
Cætera sanctè ritèq; peracta:
Nisi canentium numeros innumeri gemitus fregissent.
Hunc bello finem imposuit
Nimis liberalis prædo, Sanctus Iephtes,
Pugnare doctior quam vouere.
At trepidæ Virgines, ne simili Patrum voto illigarentur,
Aram hanc immortalibus literis inscriptam
Annuo eiulatu circumlatrant.
Graiæ etiam Musæ, quia Virgines,
Facti Inuidiam
In Agamemnonem Coætaneum reiecerunt.

IESSE
OBEDI FILIVS.

CLAVSVLA.

Agmen claudet inuictiſſimus Iſai:
Ducum palmes, & Regum radix.
Auitam bellicæ præfecturæ virgam
Sudoribus ita rigauit,
Vt cædendis ſceptris ſylueſceret.
Bethlehemi Patricius,
Patriam fecit Deo dignam.
Primæuus in Philiſtinos gladium acuit;
Quos vti cotem virtutis reliquerat Deus.
Nam arma bello, milites pace franguntur:
Et hoſte mortuo, pugnant ſodales.
Sacræ militiæ authoratus,
Pro Sanctuario Sanctus bellauit.
Quod vel amiſſum, in eius pectore inueniſſes.
Miles fuit ſine militum vitijs;
Qui victoriæ Cupidi, à Cupidine victi,
Fœdiores referunt plagas quam inferant.
Emeritus, conſilio pugnauit.
Vtilius enim reguntur bella, quam geruntur,
Cum pro galea canicies eſt.
Vbi telis nil amplius valuit,
Filios pro telis in hoſtes miſit,

Qui tergeminas manus Patri suffecere ;
Et tricorporis instar Gerionis
In triplici corpore, ter vnus pugnauit;
Atque sedendo vicit.
Quæris qua virtute natos habuerit?
Natu minimus, Gigantum maximum vicit.
Quæris qua specie?
Despectior, imperio dignus est visus.
Hæc tanta felicitas
Iesseum pectus impetu ingressa,
Animam expulit.
O' Mortalium voluptas nocens!
Hæc cogita Viator:
Et sedens interiunge.

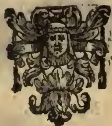

MVNDI VIRILITAS.

REGES.

DAVID
IESSE FILIVS.

Christi linea.

Salomo.

Ex Ioscpho Roboam. *Ex Iuda*

Samuel Abias. *Susanna*

Asa.

Iosaphat.

Ioram.

Ochozia.

Ioas.

Amasia.

Ozia.

Ioathan.

Achas.

Ezechia.

Manasses.

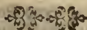
Amon.

Iosia.

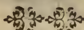
Eliacim. *Ioachas.* *Sedecia.*

Iechonia.

DAVID IESSE FILIVS.

ADINATON.

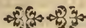

A Ducibus ad Reges venio.
Crudam Mundi iuuentutem maturuisse, indicat purpura.
Coaceruatæ tamen cum dignitatibus curæ;
Vbi enim curæ nisi in curia?
Solem circumnectens corona, nimbos minatur.
Coronatorum primum spectabis Dauidem:
Omnium felicissimum, & miserrimum.
Felicitatis hoc habuit maximũ, quod ex minimo creuit.
Hoc ipso miserrimus, quòd ingẽtes ęrũnæ inuenere felicẽ.
Iugulatores paterni gregis leones infans iugulat.
Ipso infelix triumpho.
Nam citra infantiæ ludicra, dura exorditur à teneris.
In prætexta chlamydi candidatur.
Hoc ipso non inuidendus, quia præmaturè inuidendus.
Carneum Philistinorum propugnaculũ Goliam sternẽs,
Vnico lapide Rempublicam fundat.
Sed victoriam potitus, non præmium,
Plus odij lucratur quàm gloriæ:
Et optimo inter aulicos argumento, displicuit.
Entheatum Saulem cythara mulcet;
Vtroq; Arcu felix, seu fila impellat, seu tela.
Sed Erynnes irritat dum temperat.

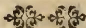
Vt miserrimæ Vrbi salubrius nihil cõtigerit, quam vinci.
Sed Sanctuario Vrbi donato,
Templum Sanctuario donare cauetur.
Cruentæ dextræ munus horrente Numine.
Vt Dauidis victoriæ eidẽ exosæ fuerint à quo imperatæ.
Tandem septuagenario maior excessit.
Sed clarior si citius.
Nam frigidus, imbellis, attritus;
Quasi ex illo Dauide nihil retinuerit Dauid;
Imperium senex deposuit, quod meruit infans:
Et infante inualidior, decenni Filio sceptrum commisit.
Hoc vno felicissimus esse poterat,
Quod Hominum strenuissimus,
Hominum sapientissimum genuit:
Nisi quod præuisa Filij nequitia morientem mori coegit.
Hem qualem in Purpura felicitatem speres,
Si Principum felicissimus, miserrimus fuit.
Quamquam hæc Regum conditio est,
Felices facere, non esse felices.

SAMVEL
EX IOSEPHO.

EPITHETA.

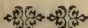
Qui hic conditur,
Vno signari nomine non potest.
Aliud semper nomen meruit.
Mœroris Filius, lætitiæ Parens vocetur.
Nam Nouercæ æmulatione Matrem habuit,
Lacrymarum clepsydra moras notantem.
Speratus cum desperandus,
Sterilem habuit Matrem.
Tantæ animæ desperabat Natura æquare corpus.
Conceptu acerbus, virtute maturus,
Ipso illatebratur vtero sanctitate lustratur.
Vt diuino spiritu prius respirarit, quam suo.
Fascijs liber, voti adstrictus,
Nazaræorum ministeria Templo circumdat:
Officijs cum Deo, certante Matre;
Quæ in Templo impetratum, Templo despondet;
Et liberum Deo reddidit seruum.
Obsequio cæcus, monitis oculatus,
Incipit ventura profari antequam fari,
Vt vni Samueli nihil inopinum contigerit:
Nec Prophetam mireris ex Prophetide natum.
Feruore candens, innocentia candidus,

Circa propitiabilem Arcam excubias ducit.
Vt gemina Cherubin tertium mirarentur.
Templi custos, & Dei Templum,
Diuina consuetudine per somnum fruitur.
Pontificis vocem simulante Deo;
Ne aliam Pontificis vocem credas, quam Dei.
Pauore vacuus, Numine plenus,
Pontificis Filijs extrema denunciat.
Qui sacrificia libare doctiores, quam litare,
Lucem noxis, noctem luxu transigebant.
Asper eloquio, dulcis moribus;
Trepidum Pontificem intrepide increpat.
Qui nimis indulgente in Filios censura,
Raptores arguens, rapinas participabat.
Præuisu verax, prouisu velox,
Cadente Pontifice, Pontificatum sustinuit.
Sic dignitas Aaronitas defecit, cum digni Aaronitæ defecere.
Vicennis Præfectus, centenario suffectus:
Amissam Arcam Fœderis, renouato fœdere vindicauit:
Docuitq; pœnas pœnitentia vitare.
In pace pugnax, in pugnà pacatus;
Philistinos quiescendo vicit.
Nam Cæli fulmina, populi gladios inuocans,
Captos perdit, perdita capit,
Aequi Iudex, iudicum æquissimus,
Filios sibi substituit.
Sed Populo impositos, statim deposuit;
Ne iustitiæ lances auro deprimerent.
Populi Consul, populo consulens,
Saulem Regem creat, inter malos meliorem:
Peruncto vertice, ad medelam.
Regius enim est morbus superbiæ tumor.
Zelo æstuans, lacrymis madens,
Saulis contumacia seruatum Agagum discerpit:

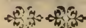
A Saule ad Dauidem gregis regimen transfert.
Nam timendi sunt Reges, qui Deum non timent.
Omnium deniq; laudum compendium esto,
Quod omnium laudum compendium fuit.
Itaq; ne Virtutis osores amet, tandem moritur.
Nec obtinet votum.
Nam Pythonissę incentionibus fretus Saul,
Eadem prauitate mortuum quęrit Samuelem,
Qua viuum oderat.
Sic virtutem sequentem fugimus, fugientem sequimur.
Sed euocatus è tumulo Samuel,
Saulem ad tumulum deuocat:
Et vmbra territum ad vmbras rapit,
Sic suis inuentis obeunt curiosi.
Samuel igitur,
Bis vt viuat, semel moritur.
Semel vt quiescat, bis moritur.
Tu ne quiescenti ostrepas
Tace viator, ac perge.

SALOMO
DAVIDIS FILIVS.

SCYLLA:

Triforme hoc Monſtrum,
Humano capite, fœmineo pectore, ferina Cauda,
Scyllam putas! falleris:
Salomo eſt;
Prudens Puer, effœminatus Vir, ferus Senex.
Hoc Puero nemo ſapientior.
Vnus mortalium omnia ſciuit, nihil didicit.
Venit ad Iuuenem prudentia, quæ Iuuenes fugit:
Sui ſecura apud pudicum,
Cui candor pro canicie.
Quod magis mirere, ad dormientem venit:
Muſarum ductore ſomno, qui Muſas fugat.
Itaq; per occluſas fores, oculos, ingreſſa eſt ſapientia;
Vel hoc inditio cœleſtis.
Nec venit indotata:
Sceptro manum porrexit Salomo, cum cæteri ferulæ.
Vt dubites vter vtri plus contulerit:
Nam per Sapiētiam regnauit Puer,per Puerum Sapiētia.
Prima imperantis cura fuit Patris ſepulcrum:
Tanta magnificentia,vt Patrem æternauerit tumulando.
Errant nimirum qui ne degeneres arguantur,
Parentis famam extinguunt.

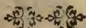
Non extinguitur fama, cum desiderantur extincti.
Eadem pietate
Mortem patrio testamento legatam Ioabo dedit.
Optimum noui Principatus fundamentū ex talium ruina.
Qualis enim Populus, si pessimi optimates?
Ex Rege Sacerdos, Templum dicauit;
Mundum voces, non Templum;
Spatijs tripertitum, plagis quadrifidum:
Annis totidem, quot Mundus solibus absolutum.
Meritò igitur vndecunq; delatæ opes;
Vt Mundum Mundus ornaret.
Hinc à diuinis ad ciuilia; vti decet.
Vrbem mœnibus, Regnum vrbibus stipat:
Vt Populum cohibeat, quem auxerat pace.
Regiam & tribunal, gemma & ostro consternit:
Ne venalis speretur iustitia, quæ opes calcat.
Atq; vt profugam reuocet Astræam,
Aureos mores in aurea domo restituit.
Nusquam lautius Sapientia sedit.
Qua interprete, implicitas lites momento explicuit.
Illam præcipuè, de superstite Infante.
Qui cum duas inter Matres, nullam Matrem haberet,
Vtriq; mori iussus, vt neutri cederet,
Amore indice Matrem inuenit.
Eadem Dictatrice Sapientia, Diuina scripsit Oracula.
Cum quicquid diceret Oraculum esset.
Hæc Regiæ fama Sapientiæ, Reginarum scitissimā traxit:
Quæ maiorem fama, Regem mirata,
Plura didicit, quam quæsierit;
Plura retulit, quam obtulerit:
Nam Salomonem alterum in vtero retulit.
Sed heu, quid Mortalibus tutum?
Tantum ingenium marcuit, cum maturuit.
Vt nescias vtrum magis mirere,

Senium in Infante, an Infantiam in Sene.
Tantæ causa dementiæ, libido.
Nec mirum ex Bersabæa nato.
Septingentis coniugijs, trecentos concubinatus,
Innumerabilia stupra, coniunxit.
Amauit quotquot vidit.
Voluit quotquot amauit; habuit quotquot voluit.
Stupente Natura,
Quod fœminis omnibus vnus sufficeret, non vni omnes.
Sic effœminatus Salomo Sapientiam amisit.
Veneris perfidia; quæ in alios non mitior, quam in Filiū,
Amantes excæcat, vt Amorem.
Hinc Asmodæi quam Dei legibus obsequentior,
Suorum Idolorum Idola coluit;
Et Venerem veneratur venereus.
Vt non immeritò Venerem vocarint Luciferum,
Cum alter colatur in altero.
Sequuta, vt solet, luxuriem feritas:
Nam nimia liberalitas rapinis alitur.
Ergo, Regni opibus in gynæceo profligatis,
Per grauissima tributa amicos nudat, vt amicas ornet.
Quin per magicas artes aurum scrutatus,
Feralis ærufcator, vectigales Dæmonas facit;
Et Plutum quærit apud Plutonem.
Tot inter flagitia pacem amisit pacificus:
Salomo, non iam Salomo.
Bellante Idumæo latronum duce,
Rebellante Ieroboamo tributorum quæstore;
Per Mammonæ ministros, Mammonæ cultor affligitur;
Donec diuino Numine afflatus Achias
Suum pallium, & Salomonis Regnum, diuisit.
Sic obijt insanus Sapiens;
Hebræorum decus & dedecus.
Inops inter opes, sterilis inter coniugia,

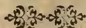
Vnico de tot thalamis susceptο Filio.
Nam nihil Veneri nocentius, quam Venus.
Primus è Christi Proauis Stygem coluit;
Et primus intrauit.
Indubio argumento : nam Idola posuit , non sustulit;
Et flenda leguntur, non fletus.
O saga Puellarum forma,
Quæ insanire Sapientiam facit,
Et Hominem vertit in Scyllam:
Oh, si sapitis, hanc Scyllam fugite.

ROBOAM
SALOMONIS FILIVS.

PARALLELA.

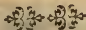
Inſano inſanus ſuccedit natus;
Natus ex nondum inſano.
Mala exempla natalibus præualent.
Vterq; Regnum ſuſcepit;
Ille annis tantum, hic tantum ingenio puer.
Sed iuuenis Salomo ſenes audijt;
Senex Roboam iuuenes audijt:
Sero erudiendus periculo;
Iuuenili Senatu Regna ſeneſcere.
Pari libidine vxoria dedicant Idola:
Sed ille Venerem, hic Priapum;
Effœminatus virilem.
Cuius Sacerdotio perfuncta Coniux, amat quod colit:
Tali Numini melior Victima, quam Sacerdos.
Pari amentia Coniugum gregem paſcunt.
Sed ille maiorem, quia ditior.
Nam ſine Mammona furit Aſmodæus.
Pari leuitate populum tributis grauant.
Sed ille mollius, hic durius.
Nam rapacitati additis conuicijs,
Bis Fera, vngui nocuit, & lingua.
Pari in vtrumque ſeditione, conſpirat populus vt reſpiret,

Sed

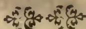
Sed ille turbas placauit, hic placando turbauit.
Nam Aduram tributis Præfectum,
Mulcendo cætui delegat,quẽ mulgẽdo censui delegerat;
Qui magnetica eadem facundia,
Lapides trahit, qua aurum traxerat.
Vterq; fleuit Regni schisma.
Sed ille adumbratum, hic verum.
Nam diuiso cum Religione Principatu,
Roboamo Iudaicus, Ieroboamo Israeliticus cessit.
Nihil enim citius Regna secat, quam secta.
Pari fato externos irritant Reges.
Sed ille procumbit, hic succumbit.
Nam Aegyptius Pharao Sesostris,
Roboamum libertate, auro Templum, nudauit.
Adeò intestina dissidia, finitimorum sunt lucra.
Pari affectatione Templum ornant, non colunt.
Sed ille aureis, hic æneis donis;
Vt ex dispari ærario noscerct,
Quam citò sæculi metallum degeneret.
Paria igitur vitia, par sequitur pœna.
Cupidinis enim flammis ad Tartari flammas acti
Alternis se ignibus cruciant.
Lite dubia, vter insanior.
Qui sapuit aliquando, an qui numquam.

ABIAS
ROBOAMI FILIVS.

EDICTVM.

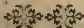
Adeste Ciues, Aduenæ, Conuenæque.
Quòd Abias Roboami & Maacæ Filius,
Paternam impietatem, maternam libidinem retinuit:
Quòd ex malis malos geniturus,
Omniũ mulierum vir, omnium virorum mulierem duxit,
More vt nomine Matri similem:
Quòd vltimis ceris scriptus hæres,
Secluso primogenito, nihilo melior euasit;
Et legum vindex, vixit sine lege:
Quòd veræ Religionis suasor non sectator,
Et fari promptior quam facere,
Non percepit quæ præcepit;
Quòd iustiore ferro, quam mente,
De perduelli Ieroboamo Victoriam nauiter potitus,
Ignauiter est vsus;
Et quingentis millibus Israelitarum cælitus necatis,
Idololatras conterere maluit, quam Idola:
Quòd Bethel, & Sichem schismaticas Vrbes
Triumphator ingressus,
Fanorum aurum, non profanorum aras sustulit;
Et prædata captiuarum pudicitia,
Vrbem lustris impleuit, non lustrauit;

Quòd

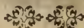
Quòd parta libertate
Bis-ſenis connubijs ſtatim mancipatus;
Gynæceo citius quam Templo receptus,
Manubijs Sanctuario debitis thalamos cumulauit:
Deniq; quòd octo ſupra triginta liberis vndecũq; genitis,
Paterna vitia pro patrimonio reliquit:
Hunc Hominem ingratiſſimum, impuriſſimum;
Initio Regni, vitæ medio, nequitiæ ſummo,
Lare & laurea priuandum,
Vita & Vitta ſpoliandum;
Stygio ergaſtulo mancipandum;
Et Manium manibus quos adorauit adurendum;
SEN. POP. Q. CAELESTIS
Atris calculis
Cenſet, Pronunciat, Iubet,

ASA ABIÆ FILIVS.

ROGVS.

Proijce odores in hanc flammam, Viator:
Asa Rex Iuda,
Primus Regale funus rogali luce radiatum,
Afflatumq; pigmentis, cupijt: nec immeritò.
Principum Phœnici tales debebantur exequiæ.
Hic Ataui Filius, non Patris,
Videntem audiens Azariam, Religionem restituit.
Optimus Patriæ Pater,
Matrem Priapeiorum Antistitam Regno abdicauit.
Malorum enim principium sunt mali Principes.
Mascula Venere effœminatos,
Qui subterraneo abstrusi delubro
Brutam libidinem in Brutorum specubus exercebant,
Terra eductos igni tradidit: hac tantum dignos luce.
Nam conscientia Iudice, mortem merentur,
Qui se tumulāt, vt peccent; & pœnas de cōpendio petituri,
Latebras quærunt Inferis propiores.
Maiore prodigio Priapum in Cedronem demersit;
Qui subita gliscente flamma à torrente ipso torretur.
Diceres Virgineum Christi pedem libaturas lymphas,
Ob impuræ imaginis atractum, igne lustrari:
Dubito, aquis ne vratur Idolum, an aquas vrat.

Minime nouo miraculo:
Cum Venus flamma ſit, aquis nata;
Et inter lacrymas ardeant amantes.
Diro certè ſpectaculo,
Terrentur Idololatræ dum torretur Idolum;
Et in flamma naufragium facit.
Vera igitur nominis nota Medicus appellatur,
Quod languentem populum ſanauerit.
Magna enim vulgi cenſura eſt Regis virtus.
Tantæ virtutis honorarium retulit, victoriam & pacem.
Immò in pace victoriam,
Nam decies centena Aethiopum millia,
Certum ſibi fundus de colore ominata,
Panicis terroribus diuinitus incuſſis,
Spernendo potius quam ſternendo difflauit.
Voluũtur humi nigra corpora, ceu torres sãguine extincti.
Fugiunt ad Orci flammas fuliginoſæ iam animæ,
Ac Furijs ſimiles ſibi aduenas ſtupentibus,
Tartari tenebræ geminantur.
Sub alterum pacis decennium
Aſæ Baaſa, vt Roboamo Ieroboam fatalis hoſtis,
Victoriæ materiam intulit verius quam bellum.
Quin aſportatis hoſticæ Ramæ ruderibus,
Gabaam & Maſpham, Regni propugnacula, exaggerauit.
Itaq; inuerſam triumphi ſpeciem vidiſſes,
Hoſtes dirui, mœnia duci captiua.
Nec omni tamen labe caruit: Dauidis genus erat.
Nam omnia Ethnicorum emaculauit cunabula,
Præter excelſa Fana,
Montibus ingenio altioribus nixa.
Vt intelligant Principes
Quanto periculo arces Hæreticis indulgeant,
Cum tela vix euolent quo impietas repit.
Iſraelẽ oppugnaturus, diuina humanis auxilia poſthabuit.

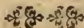
Aſſyriorum fœdus toto ærario paciſcens,
Ab infidelibus fidem emit.
Prophetam indigno fœderi reluctantē, neruis præpedijt:
Ciues prophetæ fauentes gladio addixit.
Adeo intutum Reges carpere, vel optimos.
Aequa igitur talione,
Trienni podagræ, felleæ bilis filiæ, cruciandus traditur;
Et qui Vatū pedes neruis arctauerat, pedū neruis arctatur
At de crimine pœnam traxit, de pœna crimen.
Ad nobilem illam peſtem, medicis fortiorem,
Medicorum manus implorat, non Dei.
Ipſo ridendus nomine, dum Medicus eget medico.
Deniq; lectum pro equuleo nactus,
Membrifraga torquēte podagra, erratorū ſummā fatetur.
Reſumptaq; virtute rediuiuus,
Odoratum hunc Rogum ſibi viuus compoſuit;
Vt Empyreum prælibaret in flamma.
Nam Virtus non fragrat niſi flagrat.

IOSAPHAT
ASÆ FILIVS.

MINÆ.

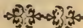
Veh tibi, Viator,
Si quid tibi conſcius, cenſorium hoc Solum calcas.
Inexorabilis Arbiter Ioſaphatus, hac in Valle ius dicit.
Cui tanta veritas, vt nihil ignoret;
Tanta ſeueritas, vt nihil ignoſcat.
Integritatis teſtem do zelum,
Quo à ſtirpe reuulſas effœminatorum reliquias excoxit.
Diuini Iuris Interpres
Legis tabulas in omnium pectora tranſcripſit è ſuo.
Meritò lapideas; vt lapidem rogent, qui lapidem violant.
Inſpectores vtriq; Foro conſtituit Aeaco ſimiles:
Peccanti attentos, non precanti.
Quibus tam leue aurum, vt recti lances non flectat:
Tam graue ferrum, vt à recto deflectentes proterat.
Ciuium quippe ſecuritas eſt ſecuris.
Damnandi rigorem æquauit plectendi vigor.
Nam conſcriptis familiatim bellatoribus,
Regno arces, arcibus præſidiarios,
Præſidiarijs præfectos impoſuit.
Vt omni aditu gladijs obſtructo
Fugere cum nequeant ſceleſti, ſcelera fugiantur.
Nec armis opus;

Si

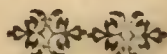
Si adſpectu Galaaditas vicit, Moabitas cantu,
Nam Hebræis modulantibus, in furorem acti hoſtes,
Inter ſe digladiantur.
Paribusq; momentis illi canunt, iſti cadunt:
Chordarum concordia cordium diſcordiam proritante.
Riſit Mors Muſica tot Andabatarum paria,
Sono occæcata, ad numeros cadere.
Horruit Mars amuſicus, arcuũ neruos lyræ neruis eludi:
Et lyram inter arma numerari, vt inter aſtra.
Heu diræ minæ!
Quid faciet Iudex, ſi ſæuit Cytharedus?
Veniet ſumma dies, die carens; cum Apparitor Angelus
Omnes antiſtare iubeat hoc Forum, cui omnia liquent.
Quod vadimonium nec fauor excuſabit, nec lacrymæ;
Ne mors quidem:
Nam rupta tellure, ſolutis Mundi compagibus.
Mors ipſa iure petitura, quod bona fide poſſidet,
Abſorptos euomet, vt reſorbeat.
Aderit Adraſteæ miniſtra Erynnis:
Carnifex nimirum flamma;
Quæ luce eadem ſcrutetur impios, & comburat:
Ac nequid inultum lateat, nil inuſtum relinquet.
Metue ſceleſte non cunctaturum Iudicem.
Plus metue cunctantem.
Diu grauida nubes damnoſius parit.

IORAM
IOSAPHATI FILIVS.

SENTENTIÆ.

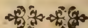
Recurrit ad Ioramum Ataui impietas.
Nam in aulico freto
Vitia fluunt, vt refluant.
Ante imperium innocens viſus.
Octennio nequiter egit, quo imperauit.
Nam innocentiæ candorem immerita cruentat purpura.
Ad regnum ſublatus Fratres ſuſtulit.
Nam Tyrannus ſanguinem ſitit quem timet:
Numquam lætus niſi dum canit exequias.
Addidit crudelitati ſodalem idololatriam.
Bis de Inferis optime meritus;
Quos auget, & adorat.
Quid enim colat niſi mortua, qui viuos odit?
Impietatis magiſtram audijt Coniugem.
Illam nempè Athaliam, Achabi mortalium ſceleſtiſſimi.
Nam ſæpè impietas eſt dotalis.
Vxorio exemplo citius raptus quam patrio,
Maſcula thura effœminauit.
Nam efficaciſſima ſuadendo oracula ſunt oſcula.
Ad inania pauidus, Heliæ minas non pauet.
Nam perituri Tyranni argumentum eſt
In ſecuris metus, in metuendis ſecuritas.

Vero

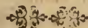
Vero igitur euentu, Iudæam prædantur Arabes.
Nam Regum delicta Regnum luit.
Infelix populi conditio,
Quia premitur à Tyranno, Barbaris tradi;
Et disperire, quia perit.
Inter hæc mala,
Regiæ coniuges raptæ, Filij trucidati.
Itaq; infelix cælebs & orbus,
Coniugum lecto, natorum letho funestatus,
Fleuit, à nemine fletus.
Nam populi mulsum, Tyranni lachrymæ.
Sic acerbissimæ morti seruatus,
Animam cum visceribus ponè regessit.
Vt intelligas quo loco mentem habeant ignaui.
Rogo demum caruit, non tumulo.
Hoc etiam præposterè:
Quod igne fraudatus quem meruit,
Terram impetrauit quam terruit.
Nam Tyranno maxima pœnarum est,
Post obitum non lucere.

OCHOZIA
IORAMI FILIVS.
IOAS Ochoziæ Filius.
AMASIA Ioasi Filius.

SAXIFRAGIVM.

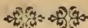
Tres hasce Statuas,
Inter Christi Proauos pridem collocatas,
Matthæus fregit dum tacuit.
Execratum Achabum Matris Patrem
Respicit hæc vindicta;
Cuius Nepotes ad tertium vsq; diris vouerat Vates.
Itaq; ne Christi Maiores Achabi Minoribus miscerentur,
Nepos, Pronepos, Abnepos
De sacro Stemmate explantes,
Nomine carent, & effigie.
His alia vita, non alia vitia:
Primus prima, medius media, vltimus vltima
Aetate defecit:
Vt scias, animi esse crimina, non pili.
Omnes imminentem pueritiæ fugerunt gladium:
Primus hostilem, alter maternum, tertius seruilem.
Parcente falce, donec scelera maturescerent.

Omnes

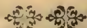
Omnes laude indigni, digna laude incepere:
Nam vana ſimulacra,
Primus diu non coluit, vltimus coli vetuit,
Medius colentes occidit.
Omnes ad volutabrum reuerſi, Idola reſtituunt:
Hoſtilia primus, aulica ſecundus, paterna tertius.
Omnes monitoribus aſperi:
Primus Heliam non arridentem deridet;
Tertius minanti Eſaiæ mortem minatur;
Medius Zachariam lapidum cultus exprobrantem,
Lapidibus obruit.
Omnes Rempublicam perdunt:
Primus poſtulatirio fœdere;
Alter emptitia pace;
Tertius voluntario duello,
Omnes Templum dedecorant;
Quod prim⁹ deſerit,ſecũdus ſpoliat,tertius ſpoliari patitur.
Omnes coniurato ferro ignauiter ſublati:
Primus dum latet, alius dum ſtertit, tertius dum fugit.
Omnes deniq; mali:
Non ita vt altero peior alter,
Sed omnes omnium peſſimi.
Omnes igitur Matthæi calamo,vt Iudæo gladio,confoſſi;
Nec inter viuos, nec inter extinctos numerantur.
Nam quos premit obliuio, non natos puta.

OZIA
AMASIÆ FILIVS.

PARAPHRASIS.

Hoc in tumulo non tumulo, iacuit non iacuit,
Viuum cadauer, Regis agricolæ.
Qui victor victus, Deum ſpreuit dum coluit.
Et vulneratus vt conualeſceret, moriendo conualuit.
Hunc viuos fugientem, mortui timuerunt.
Reſtitas ad hunc griphum, Viator? paraphraſin cape.
Hic eſt Ozia Rex Iuda;
Qui vrbana vitia in ſuburbio declinauit.
Redijt ſub hoc Principe ad ſuum exordiū Regia dignitas:
Nempè ad Paſtoritiam.
Hic triumphali aratro terram domuit.
Vnde mira fœcunditas;
Cum trabeato Agricolæ vectigalior ſeruiret tellus:
Et regia manu maritatæ gemmarent Carmeli vites.
Audiant Principes qui ex Vrbium cinere aurum cribant.
Veræ fodinæ ſunt ſulci:
Bubus, non Hominibus graues.
Ibi vegetæ opes radices agunt.
Has humaniſſima humus ſinu promit:
Quæ Hominum altrix, & alumna,
Riuis nutrita, frugibus nutrit.
Huic vni fœnerabantur antiqui Reges;

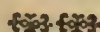
Qui-

Quibus pro loculis erant ſcrobes.
Nunc terram dedignantur terræ filij:
Nec colere modo, ſed calcare.
Nam purpura interpoſita à ſe Matrem ſecernunt;
Eamdem peroſi pro qua dimicant.
Hinc Principum lubricæ opes, quia ſine radice.
Plutus à Cerere gignitur & Iaſone;
Segete, & vellere:
Vtroq; ſuccreſcente ſumentibus.
Rubiginem vomeri non indulſit; ſed neq; gladio.
Vtraq; Martis materia, ferrum:
Vtroq. modo terram ſubegit.
Philiſtinos, Arabas, Ammonitas,
Tam facilè ſub iugum miſit, quam iuuencos.
Gethum, Iabriam, & Azothum, hoſtiles Vrbes,
Eodem vomere quo glebas, exarauit.
Pari luſu vulpeculis tragulas,& baliſtas hoſtibus,tetendit.
Eadem arte ſegetum meſſor, & capitum,
Cereris falcem morti commodauit.
Ita ex aruis ad arma, ex armis ad arua diuertens,
Oleas meſſuit, quas ipſe conſeuerat.
Sed vtinam ne extra ſuas oleas.
Nimirum vanida victoriarum diſtentus aura
Qui felicium eſt morbus)
Sacerdotali ſibi iure arrogato,
Sacro thure profanus adolet.
Oh, quid agis mitrate villice?
Te aratrum decet, non ara.
Huic fumo ſucceſſit flamma; ambitioni iracundia.
Vno ſcelere bis iniurius,
Cælum thure, thuribulo Myſtas exteterret.
Non dilata vero vindicta,
Subita lepræ illuuies Regiam fontem populatur;
Et inſulæ locum fœdat.

Decebat talem Pontificem talis lamina,
Vt frontonis ſupercilium deprimeret.
Diditur etiam Tellus ingenti fremitu trepidaſſe;
Exitura de centro, niſi ille de Templo.
O fluxa, Reges, gaudia!
Cum ipſum ſupra quod ſtatis, inſtabile ſit.
Atqui cum ſua Tellure tremens Ozias,
Extemplò reſilit ex Templo;
Et Regno exauthoratus,
E viuis migrans non e vita,
Marcido in corpore ſepultus, & inſepultus,
Soliuagos intra penates lugendo conſenuit.
Diu expirauit viuum cadauer;
Sero moritur, iam mortuo ſimilis;
Et auito ſepulcro interdictus,
Agro tumulatur, quem coluit.
Adcò ſuperborum contactum vel Mortui pauent.
Habes griphi ſententiam,
Viator abi.

IOATHAN
OZIÆ FILIVS.

LEGATIO.

Adesto Fama.
Ad Principes te delego;
Vnico exemplo magna consilia transacturam.
Ioathani Regis virtutes Regibus refer.
Vt emerito Patri succedens puer,
Fesso Athlanti Alcides integer,
Aegro Parentis capiti suppoſuit suum.
Felix Genitor, qui vita peracta viuens,
Successoris virtutes non sperauit, sed spectauit.
Felix puer, qui paternæ frontis adspectu, frontem remisit,
Et humilitatis magistrum habuit tumorem.
Et quis credat? vnum caput alterius morbo sanatum.
Adde vt Isaiæ, Zachariæ, Oseæ, Amosi,
Nobilibus spectris admonitus,
Rectum iter institerit.
Nam veritas priuatæ fortunæ bonum,
Ad Principes non illabitur, nisi e Cælo:
Non immeritò Iouis Filia.
Prædica, vt Numine vsus propitio,
Syriæ & Israelis coniuratos Reges cohibuit:
Ammonitas semper cæduos feliciter cecidit:
Numquam non lædente ferro, numquam læsus.
O militiam innocentem,
Vbi ad meliores partes applicante victoria,
Nemini nocebant arma, nisi nocenti:

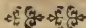
Et

Et rectior rectiùs collimabat.
Post militare, ciuile studium exaggera.
Vt sanctæ Vrbis intuta munijt, diruta erexit:
Nec molles fundauit Moles, sed sibi similes.
Vt Dominus, ex Domo, Dom⁹ ex Domino agnosceretur.
Turrim Ophel euexit supra nubes;
Regiæ mentis Idæam semper serenæ.
Portam Templi speciosam,
Aeris & auri ornatu, nomine dignam fecit.
Speciosam ne magis, an spatiosam?
Sanè totam Petri charitatem triumphali fornice excepit;
Quam recto vestigio claudus sequutus;
Ne torto pede speciosum limen deformaret.
Narra vt hoc Principe,
Vomuit vetustas multo solidiora quæ exederat.
Vt collapsa nemo dixerit ædificia,
Sed sponte inclinata, vt altius gliscerent.
Celebra deniq; magnificentiam,
Qua vrbes Ciuibus, agrestibus mapalia condidit.
Illas præsidio, hæc subsidio.
Nam mutuis gladij, & ligonis officijs,
Tuetur qui alitur, alitur qui tuetur,
Et arces pereunt post casas.
Post hæc elogia altum ingemisce,
Quod hostibus ferox, suis blandior,
Obiurgandæ superstitioni linguam non habuit.
Itaq; gloriosiùs
Delubra solo, quam ædificia Cælo, æquasset.
Vt mirum non sit,
Adulari populos Regibus, cum Reges populis adulentur.
Adde igitur Principibus animos;
Vt à Diuinis exorsi, degeneres increpent:
Ioathani eiurato exemplo,
Qui fortia faciliùs fecit, quam dixit.

ACHAS
IOATHANI FILIVS.

HISTORIA.

Amicitias beneficijs parari qui putát,
Hiſtoriam hanc legat.
Achas ad Iudæ ſolium diuinitus erectus,
Omnem lapidem mouit quo Deum perderet.
Nam inter ſaxeos Demonas diuiſo cultu,
Nullum vt faceret Deum, multiplicem fecit.
Parum fuit Deum obruiſſe lapidibus.
Eumdem importuno Oeſtro vellicaturus,
Muſcam Deum fecit.
Planè ſuos inter Deos numerandus;
Puſillus, Excors, niger, moleſtus.
Mirare Diuini pectoris patientiam,
Quæ iniuriam peroſa non iniurium, hoſtem prole auget.
Et quod optimum Dei munus, optima prole.
Hic ex beneficio maleficus,
Acceptum Filium Idolis comburit.
Timuit Orbis eumdem Rogum:
Tremuit populus Thyeſtæam illam coquinam:
Inuenta eſt flamma quæ aſtantes frigidos faceret.
Nefandi ſacrificij locus Gehenna,
Quæ tartaro nomen dedit, vt exemplum.
Quippe infernus ignis

Non-

Nondum nomen inuenerat satis horrendum.
Achas Plutone peior, ignem dedit inferno peiorem.
Parati affuere Dei vindices,
Rasis & Phaceus, Syriæ & Israelis Dynastæ.
Maluit tamen Deus contumacē contumaciter demereri.
Itaq; Isaiam Achaso delegat,
Qui pro victoria spondeat:
Prodigium quodcunq; daturus pro vade.
Et quo prodigia firmentnr,
Dei Filium pignori pollicetur.
O Numinis patientia toties irritata, non irata!
Achas prodigia respuit:
Et Numen inter Nepotes dedignatur.
Puto Deū ipsum Gehēnæ immolaturus, si nasci festinaret.
Spretis igitur Cæli copijs,
Assyriorum Regem mauult auxiliarium.
Sic mendax nemini credit, nisi mendaci.
Ac ne pretio careat tutela,
Totum ærarium, sanctum, profanum, Assyrijs profundit;
Vitamq; pretio taxat.
Itaq; quicquid rapere hostes poterant, donat:
Seseq; spoliat, ne spolietur.
Quin sublatis exuuijs Templum claudit;
Quasi incluso ac spoliato Deo, victor.
Risit insaniam Deus;
Et perfidum reliquit fœderatis plectendum,
Nam perditi, ipsi se perdunt.
Affuit ergo accitus Assyrius Thelegat- Phanasarus;
Qui attritis Achasi hostibus ipsum attriuit:
Sic nocent auxilia malo maiora,
Et bellorum nimbi detonant in authorem.
Putas Achasum resipuisse? desipuit.
Ab sua Musca perpūctus Damascenorū Idolo se deuouet,
Itaq; contra Syros, Assyrios implorat;

Contra Aſſyrios, Syrorum Deum,
Qui ne ſuos quidem ſeruauerat.
Hic diuina patientia deſperauit;
Et ſeruari nolentem ſemel perdidit.
Malè moritur inter vtramq; vitæ metam;
Et extra tumulum tumulatus
(Quis enim iuſta faciat iniuſto?)
Gehennæ aſſignatur, cui nomen ſecerat.
Sic ei fiat qui beneficium in vitium torquet.

EZECHIA
ACHASI FILIVS.

INDEX.

Rerum ab hoc Principe gestarum indicem cape.
Sub Romanæ Vrbis natales nascitur
Achasi Filius Ezechia.
Sed ille ex optimo Patre pessimus,
Hic ex pessimo optimus, iterum pessimum geniturus.
Sic tessellata fortuna bona malis interpolat.
Sanctissimæ Parentis mortes libauit, non Patris.
Quæ felicior Mater quam vxor,
Pro votis Filium accepit, non Maritum.
Quintum supra vicesimum annum natus,
Florem sceptro imposuit, quem cæteri perdunt.
Primo Imperij anno Templum aperuit,
Quod nihil Sanctum vidit, nisi Regem.
Mosis etiã serpentem deiecit, olim salubré, iam virulentũ,
Postquam superstitiosis aris concaluit.
Anno, & Animo eodem,
Sculptilia in Cedronem sparsit; musicos modos restituit.
Vtrumq; nexum: quid enim Cedron nisi mœror?
Sic populi lacrymas Idola sorbent;
Et flente flumine, ciues canunt,
Tot Pharaonibus demersis, quot Idolis.
Merguntur incendiarij illi Dæmones:

In-

Inferno ardore ex antiperisthasi geminato.
Et adorata illa saxa, adorantium scopuli,
Post animorum naufragium ipsa naufragantur.
Postero anno, diuisa Iudæ studia pro Concione cōponit.
Amphioni comparandus Orator:
Nam vrbem ille parauit, hic reparauit canendo.
Instante Paschate,
Ad Solymorum celebritatē schismaticas alliciens Tribus,
Iudæ Israelem coniunxit.
Ita Paschalis Agnus, agnos fecit conuiuas:
Et fractis Idolis integrata concordia.
Post hęc, Salomonis de plantarū vsu cōmētarios cōbussit.
Iam enim ex horto non e Cælo salus quærebatur:
Et herbarum non oculorum expresso succo,
Membra curabantur non animi.
In illa igitur flamma ars mortua, spes reuixit.
Vtinā Coi Senis farcimina ad Ezechiæ manus venissent.
Sine carnificina homines conualescerent.
Auctis iam annis,
Aucta cum Sacerdotum pietate, laicorum liberalitate;
Condendis largitionibus Templi horrea laxauit.
Quis neget frugi esse virtutem?
Cum sacra opera sacras opes adaugeant.
Anno imperij bis septimo, qui semper Clymactericus,
Ezechiæ virtus tentata.
Nam Assyrius Sennacherib Iudæam euertens, & euerrēs,
Citius rapuit arces quam vidit.
Quæris quanta acie?
Terra contecta, montes depressi, flumina epota.
Sed armatorum tot millibus,
Trecenta & triginta talenta obstitere.
Toti Aegyptiorum armamentario,
Totum Templi ærarium obiecit Ezechia.
Nam sacræ diuitiæ eò seruantur, vt seruent.

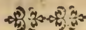
Fecerat hoc etiam Pater, ſed impare ſtudio:
Ille Templum timebat, hic pro Templo.
Extremo eodem anno,
Aſſyria fide recrudeſcentibus Barbaris,
Infanda effutiēte Sennacheribbo ad pias preces confugit.
Felix certamen: lingua pugnacem, lingua vicit.
Minus dixi; dormiendo vicit.
Nam per tenebras cæcutiente Angeli gladio,
Aſſyriorũ millia cētũ octoginta, sõnus cõſignauit Sorori.
Diriguit Sennacherib nocturnæ cladis ſpectaculo:
In patria, à Filio, ante Idola cæſus,
Qui patriam liquerat, pro Filio, contra Deum.
Anno victoriam ſublabente, dirum ægrotat.
Tumente vlcere quò animus detumeſceret.
Lethum denunciante Iſaia, luget, ſubmittitur, conualeſcit.
O dulces lacrymæ, vitæ auſpices, vel inceptæ, vel receptæ.
Primum naſcētium omen, vltimum pereũtium ſuffragiũ.
Anni igitur quindecim ad vitæ ſtamen aſſuti:
Illuſtri teſte, Sole,
Qui ſupra lineas decem retroacta ſtyli vmbra
Viam & Vitam redorditur.
Hem quid ſolidum in humanis,
Si ætas horarium eſt, annus linea, vmbra vita.
Lethalis vmbra, quæ lineas enecat, quotquot attingit:
Pariterque dum proficit, deficit,
Poſt menſes duos,
Babylonum Legatis diuitias & delicias oſtentat
Neſcius quam rapaci populo illecebras.
Sed ò rigidam diſciplinam circa Principes.
Pro quantulo crimine, quantum diſcrimen?
Funeſtior interuenit Legatus Iſaias.
Qui in oſtentatiunculæ pœnam,
Iacturam opibus, capturam Liberis ominatur.
O' lethales diuitiæ, quas nec cælare tutum, nec proferre!

Sed

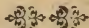
Sed ò vitales lacrymæ, vel cælatæ, vel prolatæ!
Ad præſentiſſimum hunc panchreſtum redit Ezechia.
In ſuis oculis ſalubrem hunc ſuccum quærit,
Quo Numen emollitum, ira reſtincta.
O' efficaces iterum lacrymæ!
Tacitæ oculorum voces, & liquidi vocis oculi:
Nec fœcundus humor tantum, ſed facundus,
Qui animum erigit dum cadit, & cadit ſine iactura:
Nam ſolam hanc mercem prodigere licet.
Exinde piſcinas, fontes, aqueductus,
Puto ſuarum imitamenta lacrymarum, aperuit.
Per quas deniq; animus enauit ad palmam.
Anno à ſuſcepto Imperio viceſimonono.
Dauid non conferendus, ſed præferendus;
Nam maiora fecit, minora deliquit.

MANASSES EZECHIÆ FILIVS.

EXOMOLOGÆSIS

O' Rerum Opifex, Reorum Opifer, Deus;
. Aduerte tandem æquas aures,
Clemens attrito, felix catenato, Rex Regi.
Infanda mea facta ad rationem reuoco.
Tu folus audi quæ folus fpectas:
Aut fpectare define, quæ piget audire.
Ille ego Manaffes, Orbis Eoi Vefper;
Vt lucem fœdarem in lucem veni.
Conceptus, lethale nefas concepi.
Et hærente adhuc cortice, odiffe te cæpi antequam noffe.
Iam de latebra proferpens Vipera, hofpitalem vterū torfi.
Felici hoc exordio mihi plaudens,
Quod nondum natus potui Matri nocere.
Alumnæ grauis farcina, papillas morfu tentaui;
Sanguinis auidior, quam lactis.
Circumcifus, impreffum generis fignum
Pro libidinis teffera fufcipiens,
Dixi; hunc fanguinem Veneri propino.
Infandus, Infans, paruus fed prauus,
Execrationes infrendens inter vagitus,
Candidum nihil habuit præter fyndonem;
Hanc ipfam cruentaturus.

Deerat

Deerat iam nocendi auido, nocendi facultas.
Hanc e voto festinauit fortuna,
Cum duodenni gladium commisit.'
Ita, nimis impotens, quia nimis potens,
Proceres terrui Puer; quo leuior, eò grauior populo,
Qui citum diadematis fulgorem, ceu fulgur expauit.
Hinc diuini, humani Iuris immemor,
(Quid enim Manasses, nisi obliuiosus?)
Vnam mihi legem statui, legem nullam seruare.
Durus, Difficilis,
Rogari, inuidiam; non rogari, contumeliam duxi.
Iniustus, inhumanus,
Alijs omnia licere volui, alijs nihil.
Impius, periurus,
Studio, & ambitu paterna exempla non institi.
Puduit Regem bene agere de exemplo.
Anteire malos malui, quam bonos sequi.
Hoc vnò Patris speculum,
Quod eius imaginem reddidi ex contrario.
Proinde, ex tuo Templo,
Quæ ille intulit, sustuli; quæ sustulit, intuli.
Atq; vt à te maxime seiungerer,
Duo seiunctissima coniunxi, atheismum, & superstitionē.
Excelsa diruerat Pater; refeci:
Vt altiore de prærupto contereretur Religio.
Priapi aras sustulerat; restitui:
Lasciuè simul, & sacrilegè;
Vt dignitatem libidini adderem, adimerem tibi.
Has inter sordes volutus, sauciari potui, non satiari
Planetarum sectator, quia errantium,
Eorum simulacris Templi atria stipans,
Inueni quo tua tibi Sidera fierent odiosa.
Auspicijs, & aruspicijs attentior quam tibi.
Auium pennas, & pecudum fibras

Veraciores duxi, quam tuas tabulas.
Hoc minime falsus,
Quod Brutis stolidiorem me censui, dum Bruta consului.
Striges, Ariolos, Magos, Pythones colui.
Te vt Orbe depellerem, Dæmonas euocaui.
Itaq;, quo irreligiosior essem,
Religionem mutaui, non sustuli.
Astra, Lapidem, Bruta, Furias,
Quidlibet esse Deum passus, dum tu non esses.
Senior factus non sanior,
Ab impietate ad crudelitatem prorui.
Nam calcanda erat post Diuintiatem humanitas.
Credulitate crudelitati suffragante;
Hostes opinatus omnes dissimiles;
Ferus vt timerer, & quia timebar,
Hostium numerum auxi tollendo.
Prophetarum voces cum spiritu interclusi.
Isaiam Socerum serra disseeui.
Deniq; adamantinā cordis duritiā flāmis exploraturus.
In valle Gehennæ Filios combussi.
Lætus, quod nec Auo molliorem me inuenit illa flamma.
Tot ergo scelerum cumulis impuli patientiam tuam,
Vt perditus videreris, nisi me perderes.
Vicisti proinde, ne vincerem;
Immisso Babylonico, vt Tyranum Tyrannus plecteret.
Qui tam citò vinctum, quam victum,
Me, meos, mea, ad fœdum hoc ergastulum abduxit.
Ah satis pœnarum habes, victor,
Dum inter optima catenatum numeras Regem.
Non tu innocentibus pœnitentiam delegas,
Quæ reatum necat, non reum;
Et in solutum imputat crimina, cum numerantur.
Meum ius vrgeo; ad hanc prouoco:
Suffragante ipsa scelerum multitudine.

Possi-

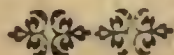
Poſſibile non erat tanta committi, niſi ab inſano.
Exère ſplendido miraculo vim tuam
O bone, & parcendo exercite.
En vt ventoſa victoria tumens Hoſtis,
Vernaculorum te tuorum deſertorem ridet, & viuit.
Ex vſu non eſt ſcelera mulctare ſceleribus;
Et externos recreare tuorum pœnis.
Redde heù conſpectum mihi beatæ Vrbis;
Vbi Reges peccare ſolent, & pœnitere.
Vlulabo vbi deliqui:
Sanguinis riuos lacrymarum riuis exſtergam;
Exulabit Idolorum populus, vrbe donatus:
Et exemplo corruptos, exemplo corrigam.
Hæc orauit Manaſſes,& Regno redditus votum expleuit.
Atq; vt diutiùs doleret, nemo diùtius regnauit.

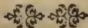
AMON
MANASSES FILIVS.

SYMBOLVM.

O' Spes fallaces.
Intempeſtiuè concuſſi iſti flores,
Intempeſtiuè ſepulti ſymbola ſunt.
Amonem florentis æui Principem,
Infrugis hic Hortulus condit.
Qui de paterno exemplo,
Inter vitia & virtutes ætatem diuiſurus,
Pœnitendi fiducia, pœnitenda commiſit.
Templo Idola, latibulis ſtupra, Vrbi funera,
Velut fœnori intermiſſa reſtituens,
Vt probè ſeneſceret, improbè adoleuit.
Sed heu; claudicante ſpe velocior Mors,
Coniurato aulicorum ferro,
Vota cum vita ſuccidit.
Itaq; ſpe florens, non virtute;
Inter flores iacet, ſed frugiperdas.
O Spes fallaces.

IOSIA
AMONIS FILIVS.

EPINCIVM.

Io Triumphè.
Idolorum Euerſor curuli feretro effertur.
Hic eſt ille Ioſia,
Quem ſupra trecentos annos Natura parturijt.
Iam tum enim faticida voce præmonſtratus,
Idolis operantem Ieroboamum ſolo nomine tremefecit.
Nondum natus, iam notus:
Vel natus ante Parentes.
Io Triumphe geminate Ciues.
Hic ille cenſorius infans.
Qui ſupercilio contracta morum licentia,
Rempublicam octenni ſibi cõmiſſam octennio cõpoſuit.
Itaq; Dauidem ſequutus, anteceſſit:
Nam Dauid bonos inuenit, hic fecit.
Adeo parui intereſt paruum corpus.
Quin ad illum delegatur Ieremia, ad puerum puer.
Seneſcentis Reipublicæ argumento, cũ virtus repueraſcit.
Io Triumphe iterate Ciues.
Hic ille diuinus ædilis,
Quo Templi diruta reſarciente,
Amiſſum legis volumen inter ruinas inuentum.
Tanti duxerant impij Templum diruere:

Mortuam rati legem, si liber humaretur;
Vel libera scelera, si liber lateret.
Itaq; post Iosiam exhumata lex lucem vidit;
Et in eodem scrobe virtus reuixit.
Immò in Iosia tota reuixit.
Nam vitia cæteri, vel induxerunt, vel indulserunt:
Solus hic mortalium nec commisit scelera, nec permisit.

Io Pæan.

Hic ille zelator adolescens,
Qui monente Propheride,
Toties rediuiua simulacra in cinerem soluit;
Et plebeijs tumulis inspersit:
Vt à mortuis discerent tandem mori.
Sensere Manes puluerem illum grauem:
Plusque Dæmonas combussit ille cinis, quam suæ fiãmæ.

Io Pæan geminate Ciues.

Hic ille intrepidus adolescens,
Qui nefanda fanorum nemora incendens,
Nocentes vmbras, & hospites Lupas abegit.
Eodemq; incendio Solis quadrigas fulminauit.
Nouum astropoplectum ridente populo,
Dum Phaetontis Pater, Dei sedes affectans,
Phaetontis supplicium tulit,
Et ex fabula Historiam fecit.

Io Pæan iterate Ciues.

Hic ille assertor iuuenis,
Qui Iuda, & Israele flammis expiato,
Vanos Antistites suismet aris imposuit;
Supposita Idolorum strue:
Vt quale Numen colerent, ipsi sentirent.
Mutatis igitur officijs,
Adoletur qui adolebat, & ab Idolis vruntur Vates.
Qua victima nulla melior, quia nulla peior.

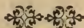
Io victor dicite Cætus.

Hic

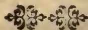
Hic Principum Protomartyr,
Nouiſſimo incumbente Reipublicæ Fato,
Irati Numinis telum vt frangeret, in ſe reflexit;
Dũ implučtib⁹ Aegyptiorũ telis deuotũ pectus oppoſuit.
Sic ante Pharij Nechaonis os in quadriga confoſſus,
Spiritum Tartaro formidabilem in Tyrannum efflauit,
Neſcio an occumbendo vicerit, an vincẽdo occubuerit.
Occumbit certè, non procumbit, qui ſedens moritur.
Ita ſuo ſanguine trabeatus,
Eodem curru Mortem in triumphum traxit;
Et feretro pro Feretrio ſpolia ſua deferens,
Ad Mauſolæum, veluti ad Capitolium, proceſſit;
Primusque poſt obitum triumphauit.
Io Victor, Io Pæan, Io Triumphe.

ELIACIM, & IOACHAS IOSIÆ FILII.

REVOLVTIO.

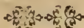
Extrema Regni trãquillitas extremam cladem minatur.
Die inclinante grandior florefcit Iris.
Creuit ad fummum Hebræa felicitas Iofiæ nixa;
Quo fubducto vniuerfa corruit; inuidente Afiæ Africa,
Quæ purpureo Mari diuifæ, Iudeæ ruinis coiuere.
Spectabat ad Eliacimum Regia dignitas.
Hanc Ioachas rapuit natu minor.
Ah püer infelix! rapinam timebis.
Cur inaufpicatum ad imperium inuolas,
Vnde mitior te natura fepofuit, nafcendi mora?
Torpedo Iudaicũ fceptrum eft:tãgentes manus nodabit.
Itaq; ex fecundo primus, ex primo poftremus,
Regnum peruertit, quia præuertit.
Hunc Pharao, à Fratre accitus, catenatum rapuit.
Ridente Aegypto mancipia redire ex Regibus,
Qui ex mancipijs abierant Reges.
Ita poft fexdecim Soles quæfita fceptra,
Poft tertiam Lunam amifit,
Breue Regi fpatium,Tyranno longum,Ciuibus nimium.
Expleuit igitur iras Eliacim:
Sceptro potitus iam cariore, quia rapto.
Redijt ad illum infula, fed & infulæ fatum.
Alijs per Pharaonem imperat, illi imperat Pharao.

Cui

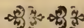
Cui Tributi taxatur: hoc vno pretiosus.
Atq; vt libertum se noscat, non liberum,
Alio donatus nomine, Ioachim vocatur, non Eliacim.
Quid illi relinquent qui nomen eripiunt?
Regnum itaq; sub Rege impetrat;
Cum idem sit impetrare quod amittere.
Egit tamen Aegypto pro maleficijs grates,
Dum deformem Idolorũ coloniã ex Aegypto traducẽs.
Polluit quæ pater sanxerat.
Vriam ferro, Ieremiæ librum rogo destinat:
Ferro destinandus, non rogo.
Immò vt dites ad Ditem trahat;
Gemma & anulis Dæmones includit: bis Idola.
Nã gẽmæ Dæmonũ Filiæ, cõcepto Dæmone Matres fiũt.
Heu carò venales opes! quamdiu gemet has gemmas?
His anulis catena nectitur.
Hunc Nabucodonosor infido infidus,
Deceptum vinculis implicuit:
Implicitum ferarum specubus inclusit;
Inclusum ferarum faucibus obiecit.
Aliquis ergo prætereuntium dixerit,
Hic moritur Tyrannus præmortuo nomine:
Qui viuus iacuit in tumulo: mortuus vixit extra tumulũ
Hunc Matthæus à Christi Genealogia secuit,
Ne feram pro homine insereret.

SEDECIA
ELIACIMI FRATER.

SORTITIO.

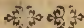
Excidit infelix par Fratrum,
Quorum alterum feræ, alterum furor absumpsit.
Te vero Sedecia, tertia Sors manet,
Vtraq; peior.
Mouente Regalem vrnam Fortuna,
Iechonia Eliacimi filio Babylonem abducto,
Nepotis sceptrum à victore impetrabis.
Æquè in Nepotem durus, in Hostem mollis,
Vt illum spolies, huic seruies.
Mutato etiam nomine, ex Mathania Sedecias,
Iusti nihil habebis præter nomen.
Toties direptam Vrbem diripies:
De pauperum penu Idola recreabis hostilia:
Præscias Vatum fauces obstringes:
Quasi fatum tuum in Vatum pectore conclusurus.
Sed diuino consilio consilium adimitur.
Deo simul & Chaldæo fædifragus,
Tributi iugum dum excutis, sub iugum cades.
Nabucodonosore nouissima expeditione grassante,
Hierusalem, per te non Hierusalem,
Claudetur, incendetur, solo æquabitur.
Tu tot inter mortes mortem non reperies.

Mise-

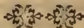
Miserius enim est misero animam trahere, quam tradere.
Redactis brachijs Babylonem traheris catenarius Canis.
Manu & oculis captus; oculis & Liberis orbus.
Planè inter pudenda impudens,
Cum oculos amiseris, pudoris sedes.
Itaq; cum Babylonium tibi carcerem Ezechiel minetur,
Tu Babylonem te visurum neges:
Vterq; diuinabitis.
Caecus Vrbem in Vrbe non videbis.
Verus Sedecias, Iustitiae simulacrum, quia caecum.
Peribis tandem veteranum mancipium:
Et aceruo ignobili additus,
In tanto Patriae rogo, rogo carebis.
Nam sceleribus clarus, rogi luce non eges.

SVSANNA
HELCIÆ FILIA.

ADMONITIO.

Adeste Nuptæ, Innuptæque.
Quarum Virtus in pulchritudine, nō pulchritudo in Virtute.
Docebo quam speciosum damnum sit species.
Susanna fui, ex Regia domo in Regiam domum ducta.
Qua forma fuerim, ex nomine habes.
Quid enim Susanna, nisi Rosa?
Florum nempe Regina, & Reginarum flos.
At nimium felix eram si forma defuisset:
Quam perdere dum metuo, penè me perdidit.
Babylone captiua,
Colebam hoc qualecunq. corporis decus:
Vnum captiuitatis solamen vni Coniugi.
Itaq; nudam me nemini ostendi, nisi thalamo, & fonti.
Occlusis pomarij foribus; nec solem arbitrum passa,
Quem, meridie curiosiorem, nemus, arcebat:
Addebam membris lympharum nitorem,
Liberatoque capillamento,
Aureas vndas comarum, argenteis fontis vndis mergebam,
Vt fontem in fonte diceres.
Neq; speculo opus: in speculo natabam:
Tergente simul, & imaginem reddente riuo.
Qui blando susurro membris adulatus;

Non

Non tam lauabat, quam laudabat.
Inepta, quę fugax donum fugacioribus morabar vndis:
Nec lubrica ex imagine formę inconstantiam noui.
Proh sancte pudor, quid vsq; securum?
Falsum est à fucis tutam esse Rosam.
Latebant inter virgulta amasij duo:
Angues in herba.
Hi popularium Seniores erant, & Iudices.
Quos, vel inter algentes aquas, vrebam:
Ignara puellarum faciem esse facem.
Erumpunt ex insidijs amantes hostes:
Horresco vulnificos vultus:
Aquis membra submergo;
Sed perspicui latices me produnt, vt vitrum Rosam.
Sinum crinibus obduco, sed crines euentilant aurę;
Quę spirando, in me conspirant.
Dubitas omnia conspirasse in flagitium? riuales fœderantur.
Frustrati precibus, terrores addunt.
Et maximum innocenti malum minantur, calumniam.
Ego inter vitæ aut virtutis discrimen,
Quid agimus (inquam) Susanna?
Corpus eluis, & animam pollues? Vale potius vita.
Hæc mecum exigens, clamo,
Altius illi clamant; & crimen regerunt;
Impermissam Venerem cum pubere adultero.
Ego causa melior, patrocinio peior,
Inter parentum lacrymas, & vulgi conuicia;
Seminuda & semianimis, ad supplicium trahor.
Iam saxa parabantur, adulteris debita,
Vt eadem legis & mulctæ materia sit.
Et aliquis elato iam lapide, lapidi similis hæsit.
Nam pudor extremus decorem augebat.
O' pudicitia, vt seruantem seruas!
Quis credet? Concionem moratur duodennis puer:

Qui vtrumq; ſeorſum teſtem de criminis loco ſcitatus,
Vtrumq; diſcrepantem inuenit:
Et mendacio mendacium detectum.
Dulcius nihil radiat quam Veritas, vt nubem fregit.
Mutantur populi voces.
Siccine (inquiunt) captiuus furit, captiuos ferit Cupido?
Poſt Patriæ incendia.
Sceleſtiores flammas Babylonem attuliſtis?
Hypocritæ, periuri, ardentes niues.
Quid de nobis æſtiment hoſtes,
Si optimates peccant, Iudices peierant, Senes laſciuiunt?
Quid multa? Mutatur rerum ſcena.
Deſultant vincula à me ad Senes.
Ego ad thalamum ducor, illi ad flammas
Vt bene ardeant, qui male arſerant.
Sic puer fœminæ, Suſannę, Daniel,
Innocens innocenti, ſubſidio fuit.
Diſcite meo periculo, Puellę.
Eſte formidoloſę, vt formoſæ.

IECHONIA ELIACIMI FILIVS.

THRENI.

Nondum Hierosolymę deferbuerat Cinis,
Cum busto insidens Ieremia,
Lamentabili hoc fremitu Patriam conclamauit.
O' Solymæ, ò adyta, ò læti colles Sionis.
Hæccine illa beata Vrbium mater,
Quam Aeuo coæuam spoponderat Deus?
Quid ergo diuturnum, si æterna pereunt?
O Regiæ opes chasmatum similes,
Quæ vanescunt dum lucent,
Cecidit, cecidit superba Regia pinnis coronata;
Nihil iam nisi funus, & fumus.
O fumum semper Aulæ molestum!
Quò, redijt excelsa Templi moles,
Angelorum colonia, Cæli suburbium?
Euertitur mortali manu diuinus ille labor:
Et nemini polluto impunè penetrabiles penetrales,
Homicidæ persultant flammæ:
Eodemq; elemēto profanatur sāctuariū, quo lustrabatur.
Vbi vasa? vbi sacra? vbi fontes?
Ignaui fontes, & naturæ obliti,
Ignem non extinguunt, quem culpa succendit.
Vbi mensa? vbi ara?

Vbi

Vbi lampas, æterni Solis æmula?
Iam nihil est nisi lampas vna, totum Templum.
Quas litatura inibis preces infelix turba?
Altiora votis incendia sunt.
Cui supplices feretis palmas lynteati Senes?
Abiere Angeli Templi Indigetes.
Ipsa Sion in flammas abijt.
Postremo, cremata domo abijt Deus.
O auida ignis potentia?
Quam nobis Patriam linquet, qui exulem facit Deum?
Quo congestæ opes? quo exoticæ merces, ò Ciues?
Quo armillæ? quo vestri mundi, ò Puellæ?
Preda sunt inter incendiarium, & incendium diuisa.
Incumbit spolijs prædator ignis:
Qui auarus iuxta & prodigus,
Quicquid rapit, momento decoquit;
Et alumnus nequam, alentem perdit materiam.
Quin cum suis flammis de preda rixatur miles:
Plerumq; raptus dum rapit.
Heu; parum est gazas diripuisse.
Vnda flagrantibus, spiritus viuis, terra extinctis, eripitur,
Solem ipsum eripiunt vndante fumo.
Et auram patriam repetunt per singultus.
Ah dolor, quæritur Vrbs à Ciuibus, ab Vrbe Ciues.
Pereunt nitentes illi Principum cœtus,
Gemmantes pueri, cana maturitas,
Flos Sionis, virgunculæ.
Hic hostili ferro succubuit, ille incubuit suo;
Hic Patriæ fatum sequutus flammis exarsit.
Condi non poterant tanta cadauera nisi Vrbe inuersa.
Sed heu superstitum peior conditio,
Quos instans victor prærgit.
Gaudete sub Patriæ cineribus sepulti Ciues,
Non obscuræ vmbræ in tanta pyra.

Lugendi ſunt qui vos lugent.
Rapitur extorris ordo, fuligine ac fauilla ſordidus:
Quas indigenas opes legiſſe tantum licuit,
Vt Vrbis fatum in fronte circumferant.
En vt inter Patriam, & exilium reſtitant,
Incerti vtrum malint.
Itaq; in illo incendio Patriæ amor perijt.
Trahuntur hoſtiles per vrbes indigna pompa:
Exercitus olim, nunc turba.
Trahuntur captiuæ Matres, & alumnos trahunt,
Vinculis antequam faſcijs obuolutos.
Pari ludibrio corona, & cydaris inter fercula eunt,
Pari ſequuntur opprobrio Sedecias & Saraias,
Rex & Pontifex;
Hic ex lachrymis, ille ex vulnere cæcus.
Qui olim diſcordes, ſola catena conueniunt.
Nunc ſe Babylon in Cælum tollit ſine ſua mole:
Sparguntur hac illac Palæſtina ſeruitia,
Pudore confecta, vel pedore.
Quōdam etiam iuxta Babylonicum Euphratem cōſidūt.
Vt ſuam imaginem pauitantes ſe ipſi crucient.
Hic mœſtas inter mortes canere iuſſi,
Barbaros eiulatus ſacris numeris confundunt.
Hoc etiam Babylonem decebat Idioma.
Ah puer infelix Iechonia!
Ibis tot inter ſpectra deſtinatam in caueam:
Malus Populi cuſtos, cuſtodia dignus.
Hunc ignem fumus incendit tuus.
Flagrabunt alij flamma, tu infamia:
Octo ferè luſtris compedes atteres.
Matrem, Coniuges, Filium,
Triſtem ærumnarum comitatum,
Inter infima Tyranni miniſteria numeraturus.
Ah fœda conditio!

Plus

Plus Domini te pudebit, quam seruitutis.
Ille ille victor tuus Nabucodonosor,
Noua & stolida metamorphosi iumentis aggregatus,
Nouum brutum, bruta terrebit.
Vt intelligas quam dispari Domino seruias.
Tu verò Patriæ confector,
Aetatis quartæ cardinem insistens,
Iudæorum Regum miserabile agmen claudes.
Hoc omnium miserrimus,
Quòd illis Regnum superuixit, tu Regno,
Heu fleas Viator, & iter siste.

MVNDI SENECTVS.

SOLITARII.

SALATIEL
IECHONIÆ FILIVS.

Christi | linea.

Zorobabel.

Abiud.

Eliacim.

Azor.

Ex Leui.	Sadoc.	*Ex Leui.*
Esdra.	Achim.	*Mater Machabaa.*
Iesus Siracides.	Eliud.	Razias.
Eleazar Protomart.	Eleazar.	Matathias.

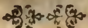
Iudas. Ionathas. Eleazar. Simon.

Ioannes Hircanus.

SALATIEL IECHONIÆ FILIVS.

ISAGOGE.

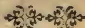
Pando tibi qnintum Atrium; Viator ſubi.
De Chriſti Proauis,
Nullum ſubinde Reum viſurus, quia nullum Regem:
Nullum occiſum, quia nullum homicidam.
Mundi ſenectus ad infantiam redijt.
De impiorum oſſibus nati ſunt Sancti;
Cadmæi prodigij teſte Ezechiele.
Vſui fuit Solymorum incendium:
Nam deſpumante ſuperbia,
Ex illa vſtrina liquitur aureum Seculum.
Pro limine Salatielem offendes.
Quam latentem ſcintillam patrius fouebat cinis;
Vt nouo Seculo auſpicium faceret.
Fortis, magnanimus, in ſeruitute ſibi imperauit.
Hoc ipſo felix.
Nam aduerſa Aduerſis aduerſa non ſunt, ſed Auerſis.
Vis ſcire quid pro Populo fecerit? fleuit.
Quid enim poſſet aliud Princeps mancipium?
Sed eius lacrymæ Chaldæorum merſerunt imperium.
Tria quæ cernis proſtrata monſtra,
Tres ſunt Tyranni, quos flendo confecit.
Cernuus hic, & Semifer.

Nabucodonosor fuit: quondam Magnus, nunc breuis.
Qui Iudeæ & Aegypti ruinis amplificata Babylone,
Sua gesta miratus, hominem se negauit; nec fuit.
Nam vera lycantropia Feris permistus,
Vlisseæ fabulæ famam arrogauit.
Quæ enim Cyrce, nisi superbia?]
Sic ferus Homo, vel humana Fera, septénium transigens,
Formam cum mente recepit.
Et qui bellua fuit cum se Deum credidit;
Iam belluam se credens, homo fuit.
Qui adiacet Euilmerodachus est.
Initio Imperij maior visus,
Vt matutini Solis augetur species,
Illudente oculis Nebula.
Hic Salatielem vinculis eductum Regiæ præfecit.
Fastuosa nimirum pietate;
Quòd famulitium fastidiret, nisi Regale.
Sed blanda vtcumq; initia atrocibus actis corrupit.
Malefidus, maledicus, maledictus.
Vt à Nabucodonosore satum credas, iam verso in Feram
Hunc igitur Leuiri telo confossum,
Tertius sequitur Balthassar.
Patribus similis, quia degener.
Quem Daniel odoratus, Lænam vocauit:
Nec masculum quippè, nec mitem:
Inter fœminas virum, fœminam inter viros.
Hic impietati ludibria miscens,
Sacris Templi calicibus, Belo Dæmoni propinauit:
Talem apud conuiuam breui cænaturus.
Nimirum ebrius erat antequam biberet.
Heu quam de proximo iunguntur merum & mœror?
Aperta manus, operto vultu, ferale decretum scripsit:
Adeo malis Principibus nemo propalam vera denũciat.
Tribus notis exaratur:

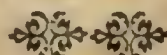
Vt trium literarum non dubites virum.
O' beneuolens Prouidentia!
Media ex Perside vocati vindices, Darius; & Cyrus,
Gynde amne ligonibus mulctato,
Et infractis cornibus humiliore;
Ebriam Babylonem incendunt.
Vnius noctis fato perijt antiquissima vrbium;
Hierosolymæ semper æmula, tandem similis:
Quam sol cadens nimiam vidit, oriens nullam.
Quæris vnde irruperit Victor Cyrus?
Per Euphratis alueum;
Hebræorum fortasse lacrymis auctum.
Verè vt dicas, Hæbreos Chaldæorum flammis,
Chaldæos Hebræorum aquis arsisse,
Ita septuagenaria captiuitate soluta,
Vt lætus ad Proauos iret nuncius,
Mori festinauit Salatiel.
Plaude Viator, ac perge.

ZOROBABEL
SALATIELIS FILIVS.

MYSTOLOGIA:

Cæcæ Babylonis infelix hoſpes,
Si nouum cordis Templum Deo deſtinas,
Zorobabelem ſequere.
Cuius etiam nomen triumphatam Babelem.
Vt caudam, raptat.
Hunc Templo excitando Cyrus excitat.
Meritò Cyrus, hoc eſt Sol.
Quid enim Numen, niſi lumen,
Quo amoto mens Babylone cæcutit?
Hic Iudeæ Prorex (nam Regnum amiſerant)
Annoſæ captiuitatis analecta in Patriam ducit.
Et e tanto numero vix quinquaginta chiliades ſequutæ.
Sic ſolet; multos ſeruitus diſtinet, plures ſeruitutem;
Tu e paucis eſto.
Hieroſolymam ingreſſus, Vrbem in Vrbe non inuenit.
Ne Templi fundamenta quidem reperta.
Heu, quàm non perfunctoriè pereunt,
Quos Deus exaugurat;
Scalpente flamma etiam infoſſos.
Septimo menſe lætitiæ ſacro,
Operans Ieſus Pontifex, aram accendit, & animat.
Quis enim ſine Ieſu algentem refouet ſpiritum?

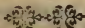
Nuſ-

Nusquam lætior ignis emicuit.
Idē elementū facem Templo attulit funebrem,& natalē.
Itaq; Numinis ira,
Vt nobilem illam flammam vidit, extinxit suam.
Zaccharia & Aggæo Consulibus,
Ezechiele Architecto.
Ipso nouilunij cardine. Templum fundat.
Dum nocturna Cœli lampas, tenuior quo propior Soli,
Paria decrementis incrementa redorditur.
Nam primū crescēdi auspicium,corā Numine imminui.
Hæc inter solemnia,
Pari pietate, affectu dispari,
Ouare iuuenes, lugere senes.
Illi nouæ molis spectaculo, hi antiquæ memoria.
Dubites,natale in funere, an funus in natali, celebretur.
Eximio documento;
Vt culpam defleas, etiam reparatam.
Sed hem, prisco anathemate tacti Samaritani,
Hebræorum Templum commune volunt, aut nullum.
Zorobabel nec nullum vult, nec commune.
O' qui pietatis, arcem moliris!
Talem fuge societatem,
Vbi nequitia in commune, odia priuatim:
Quæ omnium deterrima, quia intestina,
Ardere nesciunt, nisi totam pietatem restinxerint.
Ergo mali Fratres, vt Cyri munificentiæ obstruant,
Megistanas & Satrapas commouent.
O' noxia pietati politica consilia!
Quid refert pium esse Regem, si impius Satrapa?
Iniustum Regem mauelim,quam consulem.
Nam nocere ille potest, hic docet.
At Zorobabeli instantia non deest.
Regio ærario præcluso, suum pandit.
Talem Celerem optasset Romulus.

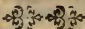
Fe-

Felix, qui à suis opibus opem quærit.
Age quod potes, quod agis poteris.
Adiuuat facientem Deus.
Peiore decreto sæuijt Cambyses post Cyrum.
Nam ille crescere Templum vetat, hic stare.
Suo in sulco tumulatum Templum; ad fossam redijt.
O nubila, & obsita Dei consilia? Quid hoc est?
Ruere Templum vt surgat, surgere vt ruat?
Nescio ruinam optet, an Templum.
Ah, vide quanto in quæstu sit pœnitere.
Iteratos laps⁹ permittit,vt crebrò attritus, solidior surgas.
Nimirum, diu in exordio laborat virtus:
Sæpè ad fundamenta redeundum.
Cambysi Histaspes successit Darius.
Qui facunda Zorobabelis legatione commotus,
Tonantis Regiam reponi iubet.
Vis altum proficere? ora.
Dura molliunt calentes preces.
Exurgit iam Templum, luculentius quò lentius.
E parietinis viuunt parietes; vt e cadauere corpus.
Numquam grauiores lapides sensit Tartarus.
Nam pondere expenso, insidentem agnouit Deum.
Sic æuum risura molitio, quadriennio coronatur.
Satage ò piger;
Dum calet diuinus fauor, opus matura.
Breuis mora æterna tollit.
Functi demum labore, festiuos eunt in plausus,
Et noua vox *Alleluia* circumsonat.
Nimirum voluptatum summa est Deum recepisse,
Qui sui hospitis hospes, domum implet ac Fabrum.
Templo absoluto,
Diu vixit, nihil egit Zorobabel.
Minora agere noluit, maiora non potuit.
Nam satis egit, qui Deum recepit.

ABIVD ZOROBABELIS FILIVS.

GENETHLIACON.

Naſcere fortunatiſſime Abiud.
Omnes tecum oportunitates naſcuntur.
Primus extra Babylonem naſceris;
Vt Meſſiæ nobilitatem reſtituas.
Nato Templo naſceris; prima votorum materia.
O' quanti locatur Numini Domus.
Pius Genitor lapides dicauit, Liberos recipit;
Verus Deucalion ex lapidibus Prolem.
Naſcere Heroum ſanguis; tecum Patria naſcetur.
Iacuit ad hunc vſque diem Hieroſolyma:
Et Dei hoſpites hoſpitio caruere.
Redditi erant Patriæ ciues non ciuibus Patria.
Qui poſt exilium exules, domicilium habebāt non domū.
Naſcere felix Ciuis; naſcitur tecum Neemias;
Qui auſpice Artaxerxe, vere Longimano, quia munifico,
Nouam Hieroſolymam dabit.
Frement Samaritæ, naſcentibus muris mortem minati.
Inſtabitis nihilominus audaces Fabri,
Trulla, & gladio vtrinq; diſtricto;
Vt ſacram operam altera peragat manus altera protegat.
Cadent inuidi ſurgente muro;
Suo ſanguine Cæmentum maceraturi.

Vt miraculo ſit, Ciuitas Pacis Bello nata.
Naſcere feliciſſime puer.
Videbis prodigium annua memoria celebrandum,
Cùm luſtrante Vrbem Neemia,
Et abditam Sanctuarij flammam vindicante,
Aqua pro igni reperta:
Qua reſperſi aræ lapides ſponte flagrarunt.
Gemino itaq; miraculo,
Ignis Filia lympha inimicum Patrem genuit:
In bellicæ præſagium gloriæ,
Ex aduerſario clareſcentis.
Naſcere Muſarum voluptas; quæ tecum renaſcentur.
Nam diuinus ſcriba Eſdra, obliteratas reſtituet literas.
Prodi ergo in lucem fortunatiſſime Abiud,
De tua fama ſecurus.
Felix qui Seculo naſcitur ſcriptoribus fœto.

ESDRA
EX LEVI.

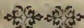
ADMIRANDA.

Audi & mirare, Viator.
Hic est ille Cælestis Chirogogus Esdra,
Legum peritus, & lator.
Qui de suo Marte Astream terris redonauit.
Nam de mentis Thesauro,
Adamantinæ memoriæ commissum Pentateucum depromens,
Ius diuinum reposuit.
Perierant Mosis commentaria pereunte Vrbe.
Immò perierat Moses apud immemores.
Quin suæ originis oblitus Orbis.
Aut semper sibi natus videbatur, aut numquam.
Tanto itaq; reparatore Heroum gesta reuixere.
Et ipse reuixit Mundus, dum suos legit natales.
Hic etiam sepultam scribendi artem restituit.
Perierant humanæ artes cum scriptoria,
Nam deuinctis Babylone manibus,
Nulli legebantur characteres, nisi seruis inusti.
Itaque sapientia grauidum pectus,
Nil parere poterat vitale,
Cùm ingenijs obstetricare desierant paginę.
Ferebantur ad aures leuissimæ auræ,
Et uerba per auras moritura.

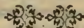
Hic veloci dextera fugentia verba moratus,
Acuto calamo in tabella defixit,
Liquidum æuum duratura.
Certauit cum loquentis lingua scribentis manus.
Nouoq; miraculo,
Audijt oculus quod prepetes digiti loquebantur.
Quale portentum? in fertili pagellarum ęquore,
Musarum agello,
Nigerrimum notarum semen committi;
Quod aratum calamo, sępia rigatum,
Legendam doctrinarum messem festinet.
Maiore ostento,
Inscrutabilia cordis secreta fida in pagina preprópere pinxit,
Quæ ad amicos mitterentur longo tractu sepositos,
Vt libri cortice inuolutus animus
Flumina Oceanumque traijceret.
Heu tamen plerisque lamentabilem artem,
Quibus calamitas calamus, & atramentum venenum.
Sed dira prouocantibus imputentur.

ELIACIM
ABIVDI FILIVS.
AZOR Eliacimi Filius.

DIALOGISMVS.

Quis hic? *Aliquis*. Quis Aliquis? *Nemo*.
Nemone si aliquis? *Aliquis, & nemo*.
Solue Hospes hos logos.
Audi Viator, & tace.
Hæc miracula patrat *Humilitas*, vera Thaumantis,
Sapientum magistra, nil scire docens,
Hæc suis elementarijs in arcanum seuocatis,
Vbi nec tuba fremit; nec turba,
Illud Pythagoreum insusurrat,
Silere, & sileri:
Infra se omnia ponere: se infra omnia:
Deniq; se intra nihilum totos claudere.
Ita nemini notos nisi sibi,
Suo nihilo vt philosophali palliolo inuoluit;
Ac *Sophos* demũ proclamat, cum nihil sciuerint, nisi nihil.
Hæc Messiæ destinata educatrix,
Ipsum nihilatura, qui omnia fudit è nihilo.
Pedagogiæ experimentum in Proauis facit,
Quos latebrescere iubet.
Vt ignotus ex ignotis nascatur Deus.

Proinde reliqua Messiæ Gētilitas,ad Iosephū vsq; siletur:
Nā pristino splēdori donata vrbe,splēdorē ipsi suū fugere;
Et populari Principatu ad Pontifices misso,
Vacatione obtenta, ad virtutem diuerterunt.
Vt propinquum diuini Solis ortum non dubites,
Cum magna sidera condi incipiunt.
Primi Eliaci & Azor in hac Tacitorū Academia cōscripti,
Numinis more secum habitarunt.
Immo ne sagacissimæ naris Fama quiescētes odoraretur;
Vestigia virtutum confundentes,
De suis gestis nihil constare voluere, nisi nihil.
Ac ne aliquid vicisse viderentur,tēpus arctarūt in nihilū.
Supererat solū nomē,magnus virtutum index, & vindex:
Nam Eliacim, rediuiui Numinis triumphum.
Azór, Numinis auxiliarem sonat.
Sed hoc ipsum Humilitatis artificium fuit;
Quæ tot laudes vt minueret, in angustum coegit;
Totam panegyrim vno vocabulo adstringens:
Quasi nil fuerint; nisi nomen; hoc est nihil.
Adde quod suum ipsi nomen peremerunt.
Nulli enim stemmati insertum, oblituit in nihilo:
Donec ab Arcanorum Præfecto Mattheo,
De Cœli Archiuis trāscriptū,cum rediuiuo Messia reuixit
Itaq; vt *nemo* viderentur Eliacim & Azor,
Anomalos se nuncuparunt silentio.
Perbibe hoc dogma Viator. *Ama nesciri.*
Fulminat inuidia quos tonat Fama. Ah nimis multa.
Puluerem sparge, atq; abi. Tegi isti volunt, non legi.

SADOCH
AZORIS FILIVS.

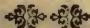
ECHO.

O' verbosæ Famæ laconica Mima, Echo:
Quę in hac spelũca, inter Sadoci pulueres, exanimis viuis:
Nosti ne tanti Viri coœtaneum Alexandrum? *Andrum.*
Argutè in fastuosum græcissas;
Debuerat, nomine teste hominem se noscere, non Deum.
Orbem tamen impleuit Alexandri nomen. *Omen.*
Nimirum vterq; Alexander Asiæ ominosus.
Sed alter Græciã in Asiam, alter Asiam in Greciã rapuit.
At vnde illi Propago? *Pago.* Pella videlicet oppidulo.
Vt mirer angustum fuisse Orbem, tam angustè nato
Strenuum tamen Genitorem iactat Philippum. *Lippum:*
Verbo dicis. In Patris oculo legi poterant Filij mores.
Quid enim gigneret exoculatus, nisi Cupidines?
Cæca illum sanè furiabat ebrietas. *Ætas.*
Crudam inquis iuuentam, cui violentia, & vinolentia.
Qualis igitur Græciæ vox fuit,
Cùm primum Classicum inflauit Macedo? *Cedo.*
Mirum ni furenti Filio cederet Patria.
Iam qualis contra Syriam aduentus? *Ventus.*
Sanè ventus: nam celeritatem comitante ruina,
Vi & raptim dominatur. *Minatur.*
Sic est. Victoriarum helluo, bella serens ex bellis,

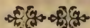
Dum captis dominatur, minatur, capiendis.
Nam vix Tyrum potitus, ferro destinat Hebræos. *Reos*
Reos: nam cōmeatus ei denegauerāt, qui poterat capere.
Quid agerent ergo Sabbatarij.
Aduerso Numine militarent? *Litarent*.
Id actum. In vota & expiationes itum.
Sed age: quod nam litando fragrantius thus? *Iustus*.
Sadoci nimirum lacrymæ: nam Sadoc Iustum sonat.
Hic ergo soliuagus, lacrymis pro thure substitutis,
Iratum demulsit Numen plorando. *Orando*.
Bene. Nam disertus Orator est, deserti fletus.
Sed interim portas attigerat Magnus. *Agnus*.
O Prodigia! Iaddi Pontificis occursu,
Alexander agnus fit ex leone.
Nam fulgurante IEOVAE nomine hebetatus
Substitit ad eximiam frontis notam. *Notam*.
Pridē notā. Nā quiescēti mōstrata, victoriam spopōderat.
Itaq; terram petens Vatem adorauit Iudæum. *Deum*,
Immò: Nam certum Numen in Vate vidit:
Quid ergo pretij tulit Deum nactus patronum? *Thronum*
Meruit, inquis, imperium Persicum Græca pietas.
Sed dum Orbes optat, Orbem amittit,
Et ille Magnus sepulcrum subsit exsile. *Sile*.

ACHIM SADOCI FILIVS.

VICES.

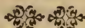
Tu quoque modeſtiſſime Achim,
Taciturnæ humilitatis propoſito latens,
Ingenti hac virtute virtutes omnes operuiſti;
Vt nemo vixiſſe te ſenſerit.
Hanc tamen vnam, qua cæteras tegit, numquam teges:
Cùm hoc ipſum appareat, quod non appares.
Nec latuit tuum certè ſeculum:
Quo fortuna, dulcibus acida intermiſcens,
Alternis riſit, ac fleuit;
Vt nec gaudia continere, poſſes, nec lacrymas.
Fleuiſti hoc primum, quod annuente Alexandro,
Antipõtifex Manaſſes, Samaritanum Antitemplũ dicauit.
Potuit diſcordiæ Templum vocari,
Vbi vota votis, & victimæ victimis aduerſæ,
Sionis cultum geminando minuerunt.
Ibi cruentus ille pecudum & ciuium mactator,
Flammâ dignior, quàm flammeo;
Ara erecta, rebellium Aſylo,
Docuit Tyrannum tutius imperare rixantibus,
Et Hebræos perdere per Hebræos.
Nam Reſpublica nauigium eſt:
Integrum natat, diuiſum mergitur.

Recreaſti te nihilominus vendictæ ſpectaculo.
Ipſum quippè Mundi raptorem Alexandrum,
Herculis ſcyphus ſtatim necauit.
O lethum millite indignum!
Animam mero, non ſanguine purpuream, vomere.
Immò ſic mori debuit biboſus victor,
Bacchi & Herculis Aemulus:
Nam vtrumq; aduerſarium expertus,
In Herculis cratere, à Baccho iugulatur.
Puto Clytus aliquis in illo ſcypho latebat.
O philotheſium craterem, ſtellis donandum!
Probauit ſe ille ſchyphus Herculeum, Tyranni cæde.
Huius igitur magnitudo, in exiguum contracta cinerem,
Veſtræ locum fecit libertati.
Nam, ne Danielis vaticinio derogaretur,
Serui quatuor in totidē fruſta Imperiū lacerarūt trahēdo.
Adeò Terrarum Orbis
Magno puſillus, puſillis magnus eſt viſus.
Heu! tanti ne fuerat ignota bella ſcrutari,
Ignorante victore cui vinceret?
At ecce nouam lacrymarum ſcatebram:
Ptolemæus Lagis ſucceſſor,
Poſt breuem libertatem moleſtius vobis iugum impegit.
Nil Purpura vorácius;
Hic Purpuratus, poſt Aegyptum Syriam cupit:
Religionis imitamento ſacrificium prætendens,
Templum diripit.
Deerat hoc etiam miſeris, Regum pietatem timere.
Ad Aram eamdem,
Populus pro latrone vouet, latro populum deuouet,
O pertinax Hebræorum munificentia!
Se nudant vt templum ornent, toties nudandum.
Quid erat aliud Sionius collis, quā Barbarorum fodina?
At ne auarus prædo videretur,

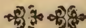
Si Hebræorum gazas, non ipsos raperet;
Centena ciuium millia catenis onerauit.
Itaq; totum Aegypti ferrum, Iudæi;
Totum Iudæ aurum, Aegyptij secum tulere.
Sed tristia lætis rursum mutata.
Vacauit aliquando Africa monstris?
Ptolemæo Lagidi, Ptolemæus Philadelphus succedit.
Rudi eruditus, ideoq; benignior.
Cuius beneficia proximus hic lapis seruat.

IESVS SIRACIDES.

MEMORIÆ:

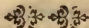
Æternitati.
Ptolemaus Philadelphus,
Suasore Phalereo Demetrio,
Alexandrinam bibliothecam vnico libro cumulaturus,
Mosis volumen, scitosq; voluminis interpretes,
A Pontifice Maximo Eleazaro precatur.
Vt impetret, captiuos donat:
Et Hebraus liber, liberos fecit Hebraos.
Quantum Phalereo debeat Ecclesia, vides.
Tot habuit statuas, quot annus dies:
Tot meruit, quot aternitas annos.
Immò attoniti liberti, spirantes Phalerei statua fuere.
Huius officijs ingens miraculum vidit Pharos:
Duos & septuaginta interpretes,
In Erythrao litore domunculis discretos,
Patrium Bibliorum idioma, gracè vertere;
Tanta ingeniorum conspiratione,
Vt ne de syllaba discordes reperti sint.
Dixeris, aut tot manibus vnum prafuisse caput;
Aut tot capita vna scripsisse manu.
Vnilingues fuere, quia vnicordes.
Pretiosiorem vnionem nusquam viderat illud mare,

Vnio-

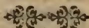
Vnionum ferax.
Noua res, & miraculo similis,
Inter Hebraos concordia, inter Gracos veritas.
Nimirum, aderat inter interpretes Iesus,
Cuius nomine veritas sibi constat;
Qua semper eadem, atq; vna.
Hoc suis testatur Ecclesiastici liber,
Qui vnus, omnibus consonat, & omnia dicit.
Ex vno interprete omnes disce.
O docta capiia! sua scriptili papyro
Qua Pharij Reges coronantur, laureanda.
Nec improuidè librum edidere,
Vbi turrita Pharos fidum nautis lumen ostendit.
Nam per fallaces Rabinorum Syrtes,
Errore vario iactata ingenia,
Voluminis huius lampas in rectam ducit;
Et Gentilitati naufraga praelucet.
Huc proram obuerte, & anchoram fige.

ELIVD
ACHIMI FILIVS.
ELEAZAR Eliudi Filius.

CONSOLATORIA.

Deterrimo vrgentur Seculo ſanctiſſimi Heroes
Eliud & Eleazar.
Debuit tota nequitia ſe proferre,
Integra Inſtauratori materia.
Ad Homines feſtinat ſalus, quia ſcelera ad metam.
Hoſtes pariter & carnifices inſtant.
Breui; Martyrum Seculum eſt.
Quorum ſanguis Meſſiæ prælucet, Soli aurora.
Barbarici ferri magnes Templi aurum fuit;
Toties raptum, & rapiendum.
Infelix metallum: nullibi tutum, ne in Templo quidem.
Meritò pallidum; quòd vbicumq; inſidias paueat.
Sacra huius fame captus Seleucus Heliodorū immittit:
Qui Angelorum flagello tactus, intactas opes relinquit.
Ac ni Onias oraſſet, inuenerat latro pro loculis loculum.
Succedit Antiocho felicius;
Qui Oniæ Pontificatum licitantibus vendit:
Atq; vt ſacra dignitas, dignitatem amittat,
Coronam ponit ſub corona.
Vileſcente Apice quod pretio emitur.

Tum

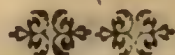
Tum direptam Vrbem mortibus implet:
Octingentis Ciuium millibus intra breue triduum cæsis,
Totidem vinctis, aut subhastatis.
Feralis hasta, quæ turpius vendit, quàm ferit,
At fœdiora per Philippum & Apollonium præbet exēpla.
Qui præmissa pace bellis peiore,
Luce sacra vacantem Theatro Populum contrucidant.
Et vndante sanie, naumachiam faciunt ex palæstra.
O luctuosum ludicrum, & feriæ inferijs proximæ!
Mala Aedilis Mors est, ex cædibus ludos facit.
Neque hoc ludrico contentus Antiochus;
Certante cum Theatri arena peremptorum numero,
Extritæ frontis Senem delegat.
Cuius ætas scribitur, vt vulpem de pilo noscas;
Nomen siletur, vt totus pereat.
Antichristum citra calumniam voces.
Hic aram castissimam probroso incestans Idolo,
Hebræorum reliquias à patrio ritu deterret.
Gaude Pietas. Virtutes vti nubes, collisæ fulgurant,
Videbis nonagenarios, fœminas, infantes,
Sacro etiam bello deuotos Machabeorum Duces;
Libertatem retinere, non sanguinem.
Vos verò integerrimi Christi Proaui.
Eliud, & Eleazar, in Bethlehem secedentes,
Exilium ferre maluistis, quam mereri.

ELEAZAR PROTOMARTYR. EX LEVI.

CONCIO.

Hic ille est Longæuus Læuita,
Qui à Sene Antiocheno porcinam mandere iussus,
Rogantes amicos vt ficto obsequio mortem fugeret,
Tali concione increpauit.
Quod suadetis, amici, etiam hostis suadet.
Bona fide ad cœnam vocatis, quam Tyrannus parat.
Ego periuris faucibus suillas dapes inuadam,
Hoc ipso virulentas, quia proscriptas?
Hoc ore leges violem, quo legem doceo?
Ne, dignus sim Bruto apponi, quod mihi apponitur.
At moriar. Quid ni?
Necessarium vtriq; malum minatur annosus Tortor.
Soluendum semel hoc vitæ pensum;
Quod qui perendinat, Morti fœneratur, diu moriens.
Non æstimat annorum meorum pondus,
Qui Morte me leuiorem putat.
Nonaginta me illaqueant anni.
Hanc effugere nec possum velle, nec velim posse.
Veteranam Eleazari pietatem terga vertere?
Pulcherrimam vitæ fabulam in extremo actu corrumpere?

Sine

Sine fruge hanc frontem arauit tempus, nisi laureolam meto.
Quin si me intactum fata præterirent,
Nunc occurrerem fatis, vt patrijs pro legibus caderem.
In hoc nascimur, vt honestè cadamus.
Tunc dignum est mori, cùm indignus es mori.
At nimis durus videor? erratis.
Scabræ cuti tenacius hęrere spiritus solet.
Tamen hunc moriendi metum pellit peccandi metus.
Hic ipse semimortuus confector meus constantiam docet,
Qui penè effertur, efferens me.
Cur ferre verbera hac ætate nō possim, quæ ille potest infligere?
Tam contra senectæ mores crudelitas est, quàm fortitudo.
Pudor sit si naturæ imbecillitas
Vitio suppletur, non virtute.
At non onerat nouitas meum casum.
Iam dudum in hoc sum initiatus.
Sacerdos sum: mei muneris est sanguinem fundere;
Neq; semper ferinum.
Quousq; minoribus victimis operor,
Ignauus Mystes, & de alieno tantùm pius?
Tot Hostias feci, vt semel Hostia fieri discerem.
At simula; esum finge; labris illude;
Obsequij imitatione circumscribi Tyrannus potest.
Addamus & velle: quid hoc erit?
Amici simulationem suadent?
Videte, ne fictus amor sit, qui docet fingere.
Nil simulat senectus; ne se ipsam quidem.
Fidei colorem ostendunt cani.
At Græcus proditor simulationem senectа sua dignam putat,
Post fidem perimens, immò per fidem. Esto.
Nobis cauēdum, ne Atticæ fidei similem faciamus Hebræam.
Religio meretrix non est: pigmenta respuit.
Peccat non fictè, qui fictè peccat.
Ignoratis, conuiuales amici,

Quales oculos in pectorum secreta Numen immittat.
Constat de commentario quid sapiant impermissa dapes.
Hac rima mors incessit.
Ireui: obsequi necesse est, viuere non est necesse.
Malo esse esca, quam tales esse escas.
Eamus Tyranne: nemo me trahet; omnes antecedam.
Mortem appara:
Bene cautum mihi est; non possum totus mori.
Virgas expedi:
Solum puluerem excutient; & hunc reparabilem.
Quate, seca, resca:
Vulnera ipsa vulnera:]
Tanto ocius hoc seruitutis claustrum perrumpes.
Rempublicam fulcire integer nequeo, fractus potero.
Valete amici: aliquando laudabitis quod timetis.

MATER MACHABÆA. MARTYR. Ex Leui.

ICON.

Muliebris hæc Statua, constantiæ Imago est.
De nomine nihil certum: miracula nomen non habent.
Atqui, miraculum est constans Fœmina.
Saxeam niobem fortasse voces.
Nam Filiorum septem funera prospectans, sic stetit.
Sed Niobes à Cœlo, hæc pro Cœlo diriguit.
Estincto grandæuo Eleazaro,
Anus intrepida ante Antiochum sistitur.
Hoc deerat ad Hebræam gloriam,
Vt colus numeraretur inter trophæa.
Contra legiones, Filiorum manipulum ducit,
Numerum sonorum, atq; concordem.
Hanc gladiatoriam familiam sanctissima Lanista erudit.
Vna die spectaculorum hebdomaden præbens.
Ite, *inquit*, ò meum agmen,
Hoc vultu quo Fœminam videtis.
Docete non solas Lacænas viros parere.
Mei Liberi non estis, nisi estis liberi.
Circunstant Matrem septena illa capita.
Hydram diceres ferri auidam.

Clarior nulla constitit inter Consanguineos inuidia:
De supplicio rixantur:
Nec Mors timetur, sed mora.
At ne perturbatè peccet Antiochus,
Ordinem tenet in scelere.
A grandiori crudelitatem auspicatur:
Vt ijsdem gradibus orba fieret, quibus fuerat Mater.
Astanti Puero cibos apponit, ab Eleazaro recusatos.
Hoc sufficit, ne attingat.
Auersanti, linguam præcidi iubet.
Nam prima Tyranni cautio est in linguas.
Quid agis Antioche? ex lingua calamum facis.
Cruentum hoc frustulum terram signans,
Fortiora scribet, quàm loquatur.
Post linguam manus postulatus,
Citius porrigit, quàm iubetur,
Et hoc Tyrannicum est, manus formidare post linguas.
Cecidit sub securi secura dextera:
Mortua illa palma, palmam rapuit:
Et secta manus cæleste iter Fratribus indicauit.
Parum fuit indicasse, nisi vestigia signaret.
Ergo etiam pedes amputanti porrigit:
Sine his citius peruenturus quò tendit.
O vera Hermetis effigies, recti terminos signatura.
Sub hæc mortalitatis ludibria, propositi tenax,
Totus & sensim obuersa cute deglubitur.
Mortuos non amat Tyrannus, sed morientes.
Stupet triumphalis Ephebus se extra se exiuisse;
Non alio sensu, quam si dormiturus sindonem poneret.
Dicturus si posset.
Non est in cute mea virtus: hanc numquam curaui.
Tene Barbare: nil habes mei nisi vaginam.
Hanc etiam amittes, ad me rediturам.
At ne sic quidem mollitus, bulliente in oliuo frigitur.

Si ſartaginem audis,
Neſcias, oleumne querulum gemat,
An ipſo in oleo tripudiet Martyr.
Nemo ſanè inter vnguenta maiore luxu diffluxit.
O dolorem voluptatum pleniſſimum!
Quid enim martyrium, niſi beneficium malo animo factum?
Sic oleum & operam in primo Tyrannus amiſit.
Succedunt ordine reliqui;
Et exemplum capiunt daturi.
Alterius oleum, alterius palæſtræ ceroma eſt.
Singuli fraterno martyrio donantur, & ſuo.
Omnes antiquæ veritati linguas immolant.
Omnes in fidei ſpecimen Deo dexteras donant.
Omnes ad Olympicam palmam ſine pedibus currunt.
Omnes ſartaginis oleo ad Regnum ſacrantur.
Vnà omnes, ſeptemplicis inſtar lychni, Matrem circumſtant,
Plus dico: omnes in vltimo ſpiritu loquuntur elingues.
Funduntq; de ſartaginis tripode oracula,
Delphicis meliora.
Mirantur Græci tam ſolida Hebræorum effata:
Quibus nec ſuos Sapientes comparent, niſi numerò.
Quæris num fleuerit Mater?
Non plus quàm hic lapis.
Suas lacrymas alienis in oculis ridet.
Spectat ſuos Heroas ſpectata Herois.
Se ipſam in ſingulis miratur:
Et ſingulos tuetur, dum intuetur.
Afræ volucri ſimilis; quæ alumnos obtutu format.
Sic vno die ſepties Mater, & Martyr;
Poſt ſeptena Filiorum funera exarſit.
Et Planetarum numero addidit firmamentum.

RA-

RAZIAS EX LEVI· MARTYR·

ETOPEIA·

Audi, Viator, inuaditam ad libertatem viam.
Ducente Virtute, quà vitium est sequi.
Sperabat Eupatoris Præfectus deuinctam Iudæam,
Si Raziam ligaret.
Hic ad catenas quæsitus, confugit ad suum gladium.
Sed non egit pro voto.
Angustiore aperto vulnere,
Quàm quo ingredi tota Mors posset.
Hoc more Mors est cita inuitis, sera optantibus.
Ergo instante Cohorte ignauum obiurgans ferrum,
De muro sese permisit.
Non est hoc ire, sed præcipitare ad libertatem.
At elisis retrò ceruicibus, ne sic quidem moritur.
Puduit animam à tergo exire;
Vel tantæ animæ nullus exitus satis patuit.
Traijcit se per frequentiam fractus & integer;
Saxumq; pro concione insistens suggestui simile,
Trepidos Ciues ad libertatem hortatur.
Ac ne verbis desit pondus,
Sua ipse viscera de vulnere pensilia dissipat;
Et plena manu supra populum spargit.
O viuacem fortitudinis naturam, quæ suis de vitalibus ludit!

Scrutatur secura dextera penetrales animæ sedes.
Tot altè integumentis demersa pectoris sacraria,
Quæ nemo spectat impunè, manu ducit, & vulgat.
Viuis pectoribus calentes exuuias prædatus,
Laceratur qui lacerat, vulnus patitur qui facit;
Et palpitantia viscera, vt non sua frangit, vt sua donat.
Capite, *inquit*, Ciues. Hæc meæ libertatis trophæa sunt.
Hic animus ligari non vult; ne fibris quidem.
Vitæ nodos & ligamenta proijcio.
Quæ rostra veriore declamantis facundia personuerunt?
Non hæc Suadę medulla est, sed medullarum Suada.
Superauit Actæi Senis vota:
Ille loquentium pectus de rima introspicere optauit,
Hic, apertus Orator,
Non tam vocem, quàm vocis organa ostendit:
Simulq; ad Auditores verba mittit, & viscera.
O felicem Populum, Augure libertatis Razia!
Qui suamet exta, sacrifica manu tractata, consulens,
Omnia libera, & secura pronunciat.
Actum est de tua tyrannide Antioche:
Horum hominum ingenuitatem non coges.
Quid enim? Portas obijcies?
Libertatis clauim manu tenent, pugionem.
Muros? Ad libertatem murus est gradus.
Catenas? Difficilius est sua intestina proscindere.
Iugum? Hę ceruices frangi possunt, non flecti.
Inediam? Possunt sine Visceribus viuere.
Viscera ipsa exiges? Vltrò eiaculantur.
Puto etiam suos neruos arcubus sufficient, vt te feriant.
Ah quid amore libertatis ingeniosius, ac sęuius.
Titiano immitior vulture, suum scalpit pectus.
Vis amorem pingere?
Raziam in saxo pinge, sua viscera diuidentem:
Euiscerati Amoris symbolum est.

Errant

Errant qui Patriç Patrem vocant hunc Senem;
Magnam Matrem veriùs dixerint:
Nam latè fusis uisceribus Ciues amplexus,
Omnes liberos suos fecit,
Vtinam inspersilia hęc frusta Ciuibus innasci possent:
Nullum uerius fortitudinis semen est iactum.
Voluit igitur post declamationem mori,
Vt integrum animum semianimi Populo legaret.
Atqui, tardante Atropo,
Vitę suę filum ipse pręcidit.
Et nullas Fato gratias debuit, sed sibi.

MATHATHIAS. EX LEVI.

NEMESIS.

O Cælitum strenuissima Nemesis,
Empyrij Numinis; & anxiæ Necessitatis Filia:
Dic quales aculeos Leuitarum patientiæ suffixeris,
Vt Martyria Marte mutarent.
Scio. Post enormem Sanctorum stragem,
Solitudine in Ciuitatem ingressa, in solitudinē fugerāt Ciues.
Qua nulla infelicibus felicior patria.
Tu de Cælesti prætorio delapsa Virgo,
Pontificem Mathathiam in cinere iacentem sic accendisti.
Quid agis cinerarie Senex?
Hoc cinere Zelum supprimis, qui æternus est focus
Sacerdoti commissus?
Occidi cupis, cum liceat occidere?
O' ingloriam fortitudinem, quæ pati tantum potest!
Ergo vt viuat Religio sanguinem totum dabis?
Hoc ipso peribit exanguis.
Cape in armatos arma.
Miseri fiant, qui miseros faciunt.
Sentiant hostes adhuc te viuum.
His monitis perpunctus Mathathias
Sine Populo Princeps, Pontifex sine Templo,
Se, Filios, familiam,

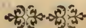
In ſacram militiam contra Tyrannos conſcribit.
Tu interim diuina Nemeſis,
Pro belli ſigno; bellum dediſti:
Commiſſis alto in æthere flammeorum Equitum cohortibus,
Aureis inter ſe armis dimicantium.
In dubio victoriæ auſpicio: quid enim auro inexpugnabile?
Horruit tua conſilia Tyranni Prætor Apelles.
Verſusq́ ad crudelitatis alterum genus, clementiam;
Blanda ſpe Mathathiam Idolis conciliare tentat, non minis.
Sed nihil ſperat, qui nihil timet.
Hic non Deum deſerit modò,
Sed deſertorem Iudæum, Idolis adolentem,
Ipſa in ara iugulat:
Oppreſſurum quos impunè aluerat ignes.
Tum ferrũ in Prętoris pectus intendit, cuius oculos ſpreuerat.
Vt peccandi author cum peccati miniſtro plecteretur.
O' meritas vices!
Sacerdos Iudici carnifex; Iudex Sacerdoti fit reus.
Neſcio ad quem pertineant hæ victimæ.
Sanè Deo cadunt, à Dæmone rapiuntur.
Rediјt ex his vulneribus in Religionis venas ſanguis.
Reſpirarunt Iudæi ipſo flatu, quem Prætor exhalauit.
O quantulis ex rebus quanta pendent!
Calamitas & beatitudo, ſola pugionis acie diſtabant.
Succeſſu animoſior Pontifex,
Ad Dei partes Populum vocat.
Vox claſſicum fuit, vexillum pugio.
Egiſti ſub ea ſigna Aſſidæorum academiam,
Fortiſſimum genus, quia Sanctiſſimum.
Græci, ex leonibus vulpes, ad patrias artes confugiunt.
Aderant ſeptimæ lucis ſacra otia:
Tum feriatum Hebræorum Martem laceſſunt Barbari.
Heu miſera ignorantię conditio!
Iudęorum pleriq;, ignaui quia ignari,

Sab-

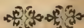
Sabbati quàm sui tutela religiosiores,
Cadi malunt quàm cadere.
Tu increpita intempestiuę pietatis mora,
Surge, *inquis*, Mathathia : Sabbatum Marti consecrà.
Quietis dies est, non inertiæ.
Nec vlla dulcior quies, quam sub palma.
Ipsa Impiorum cædes
Festum diem faceret, nisi esset.
Beasti ergo te horribili spectaculo indignabunda Virago.
Fregisti properante curru Græcorum cumulos,
Manente magnis in vulneribus orbita.
Ex eodem cruento gramine
Equis pabula, crinibus gramineam exhibuisti.
Ac ne lætitiæ funalia deessent,
Templa cum Mystis, Idola cum Idololatris incendi iubes:
Nec citius iubes, quàm incenduntur.
Quicquid irreligiosum erexerat Græcia,
Ne adoretur aduritur.
Tu inter illa incendia dirum subridens.
Fruere, *inquis*, Antioche, promerita hac luce.
Potes iam vero cognomento Illustris fieri.
Sic barbarum iugum excutit Mathathias.
In cuius vnam domum, Iudææ virtus translata.
Tum fatali bello confecto, fato conficitur,
Palmas numeraturus, quas præmiserat.
Tu ad Cælum conuersa, & mucronem lambens:
Io, *inquis*, Superi.
Nihil vnquam dulcius bibi.

IVDAS MACHABÆVS MATHATHIÆ FILIVS.

TROPHÆA.

Parcite tantisper vndis laſſati Remiges,
Ne venerabile hoc litus illaudatum recedat.
Inſignis ille Obeliſcus, Modinæo ſolo apicem imponit,
Machabæorum cunis & ſepulcris beato.
Ingentes illæ columnæ armis graues,
Cælo ingerunt quicquid formidauerat tellus.
Inter hæc Trophæa Iudæ Mauſolæum ſurgit.
Qui ſacro & militari miniſterio, bis Princeps;
Maiora quàm geri poſſint, geſsit.
Dignum corpore Animum, res geſtæ docent:
Dignum Animo corpus, Gigantea monſtrat lorica.
Huic pro patria lege contra Barbaros accincto,
Vniuerſa militauit Natura.
Angeli armis, Aer ſpectris, Somnus præſagijs.
Mortuos etiam ſortitus Auxiliarios,
Ab Ozia animatur, armatur ab Ieremia.
Deus ipſe tanto Imperatori centuriatus,
Fulminea manu Fecialem ſe præſtitit.
Vt crederes Deum pugnare, Iudam imperare.
Quin ab ipſo ſtetere Hoſtes.
Nam fulguranti Iudæ obtutu dementantes,
Cæco ludo inter ſe mortes diuiſere.

Hoc fuit Iudæ pugnare, funebres ludos facere.
Claruit Virtus trium Tyrannorum periculo,
Epiphanis, Eupatoris, Demetrij:
Quorum primum solo nomine exterruit;
Alterum pugnando exarmauit; Tertium agitauit extinctus.
Nicanorem trium Regum Prætorem, ter insurgentem,
Primo congressu nudauit, secundo fugauit, tertio occidit.
Ab Apollonio sanguinem exegit:
Cuius gladium Sãctorũ cæde impium, impiorũ cæde expiauit.
Seonem, Ptolomæum, Gorgiam,
Syro, Græco, Asiano exercitu circumuallatos,
Dum ad spolia conuolant, spoliauit.
Timotheum & Bacchidem, blanditijs quàm minis ferociores;
Menelaum & Alcimum, Mitra & Galea male vsos;
Ne semel perirent, sæpius fugauit.
Idumæis palmas eripuit; Arabibus oleas concessit;
Fulminis more in obluctantia se exercentis.
Octoginta millia sub Lysia,
Centum quindecim millia sub Antiocho,
Centum viginti millia sub Timotheo,
Exigua manu, Ogygia strage dispersit.
Sic, numero impar, successu maior, causa melior,
Bella omnia lugendo concepit, ludendo confecit.
Victoriarum loca si quæris, Iudæum Orbem discurre.
Rebelles Galaaditarum Vrbes currente incendio deletæ,
Presteris instar perpetua flamma viam signantis.
Idola omnia immolata; immolatores omnes mactati.
Vt Dæmonum opprobria nunciarent Inferis.
Gazaræ præsidium Ierosolymis æmulum,
Viginti non amplius commilitonibus patefactum.
Ferox Maspha contrucidatis maribus euirata.
Altissima Casphis, ideoq; ventosæ linguæ,
Ciuium sanguine stagnum auxit, ea die non stagnum.
Carnion situ, Ephron ciuibus vallata,

Didi-

Didicere, impietatem, nec mœnibus, nec manibus tutam.
Ioppitarum, Iamnitarumq; malefida naualia succendit;
Fecitq; e portu Pharum; suismet nauibus metuendam.
Ierusalem septies defensam, quater triumphator ingressus:
Superstitione, ac sanguine pollutam Dei Domum,
Nouis natalibus dedicauit.
Æternaq; lętitiæ imagine,
Tabernaculorum festam diem quotannis reuerti iussit.
Fortius nihil agere poterat: debebat & fortiter pati.
Itaq; Vrbe donato Imperio, quod in solitudine inuenerat;
Hebræo cultu, Gręca pace, Romana societate
Patriæ feliciter arogata;
Domesticis malis, vt victores solent, extinguitur.
Ex illo tantum sanguine constitit Hominem fuisse.
Nunc igitur, dignissimo omnium loco,
Sua inter Trophæa, mæstissimi Fratres composuere:
Erecta ingenti Pyramide, virtutum meta;
Situ, & mole Nautis conspicua;
Vt votis assuescens Iudas, Æquora placaret post terras.

IQNA-

IONATHAS IVDÆ FRATER.

POLYTICON.

In Iuda quid diuinum robur;
In Ionatha quid humana prudentia possit,
Viator disce.
Parando Regno plus viriũ; seruando plus solertię requiritur.
Regnabat Asiam interfector Antiochi Demetrius.
Asiam repetebat interfecti filius Alexander.
Inter Asiæ Procos meritoria prostabat Iudæa.
At qui se gesserit Ionathas, dicam.
Audiant Principes maioribus interclusi.
Vrbanis tunc dissidijs agitabatur Ionathas;
Nam Iuda cęso, ad victorem Bacchidem vulgus defecerat:
Et alterius Fratris cruorem sparserant Iambrenses.
Adeo leoni mortuo insultant lepores.
Itaq, in Vrbe Vrbes erant; & nullum caput quia multiplex.
Vtrisq; imminebat iam victor Ionathas:
Iambrensibus lanceas inter lances,
Bacchidibus tumulos inter thalamos intulerat:
Vt pari somno, accubantes & cubantes, occumberent,
Hic igitur externas rixas odoratus, ciuiles statim composuit:
Et fraternę vltioni prępofuit pacem.
Actum enim de Imperij salute cùm intestina soluuntur.
Rebus domi compositis vtrique externo videri vtilis cępit,
Exiguo quippe momento victorię lances inclinantur.
Quid eligeret Ionathas?
Inter geminum Martem neutri accedere, intutum;

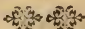
Vtri-

Vtriusq; alea super te curret, nisi ludas.
Aut vnum perditurus es, aut à duobus perdendus.
Ergo estimatis hinc illinc viribus, fortiori plaudens,
Iungitur Demetrio Ionathas contra Alexandrum.
Solerter. E factionibus, vrgenda semper infirmior.
Ni à Brutis doceri pudet, canes docent:
Qui rixantibus superueniunt, macilentiorem allatrant.
Sed in fœderis pretium milites petit, obsides repetit,
Quos cum Sionis Arce tenebant Greci.
Hoc statim satage, vt Mars finitimus tibi sit frugi.
Inter aliena negocia, tuum matura.
In turbido nassa mittitur.
Post paulum; fortuna bellicas sortes versantè,
Iam fortior: Alexander premijs solicitat Ionathan,
Pontificatu, Corona, Purpura.
Iungitur Alexandro Ionathas contra Demetrium,
Qui primum tantum classicum audijt:
Nam velocior vt fugeret, à tergo vitam reliquit.
Leuem credideris Ionathe fidem? non fuit.
Norat Demetrianum ingenium, iniurium, & periurum:
In pugna comes, in pace hostis, expectabatur.
Fœdus ferierat, vt fœderatum feriret.
Soluit quippè felicitas necessitudinē, quā necessitas stringit.
At rursum mutata scena,
Demetrij Filius, Ptolomei Soceri armis prepollens,
Alexandrum interpellat.
Iungitur Demetrio Ionathas contra Alexandrum,
Quem fugacem Arabicus gladius inuenit.
Non fuerat melior Alexander, sed vtilior.
Pelasgi omnes.
Iudeis fidem non seruasset, qui oderat Iudeam fidem,
Capiendus ergo fuit, ne caperet.
Nec interim paruo lucro:
Nam vel annuente, vel non renuente Demetrio,

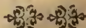
He-

Hebræam immunitatem, & Iudæ fines assequitur;
Hierosolymæ arcem vindicat, minax munimentum,
Quod Vrbis iugo impositum, Vrbi iugum imponebat.
In æstuario non dormiendum.
Neque hic stetere vices.
Patrios vlturus cineres puer Antiochus,
Augustioribus præmijs Ionathan demeretur.
Iungitur Antiocho Ionathas contra Demetrium.
Quo statim fugato, securitati consulens,
Vrbem muris præcingit.
Hoc agendum cum malæ fidei muneratore.
Beneficium cape, caue à benefico:
Vt summ et munus timeat si reposcit.
Poterat huic fortunæ acquiescere,
Si quiescere posset fortuna.
Tryphon Antiochi Præfectus?
Regni dulcedine captus quod Antiocho acquisierat,
Asianæ libertatis spe Ionathan mulcet.
Iungitur Triphoni Ionathas contra Antiochum.
Sic callidus Heros, cum Græcis græcissans,
Inter præsentem Hostem, & futurum;
Altero alterum trudens,
Aliquid semper ex vtroque libauit.
Sed heu cæcam Polyticorum sapientiam!
Nemo omnibus horis sapit; ne Ionathas quidem:
Quem Pelasga silicet fide recepit Tryphon:
Receptum, vinculis suo fœdere strictioribus occupat:
Occupatum cum Filijs immolat:
Et alterius oculos alterius cæde funestat.
Inclytus tamen Heros, nec Iuda minor.
Nam si vtrumq; conferas, dices,
Deum pro Iuda militasse, Ionathan pro Deo.
Extinctum fleuere Populi,
Magis ipsi deflendi.

ELEAZAR
IONATHÆ FRATER.

EMBLEMA.

EleaZari tumulo insculptus Elephas,
Magnanimę mortis Emblema est.
Sic perijt, vt tumulatur.
Hæres paternæ perfidiæ Antiochus Eupator,
Asiam mouerat contra Iudæam:
Nec homines tantum, sed elephantos conscripsit:
Bellum non ratus, nisi Belluæ pugnarent.
Incedunt ordine horrifico mortis baiula monstra,
Premente humeros machina, viris pressa.
Vt arcem arci impositam putes, ferream carneæ.
Tubam & telum deformibus exerunt buccis.
Totaq; Iudæorum iacula barritu prouocant, cute refellunt.
Nec feræ tantum, sed ferarum sarcina militat.
Nam barbari plus triginta, singulorum tergo impositi,
Suorum ictuum securi spectatores,
Funera laudant quæ faciunt.
Tot Bestias vna gestat, neq; dixeris vtra maior,
Quæ gestat, an quæ gestatur.
Sanè ab Hominibus Bestiæ sæuire discunt.
Quippè acuendo furori illarum oculos miles inebriat:
Proposito vuæ sanguine, humanum imitante.
Noua res, purpureo incitari Elephantos, non albo.

Sed fortasse sanguinem sitire à suo Tyranno didicerant.
Vna præ cæteris, mole, ornatuq; superbior,
Regalibus exuuijs loricata,
Regem testabatur insessorem.
Hanc Eleazar virtuti suæ scopum destinat.
Sic eunt humana: in conspicua collimatur.
Ergo per obstantes cohortes viam rimatus:
Hinc inde ferream capitum segetem ferro demetens,
Per hominum vulnera ad Bestiam venit.
Quam tamen inuenit telis imperuiam:
Nam genuinæ soliditati, squammosæ accesserant bracteæ.
Armatum scopulum, aut mobile armamentarium dixisses?
Sed habent etiam maxima quæ petantur.
Succedit stylo districto Eleazar,
Cataphractę pecudis inermem vterum suffossurus:
Vt vno lapsu duo caderent,
Tyrannus de mole; ipse sub mole; vterque sua morte.
Nam seculi fatum est,
Bonos opprimi, malos ruere.
Procumbit furtiuo ictu euiscerata Martis fera:
Euertitur prono armo ferrata turris;
Cui pusillus pugio fulmen fuit.
Sparguntur humi præsidentes Barbari:
Victor superincidentis Bestiæ ruina teritur,
O' qualis Machabæorum libertas!
Malunt sub Bellua frangi, quam viuere sub Tyranno.
Sed heu frustrata virtus!
In Elephanto Antiochi arma erant, non Antiochus:
Loricam telis obiecerat pectore vacuam.
Hi mores Tyrannorum:
Arma gestant, non animum.
Timent dum timentur.
Ergo Eleazar Antiochū petijt; sed pro Antiocho perijt Bestia:
Pro simili similis, immo idem.

Vterq; fera; vterq; duplici corde, & excors.
Sed Elephas inter Bruta Rex est, ille inter Reges Brutum,
Gaude felicissimo isto errore magnanime Martyr.
De Elephanto, non Tyrannum, sed Tyrannidem deiecisti.
Habes quod optas:
Sentis ex trophæi pondere victoriæ magnitudinem,
Nouo ritu triumphaturus.
Nam cæteri Elephanto vehuntur, tu ipsum vehis.
Non potes vulgari funere inuolui Sanctissime confector.
Mortem inter opima inuenisti.
Ornant te insignia, quæ te onerant:
Et extinctus Regem spolias.
Nec tumulum cura; Elephanto tegeris pro mausoleo.
Neq; incidendo emblemati petenda procul segmenta:
Debellatus Elephas ebur ministrat.

SIMON
ELEAZARI FRATER.

DIPLOMA.

Bonum factum.
Anno Gręcę Tyrannidis CLXXVII. Mense IX.
Non immemor Senatus Populusq; Iudęus,
Quantum Simonis Machabęi diuinis virtutibus debeat.
Prudentiæ:
Qua Parentis optimi iudicio, cũctis mortalibus anteferẽdus,
Fortissimis Fratribus perpetuum Consul assedit.
Pietati:
Qua paterna germanaq; busta,
Honorificis molibus inclusit.
Charitati:
Qua nutantem fraterno casu Principatum in se recepit:
Domesticis licet exemplis monitus quanti purpura staret.
Religioni:
Qua supremo Pontificis fastigio impositus,
Profanos cum Templo animos depurauit.
Strenuitati:
Qua sacrę militiæ nuncupatus,
Septem Tyrannorum conatus, aut elusit, aut elisit.
Felicitati:
Qua Hierosolymitanam Acropolim potitus,
Pacem Hebręis insuetam exhibuit.

Muni-

Munificentiæ:
Qua Rempublicam ære & sanguine inanissimam complexus,
Suo auro publicum ferrum conflauit.
Prouidentię:
Qua rē agrariā maritimāq; turribus Portubusq; communijt,
Vt tellus & vnda tutò sulcarentur.
Maiestati:
Qua, vultu, habituq; corporis Semideo similis,
Athenobium Tyranni emissarium attonuit.
Vigilantiæ:
Qua Quiritium societate opportunè procurata;
Ab Romana Aquila auxiliare fulmen obtinuit:
Deniq; Fortitudini.
Qua ingratissimi Generi proditorio epulo receptus, & decept⁹,
Suum, duorumq; liberum, fidelem sanguinem dedit.
Ob ea promerita;
Atq; vt Virtutum tantarum notę,
Æmulationi ac solamini extarent;
Hoc monimentum,
Honorarias in tabulas immortalibus literis referri,
Easq;, Gazophilacij Templiq; frontibus affigi,
Decreuit,

IOANNES HIRCANVS SIMONIS FILIVS.

EPILOGVS.

Requieſce parumper, Viator.
Antiquioris Teſtamenti volumen ad calcem deuenit.
Cum Orbe nata Orbis Hiſtoria,
In Ioannis præconio ſiſtitur;
A Præcurſore Ioanne redordienda.
Idem nomen, Synnagogæ Heſperus, & Eccleſię Phoſphorus,
Priori libro exodium, poſteriori exordium prębet;
Et paginam vtramq; compaginat.
Conſonant enim ſibi diuina: extrema primis reſpondent.
Æternus igitur Scriptor,
Pro exacti operis colophone,
Memoratorum Principum virtutes in Ioanne collegit.
Vt omnes in vno ligentur, & legantur Principes.
Ac nę breuitas Epilogo deſit,
Triginta annorum geſta, verbis tribus complectitur.
Quid enim de Ioanne Hircano narrat?
Sicarios perdidiſſe, ſtrenuè bellaſſe, muros refeciſſe.
Totum elogium, trilogio expeditur.
Plura memorare poſteritas geſtiet.
Quòd Sororiū parricidam, ne matricida fieret, impune dimiſit.
Septimum Antiochum pace, tertium Demetriū bello, auertit.
Hircanorum ſuperbia, Idumeorum impietate repreſſa,

Ex ijs nomen, ex istis palmas reportauit.
Hac, vel inter pensa, canuntur.
At Cælestis Encomiastes, laudes dum supprimit, exprimit.
Satis ergo fastigij ad Ioannis gloriam accedit,
Quòd ipse post omnes, post ipsum nemo laudatur.
Eximius planè Princeps.
Qui humanis actis, & diuino commentario, metam ponit.
Nam pneumaticus calamus in vltima hac cera hęsit.
Quis neget magnę molis fuisse Ioannis Elogium?
Dei manum lassauit.
Hoc nempè exarato, respirauit diuinus Spiritus,
Et feriatum calamum posuit.
Hic tu quoque respira.
Difficile est vera scribere; difficilius audire.

NOVA ÆTAS. SANCTI.

ELEAZARI FILII.

Ex Leui.

Christi linea.

S. Mathan. S. Panther.

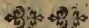
Iacob. S. Bapanther.

S. Ioseph. S. Ioachim. *S. Anna.*

S. Maria Virgo. *S. Ioannes Baptista.*

Iesus Christus Seruator.

S. PANTHER
ELEAZARI FILIVS.
S. MATHAN Pantheris Frater.

PARTITIO.

Auditis resonant diuinæ tandẽ cognationis optata nomina,
Vicini seruatoris tessera;
Qui promiss⁹ sẽper,& negat⁹, Orbis vota irritat, dũ irritat.
Hic Eleazari truncus duos in tramites finditur:
Quorũ alter ad Virginẽ Maritũ, alter ad Virginẽ Matrem,
Vterq; ad miraculum desinet.
Itaq; insectilis Patriarcharũ linea, vt Salus itret, agit rimã.
Nobilitas geminatur; vt germinet; germinat, vt geminet.
Fœcũditatis termin⁹ Virginitas est, Virginitatis fęcũditas.
Debebatur hic concentui consensus,
Vt vnico Stemmatis amplexu, Homini Deus necteretur;
Et redeunte beneficio, Homo fieret qui Hominem fecit.
Felices Mathan & Panther tanto Nepote:
Cuius propinqua iam luce afflati,
Diuinarum virtutum fulgorem trahunt ex interuallo.
Nulla tamen eorum virtus clarior,
Quàm quòd suas obscurarunt virtutes.
Nam sacræ Historiæ nihil cõmisit Mathan, nisi nomen:
Panther ne nomen quidem.
Quod, nisi memori Africani calamo effosum, lateret.

Rarum votum inter ambitiosos Humilitas.
Illó enim Seculo si vnquam, claritas crudelitate quæsita.
Aristobulus, Hircani degener Filius,
Innocentem Principatum ad Regni inuidiam restituit:
Primusq; tyrannico diademate frontem perfricans,
(Nescius quantum malorum sub ea bractea occuleretur.)
Securiùs vt regnaret, noluit esse quibus regnaret,
Patritios carcere, Fratrem ferro, Matrem fame, confecit.
Nec dilato supplicio,
De pectoris vena sanguinem vomuit.
Crudelitatis conscientiam pro vomica deuorauerat.
Huic Iamnæus, Salome Matris astu, sufficitur;
Fratricidæ fratricida.
Hem quo deuenerit Machabæorum gloria!
Hostilis olim sanguinis prodiga, nunc cognati.
Nimirũ nullũ patrimonium citiùs decoquitur, quã virtus.
Raro ad tertium peruenit hæredem.
Magnæ mentes, amentes gignunt.
Immodesto igitur Seculo, modesti Fratres
Mathan & Panther,
Tyrannicum fastum e Bethleheme in Galileam fugere.
Optimum quippè in Tyrannos bellum est fuga,
Et in Nazarena Vrbe, hoc est inter Flores,
Nazareo nidificarunt.

S. BAPANTHER PANTHERIS FILIVS.
S. IACOB Mathani Filius.

NAVFRAGIVM.

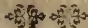
Vos quoq; geminum Sidus Iacob, & Bapanther,
Miserrimi Naufragij spectatores ex tuto,
Procellarum finem serenæ lucis augurio præmonstratis.
Tenebat Iudaici Regni clauum Iamnæus,
Nauticam doctior ex naufragijs.
Nam malè regnando regnare discitur,
Ibat ridente malacia felix, letumq; Regni nauigium.
Et æquatos velorum sinus ferente Spiritu,
Gazam, Dium, Essam, Gaulanum, Seleuciam,
Nouo triumpho alligatas onerarias remulcabat.
Sed insolito sereno tempestas suberat.
Acerbo statim letho Nauiculator demergitur.
Successit Gubernaculo Hircanus alter, Iamnæi Filius;
Idem Magister & Proreta; Rex & Pontifex.
Hunc subuertere Aristobulus Frater adnititur.
Aequali nauis periculo,
Siue geminus præsideat Rector, siue nullus.
Errat alnus in pelago, in alno nautæ.
Duobus imperantibus optemperat nemo.
Inter hæc intima nauigio mala,
Externorum bellorum insana hyems superuenit.
Hesperius Zephyrus, cum Armenio Euro,

Cum

Cum Tigrane Lucullus,
Alieno exitio rixantur.
Non capit ſeſe Italicum Mare.
Tyrrhenum in Eoum refunditur, & vndas miſcent.
Vorticoſa Charybdis Antipater,
Per diſcordiarum rimas armorum æſtum immittit,
Nauarchum merſura Ariſtobulum, qui clauo hæret.
Hic, cui neceſſitas pro arte,
Demiſſos velorum ſinus aduerſo obliquans vento.
Ad Pompeianam Scyllam vltro declinat:
Quæ rapido turbine,
Iudaici Regni clauum ſuis de cardinibus vellit:
Puppim calcat & proram, Arcem ac Templum:
Anchorales auitæ fidei rudentes præcidit.
Et ſcta vota diſſipantibus ventis,
Legum tabulas, nauigij compages, diſſoluit.
Fluctuatum deniq; nauſeantemq; Ariſtobulum,
In cæcos Romæ vertices abſorbet.
Hic bis emerſus, bis ſubmerſus;
Amica Cæſaris manu ſpirans educitur,
Sed Pompeianorum vi fluctuum circumfuſus,
Nauteam bibit, venenum.
Hic exitus Iudeæ Regnum,& Machabæos Rectores tulit,
Miſerrimam Romanorum Pyratarum prædam;
Qui ſacras opes, aureaſq; trabes,
Sparſa tempeſtatis analecta, reliquiaſq; collegere.
Eximio documento,
Fraternis diſcordijs Regna naufragare.
Vos vero amica lumina, ſalutareſq; Dioſcuri,
Bapanther & Iacob,
Virgineam è Cælo Nauim, cui nomen à Mari,
Diuinis mercibus onuſtam;
Cæleſtemq; Gubernatorem Ioſephum,
Dexteriore alite velificaturum, oſtendiſtis.

S. IOACHIMVS BAPANTHERIS FILIVS.

S. ANNA Ioachimi Vxor.

EPITHALAMIVM.

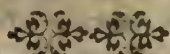
Deſcende Cælo vbi nil agis ſanctiſſime Hymen.
Duas extra Cęlum Cæleſtes Animas copulaturus,
Ioachimum & Annam,
Illum Regia, hanc Sacerdotali ſtirpe.
Vt dotali vtroque apice, Nepotem inſtituant
Inter Reges Pontificem, inter Pontifices Regem,
Age: iugalibus nodis quos Aeternitas nexuit,
Cor geminum ſtringe, vel vnicum diuide:
Vt alter Sponſus ex altero ſpiret.
Sed heu ſpinoſa primordia! initio planges, dum panges.
Vltra viginti annos ſterilis ille thalamus,
Nihil niſi lacrymas gignet.
Sed verte ſtatim lætioribus hanc næniam.
Nam ſterilis Parens,
Maiorem prolem vtero capiet, quam mente.
Stupente rerum Natura
Tam fætam, quam fætum extra ſuas leges.
Adde nouam inter fœminas laudem,
Citra Sobolis crimen Matrem fieri.
Nam cæteræ, Carnifices antequam Matres,

Partum

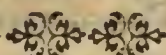
Partum conficiunt, dum concipiunt.
Vnoq; momento,
E'Cęlo demiſſam Animam Orco exponentes,
Vitam largiuntur, & lethum.
Sola Maria Parentis honos, non onus,
Maternum vterum condecorabit intrando.
Nec deerunt puerperio præſagia.
Renaſcente enim Templo naſcetur Virgo.
Alterā Dei Domū parabit Anna, alterā Herodes reparabit.
In altera Numini fient victimæ,
In altera victima fiet Numen.
Creſcet cum Prole Parentum felicitas.
Nam mutuo repigneràti amoris officio,
Filia ex Parentibus, per Filiam Parentes viuent.
Ita Ioachimi Penates alterum Cælum meritò voces;
Vbi Sacra Familiæ Trias,
Corporibus tripertita, Animis vna,
Genitor, Genitrix, Genita,
Beabitur, & beabit.
Omnia deniq; in vnum vota colligent
Longæui Coniuges;
Cùm ſeſe Numinis Auos mirabuntur.
Tanta gaudia,
Nec illi ferre, nec tu fari potes. Tace.

S. IOSEPH IACOBI FILIVS: VIRGINIS SPONSVS.

TITVLI.

Senis huius magnitudinem, tergemino metire Titulo.
Vir MARIÆ fuit.
Solus nimirum toto Orbe selectus,
Viragini Vir, Virgini Virgo.
Fortunatum Coniugium,
Cui dexter Ales Angelus,
Diuinitas Pronuba, Flammeum Flamen, Dos Verbum.
Vnica hæc Hymenæi teda fumo caruit,
Virginio candore non denigrato.
Iugalia hæc vincula nihil strinxere præter Animos,
Nec vltra amorem iuere amantium vota.
Nec nouum Iosepho, Dominæ nolle misceri.
Dubito nuptialem cælibatum, an cælibes nuptias vocem.
Nam Sponsæ contubernio, Sponsi virginitas geminatur:
Nouoq; miraculo, forma pudicitiæ suffragatur.
Deniq; sic Palmæ nubunt.
Hinc alter ille, maiorq; Titulus:
Pater IESV fuit.
Quippe natura Patruus, coniugio Vitricus, officio Pater;
Priuignum Numen educauit, erudijt, aluit;

Et vitam ſi non dedit ſeruauit;
Deumq; oculis genuit cuſtodiendo; toties Pater.
O quanta dignitas! Filium participare cum Deo;
Et vlnis Alumnum regere Orbe maiorem;
Qui vel parendo Parentem facit.
O' gratas educationis vices!
Ille ſeruat, hic ſeruit: & Altorem ſuum Alumnus alit.
Orant alij Numen, hic cogit:
Nam Patris vota, imperia ſunt.
Adijce poſtremum Titulum.
Filius DAVIDIS fuit, & FABER.
Quis credat?
Regia Dauidis linea in Materiario finitur:
Nouæ nimirum nobilitatis Fabro.
Nam retrograda generis claritas
A Deo in fabrum, à Fabro in Reges Auos, refunditur.
O nexa Prouidentiæ opera!
Regalis Genealogiæ princeps Adam, poſtremus Ioſeph:
Ille Agricola, hic Faber.
Nam lignum, peccati materiam, ille ſæuit, hic ſecuit.
Haud alienum à Chriſti Patre miniſterium.
Quid enim Deus, niſi Faber?
Tornare Orbem, inſpicare montes, dolare campos,
Excidere Homines, fabrilia ſunt.
Verè vt dicas, Fabrum Deum, & Fabri Filium.
Reſpondent verò morienti Chriſto hi natales:
Vt inter eandem artem viueret, & occumberet.
Malleus, forfex, terebræ, claui, ligna;
Vitæ miniſteria, Mortis inſtrumenta, fuere.
Eademq; domeſtica arte cunæ dolantur, & cruces.
Suæ igitur neci naſcendo proludit,
Dum ex Fabro naſcitur.
Nec minor Dauide Ioſephus
Auitum Regnum gerit in officina.

Stant

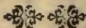
Stant illi ſua Imperij ſigna,
Fabriles ſecures, & lignei faſces, quos Puer alligat.
Summa illi authoritas.
Mortalibus imperat Puer, Puero Mater, Matri Sponſus.
Nec Imperij nomen abeſt :
Quid enim Ioſeph, niſi Auguſtus?
Itaq; vno tempore ſuum Roma Auguſtum iactat,
Nazareth ſuum.
At quanto dignior hic Magiſtratus,
Rerum Dominum Domi poſſidere?
Solus igitur Mortalium, Ioſephus
Cælum non impetrauit, ſed exegit.
Nam quæ alijs diuina donaria ſunt,
Ioſepho iſagogicum fuit, & nutricia.

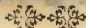
SANCTA

MARIA VIRGO

IOACHIMI FILIA, CHRISTI Mater.

SCVLPTVRA.

Lauretana hæc Statua, Lucæ scalpellum sensit.
Vtinam Vitę quoque simulacrum calamo edidisset.
Sed historiographi officium argumenti diuinitas vertit.
Nam cælesti calamo in ferreum cælum degenerante,
De scriptore sculptor, pro vera effigie ligneam dedit;
Totamq; exanimauit historiam.
Falleris, Viator. Figmentum hoc, Euangelium suppleuit.
Facundus codex est caudex.
Atqui diu secum cogitabundus Artifex,
Animi Idæam in ligno impressit.
Audi mysteria, & mirare.
Primùm, Cedri Regiæ Arboris, trunco excisa effigies,
Nobilitatem refert:
Quæ vndeuiginti luxuriosa Regibus, Virginem tulit,
Tanti Generis non tam stirpem, quàm stipitem.
Præterea, ex arescente Materia sculpitur.
Nam sterili Matri ingenita est Virgo.
Quid enim mortua ex Venere gigneretur, nisi Virgineũ?

Nullum

Nullum in hoc Typo peccatum culpes;
Nullum in Prototypo.
Ne illud quidem Mundo cognatum.
Nam sola Maria Adami lutum non oluit.
Iam si Templo Imago, Imagini Templum dicatum;
Templis etiam colenda Maria, Templum coluit,
Cum trimula castis Aris admota,
Ipsa Deo, ipsi Deus, virgineum florem seruauit;
Munusq; impetrauit, offerendo.
At quòd Fabrili materiæ nubilis adhæret forma,
Speciosum cum Fabro coniugium refert:
Immò in coniugio cælibatum.
Nam si Statua nuberet, sic nuberet.
Cernis eodem trunco
Exculptam cum Filio Matrem, cum Matre Filium,
Gemino, & vno corpore;
Vt dubites vtrum ex alio nascatur?
Habes prodigium illud maximum,
Cùm Deo genita Deum genuit:
Nouoq; reciprocæ cognationis vinculo,
Dei Filia, Filij Sponsa, Sponsi Domina, Domini Ancilla;
Cælestia humanis, humana cælestibus, compaginauit.
Sed heu breuis voluptas! Vide vt Christifera Imago,
Infantem gremio stringit, atque scalpenti porrigit.
Sic Filium, Simonis gladio scalpendum, obtulit Mater.
Miraris Aegyptium Statuę cultum, colorem, solutũ crinẽ?
Non alia specie profuga hęc Astræa,
Herodianam Vulpeculam latuit inter Aegyptios;
Gemino Sole felices.
Sic rerum Arbiter, ne Tyrannũ perderet, Filiũ proscripsit.
Insigni documento, excutiendos malos Principes,
Non cædendo, non cedendo, sed recedendo:
Hoc ipso miseros, quòd Iustitię desertores Iustitia deserit.
Mirum potius, cur dextera Puerum sustinente,

Vix dexteræ fidens læua medium amplectitur.
Nam pia Genitrix, in Templo recuperata Prole,
Rapaces adhuc Synnagogæ manus formidat:
Et inter voluptatem & timorem,
Amplexus geminat, vt affectus.
Quæris diuino vt Amore flagrauerit?
Habes colorem ex colore.
Fuliginosum hoc lignum, Amoris torrem ostendit.
Silentium quæris? Statuam taciturnam interroga.
Verecundiam? nil suis oculis ampliùs indulsit,
Quàm Statua suis.
Clementiam? suscipe prolatam Christi dexteram,
Veluti miseris benè precantem.
Hanc rogauit Parens; & quicquid rogauit, irrogauit.
Sanè primum ac postremum Christi Miraculum,
A Parthenia Matre impetratum constat.
Vt peruicacia sit dubitare de cæteris.
Refert iam Opificem scitari,
Cur discriminatis vt in funere crinibus,
Dolentem dolauit, sed erectam.
Certè sic stetit iuxta Crucem, Cruce altior & solidior.
Callidè igitur fœmineam Statuam sculpsit Lucas.
Nam Filij mortem vt Fœmina sensit, vt Statua tulit.
Quin etiam Cedro ectypam Virginem elaborauit.
Simili cum Cruce ligno.
Nam Crucis instar, Cruci opposita;
Et altera alteri patibulum fuit.
Quid? vltima eius fata nil argutius exprimat,
Quàm incorrupta e Cedro Statua,
Exanimati sed incorrupti corporis typus.
Aeterna hæc sanctio, vt omnia pereant vel immerentia:
Damnata; quia nata.
Post omnium mortes, Mors ipsa morietur.
Adeò Parcæ, ne sibi quidem sunt Parcæ.

Sola

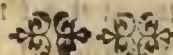
Sola Deipara perijt, non putruit; & in scrobe refloruit.
Restabat erudito operi labor extremus,
Triumphalis ad Cælum Heroinæ cursus.
Hunc deniq; Imago refert,
Erecta, paludata, auro corusca.
Tali siquidem pompa
Ad illum veniens, qui ad ipsam venerat,
Cælum addidit Cælo.
Quin operi coronam imposuit Sculptor,
Dum sacrum Simulacrum coronauit.
Nimirum, Cæli Augusta Terras dispiciens,
Regia semper munera
Optantibus donat, ignaris ingerit, ingratis obtrudit.
Neminem relictura miserum; nisi qui esse velit.
Dubitas? Statuam do testem.
Ante hanc nemo vacuus rogauit:
Ne Turca quidem.

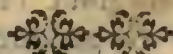
SANCTVS

IOANNES BAPTISTA

VIRGINIS Ex Consobrina Nepos.

PRÆCONIVM.

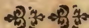

Iamiam Numen aderit.
Adest iam Numinis Præco.
Hoc Præcone;
Nemo maior, nemo minor.
Prophetarum postremus, Martyrum primus,
Solis Lucifer, Luciferi Vesper,
Messiæ magnitudinem ex sua imagine expressit.
Immò Messiæ Mystes, & Christi Christus,
Mundi Lustratorem lustrali aqua sanciuit.
Ambigente Iordane, lauaret an lauaretur.
Nobilis fluuius, cælesti Eridano minimè inuidus.
Nam ille in Cœlum translatus, huic Cœlum delatum.
Hem quantus: at quantulus fuit?
Tantam sanctitatem ad nihilum redegit,
Cùm se Neminem *dixit.*
Tantoque se diminuens quanto cælitus auctior,
Cùm Omnipotentia certauit.
Hic ne vinceretur, augentem vicit, se minuendo;
Illa vt vinceret, imminutum vicit augendo.
Adde, hoc Præcone
Nemo taciturnior, nemo vocalior.

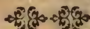
Vix conceptus, silentium Patri indixit,
Vix formatus, Deum hospitem nutibus excepit,
Vix vtero egressus, solitudinem ingressus,
Hirtus, ieiunus, vigil,
Cum Angelis Angelus, Mutus cum Mutis vivens,
Quod loqueretur, tacendo didicit.
Nemo diutiùs infans fuit; nemo altiùs fatus.
In deserto disertus,
Et iam nihil nisi vox,
Rudes instruxit, auios reduxit,
Peccantes increpuit, Reges terruit.
Trunco etiam capite clamosus,
Viuum se Morti approbauit,
Et ad Mortuos vitæ Præco descendit.
At at, procumbito Viator;
Præco siluit, Messias adest.

IESVS CHRISTVS
DEI, AC VIRGINIS FILIVS.

META:

Siſtimur ò tandem tibi Clementiſſime Aſſertor,
Sacri Voluminis Alpha & Omega:
Non longiùs vagaturi, te contacto.
Quò enim procedat qui tę accedit, vltimā rerum Metam?
Tu Auiti Generis Meta:
Matris annos in Proauis numeraturus,
Trium & ſexaginta Patriarcharum Stemma claudis;
Omnium nobiliſſimum, quia notiſſimum,
Nam patritij Stipites reliqui,
Qua commendantur vetuſtate carioſi,
Simul eduntur, & exeduntur.
Tu antiquorum antiquiſſimus, nouiſſimorū nouiſſimus;
Maioribus maior, poſterior poſteris;
Seuiſti nobilitatem tuam, & meſſuiſti:
Verè tuam, quia à te fluxit, in te redijt.
Tu Diuinorum Operum Meta:
Cæleſti ſatu mortalia cæleſtibus nectens,
Ex Deo Homo, ex Virguncula Deus,
Quod vnum deerat vniuerſitati miraculum, expleuiſti.
Tu Temporum Meta:
Summo ſolſtitio, nocte media, anno extremo, natus;
Solis fugam, vmbrarum incremēta, anni lapsū, inhibuiſti;

Et

Et geminus verè Ianus,
Antiqui nouiq; Seculi intercalaris Spectator,
Pacem, vti terminales Ferias, Orbi indulsisti.
Tu Dignitatum Meta:
Qua in Stabulo cõtacta Purpurati Astronomi retrocessere.
Nam quis vltra Bubile illud fastus explicet,
Vbi superbiæ frenum est fœnum?
O nouæ Astronomiæ sectanei Reges!
Cęteri Prçsepe iter Stellas, hi Stellas ĩ Prçsepi obseruarũt.
Scitè igitur capitum decora ante tuos pedes proiecere;
Gnari, dignitates desinere vbi incipiunt.
Tu Mosaicæ legis Meta:
Durissima iura circumcisus circumcidisti,
Et inamœna Synnagogæ spatia metasti;
Lapideo illo gladio pro limitaneo lapide infixo.
Tu Sapientiæ Meta:
Pharisaicam Templi Exedram duodennis euertisti.
Nã te audito, qui omnia docebãt, nihil se scire didicerũt:
Et Infante Magistro, se nouerunt Infantes,
Tu Infernæ potentiæ Meta;
Spectante Solitudine cum Lucifero congressus,
Auidum esuriendo strangulasti;
Et incestam illam naturam, æternæ flammæ custodem.
Malarum Vestalium supplicio de rupe impellens,
Hesperum fecisti ex Lucifero.
Tu Peccati Meta:
Iordanem intrando abluens, vt aliorum sordes elueret,
Herculeæ instar columnæ, fluctibus demersus,
Vndarum & scelerum cursum progredi vetuisti.
Tu Votorum Meta:
Patrium orbem benemerendo discurrens,
Fatigato sæpiùs pede, numquam manu,
Supplicia à supplicibus auertisti.

Tu Mortis Meta:

Arboris eiusdem paxillo, quo Mors Adamum trāsfixerat,
Aequa talione Mortem confixisti:
Quæ funestissimo exacto stadio,
Ad eundem stipitem vnde mota fuerat, stetit:
Et Adamo altero absorpto, priorem vomuit.

Tu Gloriæ Meta:

Aeneos Orci postes cruenta dextera eluctatus,
Gementem sub Terras Patriarcharum Populum,
Ab tartareis ignibus ad Empyreos euexisti:
Relictisq; in Monte vestigijs, quæ insisteremus,
Tam faciles ad te aditus pandis, vt volare sit velle.

Te igitur Beatissimam omnium rerum Metam

Ex destinato assequutus; exacti operis cursum sisto:
Hoc vno rectum, quòd ad te peruenit.
Is enim errat, qui à te deerrat.
Hic festiuo celeusmate Stationem occupans,
Foliorum carbasa complico:
Et pro anchora, emeritum calamum figo,
Anno tuo 1643.

EMMANVELIS THESAVRI

Elogia, & Epigrammata

IN XII. CÆSARES SVETONII.

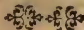

CÆSARIS ELOGIVM.

C. IVLIVS CÆSAR.

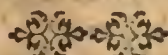
Lucij Cæſaris F. lux Cæſarum, & Pater
Romanus Alexander, Terræ Mars;
Omnibus tam metuendus, quàm mitis:
Pretium fecit ſeruituti.
Victo orbe Vrbem victricem orbis vicit.
Defuere illi hoſtes, hoſtem habuit Patriam,
Ne deeſſet vnquam quod vinceret.
Ingratam Patriam patrijs armis punijt;
Eam vicit inuitus, qua vixit inuita.
Qui Romę ꝓpugnator nõregnauit,regnauit expugnator:
Pro Roma triumpharat, de Roma triumphauit:
Amauit tamen inimicam, nolenti profuit.
Sæpe à fulmine lauro ſeruatus regia,
Non ſemper
Quem inermem timuerunt arma, armata necauit toga:
Ceſſit Ciuibus Cæſar Cæſus:
Sero cognitum luxit Patria,
Viuentem hoſtem, mortuum vocauit Patrem.
Parricidium confeſſa cùm Patrem dixit.
Diſce lector.

Melius ſæpe quæ non habes vides, quàm quæ habes.

IVLIVS CÆSAR

Per mare innatans commentarios gerit.

Horrida felici rumpit freta pectore Cæsar,
Librum læua regit, dextra flagellat aquas:
Dum mare Cæsareæ formidat verbera dextræ,
Currit inoffenso tuta sinistro libro;
Dextera fit remus, nauis tua corpora, Cęsar,
Vela chlamys, malus læua, volumen opes.
Ibitis illesę metuenda per æquora merces,
Naufraga non poterit tanta perire ratis.

IVLIVS CÆSAR

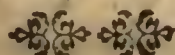
Scribit suos commentarios.

Quę modo fulmineum vibrabat dextera ferrum,
Pacatos calamos sanguinolenta regit.
Scribit dextra eadem calamo, quæ gesserat ense,
Hoste vetustatem deficiente ferit.
Nulla tuę, Cęsar, celebratę gloria dextræ,
Aut ferro, aut calamo si caruisset, erat.

IVLIVS CÆSAR

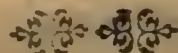
Contra Iubam pugnaturus Augurium ſpernit.

Effugit attonito ſacris data Victima Vate,
Nudaque deluſis linquitur Ara focis.
Impauidus metuenda videt preſagia Ceſar,
Captaque neglectis promouet arma ſacris.
Fortunam ſed enim, vel ſe ſe conſulit vnum,
Non capit à profugo preſcia fata Boue.

IVL. CÆSARE MORTVO

Sidus nouum apparet.

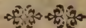
Sidereum repetit, cui ſe ſubduxerat, Axem,
Et quæ celarat lumina, Ceſar habet.
Impia ſecretum manifeſtant vulnera Numen,
Stellaque per lacerum libera corpus abit.
Tranſtulit Imperium Celo dum linqueret Orbem,
Par erat vt victo vinceret Orbe polum.
Iam coniurate prodeſt iniuria dextre,
Magnum, quem voluit perdere, Roma facit.

AVGVSTI ELOGIVM.

D. AVGVSTVS OCTAV. CÆSAR.

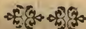
Patris Virtutem contraxit filius Patre maior,
Illi corporis forma Imperium promisit, Animus dedit.
Priuatus Imperatori similis, Imperator priuato fuit.
Doluit Patria cùm Principem fecit, gauisa cùm habuit:
Timebat carnificem, medicum experta.
Ad bellum natus, bellum fugauit.
Motus est Orbis illo moto, quieuit quieto.
Breuis pugna pacem peperit longam:
abortum fecit fortuna.
Iani Templum solus clausit: Musarum solus aperuit:
Quibusdam non caruit vitijs, vitiorum seuerus vltor:
Quæ admittere pudebat, committere non puduit:
Hoc tantũ se Hominem probãs, quod in humana incidit:
Qui Deꝰ habebatur ĩter homines, cępit homo haberi ĩter (Deos:
Demum Nolæ, volente fato,
Inuictus viris, victus à Fœmina.
Obijt sol Patriæ oriens ploratus, ploratus cadens.
Disce lector.

Quo præsente expiraturum te putas, fortè suspirabis, si absit.

AVGVSTO

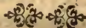
Comedenti Aquila panem rapuit.

DVm prandes tibi furtiuo Iouis armiger ausu
Ambesas auido diripit vngue dapes,
Ab Ioue consuerat diuisam sumere mensam,
Te similem cernens credidit esse Iouem.

AVGVSTVS

Dei nomen iniquè assumit.

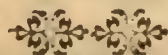

VNo bina videt miracula tempore Mundus,
Cedere Roma Deo prodigiosa negat,
Nam Deus humanos, dum se tenuauit in artus,
Paruus Homo ingentem se facit iste Deum.
Ille Homo cùm fiat, Diuus non desinit esse,
Cùm Deus hic fiat, non finit esse malus,
Maior es ergo Deo, vel nomen fingis iniquum,
Cęsar, non potuit, quod potes ipse Deus.

AVGVSTVS

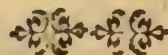
Audita Ciuium clade caput ad parietem allidit.

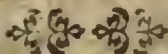
TRunca videns Populi derisus corpora Cęsar,
Aspera semineci marmora fronte petit.
Scilicet vltricem geniali vulnere niti
Pallada conatur: se putat esse Iouem.

AVGVSTVS

Veneno ab Vxore (vt putatur) propinato interit.

CRuda nouercales commiscet fœmina succos,
Cęsar & in pateris vltima fata bibit.
Pastus vipereis vita fugiente venenis,
Ad lentam properat pallidus orá; necem.
Namq́; hostes rabidi Furiarum vt maxima Regem
Perderet orarunt, perdidit Vxor Anus.

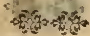

TIBERII ELOGIVM.

CLAVDII TIBERII NERONIS

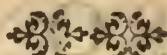
In obſcuro attramento clareſcant geſta, ſi poſſunt.
Hic Liuiæ F. Auguſti Priuignus
Matris mores tenuit, non vitrici.
Acuto in peſſimis ingenio, obtuſo in optimis:
Dexteram fortunam, ſiniſtram virtutem habuit.
Triumphator aliorum ſæpe, nunquam ſui.
Repugnante vitrico, Matre propugnante
Ad Imperium ab exilio venit, in exiliũ miſſurus Imperiũ
Tã ſceptri amãs cũ non haberet, quam amens cũ habuit.
Spontè ſe Roma Tyrãno tradidit, Tẽpori ſeruiẽs nõ Regi.
Ciues preſſit vt aurum exprimeret.
Simulatione Proteus,
Non vnquam magis hoſtis, quam cum blandus.
Manu hamabat, amabat vultu.
Capreis maceſcens Romæ aderat
ferro, ſi non conſilio:
Fame nepotes perdidit ſuæ famæ nepos.
A Nepote tandem perditus, obijt:
Huic lætas Populus exequias fecit.
Diſce Lector.

Mores non mutat, qui gradum mutat.

TIBERIVS

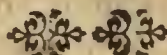
Etiam noctu res obiectas videt.

ACcipiter ne rapax, metuendave Noctua furtis
Sit Cęsar dubium est: est tamen alteruter.
Accipiter nil nocte videt, nil Noctua claro
Fusca die: Cęsar nocte dieque videt.
Est utrumque igitur: pavidę migrate uolucres,
Non uobis nox est, non bene tuta dies.

TIBERIVS

Fame occidit nepotes.

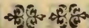

NVtrit Amyclęum Romana per antra Leonem,
Nutrit, & Hircanę Claudius ora Feræ.
Cæsaream lambit saturataq; Vipera dextram;
Humanas capiunt lubrica monstra dapes.
Quęris ieiunos cur perdidit ille Nepotes?
Non tantas poterat pascere Roma feras.

TIBERIVS

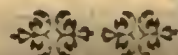
Dum tonat lauro se cingit.

AVdit iners, metuit stridentia fulmina Cęsar,
Sulphuream nimbo parturiente facem.
Quasque serenato temnebat sidere frondes,
Adiungit trepidis nube tonante comis.
Errasti: quin te quia cingit Regia laurus,
Regia te Cęsar fulmina concutient.

TIBERIVS

Fame perit.

ABripit expressis quantum petit Vrbibus aurum
At nequit auriuoram soluere dente famem.
Illyrijs grauidum suspirat messibus Istrum,
Deuorat optatas Cæsar, & ardet, opes.
Quicquid Romana metitur sine lege securi
Flagrat, nec toto frangitur orbe fames.
Desine consulto tua, Cæsar, Aruspice fata
Quærere: vis dicam? tu moriere fame.

CALIGVLÆ ELOGIVM.

CLAVDIVM CÆS.

CALIGVLAM

Ex clade Heroũ, ex cæde nominis, ex caligine obliuionis
perge vindicare Fama.
Qui in Mortis castris vitam habuit.
Nondum puer, iã Miles, priùs gladium vidit, quàm Solẽ.
Vt Mauors ortus, vt Bacchus vixit:
Fortior infans, quàm adultus,
Præposteram habuit ætatem.
Tantum vt Imperium raperet sui ortus memor
Tiberio vittam cum vita rapuit,
Eius sanguine suam clamydem purpurauit,
Regiam laurum messuit gladio.
Quãuis laurea contempta primus auream coronã gessit:
Aurum Imperij, non laurum amans.
Deus credi voluit,
Humana vitia Deorum commendans nomine.
Immortalitatem affectauit mortalis:
Demum sua morte mortalitatem est fassus,
Nam inter milites ortus inter milites obijt,
à milite vitam accepit, & mortem.
Disce lector:

Fortis est non qui inter fortes nascitur, sed qui fortiter viuit.

CALIGVLA

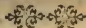
Nascitur in campo.

CÆsar vt inclusus materno carcere sensit
Classica, non potuit tædia ferre moræ.
Intempestiuo discindit viscera nixu;
Sanguineamq; petit sanguine tinctus humum.
Vt clypeo exceptus nouit volitantia pila,
Natalem gemuit se celerasse diem.
Crediderat sed enim pateras audire sonantes:
Deceptum simili se videt esse sono.

CALIGVLA

Primus aureum diadema tulit.

PRimus Apollinea commutas fronde metallum
Cæsar, & aurifero stringis in orbe caput.
Non sano capiti fragiles per tempora frondes
Non sat erant, nodo te meliore ligas.

CALIGVLA

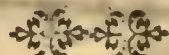
De milite natus á milite occiditur.

QVem dederant vitæ Martis feralia Castra,
Eripuit vitæ Militis vna manus.
Mars animum dederat, sed cùm te, perfide, Baccho
Persimilem vidit, quod dederat repetit.

CALIGVLA

Saturnalibus diebus addidit Iuuenalem.

FOemineas Cæsar cùm fastidire calendas
Cæpit, & hęroam sistra perosa manum,
Saturnalitijs Iuuenalia festa diebus
Iunxit, & attonita distulit Vrbe Iocos.
Crede, nec ingratus Iuuenalia munera Ciuis
Accipiet: Dominum non sinet esse senem.

CLAVDII ELOGIVM.

CLAVD. TIBER.

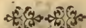
CÆSAR

Ante Imperium ſine fama fuit; quia latuit.
In Imperio infamis quia non latuit.
Clarior erat, ſi fuiſſet obſcurior.
Hic in angulis gladium fugiens ſceptrum inuenit.
Quem cæſum volebant Patres, Cæſarem fecit miles.
Vecors, ſtupidus,
Stultus prudentibus, prudens ſtultis viſus.
Iuris gladium tam periculosè vibrauit quàm ignauè.
Calamo feliciùs quàm gladio vſus.
Auorum geſta ſuo calamo teſtatus
Sua geſta nepotum calamis liquit deteſtanda.
Triumphauit ſemel, pugnauit nunquam.
Timida fortuna (vt Elephas) Victoriam aborta eſt:
Honores contempſit carens virtute,
in hoc tantum iuſtus,
Cenſuram Cenſore dignus, Dominiũ ſub Domino geſſit.
Liberti libertus, Vxoris ſeruus
Omnia in Imperio habuit præter Imperium:
Vxore vna occiſa aliam habuit Vindicem.
Veneno ab Agrippina ſublatus.
Diſce lector.

Ignauos ſi per vim extollas, per vim deprimes.

CLAVDIVS

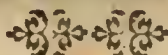
In latebra occultatus Imperator fit.

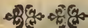
IMperij fugiens lucem latebrosa subiuit
Cæsar: quàm Princeps maluit esse Fera.
Conscia mens sceleris pronum formidat honorem,
Ægra manus sceptri pondera ferre nequit.
Desine Roma Ducem nolentem velle, quid vrges?
Non volet is sceptrum ponere, quando voles.

CLAVDIVS

In Imperio vitam inertem ducit.

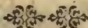

FOeminea temerata manu regalia Cæsar
Sceptra gerens, partum perdidit omne decus:
Regius illustrat latitantia crimina fulgor,
Quem toga celabat, prodit aperta Chlamys.
Obscurat claro in solio sua nomina Cæsar,
Clarior in latebra, si latuisset, erat.

CLAVDIVS

Plures aquęductus condit.

CÆrula Romanas quæ proluit vnda ruinas;
Cæsareo liquidum munere fundit ebur.
Qui Tiburtinis Anio subductus agellis
Ciuis in Ausonias se stupet ire Domos,
Quique per infracti peregrinus vulnera montis
Transfuga Romulea Fuscinus Vrbe fluit,
Et piger attonitis qui torpet fluctibus amnis
Cæsar cuncta tuæ sunt monumenta manus.
Exigit vndarum te Principe Roma tributum:
Terrarumque caput, vult caput esse Maris.

CLAVDIVS

Non exit ad pugnam.

I Piger, abstrusis te vecors eripe Thermis:
Iam vocat amola tuas Barbara præda manus.
Hostibus aucta seges Romanis falcibus auget
Materiam: tantæ sunt tua damna moræ.
Prouidus Imperij iacturam Claudius horret,
Imperium in latebris seruat, vbi dederat.

NERONIS ELOGIVM.

NERONIS CLAVDII CÆSARIS

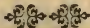
Aude calame vel ſcribere nomen, vel proijcere:
Calamis pungatur, quos gladio acuit.
Hic inter priuatos optimus, inter Principes peſſimus fuit:
Regno dignus niſi regnaſſet.
Depreſſit illum fortuna dum erexit.
Molles illius mores in duris, induere in mollitie
Dum laurũ acquiſiuit Regiam, palmam amiſit popularẽ.
Victoriam ſceptro terruit:
Regia faſcia eò tantum vſus, vt malè ſanũ verticẽ ligaret,
in quem imperium proiecit Fortuna vt frangeret.
Patriæ Dominus non Princeps fuit.
Domum Auguſtam fecit, anguſtam Vrbem.
Matris viſcera quæſiuit ferro, dubius an ferrea eſſent.
Cui occiſæ Romam fecit Rogum.
Patriam incendit vt extingueret.
Romæ demum vitam reddidit cum ſuam proiecit:
Qui Nero fuit alijs, ſibi non defuit Nero
iniuſtus alijs Iudex, iuſtus ſibi
Alienum ſanguinem quẽ biberat per ſua vulnera regeſſit.
Defuit extincto rogus
Ignis auara fuit Roma, quæ tantum ignem acceperat.
Diſce lector.

Dedignatur terra tegere, qui terram dedignatur tangere.

NE-

NERO

Inflammat Vrbem.

ORbem Roma nouum metuenda potentia Regum
Te facit, ipse tuas inuidet Orbis opes,
Tranquillas Genitor dederat tibi Romulus auras,
Saxea telluris viscera Tarquinius.
Claudius abstrusis vexit tibi ductibus Vndas,
Ignea ne desint fert elementa Nero.

NERO

Dum ardet Roma, Cythara canit.

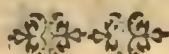

NOn patriæ Cæsar lachrymis, non igne mouetur
Amittunt vires ignis, & vnda suas.
Dum videt ambustum Patriæ fumare cadauer
Exequias hilari soluit honore lyræ:
Vincere Thebani tentat miracula fabri,
Condidit ille Vrbem, destruit iste lyra.

N E R O

Matris ventrem lacerat.

MAtris ab infracto prodit fera lubrica ventre,
Atque oritur Lictor filia quæ latuit.
Non oblita sui Romana est Vipera moris,
Quos oriens nequijt, frangit adulta sinus.
Frangere non poterat tam ferrea viscera nascens,
Fregit cùm potuit ferrea facta manus.

N E R O

Se ipsum occidit.

VIuere Nestoreos meruisti Claudius annos,
Non nisi cum lachrymis te tua Roma vocat.
Tigris erat qui te ferijt: petat ergo scelestus
Tartara: Caucaseam viscere pascat auem.
Cursibus æternis illum Rota versa fatiget,
Tantaleam nequeat soluere fonte sitim.
Non Nero (vaticinor) saltem morieris inultus;
Ille tuo, qui te conficit, ense cadet.

GALBÆ ELOGIVM.

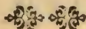
SERGIVS SVLPITIVS GALBA

Elogia qualia libebat audiuit Viuus ;
Qualia licet mortuus audiat.
Veritas Posthuma Patrem non timet .
Pasiphaes filius credi voluit, non Achaiæ : credatur :
Non nisi ex Pasiphae fluxit Minotaurus.
Ab Sulpicijs degener, supplicijs genitus.
Neroni suffectus est Nero.
Non tyrannum amisit Roma , sed mutauit.
Fero Iuueni senex furens successit, Immaturo putris.
Auri Scylla, gemmarum magnes.
Fortunæ simulacrum coluit, à fortuna delusus:
Tam fortunæ quàm alijs onerosus.
Tribus libertis regendum sceptrum dedit.
Ne pauciores Romam, quàm Auernum affligerent furię.
Durus alijs, sibi mollis
Timorem exegit, odium elicuit;
Tam timore dignus quàm odio .
Milites ad alienum sanguinem alliciens, ad suum alicuit.
Dum fictis armis mortem prouocat,
Veris necatur.
Disce Lector .

Mortem non spernant, qui mori timent.

GALBÆ

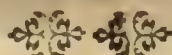
Ad pedes Victima ſacrificanda fugit.

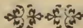
TAurus adoratas fuerat meriturus ad aras,
Senſerat & dubiæ vulnera certa necis.
At fugit, & ſacro fœdauit ſanguine Galbam,
Geſtatus bijugis dum ſonat altus equis.
Quod petis aufugium? qualem fugitiua ſalutem
Victima? Carnificem dum fugis, ecce petis.

GALBA SACRIFICANTE,

Puer, qui miniſtrabat, repentè caneſcit.

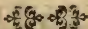

DVm ſacra ieiuno deſignat vulnera cultro,
Ante coronatum Galba cruentus ebur.
Aureus argento mutatus canuit Infans,
Intempeſtiua diriguitque niue.
Infœlix Roma es. Galbæ ſi liqueris enſem;
Imminet en propero cana ſenecta pede.

GALBÆ

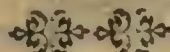
Bis in ſomnis offertur Fortuna.

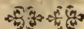
TE Dea veliuolo quæ tranſigit æquora tergo,
Vt Sceptrum caperes viſa rogare fuit.
Inde relabentem cùm iam te cerneret annis,
Se tibi rapturam, quod dedit ante, monet.
Te Iuuenem, gemmiſq; leuem Fortuna ferebat,
Ditior & Senior ſis grauis. Eſt mulier.

GALBÆ

Emortui caput haſta circumlatum ſaxis petitur.

FAma eſt in gelidum conſpecta Gorgone Saxum,
Viſcere torpenti diriguiſſe Viros.
Prodigium maius: quod ſumma deuehit haſta
Fixa caput, longè ſaxa animata uocat.
Infernæ maiore Domus tortore ſonabunt:
Quarta Erebum, maior Gorgone, Dira petit.

OTHONIS ELOGIVM.

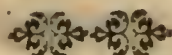
M. O T H O
SYLVIVS

Syluiorum Syluestris palmes.
Paterni animi tenax, pecunię prodigus hæres.
Auri auidus, vt euomeret.
Quæsturam gessit, quæsturam posuit.
Neronis intimus, intimè Nero fuit.
Dignus qui Neroni succederet est acclamatus.
Non tamen à Nerone Regnum accepit vt Hæres,
Quo illud furaretur vt Nero.
Pari facto cum Nerone accepit, pari fato dimissurus.
Aere alieno obrutus
Sceptra accepit ne periret,
Perijt, quia accepit.
Faces Ciuiles suis odijs accenderat,
Debuit suo sanguine restinguere.
Qui in adolescentia otio senuerat, senecta non eguit:
Suorum scelerum vltor fuit:
Oculos sibi prius effodit:
Parua iactura, cum ijs non vteretur.
Cæcus deinde cæcam mortem quæsiuit ferro;
Non tamen cæca errauit manus;
Disce lector:

Malis si desit Carnifex, sibi non desunt.

OTHO

Diti ſacrificans, litat, quod dirum erat.

SI tua Semideum Patri cadat Hoſtia Cæſar,
Tabida fumoſis ignibus exta ſonant.
Si Diti cadat ante aras: iam Mulciber inſons
Integra ſincero viſcera dente vorat.
Infœlix Cæſar! vel ſint tibi numina læua,
Vel dextra, ipſe Dijs Otho ſiniſter eris.

OTHO

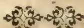
Rapax eſt alieni.

CLaude flagellatas Mercator marmore gazas,
Othonis penetrat marmora clauſa manus.
Turbato concede mari tua lucra Britanne,
Extrahet immerſas Cæſaris aſtus opes.
Si pedibus, quantum manibus valet, Otho valeret,
Aërias curſu vinceret iſte grues.

OTHO

Priuſquam ſe occidat oculum ſibi confodit.

SOmni Sororem Vulgus vt mortem vocat,
Dormire credit Otho quos cogit mori:
Quin ipſe cęde Ciuium laſſus graui,
Tandem depoſitis ocium telis petit:
Iſtinc ſtrepentes iam recedant Aulici:
Dormire vult, cœpit feneſtras claudere.

OTHO

Seipſum occidit.

MIlle Tyrannorum Cæſar tormenta mereris,
Et tamen eſt crimen ſi tibi tela paras.
Te quicunque necet pius eſt, tamen ipſe ſceleſtus
Es ſi te ferias: eſt ſcelus eſſe pium.
Te damnat Cœlum, te conſcia Tartara damnant,
Es reus, at lictor non potes eſſe tui.
Quam malus es Cęſar? quæ te pia Numina luſtrent
Crimine, ſi pietas te facit ipſa reum?

VITELII ELOGIVM.

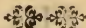
A V L V S
VITELLIVS

Se à Fauno originem trahere putauit:
Iure quidem ;
Nisi ille semiferus fuisset, hic totus ferus.
Adolescentiam ne quæras, Capreis in ocio perdidit.
Aetas virilis notior fuit, non melior.
Auri succinum, aurum etiam ex Templis traxit,
Dijs auferens quod Scortis daret.
Præses scelestorum præsidium scelerum,
Famam fœdauit filij sanguine.
Imperium ex Othonis cinere collegit.
Quæsitum diu, mittendum citò.
Vitæ dispendio paruum mercatus compendium:
Cæsaris nomen recusauit,
Cæsarianæ virtutis augurium fugiens.
Perpetuò Consul, perpetuò inconsultus:
Fami non famæ consuluit,
Dijs sacra gulæ sacrabat.
Fucus Imperij frugem perdidit:
Vt fucus in purpuræ Rosa citò perijt.
Statim priuat⁹ Imperio,qui priuat⁹ sẽper fuit,nõ Prĩceps.
Per Vrbem Raptus, risum insanis dedit moriens
Qui sanis lacrymas dedit viuens.
Morti sacratus est vitulus, vt Martem placaret.
Disce lector.

Imperium etiam mali adeunt : boni tantùm tenent.

VITELLIVS

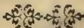
Mendaciſſimus eſt.

CVm gereret tumido te, Cæſar, viſcere Mater,
Quid gereret fertur conſuluiſſe Deas.
Iuno Vir, inquit, erit: non Vir ſed fœmina, Pallas;
Vtraqae decepta eſt, ſemiuir ille fuit.
Haud reget, hęc, regnum; regnum reget, altera dixit.
Vtraq; decepta eſt, haud regit, haud regitur.
Prima, peribit aquis: Sicca, hęc, tellure peribit.
Vtraq; decepta eſt, cœno humilis perijt.
Quem non decipiet duplici Vitellius ore,
Quando fatidicas decipit ille Deas?

VITELLII

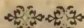
Capiti Gallus in Foro inſedit.

AVſonia dum iura dabat Vitellius Vrbi,
Imminuit capiti praſcia Solis Auis.
Inſidias caue diſpoſitas, iam tela parantur,
Miſſa tibi volucris nunciat, vt vigiles.

VITELLIVS

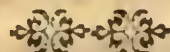
Ad ſcalas Gemonianas occiditur.

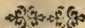
Raptus ad infames Gemoni ſanguine ſcalas
Improbe, Romani ſcena furoris, obis,
O quicunque tibi ſimilis ſe extollere Regno
Ambit, per ſimiles ſurgat in Aſtra gradus.

VITELLIVS

In Tiberim proijcitur.

Phœbeum Phaëton ſe credidit eſſe nepotem,
Aulus item ſobolem ſe putat eſſe Deum.
Ille furens patrÿ petÿt moderamina Currus,
Hic petÿt patriæ flectere frana ſuæ.
Ille anima Eridana flammaſq; extinxit in vnda,
Sorte pari Auſonio mergitur iſte vado.
Hoc variat ſortem: lachrymat Phaëtonte cadente
Populus, at ridet, dum perit hic, Populus.

VESPASIANI ELOGIVM.

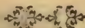
FLAVIVS VESPAS. CÆSAR

Tertius Diuus, Secundus Augustus, Primus Pius.
Afflictæ Vrbi tandem datus
Solus præcessore melior.
Solus ad imperium euasit, non inuasit.
Solus è vita discessit, non fugit.
Romam Romæ restituit, sanam fractæ,
Dignitatem Imperiò dedit cùm accepit.
Patriæ verus Parens, quia verus Filius.
Templum Pacis excitans templis pacem reddidit.
Ad spectacula Theatrum dedit,
Spectaculum se ipso nobilius dare non poterat.
Dignus spectari quem Cæci etiam spectarunt:
Dignus Imperator quo iubente Claudi currebant.
Iniquis æquus, iniuriarum morsus liniuit obliuione.
Hierosolymæ vt fores clauderet Iani fores aperuit
Vt pacem pareret nupsit Bellonæ.
Sceptri caduceo pacis somnum indixit otij.
Sed hem serò datus, citò rapitur.
Cessit diuino fato, qui excessit humana facta.
Stans Obijt.
Mortem terruit cùm animam efflauit.
Disce lector.

Principem decet stantem mori.

VESPASIANVS

Amphitheatrum condit.

QVis? quis Erythræis animat properantia ripis
Marmora? quo rupes nudaq; saxa volant?
Oceano mirante Paros procul innatat omnis:
Currit in Ausonium terra Pelasga Mare.
Heu quæ Romulea moles se se erigit Vrbe?
Proxima marmoreus sidera pulsat apex.
Naufraga sidereæ minitatur machina puppi,
Pallidus, & pauidos Sol retroegit equos.
Vel tua, vel superum sunt hæc miracula Cęsar,
Orbis enim in primo clauditur Orbe nouus.

VESPASIANVS

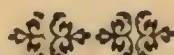
Comicos introducit.

REddidit Ausonijs scurrilem Cęsar arenam,
Et repetis solitos Histrio salse iocos.
Prouocat alba chelys cordacem carmine saltum;
Prima theatralis iura Bathyllus habet.
Migret Orestæus, Tragicę concedite Musæ
Scenam alijs: regnum Vespasianus habet.

VESPASIANVS

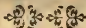
Portentum videt.

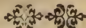
AEra per vacuum cernis pendere bilancem
Ante Palatinas Vespasiane fores.
Altera crudelem pensabat libra Neronem,
Altera te mitem pendula concha tenet.
Par onus vtrinque est; pendetis lancibus æquis;
Tam ferus es Cæsar, quàm fuit illè pius.

VESPASIANVS

Viso comera crinito jocatur.

QVi rubet infausto fecialis crine Cometes
Barbaricum Regem, cui coma longa, vocat.
Sic rasus loquitur, fallens se se omine Cæsar:
At Vatem occidit flammea stella suum.
Flaua hęc Cęsaries Flaui est tibi noxia Cęsar.
Odit enim rufum Stella comata caput.

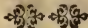

TITI ELOGIVM.

TITVS VESPAS. CÆSAR

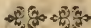
Flauij Veſpaſiani imago;
Patriæ ſe Patrem pro Patre dedit.
Ante Imperium ignauus, moleſtus, crudus,
In Imperio gnauus, modeſtus, clemens.
Relictos Patris mores in ſolio inuenit;
Vapor elatus ſtella fulſit.
Exuit animum cùm purpuram induit.
Lupus inuaſit regnum, euaſit Paſtor.
Prius aurum omne voluit quod amauit,
Tum illud donauit quod voluit.
Prius ferro corpora, tum animos auro figere didicit.
Munis officijs in immunes officij,
Patris incœpta perfecit Patri.
Hieroſolymam victam victimam ſacrauit Famæ.
Suum ſcripſit nomen cùm Vrbem deleuit.
Tanto animo breue Imperium fuit,
Quod diu meritum biennio liquit.
Breue Regnum cupiebat Roma, cùm Regem illũ accepit.
Longum cupijt cùm amiſit.
Diſce lector.

Non ſemper Fortuna non mutat mores.

TITVS

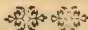
Imperio accepto fit melior.

CRudus eras Cæsar priuata degener Æde:
Ductus ad Imperium mitis es, & melior.
At tuus in patrio germanus limine clemens.
Omnibus, in Regni perfidus arce furit.
Virga Caduceas artes num Regia seruat?
Efferat en mites, mitigat vna feros.

TITVS

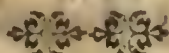
Templum Ierosolymitanum inflammat.

HEu, heu, bacchantem quę fręnent ęquora flammam?
En alitur templo depereunte focus.
Erigida Romanę serpunt per marmora tedæ:
Nulla homines flectunt vota, nec vlla Deum.
Flamma profana sacrum conatur perdere Fanum,
Maxima mox paruum templa cadauer erunt.
Prodigus Isacidum Cæsar cupit esse Sacerdos;
Non tantum Vitulos, integra templa litat.

TITVS

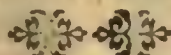
Bis venenum bibit, primò impune, secundò obijt.

HOstili medicata manu cum cęcuba sorpsit
Titus, inoffenso viscere monstra tulit.
Intrepido attonitus sub pectore torpuit Anguis,
Immemor ipsa sui mors alimenta dedit.
Fraterna medicata manu cum cęcuba sorpsit,
Irruit in tumidum vipera fusa iecur.
Per caua serpit hyems venarum claustra, repertis
Mors subit auxilijs, victaque vita fugit.
Disce nouum virus: cùm non vis vlla veneno est,
Iratam Fratris (Thessala) quęre manum.

TITVS

Statim ab Imperio accepto obijt.

AVrea regalis tetigit cùm pondera sceptri
Titus, mortifera falce recisus obit.
Vitam Vitta fugat; iam cedro laurea cedit:
Degener ad feretrum purpura pompa fuit.
Inuida tam rectum viderunt Tartara Regem,
Vt regeret sedes hunc petiere suas.

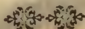
DO-

DOMITIANI ELOGIVM.

FLAVIVS DOMITIANVS

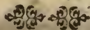
Sub malo punico natus ad malum publicum,
Ex Flauio Veſpaſiano.
Quàm malos ramos bonæ radices agunt!
Felix genitor erat, ſi tam fœcundus non fuiſſet.
Hic antea fortis in Regno marcuit.
Purpuram Neſſi ſanguine tinctam induit.
Capitolium intrauit ſemel, non ductus, ſed pulſus.
In Theatro bellator, ſpectator in Campo.
Fratrem ſuſtulit, vt ſe extolleret.
Gemuit rurſum Roma, inducias experta non pacem.
Sub Principe legibus vincto reſpirauit ſoluta;
Sub ſoluto, vincta fuit Serua.
A Fratre vno vitam, mortem ab alio accepit Imperium:
A Patre medicinam, & vulnus.
Scena interdixit Hiſtriones,ſolus Hiſtrio daturus ſcenam,
Hoſtibus Muſca, Muſcis Hoſtis fuit.
Gladium præuidit, culpas videns ſuas.
Non tamen vitauit.
Diſce lector.

Præuiſa mors malos terret, non corrigit.

DOMITIANVS

Muſcas venatur.

TErribili armatus ferulá volitantia Cæſar
Agmina Muſcarum prouocat, vrget, agit.
Pugnat nigra Phalanx, telum gerit ore, tubamq;,
Ipſa ſibi telum, dux, eques, & lituus.
Cæſareæ ſed enim ſuccumbit copia dextræ,
Paruaq; non paruum corpora vulnus habent.
Apula natiuis ſpoliantur compita monſtris,
Muſcarumque genus perdidit vna manus.
Quin domitis de more feris iam Cæſar ouaſſet,
Sed quæ axem traheret muſca nec vna fuit.

DOMITIANVS

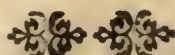
Vites recidi iubet.

SOla Ceres profugo luget viduata marito
Negligit arentes pectore flaua comas.
Vitiferum prohibet frondeſcere Cæſar Iacchum
Pulſus ab Auſonio margine Liber abit.
Scilicet humano ſe poſtquam ſanguine Cæſar
Proluit, iſta ſitit pocula, vina fugit.

DOMITIANI

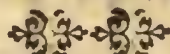
Ante obitum Cornix loquuta est.

HOrrida Tarpeio crocitans in marmore Cornix,
Edidit humanos prodigiosa sonos.
Prodigijs turbata nouis tota horruit Aula,
Præsagam metuit Domitianus Auem.
Quid metuis, fera cùm loquitur? miracula Cæsar
Tam consueta times? non tu etiam loqueris?

DOMITIANI

EPITAPHIVM.

EXcisa truncis germina immersit ferox
Hydra Superbior Virorum Carnifex.
Cęsar fuit, cędens, dein cęsus perit:
Horret calentem strage marmor: postquam eum
Mors hic momordit reddita est crudelior.

CAROLVS EMANVEL

DVX SABAVDIÆ.

Diu poſt obitum deſiderabitur,qui deſiderari antè cœpit quàm naſci.
Illum quippe infœcunda iam Mater votiuum ſuſceperat,
Vt principum prodigium prodigio naſceretur:
Nam principes Natura donat, Heroas Deus.
Maximo itaque genitori maior ſucceſſit infans.
Vt annis acerbus, Imperio maturus.
Alterius gremio gerebatur; & populos gerebat alis.
Sēſit diuinam indolem Philippus,cùm ſibi generū aſciuit.
Toto enim orbe circūluſtrato nihil mai⁹ Carolo inuenit.
Quam auſpicatò coniugium ceſſerit proles docet;
Si Mars Mineruæ nuberet, tales naſcerentur.
Nouē edidit liberos tàm numero, quā ſublimitate cœlos æquaturos.
Solent amorum tæde, armorum tædium afferre.
At ille de coniugali thoro, ad ſubiugādos perduelliū toros digreſſus,
Amorem Marti initiauit.
Exinde Carolum nemo vidit niſi armatum,
Nam Regnis maioribus incluſam ſortitus ditionem
Timeri debuit, ne timeret.
Eò metuendus omnibus, quòd neminem metuebat.
Arces longè munitiſſimas expugnando, deſertiſſimas propugnando.
Bella cum magnis Regibus
Imparibus armis ſemper concepit, paribus ſemper conditionibus confecit.

Numquã victus nisi proditione,nũquã victor nisi virtute:
Nec ingenium, vt solet, oppressit galea.
Nam æquè ingenij ac ferri acie bonus.
Ità Sapientibus Appollineam,vti Militibus Martiam pręcipuit laurum :
Incertumque fuit
Magisne calamo, an gladio inuicta sit Regum manus.
Prudentia tam perspicaci,vt callidior quibusdã, sit visus.
Ignorante vulgo finitimum Regnũ potentioribus inuisũ,
Tutiùs astu,quàm hasta seruari,
Ac geminis anguibus Mercurij virgam interponi.
Regiæ demùm virtutes,
Quæ in alijs fuerũt singulæ,in vno Carolo sunt singulares:
Sed omniũ maximã magnanimitatem solus totã excepit.
Nam sæpe læsus, semper lætus,
Docuit nihil contra fortitudinem posse fortunam.
Itaq; hanc omnium postremam virtutem expleuit.
Nam dextram Cæsari datam vt seruaret, sinistris armis circumuentus
Maluit inter arma ferè septuagenarius occumbere.
Dixeris infectum bellum consultò reliquisse.
Ne victori Amedæo filio nihil vincendum relinqueret;
At heroico planè funere decoratus est heros.
Nam orbe toto exequias anticipante.
Exundantia luxerunt flumina,caduca illuxerunt fulmina.
Tum gladiatorios videlicet ludos præbente fato.
Gemini Matris assectæ Collaltus, & Spinola,
Ad Caroli Inferias pro victima ceciderunt.
Gratijs verò lugentibus,grato dictante genio.
Magno Mœcenati suo hoc Elogium effleuit.

Emanuel Thesaurus Comes, & Magnæ Crucis Eques Sanctorum Mauritij, & Lazari.

EIVSDEM
CARMINA.

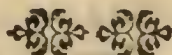
SITIENTE EXERCITV oblatam aquam respuit Cato.

AFrica belligeros amburit arena Quirites,
Nullaq; iam quarulæ subuenit vnda siti.
Forte breues galea legit vdo è pumice lymphas,
Demeruitq; leui munere Lixa Ducem.
Delicias oculo spectant sitiente phalanges;
De nihilo Princeps inuidiosus erat.
At Cato defectis quamquam trahit ilia venis,
Attonito intactas Agmine spargit aquas.
Principis exemplo dolet ægrum mitiùs Agmen,
Nulla sitim culpat, nulla querela Ducem.
Augebat spectata sitim procul omnibus vnda,
Iam sparsa excussit omnibus vnda sitim.

Attritis Arcuum neruis Romanæ Capillos sufficiunt.

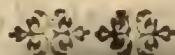
VIctor Agenoreos Tybris dum vendicat Hostes,
Vulnificum neruus deficit Indus ebur.
Irrita securus deridet spicula Pœnus,
Et sua felici spargit inulta manu.
At non Ausonidum latuit solertia Matrum,
Nimirum Ausonidum sat fuit esse genus,
Cornibus attexunt sibi quos minuere Capillos,
Martia fœmineus munera crinis obit.
Spicula luxuriant tenero vibrata Capillo,
Spicula tam crebras nulla dedere neces.
Fœminei sed enim lethalia tela Capilli
Semper erant: quid cum spicula, & arcus erant?

FLAMMAM PVDICITIÆ TESTEM
Nupta impunè tractat.

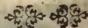

TEstatura fidem iuratæ Lælia dextræ,
Pronuba magnanima fert elementa manu.
Attonitas inopina tenet reuerentia flammas;
Castaq; supplicium Dextera versat iners.
Si tibi læua fuit mea credule Dextra Marite,
Sit rogus iste mihi Tæda iugalis, ait.
Testis mira fides. Propriæ qui crimina Nuptæ
Non tacuit, Castam Mulciber esse probat.

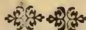
SERVATOREM SVVM SERVAT LEO.

TAbentem leui traiectus cuspide plantam
Flebile Marmaricus personat antra Leo.
Fors ea Venator lustrat iuga tum Fera prodit,
Is pauet. hæc subitam saucia poscit opem.
Tractat fulmineos medicus iam certior Vngues,
Et medicum pauidæ se stupet esse Feræ.
Inde Theatrali captus dum seruit Arenæ
Appositum memori protegit vngue Leo.
Mites esse Feras, Homines docuere: vicissim
Vt sit Homo Humanus en Fera capta docet.

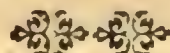

ILLÆSO FILIO SERPENTEM circumuolutum perimit Pater.

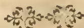
ADspicit amplexum nati peritura Draconem
Colla Pater: mors est, quælibet acta mora.
Protinus in viridem iaculo collineat Hostem,
Et læso illæsus prosilit Angue Puer.
Figitur in solo docilis Serpente sagitta,
Et præscripta Patris lumine signa tenet.
Nunquam sinceri iaculum mentitur Amoris:
Id malè collimat, quod malus vrget Amor.

PATREM FAMI DEVOTVM LACTAT Filia.

FOemina per densas intrat generosa Phalanges,
Qua Pater est lenta iussus obire fame.
Arida per vacuas numerat ieiunia venas
Ossaq; diducta prospicit alba cute.
Ah dolor! affectare dapes cauet arduus Hostis,
Iamq; fame Genitor, Nata dolore perit.
At malè fœmineo dum verberat vbera planctu,
Quid queror hoc, inquit, Pectoris aucta penu?
Ergo Patri lautas impendit nata papillas,
Fitq; Patris Genitrix ingeniosa sui.
Expugnat rigidum pietas deprensa Tyrannum,
Corpora non passum tam benè pasta mori.
Quam non vincet Amor causam? mouet ecce Tyrannos:
Et mites, legem transgrediendo, facit.

MATER HEBRÆA FILIO vescitur.

QVam Patriæ peperit miseram sibi deuouet escam
Cognatis dapibus luxuriata Parens.
Ingestus materna puer per viscera currit,
Cuna idem venter qui fuit, vrna fuit.
Plaudunt exemplo Furiæ. Iam vicimus, aiunt,
Inuidiam, populus nos facit iste pias.

PERICLITANTE PATRE LOQVITVR impeditus Cræsi filius.

SEgnia regalis, vegeto iam firmior æuo,
Non poterat vocis soluere vincla Puer.
Proditor ecce neci Patrem cùm posceret ensis
Euomuit facili verba reperta via.
Extremis Natura malis est prouida. Primos
Seruarat Patria pro pietate sonos.

AVARVS SVPERSTITIOSVS.

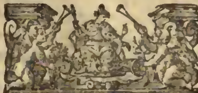

QVando diues ero? secum quærebat Auarus.
De ramo Coruus: cras ait, & tacuit.
Augurijs firmata bonis sua vota moratur
Cras populaturus.quas malè condat opes.
Ergo auro ingentem misero dum præparat Arcam
Cras perit: atq; Arca conditur ipse sua.
Nec mala fatidico volucris mentitur. Auarus
Cùm moritur, Diues incipit esse alijs.

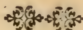
DVRANTE SPINA PERIT ROSA.

AVroræ soboles Auræ pulcherrima Rore
Pascitur, atq; perit cum Genitrice Rosa.
Spina sed in longum ridens felicior æuum
Hæres deciduæ viuit acerba Rosæ.
Hoc Natura licet? spinam seruare nocentem,
Atq; hilarem subita plectere morte Rosam,
Est Rosa flos Veneris; Venerisq; simillima flori,
Quod cruciat longum est: quod placet exiguum.

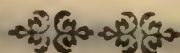

IN FVNERE MAGNI REGIS.

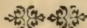
HIc gemit impositum feretris pallentibus Aurum;
Aurum Atlantei lucida pompa Maris.
Hic gelida emeritis languent in fascibus arma;
Arma per Australes quæ caluere sinus.
His perit in proprio tabescens lumine cera;
Cera Europeæ quam peperistis Apes.
Hic pia odorato spirantur flamine Thura,
Sudatis Asiæ Thura petita Iugis.
Hoc tantum exiguo subiguntur plurima fructu
Regna, vt funeribus plura tributa ferant.

IN EODEM FVNERE.

ALta coronato quæ incumbit machina busto,
Mox erit ipsa Rogus, ipsa Cadauer erit.
Dum pia lugubrem lustrant funalia scenam
Luce sua liquidas cerne perire faces.
Pallida quæ viduum cingunt simulacra feretrum
Ipsa suum repetent puluerulenta solum.
Consona dum tacitum plorant modulamina funus;
Vox perit, & fletu soluitur ipsa suo.
Omnia Mors spectat miserè spectantia Mortem,
Et tu qui spectas funera iam moreris.

VITA ACTIO.

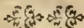

AMphitheatralis rapimur spectacula scenæ,
Omnes ah miseri Fabula mœsta sumus.
Actor Homo, Cælum spectator, grande Theatrum
Hic orbis, Vita est actio, scena Dies.
Iam data Regali postrema est clausula Vitæ.
Hoc est postremum plaudite: abire licet.

IN STATVAM IVLII CÆSARIS corruptam integro duntaxat nomine.

BIs deluse peris duplici discrimine Cæsar,
Bis tua diuerso Vita sub Hoste cadit.
Quam dederat Genitrix Bruti tibi sustulit Ira,
Quam sculptor dederat Temporis ira terit.
Viuis parte tamen Cæsar meliore superstes:
Perdere iam nomen vis nequit vlla tuum.

FILIVS PATREM PINGIT.

VIuifica extinctum restauras arte Parentem
Pictor, & officium reddit amica manus.
Qui sine te periјt, per te Pater ipse resurgit,
Et vitam Iuuenis quam dedit æger habet.
Sic Patris Pater es: Nati Natusq; creatur
Qui genuit: Patrem Filius ecce parit.

PICTOR SE IPSVM PINXIT.

VErane forma fugit durat si ficta superstes?
Sorteq; Nobilior deteriore perit.
Seruat adoratam contusa forfice telam,
Et tabulæ Auctorem tetrica Parca secat.
Si facit Ars firmos Homines, Natura fugaces,
Ars facere, hæc dici fingere debuerat.

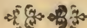
IN EFFIGIEM S. BRVNONIS Carthusiensium Patriarchæ.

NOn fucata leui minio te ludit Imago,
Nil fictum lepida hęc forma, nil artis habet.
Adspicit, ac spirat. sed rara Modestia motum
Supprimit, & circum lumina ferre vetat.
Rumperet ore sonos etiam: sed sancta silendi
Regula composito non sinit ore loqui.

GIGANTOMACHIA IN PARIETE imbribus obnoxio.

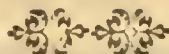
IMpia Phlegręi renouant periuria Fratres,
Et noua compositis Montibus orsa parant.
Rursum sulphureis impendes Iupiter armis,
Nec valet Anguineum perdere flamma genus.
Pone faces: rident renouatis viribus ignem;
Hæc dirimet gelidis prœlia tempus aquis.

IN IVDÆ EFFIGIEM ARGENTEOS reijcientis.

PRoÿcis infames effusor Prodige Nummos,
Et fugit extenta nullus Auare manu,
Exosum refugit contingere terra metallum,
Flauaq; contigua Copia pendet humo.
Siccine vos postquam tetigit fera dextra, profanæ
Et pretium, & pondus demeruistis opes?
Fallor. furacis sunt hæc miracula dextræ:
Dum reÿcit Nummos, attrahit illa manus.

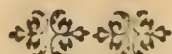
IN EFFIGIEM D. AMBROSII Theodosium Templo arcentis.

CErnis vt in vetitos Princeps irrumpere postes
Nititur, & fixo vi parat ire pede.
Vana coloratæ non est hæc forma tabellæ;
Spirat; habet nostra viuus ab Arte animam.
Quin etiam foribus Victor se immitteret altis,
Ni sancti obstaret Præsulis Imperium,

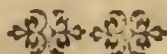

IN EFFIGIEM ASSVMPTÆ VIRGINIS non abſolutam.

AVrea dum Raptę conformas Virginis Ora,
Raptus inexpleto munere Pictor obis.
Non tibi crudelis, non inuida Parca labori,
Sed Populi Votis officioſa fuit.
Nam ſi, qui tantum deerat, motum arte dediſſes,
Egreſſa è Tabula viuida Virgo foret.

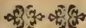
IN S. VRSVLÆ STATVAM CVM lictoribus.

VIbrat, non vibrat; replicat, non replicat ictum,
Pennigeras lictor datq; negatq; neces.
Prome: quid ambigui cunctaris lucra pericli?
Damnant ignauas pectora prompta moras.
Hæc reor eſt Pallas Virgo: nam Pectoris albam
Ægida cum peteret duruit illa manus.

IN EFFIGIEM MENDACIS.

Viuis adhuc? ſpiras fallendi callida Priſtis?
Et fida infidos recreat aura ſinus?
Mene putas falſæ rapturam in retia linguæ?
Saga tuos noui Parthenopea dolos.
Finge oculos, mentire genas, tu falleris ipſa:
Si poteris rurſum fallere, diſperream.
Cui loquor heu vana deceptus Imagine? viua
Quid faciet, quæ vel fallere picta poteſt?

DE ZEVXI.

Mentitam Tabulam Zeuxis formauerat Vuam,
Adq; ea deceptas pabula traxit Aues.
Poſt diræ miſer ipſe famis diſpendia paſſus,
Non niſi quas tabula finxit, habebat aues.
Scilicet illuſæ mulctam petiere Volucres:
Suppliciumq; Auibus quod dedit, ipſe tulit.

IN EFFIGIEM CHRISTI PATIENTIS male expreſſam.

LAnguentem nemo diuinum exprrſſit Amorem:
Hactenus ëgregiæ deſipuere manus.
E grege te Pictor primum commendo. ſapiſti
Veris crede modis exanimare Deum.
Namq; illi non forma fuit, non gratia vultus:
Pinxiſti informem ſolus & exanimem.

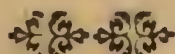
IN MALE' PICTAM VENATIONEM.

RAra colorato finxit ſolertia lino
Et Leporem, & Lybicum per iuga picta Canem.
Scilicet hoc mirum eſt. Leporem non curſibus Vmber
Vrget, & irriſo non fugit hoſte Lepus.
Haſce feras etenim tenuit diſcordia formæ,
Quæ velit eſſe Canis, quæ velit eſſe Lepus.
Ergo feras ſi pictor amas per inane fugaces
Cernere; ſubſcribas, Hic Canis, ille Lepus.

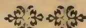

IN EFFIGIEM PROMETHEI
malè redditam.

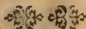
CAucasea lacerum sub Rupe Promethea Pictor
Mancipat, & Rapto vendicat Igne Reum.
Tam miseris tortum exemplis si cerneret Vltor,
Quas petijt flammas, Iupiter ipse daret.

IVDAS SVSPENSVS CREPVIT
medius.

NOn mea me poteris Tellus haurire nocentem?
Non Thetis innocuas sæpiùs vlta rates?
Non tumida Nubes igni multare caduco?
Non terere infidum stella reuulsa latus?
Exoso refugit Tellus, Mare, Sidera, tactu:
Inueniet mediam spiritus iste viam.
Dixit, & infami se Proditor Arbore librat,
Nec terris, nec Aquis, neue Polo immoriens:
Restant contiguis fœdandæ tactibus Auræ,
Ast Animæ assuetas impedit Aura vias.
Ergo Animæ obsessi Antico illuctabilis Oris,
Postico solitum lapsa fefellit iter.

FRANCISCVS XAVERIVS ad indos ſoluit.

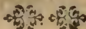

NAuis ſolliciti, iucundos Orbis, Amores
Per vada quæ Zephyro læta ferente vehis,
Marmora feſtiuo tranquilla celeuſmate rumpe,
Humida terribilis comprime terga ſali.
Hyblęas depaſta roſas tibi ſtamina dulces
Adſpirant Animæ; ſuppara tenſa canunt.
Cedunt Monſtra Maris, Venatriceſq; Phalanges,
Sarcina ſecuram te precioſa facit.
Inuidet Argoę Puppis tibi lucida Prædę:
Illa vehit ſtellas, tu vehis vna Deum.

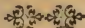
PEREGRE' SE FVNICVLIS adſtrictum cruciat.

ARctata duris membra nectis Vinculis.
Nudoſq; Diuus implicat nodis toros.
Hoſpes remotam deſtinat Viam: Omnia
Vult ferre ſecum, colligat Pauper quę habet.

ACERBISSIMIS DVNTAXAT Pomis diù alitur.

FAucibus Autumnos ægris indulget acerbos.
Tantalea Xauier pallidus ora fame.
Compar supplicium, dispar tibi Tantale causa est:
Hic veniente cibo, tu fugiente doles.
Tam mala ieiunum si Tantale Mala manerent,
Supplicium maius si fruerere foret.

SACRA FACIENS EXCEDIT sensibus.

PRonus adoratas rem confecturus ad Aras,
Durior Alpino Xauier it silice.
Hunc Puer audaci tardantem viuere dextra
Vellicat; immemorem, prærigidumq; vocat.
Siste Puer. quem cernis abest. Deus aduenit Hospes:
Obuius en vacuam deserit iste Domum.

VERMINOSAM BIBIT.

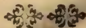
DEficit illimis Xauier dum nauigat Vnda:
Deficit in medio quam bibat Vnda Mari.
Haurit soligenis animatum Vermibus æquor,
Et tumulat viuos visceribus latices.
Es tibi causa mali Xauier. Te viuere cuncta
Præsente incipiunt: exanimantur Aquæ.

SINGVLIS SVA IDIOMATA PRO concione referens Angelus creditur.

PErcitus Empyrei Franciſcus Pneumatis æſtu,
Tergeminum Monadis Concilium memorat.
Concio Pennigera properat Malabarica Mitra:
Et breuis intorto vertice Pumilio.
Vncę Sinus adeſt, & preſſæ Naris Iapon:
Durus Taprobanes, mollior aſtat Arabs,
Thrax Pallam, faciem pictus Canarinus aduſtam,
Et tereti hirſutus cum Patagone Scytha.
Pendulus vnam Orbis linguam miratur vterq;
Lingua refert Patrios omnibus vna ſonos.
Hoc alij potuere. ſacer cùm diceris Ales;
Plus eſt vno omnes quod facis ore loqui.

IN ORA PISCARIÆ LACHRYMATVR.

CAndida Piſcoſam Baccarum copia Terram
Fecerat, è gelidis copia diues Aquis.
Traijcit Heſperias temeraria turba columnas
Roſcida quo lacero pignora lintre legat.
Linquite Aquas: Xauier quo luget pergite Nautę:
Quod medio petitis gurgite, litus habet.

NVTIBVS INDOS ERVDIT.

SI loqueris quocunq; libet fera pectora pellis,
Atq; aures Populi viuida verba vident.
Si vibras Francisce manus, tua dextera fatur,
Atq; oculis audit rustica Turba manum.
Quis credat? manus eloquitur, promptissima gestit
Lingua, vident Aures, audit iners oculus.
Non sunt hæc Hominum Miracula: Numinis instar
Est quisquis mutat sensibus officium.

NEGATA NAVI PEDIBVS MARE decurrere aggreditur.

ERige pugnaces scopulos; mare Montibus abde:
Inuia Xauerio non erit vlla Via.
Tolle Rates, erit ipse Ratis: Terram Æquore sterne,
Æquora calcabit dura, natabit Agros.
Quid non possit Amor? legem dedit omnibus Idem;
Legem qui potuit condere, soluet Amor.

VNO TEMPORE DVABVS insistit Nauibus.

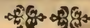
VNa duas cæco Naues rotat Orbe procella,
Vnaq; fit geminis Nauibus vrna Mare.
Vnus adesse cupit gemina, Franciscus in Alno:
Velle habuit pretium; Qua cupit esse, fuit.
Et fugit, & remanet: puppi se partit vtriq;
Fit duo, nec duo sunt: distat, & unus adest.
Miraris? quid tam facile est quam pluribus unum
Stare locis, geminus quo minor Orbis erat.

SACCO INDVTVS AVLICIS miſcetur.

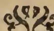

PReſſerat Heſperias armata ſuperbia terras,
Arx Aula infelix Ambitionis erat.
Lumina quicquid amant, Poſtes, Laquearia, Menſæ,
Omnia pro telis explicat Ambitio.
Arcus erat Diadema, arcus fœdata cruentus
Purpura; & hęc oculis cernere vulnus erat.
Xauier at lacera velatus membra lacerna,
Loricam dixit, ſi potes, hanc penetra.
Quę nullæ poterant Arces perfringere tela.
Teda hęc Xauerij frangere fracta poteſt

INDIIS PERAGRATIS EMORITVR.

MAgnus, vt exiles Macedo peruenit ad Indos,
Sanguine iam lachrymas deficiente dedit.
Ex alijs alios ſuſpirans Orbibus Orbes,
Virtuti metas mœruit eſſe breues.
Xauerio inuideat Macedo. Poſt Indica Regna
Cæleſtes Orbes inuenit, & ſuperat.

DE SERA INFIDELIVM CONVER- sione expostulatio.

I.

Res est Relligio nota
Aut ignota magis?
Numen Relligio patens
Quas non conspicuis verberat Ignibus
Terras? quod Æquor belluosi
Tranare Bosphori pauet?
Hospes inhospitis
Lucida Lucis;
Constans trepida
Ludere in vnda;
Ingredi cæcos animosa Calles:
Solis vtramq; Domum liquidis fulgoribus implet.
Obliqua si quam deserit plagam dies,
Hęc tetricas radiat per Vmbras.

II.

NVmen Relligio Vastum
Pandit vbiq; Deum.
Doctor consileat licet,
Nouit Nauta fero prensus in Icaro
Cœlo supinas ferre palmas.
Cæsurus agrestes opes
Tornat solidum
Si Notus imbrem,
Properat Diuos
Mulcere sator.
Hosticas Victor minuat Phalanges;
Tardet Aprum Marsæ Venator arundine Prædæ,
Ille graue sacro ferculum appendit Tholo,
Horrificos dicat iste rictus.

III.

AVroræ croceos Currus,
Aurea frena vide.
Audi turbine consono
Intercalatam sideribus Sphæram.
Longoq; non fessum rotatu
Astrum videto Presidem.
Condam lucis
Promamq; bona:
Aliam semper
Semper eandem
Progredi cernas minuiq; Phœben.
Syluarum, Pelagiq; Pecus, pictasq; Volucres,
Variosq; florum cerno ridentum Choros,
Cuncta Deum sine voce clamant.

I V.

SEcuris trabibus fixum
Aduena Hyrundo larem
Quo doctore linit? Deo.
Quis mœstam Cythara pangere plumea
Carmen sub vmbra luctuosum
Prognem Choragus erudit?
Quo dictante
Gens florigera
Stipat cereis
Nectara thecis?
Quo celer tectis Opifex medullis
Argutos Culici laqueos pratexit Arachnes?
Aut quo penum Formica parcit frigori?
Tam minimis Deus est Magister.

V.

CVr vel soliuagis Culpam
Horret Virgo locis?
Testem Virgo timet Deum.
Vmbras crudus adhuc quid Puer auias
Motumq; Virgultum tremiscit?
Numen Puer sentit latens.
Cur algentes
Tangere vitat
Cari cineres
Nupta mariti?
Quidpiam sentit superesse Morti.
Nocturnæ Lemurum facies, & præscia veri
Somnia, Poëtis Entheum Pectus sacris,
Esse Deum, superosq; clamant.

VI.

Olim sanctum Animal, viuax,
Humanumq; suo
Sculpsit de Ingenio Faber.
Libratis teretem partibus indidit
Statuq; & incessu figuram.
Huic Dædalas finxit manus,
Linguam præpetem,
Ac sideribus
Nata tuendis
Sidera fronti.
De suis tandem radijs fauillam
Excussit, clareq; dedit sanctum Icona menti.
Ac ni Cupido nostra nos cæcos facit,
Artificem è speculo videmus.

VII.

At si multigenos cultus
Mistaq; sacra vides,
Res est Relligio abdita.
Hic truncam salicem stare Deum iubet,
Edace quem finxit dolabra,
Blattis futuram mox depem.
Hic colit vndæ
Lene Caput sacræ:
Sarculo amicas
Colit hic fruges:
Et suum hic mandit, bibit ille Numen.
Quondam etiam Numen pauida stetit Hinnulus ara;
Bipartiendum Capreæ ac Viro decus:
Illa Deos parit, hic precatur.

VIII.

QVantæ Vatibus heu nugæ.
Thura quid alba crepent
Sacris imposita ignibus.
Quo fulgur sonitu Nubila dirimat:
An dextrum, an obliquum lacessat
Oscen volatu Dædalum,
Seruat Aruspex:
Fataq; Principum
Volucrum pennis
Fatuus alligat.
Consulit mutas alius Bidentes,
Viua cruentata scrutatus viscera dextra.
Quid plura? sanguine Rhodus humano litat:
Et similem sibi Mysta cadit.

IX.

CAligo sed enim maior
Quos arcana iuuat
Scitari Superum, implicat,
Hi vera, è Cathedris dogmata ventilant,
Verumq; perdunt ventilando.
Raptatur hac illac Deus.
Scommata ludit
Alter in alterum:
Et ridetur
Alter ab altero,
Veritas falsis petitur duellis.
Iam calamus gladio mutatur, pagina peltis;
Sanguis rebellat sanguini. Scandit furor
Per scelera ad Pietatis arces.

LXI.

O Lucis Faber alternæ
Et lux certa animis,
Tandem nubila disjice.
Te nosci Dominum si nihil interest,
Quo Templa, & Aras tot moramur?
Te nostra si tangunt sacra,
Quid consortem
Pateris orcum?
Aut quæ Saganis
Tanta potestas
Vt tuas dirus ruat ignis Ædes:
Interea impunes Phlegethon contaminet Aras?
Audis micabit luce Religio sua,
Et dubius requiescet Orbis.

IN PATRIAM REDVCIS VOTVM.

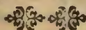

QVàm dulce lassis, Isthmia Nauitis
Pressisse conto litora, cum Notus
Feruora dediscit supino
Caruleis equitare campis.
Quàm dulce collo nectere patrio
Dextram ferocem, quæ prius aspero
Stridens metallo, fulguranti
Horrendam tonuit Sarissa.
Nil est Paterno sole beatius,
Certisq; noti finibus oppidi,
Seu iuuit errantes Volucres,
Seu genus vndiuagum tueri.
Olim Paternis indita fontibus
Arcana vis est; quæ latet Aduenam,
Ad nota dulcis labra serpit,
Et Patriam monet esse lympham.
I qua Regali sol perit Æquore,
I qua recenti se reficit satu:
Scrutare Getulos recessus.
Non Patrię fugies Amorem.
Merge hunc sub vndis transfuga Caspijs,
Emerget ardens. Ad tua litora
Mentem resorbebit fugacem,
Et tacitos feret ore morsus.
Spreuit placentes Ogygię minas,
Spreuit decoras Alcinoi fores,
Et calibem nunquam racemum
Prę scopulis Ithacus paternis.

Tauro implicatus litora Patriç
Natiua duræ quo repetat Scytha;
Querceta Gargani dolebit,
Et tepidas habitare Baias.
Ille ò beatus, cui vice consulis
Prognes Paternam dum relinit trabem
Distinguit annos, atq; auito
Herculeum Mare finit agro.
Et qui coæuç dum videt Arboris
Pendere crines, se meminit senem:
Campisq; lentis, atq; adulto
Se Nemori uidet esse Patrem.
Felix uolantem cui proprij datur
Metare uitam limite prædij.
Miscere cui prodest sepulcra,
Et cineri cineres paterno.
Felix Parenti qui sibi creditum
Multo resignat fænore puluerem:
Quem terra postquam fruge pauit,
Cuna eadem fuit, & sepulcrum.

IN PLVVIOS ANNOS. DIRA.

AT quis Nigrantum Verna, plus nimio potens,
Spirabilis compendium ingressus viæ,
Mundi Ruinis Tartari ingluuiem beat?
Vel quæ sepulcris altilis Venefica
Torto sabellum concrepans carmen labro
Caduco Cœlo sidera orbato rapit?
Et hunc sereno Turbinem vultu vides
Vltor Mulierum Iupiter? num te ligat
Enode Pellex brachio? aut vdus grauem
Stertis cicutam? sortis aut primæ incapax,
Dum seminale cuncta confundit Chaos,
Exosa pessum arbitria, & sceptrum iacis?
Nullusne causæ cognitor? nullus Forum
Mundi clientis Rabula, vel Rhetor terit?
Quid tu Pupilli tarde Curator Iouis
Falcate Senio? quid satellitio frequens
Apparitor Maiugena? quid Acinace
Gradiue inermem siderum terres Gregem?
Et lucis ille Circitor, mens Ætheris,
Dynasta Phœbus: ille tum Pedaneus
Tum Consularis Ordo Stellarum, potens
Mundum rotatis regere pupillis, tacet?
Vides vt alto pensilis Aquator loco
Ambas supinat frigidus capedines,
Vlnisq; nitens stiriam presso negat
Hærere fundo? Cernis vt spurius, iners,
Semigenitus, proiectus, incestam putris
Glebam renidens municeps Cœli nouus,
Ceu ciuis, atq; Indigena stellatæ Domus,

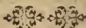
Geniale niuibus conspuit Orion solum,
Superq; cilio ductat humanas vices?
Hinc quæ polari dote venalem Ioui
Dedi Pudorem, Baiulum cæli Patrem
Ingrata proles vexat, & liquidam necem
Infundit vlnis. Hinc gemella Numina
Recens probro se cortice exutas manus
Edita ruendis Ratibus, Oceanitidum
Inefficaces irritant risu preces.
Valete liquidis fertiles quondam plagæ
Mersæ sepulcris: montium limbus plagæ.
Nusquam Niuosa dente vos vltra leui
Tondebit Agna: vomere aut acri, pius
Promota fundo germina in palam trahet,
Sulcisve edaces Cultor inhibebit vepres.
Squammosa flexo Monstra per sulcos gradu
Errare Pastor cernet; ac vestris penum
Piscator vnca quæret in glebis acu:
Tritasq; aratro, trabibus vrgebit vias.
Ite, Ite quondam Nobile Hortorum decus
Animæ virentes. Flammeum merges caput
Superba Cnicus: Phœbus illæsam fugit
Caltham sequacem: tuque Pæonis potens
Arcere virus fonte, non ab te potes
Arcere Fontem teq; submerget tua
Narcisse Lympha: Lympha quæ vitam dabat,
Succoq; teneros viuido impleuit toros.
Et vos valete Vota Virginibus Cohors.
Flores adulti, flosculiq; puberes.
Valete florum Candidati Lilia,
Stolatus ordo Niuibus. ah quale Niuium
Per astra vobis inuida sepulcrum venit.
Terræ Cadauer languida rependet Rosa,
Collum Hyacinthus ponet, algebit Crocus.

Sati-

Satiua tristis sidera occasus bibet.
Quid hoc ruina? Quassa dum questus tero
Stridescit Æthra. num grauida nubes cauo
Immugientes viscere Leones parit?
Vertigo Cœli nutat? an lassum Gigas
Stellare fractus exigit onere latus;
Nunquid bibaces nimia perpessæ vada
Valles anhelant? tota vel Mundi senis
Anima laborat? Proh Deum atq; Hominum fidem;
En quanta sulco rima serpenti scidit
Nuben dolentem distrahi. an tantas valet
Incendiarium parere flammas gelu.
Animam calentem frigido eiectat sinu
Irata nubes: moxq; pertæsa impium
Scelus, flagranti liquida se impendit solo.
Nimium nocenti mœsta pœnitentia
Flammis præustum, lachrymis Mundum obruit.
Fatisce Cœlum. Vertice emoto rue,
Confunde Terris Astra, nec summo Inferum
Lunaris orbe fibula hunc mundum liget.
Iam Sole vulso Cæcus ingemitet Cyclops
Et Regna in vnum terna Neptunus legat.
Argoa rursum syrtibus stridat ratis:
Per nostra Delphin Maria stellatus abeat;
Tandem veneno tabidos artus liqua;
Et rupta molli latera syntexi fluant;
Orbis ruinas Vertice infracto feram.

Ad Nobilissimum
PRÆSVLEM
Ex gentilitio stemmate Vaticinium.

QVis te Virorum, quisve Deum, Lyra,
Iam dedicatam prouocat impetus?
Quæ fœta Delos, quisue Pindus
Per tumidum mihi pectus errat.
Fauete linguis: hic Genium loci
Astare certum est. Huc Puer infulam, &
Indos vapores, cumq; Vesta
Assyriam properato Ionam.
Bis bina torto iam lituo Polum
In Templa findo. Iam decumus notat
Postica, & Antica trames,
Quem bifido secat axe limes.
Spectatis? an me de solido furor
Mentis repellit? Stella sororibus
Curuum sepultis inuidendo
Zodiacum ferit Alba cirro.
Heros litasti. Te Proauus suo
Phœbus nitori sufficit Hesperum.
Phœbum repones, cum Pyropo
Canities triplici calebit.
O quantus olim Threicio cruor
Instat Tyranno. Tum Tyrium Mare.

Bis purpurascet: Stella pessum
Barbaricam ruet ista Lunam.
At quale Monstrum? Primus inutiles
Surgit per iras Herculeus labor,
Tergum flagellans: Num preusto
Axiferum bibit ore Sidus
Odisse bruto fulmine longiùs
Leuos Leones Augur agens solet.
Tunc Hoste Matres, tunc inultas
A Borea negat ire syluas.
Fallor. Quirini quatenus Imperi
Natale sidus fertur hic Aureus
Qui Victor Autumnum micante
Incolumem Leo versat vngui.
Dedisce fletum Roma: quid vtiles
Circa ruinas fœmineum latras?
Non vana Phœnix Fabulosi
Supplicijs recreanda busti.
Hic, cui Cleones se fera temperat,
Pomumque discors asserit: Artibus
(Pacemque, terroremq; miscens)
Romuleis Populum beabit.
Sed quanta textis Machina Montibus
Offendit auras? num genus Anguipes
Stridente Centauris Olympo
Pelion instituunt, & Ossan?
Heheu ruinæ materiam struis.
Permitte Diuis sidera. Quid Iouis
Ignem lacessis iam quietum
O propria tumulande Matre.
Agnosco. Diris Augurium vacat.
Ni fata peccent, iam Capitolio
Te Roma fundato superbis
Verticibus super Astra tollet.

Quo te insolentem proripies, Lyra?
Iam parua magnis pone modum modis.
Hæc alta Minci plectra poscunt:
Parthenopen melius sonabis.

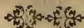

Insulatæ VIRTVTES IN ORIENTALIS ECCLESIÆ PATRIBVS Expressæ.

CONSTANTIA INFVLATA.

ATHANASIVS ALEXANDRINVS.

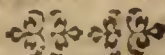
Athanaſij virtus ſenilis in Puero,
Puerile nihil vnquam habuit, præter ætatem.
Antonij magni Diſcipulus,
Sub Chirone altero Chriſtianus Achilles,
Neſcias an plura didicerit an docuerit.
Veritatis amantior, quàm quietis,
Vt reduceret exulem remeauit in Patriam.
Aequè inſenſus Ario, ac Arius Chriſto,
In omnibus ab eodem diſſentiens, in hoc vno conſenſit
Quod vterque Athanaſium nollet Epiſcopum.
Vtroque tamen inuito coactus ad inſulas,
Omnium Amorem promeritus,
Quia ſatis amari non poterat incurrit in odia.
Ab hoſpitibus delatus ad hoſtes.
Nunquã nõ agnitus innocens,ſępe damnatus, vt nocens,
Sedem maluit mutare, quàm ſyllabam.
Principum iras ideò non metuens quia ferre poterat.
Conſtantino non placuit, quia minùs notus,
Cònſtantio, Iuliano, Valenti, quia non ignotus,
In hoc etiam cum veritate conueniens,
quod Regibus diſpliceret.
Sed hoſtes ſuos ideo in Athanaſiũ Deus alliſit,vt frãgeret
Reuocatus ab exilio, vt iterum pelleretur,
Aequè triumphans cum cederet, ac cum rediret,

Herculi suppar, nõ vnũ laboribus suis fatigauit Euristeũ.
Sæpe quæsitus ad necem, semper ad duriora seruatus,
Bonorum vota præferens suis,
Inuisum inuidis lumen, ne extingueretur abscondit.
Arenti diu clausus in puteo,
Eum impleuerat lacrymis, nisi desiccasset ardoribus,
* Malens cum mortuis, quàm cum perditis viuere,
Eius in tumulò vitam deposuit suã, à quo vitã acceperat,
Sciens nullum tutiùs commissa seruare, quàm qui dedit.
Hoste deficiente, quem vinceret reuocatus è pugna,
Suis quietem peperisse contentus, perfrui noluit,
Tunc primùm mori cupiens,
Cum vitam potuisset amare.
Homine maior,
Qui se in hoc vno probarit hominem
Quod pati posset.

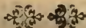
* CVm vellent Ariani filium Dei esse similis cum Patre substantiæ, non eiusdem, contenderentque idcircò non ὁμούσιον, sed ὁμοιούσιον esse dicendum, Athanasius Diuinitatis Verbi propugnator acerrimus, sedem maluit mutare quam vocem: maluit enim in exilium abire. quàm Dei filium cum Arianis ὁμοιούσιον tantùm dicere.
Vide Baron. tom. 3.

* Sub Valente quæsitus ad necem, per quatuor menses in Patris sepulcro delituit, sub Constantio vero in arenti puteò per sex annos inimicorum rabiem mundo ignotus elusit. Tandem ingenti cum omnium plausu suis redditus, cum iam felix posse viuere videretur, excessit è viuis.
Vide Baron. Tom. 3.

ATHANASIO,

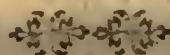
Inter Ærummas infracto.

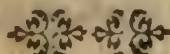
HEu fuge depresso contermina regna Barathre,
Heu fuge diuitijs Regna timenda tuis.
Cælituum tibi causa nocet, tibi conglobat hostes;
Eia age defenso liber ab orbe fuge.
Astra adeas, securus eris. Te Mundus Olympo
Deuouet, & Ciuem denegat esse suum.

ATHANASII

Epitaphium.

HIc iacet ille locis fugitiuus ab omnibus exul,
Cuius in exilijs exulat Alma fides.
Cui tutos vix vrna lares dedit æde sub ima,
Quo nihil inueniet firmius vlla dies
Hunc pepulere Duces, hunc vexauere Tyranni,
Mitior huic nullus, credite, morte fuit.

TOLERANTIA INFVLATA.

IOANNES CHRYSOSTOMVS.

Ioannes Eloquentia Aureus, Tolerantia ferreus;
Pretiosior fortasse quòd ferreus, quàm quòd Aureus,
Nescias vbi cœperit esse Sanctiss. aut quando desierit.
Bonas artes cùm disceret, docuit meliores,
Iam inde magnus, vnde esse vix cœperat.
Syluescere metuens, secessit in Syluas,
Exuturus inter feras,
Si quid ferinum induerat inter homines.
Alienis clarus in oculis, obscurus in suis,
Vrbes dum fugeret, Vrbes in Eremum attraxit,
In hoc vno cum virtute rixatus, quòd latebrās impediret.
Se vno dolente reuocatus in Patriam.
Non minus in dicendo, quam in agendo disertus,
Nescias an plures virtuti dederit, an reddiderit.
Se felicē non reputans, nisi cū miserorū causas assumeret:
Facundum, nisi cùm vinceret,
Nullius aurum appetens omnium animos acquisiuit.
Collatas à Bizantijs Infulas,
Ideo accipiens, quia recusare non poterat,
Vtilior esse studuit, quàm videri.
Sibi vni durus, quo mitior esset in cæteros,
Salutis omnium memor, quia non immemor suæ.
Securitatem, quam daret alijs, rapuit sibi.
Sed mirum erat, si tanta virtus inuidis caruisset.
Qui perditos, nec tolerare poterat, nec corrigere,
Quia eorum non incurrit in mores, incurrit in odia,

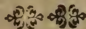
Ideò hoſtis habitus, quia diſſimilis,
Semel, atque iterum à barbaris pulſus ad barbaros,
Quòd tantum hominem Vrbs vna non caperet;
Plura ferre cupiens, quàm hoſtis inferre,
Veram Patriam,
Cùm in exilium properaret, inuenit.
Vir in omnibus aureus,
Niſi quòd Auaris placere non potuit.

* EVdoxia enim augusta Auariſſima fœmina, alijque non pauci id genus homines, cùm in auaros declamantem eloquentiſſimum hominem diutius ferre non poſſent, & eo ſuperſtite, miſeros opprimere non ſperarent, eum in Armeniam abigi curarunt. In itinere tamen cum exilium quæreret, veram inuenit patriam.
Vide Baron. tom. 5.

CHRYSOSTOMO

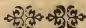
Aureo homini.

Auarities infenſa.

AVreus es, cacoque tamen male notus Auaro,
Totus es ex auro, te tamen ille fugit;
Ille fugit, diraſque procul condemnat in oras,
Ille tuas cupiat mergere poſſe faces.
Mirer Auaritiem, latebras niſi quæreret auro;
Eripit illa alijs, eripit illa ſibi.

CHRYSOSTOMVS
In Exilio Barbaris carus.

PVlsus ab ingratis dum barbara Mœnia linquis
Plebs gemit, & ferro te retinere parat.
Exul, & Armeniæ dum litora sæua teneres,
Ciuibus ignotis notus amicus eras.
Quid mirum varijs carus si mentibus esses?
Aurum, quod cæcus spreuerit, alter amat.

RELIGIO INFVLATA.

GREGORIVS THAVMATVRGVS.

Gregorius Octauum in orbe miraculum,
Omnia in se vno miracula copulauit.
Sub frigido cælo natus, vt illud ipsum incenderet,
Origene Præceptore dignus Auditor,
Eum æquauit ingenio, meritis vicit.
* Accusatus ab inuidis se prodigio, non voce defendit.
Magis mirandus quod vlcisci nollet, quam quod posset.
Ex Aegypto regressus in Patriam,
Peculiarem domum habere nolens, vt omnes haberet,
Cum nihil amaret in mundo, possedit omnia.
Ita imperans sibi, vt imperare mereretur & Dæmoni.
Vt nutantem firmaret, scopulos per inane circumagens,
Difficilius moueri sæpe mentes, quàm montes expertus,
Quidquid optare potuerat, visus est impetrasse,
Commune factus oraculum, oraculis vocem ademit,
Solus dignus audiri,
Qui æquè prodigia loqueretur, ac faceret,
Quid posset in mundo Gregorius,
Ideo mundus credidit, quia vidit.
Multa tamen cùm fecerit admiranda,
Nihil se ipso mirabilius facere potuit.
Monstrum omnium maximum,
Vt in tanta Diuinitate, tanta copularetur humanitas.
Omnes cum vellet optimos, se voluit omnibus meliorē.
Ita sibi vacans, ac si cæteros neglexisset,
Ita alijs, ac si se ipse negligeret,

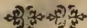
Suorum virtute iam notus notior sua,
Cùm vix sanctiùs viuere posset, diutiùs viuere noluit.
Nunquam mortalis creditus, nisi cùm visus est mori.

* SE prodigio,&c. Muliercula perditorum promissis illecta, disceptantem in Academia Gregorium interpellans, pretium postulat diuenditæ pudicitiæ. Cedere iubet castissimus Iuuenis, & à seruo pecuniam, quam poscebat exigere. Qua tamen accepta, cùm miserè torqueretur à Dæmone, Gregorij precibus Deo reddita, erepta Dæmoni, quem anteà accusauerat laudare cœpit.
Nissenus in eius vita.

THAVMATVRGVS
Arboris speciem induens satellites decipit.

LVdis ab irato lectam Prætore cohortem,
Nempe vbi te vidit nuncius, Arbor eras.
Arbor eras potuitque tuos decerpere fructus
Miles, & illusi ludere iussa ducis.
Protheus est; ne finge nouas tamen vsque figuras.
Nil te nobilius fingere crede potes,

DEO TEMPLA ERIGENS THAVMAturgus Montes mouet.

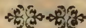

IVpiter Ætnea num sint sub Rupe Gigantes,
Perspice num sobolem laxa relaxet humus.
Saxa volant, saxis Gregorius indidit alas,
Sidereas quatiunt iam iuga iacta fores.
Non tamen ille Gigas, maior tamen ille Gigante,
Quæ non vlla mouet dextera, voce mouet.

VIGI-

VIGILANTIA INFVLATA.

BASILIVS MAGNVS

Basilius magnus
Eruditorum optimus, & optimorum eruditissimus;
Cum fuerit in nullo non maximus,
Dubites, in quo maior esse potuerit.
Sanctissimorum Parentum, Sanctissimus filius;
In se perficiens, quod cœptum erat in suis,
Maiorem probitatem, maiorem esse potuisse probauit
Nequitiam execratus, ante quam nosset,
Virtuti suæ collactaneus, & Coæuus.
Nescias an eam ex institutione traxerit, an ex vtero.
Disciplinas aptus ad omnes, propensus ad singulas.
Humaniores artes in se diuinas effecit,
Diuinas verò Humanioribus perfici posse monstrauit.
Nazianzeno carissimus, quia simillimus,
Se ipsum in se despiciens, in Amico suspexit.
Virtutes ita colens singulas,
Ac si non appeteret vniuersas.
Extra Patriam diù, extra se nunquam.
* Præceptores suos melioribus imbuit artibus,
Quàm fuerat ab ipsis imbutus.
Magis assentantium laudes,
Quàm Inuidorum calumnias fugiens;
Extra omnium oculos, ita se omniū oculis dignum effecit
Vt nō dexterius monachi normā expresserit, ac Episcopi

Virtutem non ideo adimens sibi, quod daret alijs,
Se ipsum perficiendo, perfecit & cæteros;
Ad suadendum idoneus,
Qui, quæ diceret, suis probare posset exemplis.
Diuitias negligens, nisi quas erogaret in pauperes,
Omnium se patrem fecit, & seruum*.
* Pluris æstimans veritatem, quàm Principum gratiam,
Illius dignitatem defendit acrius, quàm alij suam.
Quo propiùs ad metam accesserat,
Eò alacrius cursum intendens,
Vigilijs suis sopitos excitans. Ieiunijs famelicos pascens
Cum nec amaret viuere, nec timeret obire,
Hominum effugit ex oculis, non effugit ex animis.
Felix, cuius in vita nihil arguere valeas,
Nihil in doctrina damnare.

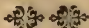
* EVbulum enim sophistam præceptorem suum ab Idololatriæ nocte ad Christi lucem vocauit. Id ipsum etiam Libanio persuadere curauit, irrito tamen conatu.

* Iuliani, & Valentis nequissimorum Cæsarum non minus blanditias quàm tormenta contempsit, indignum reputans maiorem alienæ dignitatis, quàm suæ fidei rationem habere. Bar. Tom.4.

BASILII VIGILANTIA,

Iuliano Cæsari minus grata.

SI perit Alma Fides; sit te reuocante superstes,
Si ruit, illa tua stet benè fulta basi.
Si gemit, exhilaras; si langueat, erigis vltrò;
Vnus tu fidei sufficis, vna tibi.
Te sine ne pereat, facies scribendo perennem,
Æterna in tabulis sic erit illa tuis.
Te timet hinc Cæsar. Cur non amet ille? Quid hoc est?
Tam vigil es Pastor, quàm vafer ille Lupus.

BASILII VIGILANTIA,

Pauperibus salutaris.

VEllicat ora fames, tacitis se morsibus vrget,
Iam legitur multa in fronte suprema dies,
Quid facies? Quo vela dabis? Tibi curta supellex,
Et te cum cupias vendere, nullus emit.
Prodigus extiteras, iam te prope fingis Auarum.
Nam cuperes pretium crescere posse tuum.
Fallor, vita tibi ni tam pretiosa fuisset,
Vilius, vt posses vendere, posset emi.

GREGORIVS NAZIANZENVS.

Lenitas Infulata.

Gregorium Nazianzenum
Parentum Pietas mundo promeruit,
Dei Beneficentia dedit.
Ita natus est, vt degenerare si vellet, malus esse nō posset,
Ita vixit, vt imitari qui vellet, peccare nequiret.
Inter optimos educatus ad optima,
Se pessimum reputans, nisi faceret meliorem,
Adultam virtutem antequam polliceretur exhibuit.
Bonarum artium auidus, malarum incapax,
Vt Mineruam raperet, Athenas profectus,
Ita eam coluit, vt mereretur habere,
Ita habuit, vt à nullo dedignaretur accipere.
Basilio magno studijs, & animo Suppar,
* Iulianum odit, etiam cum videretur amandus;
Ita de moribus iudicans alienis,
Vt non officeret suis.
Nullius renuens esse discipulus,
Omnium ingenia collegit in suo,
Docere nunquam desinens, seu diceret, seu audiret.
Aequè benè dicendi, ac benè viuendi arte conspicuus.
Quo se melius nosceret cupiens ignorari,
Quam non amiserat innocentiam,
In Eremo quæsiuit.
Vocāte tamē Patre, cogentibus meritis tractus ad infulas,

Nescias

Nescias an laudabilius oblata reiecerit, an acceperit.
Alienis facundus in laudibus, mutus in suis,
Plura in se continens, quàm laudaret in cæteris,
Quos eleganter verbis expresserat, expressit & factis.
Nequitiam in plebe corrigens, in Principe nõ dissimulãs,
Omnia cum sciret, fingere nescius,
Sed ad omnium normam effingens Poëtam egit,
Non ideò minus vtilis,
quod magis videretur amœnus.
Prodesse cum vellet omnibus, nulli præesse, quàm sibi
Vrbes deserere malens, quam inuidorum turbis implere.
Cum iã sui vnius vellet esse colonus, secessit in campos.
Inde etiam, & formidatus ab impijs, & fugatus,
Debitam meritis sedem
Cum non haberet in terris, inuenit in cœlo.
Aequè expetitus cùm esse desineret,
Ac fuerat, antequam esset.

* IVlianum enim humanioribus artibus adhuc Athenis intentum, cum perditissimam mentem ementitæ pietatis tegeret vultu, iam inde Nazianzenus agnoscens execratus est. Vt patet ex orat. in Iulianum.

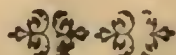
* Alludimus ad orationes eiusdem habitas in Iulianum, quibus iniquissimi Principis nequitiam exagitauit.

Lege cautum fuerat à Iuliano, ne Christiani vllo librorum genere vti possent; Cuius rei gratia scripsit Nazianzenus Poemata, Tragœdias, & alia eiusmodi, quorum lectione bonis artibus adolescẽtia imbui posset. vide Baron. Tom. 4.

NAZIANZENI LENITAS,

Perdito Iuueni salutaris.

FVlgurat iratus Iuuenis, tonat ore minaci,
Iamque tuum stricto fulminat ense caput.
Ipse tui securus adhuc, non brachia Cælo
Dirigis; aut promptam poscis inermis opem.
Intrepidum timet ille animum trepidusque furorem.
Exuit, & mores induit ecce tuos.
Vtile vtrique nefas, vitam seruauit vtrique,
Ille tuam petijt, sed tulit inde suam.

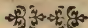
NAZIANZENI LENITAS,

Suæ sedis inuasori Benefica.

FAre, quid hostilem meritis tibi iungis amicum,
Mitis vt agna Lupos, in tua damna foues.
Quas paret insidias, qua misceat arte venenum
Perspice quàm vario vestiat ore dolos.
Sed video mala quæque hominum tolerantia curat,
Quæ tolerare potes, tollere damna potes.

SAPIENTIA INFVLATA.

DIONYSIVS AREOPAGITA.

Dionyſius, ex Areopagi Iudicibus
Selectus pro veritatis cauſa Patronus,
Neſcias an æquiùs gloriari potuerit
Paulo præceptore Diſcipulus,
An talis, tantòque diſcipulo Præceptor.
* Aequè Aſtris intentus, ac ſibi,
Virtutem, quàm poſtremis in annis exhibuit
Promiſit in primis,
Athenarum factus Antiſtes,
Malas inde artes eijciens, meliores induxit.
Optimi cuiuſque æmulator egregius, & laudator,
Cùm vellet à nullo dignoſci, nullum ſtuduit ignorare.
Romã profectus, nobiliorem relinquit, quàm inuenerat
Cum titulis ſuis iam poſset addere,
Quòd tantum hoſpitem excepiſset.
Inde profectus in Gallias,
Immenſam vrbem, vrbe maior impleuit.
Ita in diuina delatus, vt ablatus crederetur humanis,
Mercedem nullam appetens, nulla non dignus,
Deuota cælo victima, Sacerdotum gladijs exhibetur.
Et feris obiectus, & flammis,
Se vtriſque fortiorem oſtendit.
Varijs tentatus ſupplicijs,
Cùm nullum mereretur, nullum exhorruit.

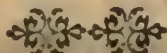
Tandem fremente Tyranno, Plaudente cælo,
Elatus in montem, ne tantæ laterent faces,
Ceruice, non animo diminutus, edocuit
Virtuti vitam non eripi, nisi velit amittere.
Diuinissimum caput in terram deprimi noscens,
Cum iam in collo non esset, esse cæpit in manibus;
Perire nesciens, quod tam bene viuere didicisset.
Beata Gallia,
Quæ Præceptorem habere meruerit,
Qui Diuina æquè docere potuerit, ac patrare.

* QVo tempore accidit Ecclipsis in Christi morte cùm esset Dionysius Heliopoli vna cùm Appollophane studiorum Collega, rei nouitate permotus exclamauit. Aut Deus naturæ patitur, aut Mundi machina dissoluitur. Vide Bar. Tom. 1.

DIONYSIVS

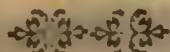
Adhuc in reciſo vertice viuax.

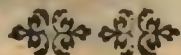
QVanta tuis, Proh quanta tuis mens indita membris?
Illa vel exciſo in vertice regnat adhuc.
An tua vita tuis tota in Ceruicibus hæſit,
Nec niſi in Auguſto vertice totus eras?
Fallor. adeſt animo nondum per vulnera ſuppar
Exitus, eſt tanto vulnere maior adhuc.

DIONYSIVS.

Cœli Arcana cognoſcit.

QVis te ſidereas docuit dignoſcere voces?
An nouus offenſo lapſus ab Axe Gigas?
Si perit æterno ſoboles æquæua Parenti,
Aſtra tibi tantum non ſiluere nefas,
Suſpicor Aſtra tuos venari his artibus ignes,
Non niſi cognatum ſidera ſidus amans.

INNOCENTIA INFVLATA.

BLASIVS SEBASTEN.

Blaſium nemo vidit in terris,
Quin eruditum putarit in cælo .
Virtutem cum lacte imbibens, cum ætate corroborans
Fecit incertum,
An in eo differret à virtute natura.
* Epiſcopam agens, antequàm fieret,
Qualis eſſet futurus, edocuit antequam eſſet,
Ex Vrbe, quam ſibi ſimilem fecerat
Digreſſus in ſyluas,
Vt ampliaret animum, arctatus in ſpecu,
* Diuinitate ſua feras effecit humanas.
Felix, ſi quam à feris expulerat feritatem
Geminatam in hominibus non vidiſſet.
* A venatoribus interceptus, dum cæleſtia venaretur
Vocatus ad ſupplicia, ea ſecuritate perrexit,
Vt illa ſe in ſyluis non effugiſſe, ſed expectaſſe doceret.
* In Aquis, non ſecus ac in marmore ambulans,
Cum vitam ſuam prodigijs tueri poſſet .
Maiori prodigio tradidit quàm ante ſeruaſſet.

CVm enim Sanctiſs, cuiuſque; Epiſcopi munia exerceret priuatus, à Sebaſtenſibus in Epiſcopum electus eſt. Cum in Argeo monte viuere, confluebant ad eum diebus ſingulis ferociores feræ quę de Dei laudibus perorantem audirent, nec ante diſcederent, quàm ipſe dimitteret. Cum igitur venatores Agricolas iuſſu feras quærerent in ſyluis, vt eas Chriſtianorum carnibus paſcerent in circo, cum in Blabj ſpecu earum multitudinem inueniſſent, Blaſium vnà cum illis in vrbem deduxerunt.

BLASIVS

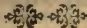
In vndis ambulat ſicco veſtigio.

HEu nimium truculenta cohors? arat, vrit, & angit
Tempora, terga, latus, fuſtibus, igne, flagris.
Durus eras, nullaque potens molleſcere flamma,
Mollior vt fieres, te quoque merſit aquis.
Marmor eras; te nulla tamen modò ſuſcipit vnda,
Marmor ab attactu nempe fit vnda tuo.
Tutus aquas calcat, ſolido qui pendet ab axe,
Quam leuis es? vel aquis neſcius eſſe grauis.

BLASIVS

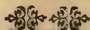
Inter Feras illæſus.

CErnis in vrbe feras; feralia luſtra peroſus
Eripis Armenijs antra colenda feris.
Te Regem fecere ſuum; cubat inde Leena,
Inde Leo, Tigri iunctus, & inde Lupus.
Stas medius, tacitiſque animos, legeſque miniſtras,
Talibus excubijs eſt tibi tuta quies.
Si non primus eras hominum, tibi prima poteſtas;
Fallimur; & poſt tot ſæcula, primus eras.

LIBERALITAS INFVLATA.

IO. ELEEMOSYNARIVS.

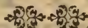
Ioannes natus in Cypro, educatus in Cælo.
Futurus Dei Quæstor in terris,
Debitum innatæ largitati Patrimonium,
Cum nasceretur accepit.
Digna senio iuuentute transacta,
Sublimitatem Ingenij, Claritatem Virtutis,
Exuere nolens, tegere nesciens,
Quod esse minimum vellet, esse coactus.
Ita Alexandrinos excoluit, vt sibi similes faceret.
Ita beauit, vt se conscio neminem gemere,
Neminem egere permitteret.
Plura semper appetens, quo plura daret,
Id vnum habere se reputans, quod effudisset.
* Cum omnium augeret Aerarium,
nunquam imminuit suum.
Ita profusus in homines, vt Auarus non esset in Deum:
Cum Hominibus dedisset omnia, vitam dedit, & Deo
Suis futurus vtilior,
Si in postrema largitione tenacior extitisset.

Filius enim fuit Epiphanij genere Cyprij locupletissimi, ac clarissimi hominis.

* Non immoror hic diutiùs in miraculis, quibus diuina largitas Ioannis largitatem excitauit, vt cum vasa mellea in Aurum conuersa inuenit, &c. Omitto alia, de quibus fusiùs Authores.

IO. ELEEMOSINARII

Largitas mira.

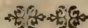
QVæ tibi de superis æraria credita Gazis?
Omnia cum tribuas, omnia semper habes.
Semper habes quodcunq; auido partiris Egeno,
Quid quod opum pergas perdere, semper habes.
Omnia cum superis credas, Deus omnia credit.
Discit ab exemplo prodigus esse tuo.

IO. ELEEMOSYNARIVS

Æquè opum, ac Vitæ prodigus.

QVæ tibi sufficiant Lydi patrimonia Crœsi?
Solus Erythreas dilapidabis opes.
Instaurate nouis, superi, data munera gazis,
Si careat vestris, hauriet ille suas.
Factus inops, nec parcus adhuc; quid prodigat vltra
Nescius, est vitæ prodigus, ecce, suæ.
Quantus eras, quantumque tuæ magis vtilis urbi,
Discere si poteras uel semel esse tenax.

CHARITAS INFVLATA.

IGNATIVS ANTIOCHENVS.

Ignatius Antiochenus
Dignus Ioanne Præceptore diſcipulus.
Quem vincere non ſperauerat, æquare curauit.
Animo, quàm tempore Chriſto propinquior,
Ita eum expreſſit, vt ſe vidiſſe probaret.
Antiochiam ſudoribus alluens, flammis incendens.
Viuere neſciens, niſi vitam omnium tueretur
Splendoribus ſuis Tyranno proditus.
Ventilari potuit, non extingui.
Vt Leonibus Leonem * obijceret, Romam vocatus.
Non ſecùs ac ad alterius ſupplicium properauit ad ſuum.
Illius Panis eſſe percupiens,
Qui ſe panem fecerat omnium.
Intimo nimis ab igne concoctus
Beſtiarum dentibus frangi voluit.
Qui homines in Deũ incenderat, feras in ſe ipsũ incendẽs
Nunquam ſecurior, quàm cum periret:
Mortem metuere neſciens, prouocare non metuens
Non in ſolo Capitolio Romæ triumphari poſſe
monſtrauit.

* NOuiſſima ſunt Ignatij verba: Frumentum Chriſti ſum, dentibus beſtiarum molar, vt panis mundus inueniar.

IGNATIVS

Charitatis ardore totus igneus.

IGnis erat, dabat ore rogos, dabat ore fauillas
Frigora depulerat mentibus, ignis erat.
Ignis erat, quamuis liquidis equitaret in undis,
Demersusque freto cresceret, ignis erat.
Ignis erat, fugit obiectum Leo territus ignem,
Quem tetigisse negat dentibus ignis erat.
Ignis erat tandemque feras accendit in ignem,
Puluere in exiguo desijt, ignis erat.

IGNATII
CHARITAS

Cum Leonum feritate colluctans.

SÆuit in Heroum furiata mente Tyrannus.
Inuictumque parat uincere morte Ducem.
Excitat immites Circo plaudente Leones
Apponitque auidis prandia dira feris.
Sed rabidas scelerare negat dum sanguine fauces
Bellua, ab illæso corpore uita fugit.
Non fuit immundo panis uiolandus ab ore
Qui cibus æthærei debuit esse patris.

MAGNANIMITAS INFVLATA.

PETRVS ALEXANDRINVS.

Petri Alexandrini vitam
Non ideò deteriorem putes, quod sit ignotior morte
Pretiosam enim mortem non nisi vitæ meritis emit.
Eo sæculo natus,
* In quo si miser esse noluerat, Probus esse non posset,
Ita assueuit ærumnis, vt eas etiam adamaret.
Optimo Antistiti suffectus melior,
Vt Diocletiani Furijs
Parem Aegyptus obijceret Ducem.
Ita desudauit in suorum roboranda constantia,
Vt etiam sine Tyranni gladio gloriosè posset obire.
Ita intimus Christo,
Vt eius etiam arcana cognosceret,
Eius Tunicam lacerātem Arium vsq;adeò,est detestatus,
Vt se nequiorem Ario crederet, si Ario pepercisset.
Carceri mancipatus se talem exhibuit,
Quales suos esse voluerat.
Tandem eo felicitatis genere felix,
Quod infelicior esse vix posset,
Ereptus supplicijs euolauit in cælum.

---

* Vixit enim temporibus sæuissimorum Cæsarum : quorum furijs vsque adeo iactati sunt Christiani, vt in nihilum abituri crederentur.

* Successit enim Thæonæ Sanctissimo homini, cuius laudes fusiùs celebrarunt scriptores Ecclesiastici.

PETRI ALEXANDRINI MAGNANIMITAS:

Christum solatur.

CArcere clausus eras; Cœlum sed liber adibas;
Quin tuus Aligeris carcer, Olympus erat.
Summus adest genitor, teneros collectus in artus
Sed lacera ex Arij crimine vestis, erat.
Dumque suos aperit quæstus, solatia reddis,
In gremio lacrymas perdit, & ille tuo.
Quanta inerat tibi vis animi? si dicere fas est,
Vel Deus est animo visus egere tuo.

PETRI ALEXANDRINI MAGNANIMITAS.

Ario Infensa.

COlla metit Lictor, veniam, vitamque recepit,
Ast Arius veniam dum rogat, usque negas.
Damna tibi fecere pares, Heus, Fare, quid hoc est?
Ille mihi uitam sustulit, iste Deum.

FOR-

FORTITVDO INFVLATA.

POLYCARPVS SMYRNENSIS.

Polycarpus Smyrnensium Præceptor, & Parens,
Patria non moribus Asiaticus,
* Etiam in Asia fortes nasci, & ali posse probauit.
Christi discipulis ætate coæuus, munere succedaneus
Virtutis quam collegit ex omnibus se fecit Epitomen,
In hoc mirandus; quod ita omnes vnus expresserit,
Vt dum viueret, eorum neminem perijsse putares;
In hoc amandus quod se non crederet esse, quod erat,
Ingenio virtutem illustrans, ingeniumque virtute,
* Perditos nouatores moribus damnauit antiquis.
Suorum incolumnitatem negligere nesciens,
Suam tueri non valens,
Tyrannum non metuens, nisi cum mitior videretur,
Vitam suam moriens clariorem fecit in flamma.

* ITa malè audiebant apud antiquos Asiatici, vtpote molles, ac voluptuarij, vt apud Lacones lege cautum sit, ne quis abiret in Asiam; Imò verò male sit exceptus aliquando Adolescens, qui viam, quæ eo duceret se cognouisse iactaret.

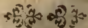
* Emergentes hæreticos vsque adeo execratus est Polycarpus, vt cum semel dum Romæ esset, in Marcionem offendisset, rogatus ab eedem an illum agnosceret; vtiq; respondit, te Satanæ Primogenitum esse pernosco.

POLYCARPVS
MORIENS,
Ignem extinguit Sanguine.

QVæ noua de medijs iacularis flumina flammis.
Qui nouus accenso surgit ab igne liquor?
Sanguineas vomit ignis aquas, rutilumque nitorem
Perdit, & roseo naufragus imbre perit.
Esse rosas, non esse rogos quod in igne putares?
Arida ne fierent semina, fonte rigas.

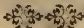
POLYCARPVS
In flammis illęsus.

DVm trahitur mediósque ruit Polycarpus in ignes
Credidit esse rogos, comperit esse rosas.
Sæuit adhuc, supraque suos accenditur ignes
Barbarus, & flammis vritur ille suis.
Ligna rogo geminat, geminat sua damna sibi vni
Noxius, ille suo solus ab igne calet.
Barbare, quid pergis? non igne extinguitur ignis;
Si renuas alijs parcere, parce tibi.

BENEFICENTIA INFVLATA.

EPIPHANIVS CONSTANTIENSIS.

Epiphanius
Vrbium bono bono natus in syluis,
Pecudum Pastor cum esset,
Pastor esse meruit Populorum.
* Cum deteriori fortuna deteriorem exuens sectam
Ex Iudæo, & Christianus, & Monachus
Qualis esse deberet inter homines, didicit inter feras.
Diu peregrinatus, vt Christi Patriam veneraretur, & suam
* Dum fugeret insulas, delatus in Insulam,
Frustra quærere latebras
Quem Deus latere nolit, edidicit.
A Constantiensibus factus Antistes, antequam cognitus
Se talem exhibuit, qualem eum esse decebat,
Quem Deus, non homines elegissent.
Illis placere nesciēs quibus nec in omnibus placeret De⁹
Iniurias beneficijs vltus edocuit,
Non plura se potuisse patrare, quàm pati.
Tandem Annorum numerum exæquans meritis,
* Multiplici tempestate iactatus defecit in mari.

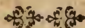
* EPiphanius pastoris filius ditissimo homini carus ab eodem filiam in matrimonium accepit. Qua paulò post mortua eiusdem hæres est constitutus. Hanc igitur occasionem nactus in bonarum artium studijs diuitias insumebat, donec Christianæ philoso-

phiæ, quam omnibus meliorem agnouerat nomen daret.
* Prædixerat Epiphanio Vir miræ probitatis eum futurum Episcopum; fugam igitur meditatus Hierosolymam abijt, vbi se ignotum futurum speraret, orta autem tempestate delatus in Cyprum, Constantienses, eum tanquam Episcopum expectantes inuenit.

Cum Bizantio Constantiam solueret, ętatis suæ Anno centesimo supra quartum decimum, ingenti orta tempestate, antequam ad littus appelleret moriens Io. Chrysostomi Vaticinium impleuit, qui abeunti prædixerat, eum in itinere periturum.

EPIPHANIO

Mortem Luscus intentans alterum recipit oculum.

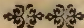

Ecce suas vno metitur lumine Gazas
Luscus, & eliso cardine furta parat.
Poscit opes, premit ense caput, cum nulla superfit
Præda, tuum, dixit, sit mihi præda caput.
Ille sed illicitam faceret dum vulnere messem,
En prius exclusum lumine lumen habet.
Corruit in gemitus, quin te iam pronus adorat,
Iamque suum melius perspicit ille nefas.
Ille oculo quondam non te bene viderat uno,
Lumina dum geminas, te videt atque timet.

EPIPHANIVS AVARO.

Binos eripit oculos, vnum reddit.

Poscit Auarus opes, quas tu Patrimonia Vulgi
Feceris, instat, agit, teque, tuosque premens.
Lumina dum quærit, rutilum qui fecerat aurum,
Nulla retrocedens lumina cæcus habet.
Ille suum melius cernens sine lumine crimen,
Poscere suetus opes poscere cœpit opem.
Incipis esse tenax, alter dum cessat, utrumque
Postulat ille oculum, reddere utrumque negas.
Vnum habet ille tamen. Te fecit auarus auarum,
Lumina qui repetit bina, negare docet.

Infulatæ VIRTVTES IN SANCTISSIMIS OCCIDENTALIS ECCLESIÆ PATRIBVS Expreſſæ.

INFVLATA SAPIENTIA.

AVGVSTINVS HIPPONENSIS.

Aurelius Augustinus
Octauo decimo Constantij anno natus,
* Non nisi Theodosij decimo viuere cœpit,
Primam ætatis partem ne quæras; in cœno perdidit.
Felix, qui demum scierit amissa redimere,
Felicior, qui potuerit.
Vera gaudia auspicatus, à gemitu,
Initiandus sublimioris doctrinæ Magister
Librum è cælo iubetur occipere.
Sordes suas speculatus in pagina;
Vt eas vel obrueret, vel elueret,
* E Matris oculis lacrymas transtulit in suos.
Sibi, Matri, & Patriæ redditus,
Tenebras suas, dum in lucem edidit, illustrauit.
Nunquam videlicet solem puduit è tenebris erupisse.
Nullius honoris auidus, omnium capax,
Meruisse contentus, habere contempserat,
Nisi plus merita, quàm demissio potuissent.
Aequè scribenda faciens, ac legenda describens,
Moribus suis fidem ornauit, stylo defendit.
Veritatis amantior, quàm sui.
Defœcauit infectam, refecit extinctam,
Vtilis, dum errores detegeret alienos,
* Sincerus, dum nec tegeret suos.

Homine maior in diuina consurgens,
Ita Deum descripserat, ac si vidisset;
Nisi Angustias suas Augustum etiam sensisset ingenium.
Iamque non habens vltra quid disceret, vel amaret,
Aequè annis ac meritis grauis,
Obsessa ex vrbe migrauit in cælum.
Felix Africa,
Si crebrius huiusmodi monstra proferret.

* EO enim tantum anno sub Christi Iesu, Virtutisq; stipendijs merere cœpit.
* Tunc enim primum de filij salute sollicita mater esse re desijt, cum Augustinum ante actæ vitæ sordes lacrymis luentem aspexit.
* Scripsit enim Retractationum libros, in quibus errores suos ea libertate, qua olim alienos correxit.

AVGVSTINI INGENIVM.

Dei vnius non capax.

SVpra hominum, mundique vias, supra omnia surgis.
Non capit ingenium, terra, fretumque tuum.
Te tamen vsque capis; Mundo tu maior vtroque,
Quem capere haud valeat mundus vterque capis.
Si capis vsque Deum, potes & Deus alter haberi,
Et mihi post Trinum quartus amandus eris.
Parce tamen minor ipse Deo; te mundus vterque
Non capit; at vires uix capis ipse tuas.

AVGVSTINI SAPIENTIÆ

Librum exhibet Cælum.

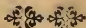

Astra pluunt tacito lacrymarum semina nimbo,
Illa pluunt animo sensa pudica tuo.
Plaude; tibi noua lux oritur, noua pompa diei,
Lapsus ab Axe liber semina lucis habet.
Accipe; Dona tui sunt hæc meliora magistri:
Doctorem terris sic notat esse suum.
Tam bene siderei pingas quod gaudia mundi
Quid mirer; libros Astra dedere suos.

VIGILANTIA INFVLATA.

AMBROSIVS MEDIOLANENSIS.

Ambrosius re, quàm nomine dulcior,
Mel ante habuit in ore, quàm voces.
Auorum gloria nobilis, nobilior sua,
Christianus ante cæpit esse quàm fieret.
E Prorege destinatus Antistes,
Subiratus virtuti suæ quod latere nesciret; effugerat,
Si eum sola hominum suffragia delegissent,
Laboribus suis alienos absumens,
Nulli non intimus, omnium sensit incommoda,
Ita miseros audiens, vt felices dimitteret,
* Ita feliciores admonens, vt linqueret infelices.
Principibus æquè carus, ac vtilis,
Veneratus vt Patres, correxit, vt Pater.
In hoc verendus, quod contemneret neminem,
In hoc timendus quod neminem formidaret.
Christi causam reputans suam,
Vt depressam erigeret, sepe depressus,
Facundia hostes deterruit, constantia fregit.
Aures suas obstruens nulli, vocem omnibus exhibens,
Fecit incertum, audiendone magis profuerit, an dicendo.
Vocem virtute corroborans,
Disertissimus etiam, cum taceret,
Nunquam auidius optabatur audiri,

Quàm cum diutius esset auditus,
Probis factus Asilum, flagellum improbis.
Vrbē suam eō meliorē reliquit, quo deteriorē acceperat.
Deficiente natura nulli deficiens,
Ita Præsulem se esse meminerat, vt senem se esse nesciret.
Quorum mores expresserat, veneratus exuuias
Exhibitos alijs honores promeritus
Vitam mutauit verius, quàm amisit.

* CVm enim nondum nomen dedisset Christo, ita tamen viuebat, vt adhuc Cathecumenus in Episcopum sit electus.
** Cum aliquando in domum cuiusdam, qui se felicissimum diceret, ex itinere diuertisset, inde præcipiti gressu fugiens hominem monuit, vt caueret sibi; omnes videlicet illi calamitates in vna imminere, quod probauit euentus: Paulo post enim domus ruina obrutus interijt vna cum suis.

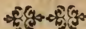
AMBROSII VIGILANTIA

Arianis Ingrata.

MEl fueras, te norat Apis; Quis fecit acerbum?
Ambrosia, vt fueris, vix tamen vllus amat.
Vix superi Amarosio Ciues pascuntur; alumnos
Crede Erebi, superum queis minus esca placet.

AMBROSIVS

Vel in Imagine Vigilans.

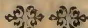

FLagra, rotas, vultuq; minax fera verbera torques,
Inque tuis rutilat flamma timenda genis.
Vita deest; tibi prima tamen non deficit ira;
Lux cadit ex oculis, non tamen ira tuis.
Scilicet excubias vigili quoque perficis vmbras
Est tua terrendis hostibus vmbra satis.

INFVLATA LIBERALITAS.

PAVLINVS NOLANVS.

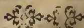
Paulinus ad felicitatem Italiæ natus in Gallia,
Optima quæque, cum posset, elegit,
Cùm non posset, quæ eligere potuisset, accepit.
Illis è Parentibus ortus, qui talem mererentur hæredem,
Ita quæsiuit ex moribus claritatem,
Ac si nullam habuisset ex genere.
* Musis amicus, vt carũ leuitatẽ grauitate corriperet sua.
Poëtam solo exprimens nitore carminis.
Artem omnem virtuti vectigalem effecit.
Assecutus Vxorem, quam tales decerent nuptię,
Vt omne Vitæ genus suis erudiret exemplis,
* Sponsam Christo potiùs visus est accepisse, quàm sibi.
Diu peregrinatus, vt luci suæ latebras quæreret,
Quo se magis circumageret, magis accensus,
Illis se prodidit artibus, quibus abdere studuisset.
Cùm omnia arriperet sibi, vt in egenos effunderet.
Coactus vna cũ opibos operam suã Nolanis impendere,
Ita salutem curauit animorum, vt nõ negligeret corporũ.
Aliorum nunquam oblitus, sui sæpe non memor,
Vsurpare sibi non appetens, nisi omnium calamitates.
Quem in se vitæ amorem extinxerat, excitauit in suis.
* Interceptus à Barbaris, ne melior sua esset,
quàm Nolæ conditio,
Omnium infelicissimus, si vllo felicior extitisset,

Nunquam ſe miſerum doluit,
Niſi cum ærumnarum ſocios habere ſe vidit.
Libertati redditus, libertate ſua redemit alienam,
Nunquam liberálior, quã cum nõ haberet vltra qui daret.
Ex Africa in Italiam, ex Italia reuectus in cælum,
Felicitatem, quam ſuis viuendo creauerat,
Abſtulit obeundo.
Præſulum Norma, quod ita vixerit,
Gloria, quod ita ſcripſerit.

* FVit enim Poëta celeberrimus: Poetarum tamen vitijs caruit, non virtutibus.
* Cum ſponſa enim tanquam cum ſorore vixit, cum in Gallia, tum in Italia:
Nola enim à Barbaris capta, ipſe etiam diu captiuus in carcere, detentus eſt, & vario ſuppliciorum genere exagitatus. Vide Bar.

PAVLINI CHARITAS.

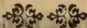
Magnis à Cælo muneribus compenſata.

LVget inops, eſcamque rogat, nec Egenus Egenum,
Abijcis, exhibitam non probat vxor opem.
Quod ſupereſt tres ferre iubes in prandia ciſtas,
Abdidit illa vnam, prodidit illa duas,
Ecce tibi geminæ veniunt ad littora puppes,
Tertia nempe oculos mergitur ante tuos.
Diſcit Auaritiem Pelagus: tribus eripit vnam,
Eſt Pelagi in miſero, quæ fuit ante fames.

PAVLINVS

Libertatem ſuam alienæ pretium facit.

POſcit opem miſeranda Parens natumque repoſcit,
Quod matri poſſes credere, ſolus eras.
Illa petit: dare non renuis; licet omnia deſint,
Solus quod poſſis vendere ſemper habes.
Libertas pretioſa nimis, ſi dicere fas eſt,
Inuenit pretium par ſemel illa ſibi.

THOMAS CANTVARIENSIS.

Charitas Infulata.

Thomas Cantuarienſium Athanaſius,
In Patriæ natus incendio
Nunquam aut frigidus eſſe potuit, aut obſcurus.
Aeque naturæ,ac hominum beneficentiam expertus,
Ita Regi placuit, vt alterum pene faceret Regem,
Ita Deo, vt alterum pene redderet deum
Cùm ita placeret omnibus, ſibi vni non placens,
Et Regis, & Dei ſuffragijs factus Antiſtes,
eò deueniſſe ſe doluit,
Vbi Deo placere non poſſet, & Regi.
Quò ſublimiùs aſcenderat, eò ſtudens clariùs emicare,
Mutuatus à virtutibus radius eſſe cœpit illuſtrior,
Quàm poſſet ab inuidorum oculis tolerari.
Principum legibus obſtare paratus, ſi diuinis obſtarent,
Cùm Regi dare non poſſet, niſi quod adimeret Deo,
Ingratus videri maluit, quàm eſſe.
Cedētibus cæteris quod vnus,& ſibi ſufficeret,& veritati,
Aulæ iam gratuis, quia leuis eſſe neſciret,
libera eſſe non poſſet.
Nobilis exul vbique patriam inueniens,
Optimam cauſam, tolerantia ſua meliorem effecit.
Nunquam memor iniuriæ, niſi vt condonaret,
Suorum ærumnis indoluit, non doluit ſuis,
Tempori ſeruiens, vt Deo ſeruiret impenſiùs,

Inter

* Inter monachos ita vixit in ſyluis,
Ac ſi nunquam inter aulicos vixiſſet in vrbibus.
Corpori ſuo ea inſerens damna,
Quæ vix Tyrannus inferre voluiſset,
Exilium ſæpè permutans, animum nunquam,
Reuocatus in patriam, vt inde patricidio pelleretur,
Maluit Adulatorum gladijs inter Aras occumbere,
Quàm Adulator in Aula regnare.

* EA ipſa die, qua Londini in Anglia natus eſt Thomas, igne in eiuſdem ædibus excitato, tota pene Ciuitas conflagrauit.
* Pulſus ex Anglia vna cùm ſuis ab eo ipſo Rege, qui eum ſummis honoribus decorauerat, diu in Gallia inter Monachos ſanctiſſimè vixit, corporis afflictationibus ita deditus, vt omnibus prodigij loco eſſet.

THOMÆ NATALITIVM

Patriæ incendio illuſtratur.

FLamma tuis inſtat dirum natalibus omen,
Te peperiſſe rogo credidit ægra Parens.
Ambuſtum Patriæ naſcens fumare cadauer
Perſpicis, eſt vitam flamma ſequuta tuam:
Non timet Vrbs flammas: potuit contemnere: Sed cur?
Naſcitur amiſſis, qui meliora daret.

THOMAS

Regis furijs cedere nesciens occiditur ad aras.

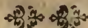

QVàm te barbarica despectat fronte Tyrannus.
Heu, tibi sit lictor, qui fuit ante Parens.
Despicis, expectas gladios, læto excipis ore,
Quæ spernis Regum vulnera, ferre potes.
Occidis, atque tuo minias sacra templa crúore.
Regali fueras victima danda manu.

INFVLATA LENITAS.

MARTINVS TVRONENSIS.

Martinus Conſtantij miles antequam Chriſti.
Neſcias an militiam laudabilius adierit an abiecerit.
Gloriam non minùs ex moribus appetens, quā ex armis
Fortitudine militem retulit, virtute monachum.
Chriſto iam militans, cum nondū merere mūdo ceſſaſſes
Nudus eſse malens quàm parum pius,
Dei beneficentiam, prouocans ſua
Chlamydis parte totum emit Empyreum.
Cùm in fures offenderet, ſua ſecuritate defenſus.
Illis nequitiam eripuit, qui ſibi vitam rapere voluiſsent.
Aequè beneficus, cū hęc adimeret, ac cū traderet meliora
Nihil ab Erebo metuens nihil à cælo non ſperans.
Cum viuos bene mori doceret, mortuos benè viuere docuit.
Homine maior, ſeù vitam daret animis, ſeu redderet mēbris
E Cœnobio coactus ad infulas.
Cum nemini deeſse curaret, monachus eſse non deſijt.
Non minus admirandus cum Clamydem diuiderent
Quàm cum hæc ita diuiſa connecteret.
Cum miſeris donaret omnia moleſtis omnia cōdonaret.
Nihil habens quod Dei cauſa non daret.
Nihil appetens, quod à Deo non acciperet.
Illuſtrauit virtute prodigia, prodigijſque virtutem.
Ita reueritus homines, ac ſi timuiſset.

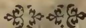
Ita Deum ac si non amasset.
Se vnum habuit, quē contemneret, vnū quē non amaret.
* Laborum nunquā auidior, quā cum diutius laborasset.
Cum inter homines, nil nisi cæleste, saperet.
Inter Cælites, nihil humanum,
Ita voluerat in Cælis gaudere cum Deo,
Vt non desineret in terris desudare cum suis.
Votorum litem componens totus sublatus in cælum,
Nescias vtilior ne terris fuerit, an Cœlo carior.

---

* Offenderat in Latrones Martinus. Stricto gladio rogant an timeret. Ridet ille; & se nunquam minus timuisse testatur; sperasse enim in maiori discrimine sibi Deum propius affuturum. Qua securitate permoti fures, eum secuti in cœnobio Sanctissimè senuerunt.

* Cùm suos iam moriturus videret gementes in ea notissima verba prorupit. Si populo tuo sum necessarius non recuso laborem, &c.

MARTINI
IN MISEROS
Clementia singularis

NVdus adest, tremulisq; probat sua damna lacertis
Depressoque oculos sauciat ore tuos.
Est tibi sola Chlamys, stricto quam diuidis ense.
Et Chlamide ex vna, teque, inopemq; tegis.
Diuidis? at tectum cernes dum veste Tonantem,
Quàm cuperes partem non habuisse tuam.

MAR-

MARTINI LENITAS

Latrones à latrocinijs auocat.

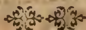

DVm tua multiplici premitur Latrone Crumena,
Ille aurum, vitam postulat ille tuam.
Ast hilari tu fronte minas contemnis, & aurum
Ore vomens, aurum ferrea corda facis.
Fausta latrocinio pietas; quod posceret aurum
Tu dare non poteras. quod potes inde dabis.
Felix quisque tuas cupiat decerpere Gazas;
Virtus quam possit carpere, sola tibi.

MAGNANIMITAS INFVLATA.

CYPRIANVS CHARTAGINIENSIS.

Cyprianus,
Vt Africæ geminaret ardores, natus in Africa,
Nobilitatem quam naſcendo meruerat,
Viuendo fecit ampliſſimam,immortalē reddidit obeũdo.
Aequè fœcundus ingenio, ac facundus eloquio,
Nunquam diſcere renuens,nũquam dedignatus docere,
Suum etiam Carthagini Tullium dedit,
Vt quando deſierat armis cum Roma contendere,
Eam conaretur facundia ſuperare.
Nihil ſe ſcire reputans,cum Deum ſe ignoraſse cognouit,
A Cæcilio, & mores accepit, & Nomen;
Futurus maximus, cum Chriſti quæreret gloriam,
Qui ita magnus extiterat, dum tantum quæreret ſua,
Sibi vni vtilis eſse iam neſciens,Deo ingratũ eſse iã nolēs,
Acceptam lucem ita diffudit in cæteros,
vt in ſe non minueret.
Pro veritatis patrocinio ſæpe progreſsus in forum,
Ratus intempeſtiuam in tam bona cauſa facundiam
Eam ita neglexit,
* Vt tãtæ Cypriani negligētiæ nulla ſolertiã poſſit ęquari.
Quo propius ad Deũ accederet,ab vxore,natiſq;recedens
Cum ſe deprimeret infra cæteros,
ſupra cæteros meruit collocari.
Præſul eſse gauiſus,

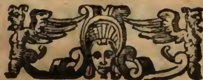
Quod

Quod è ſublimiori ſpecula aliena meliùs
ſpectaret incommoda
Se graſsante lue probauit medicum,
bacchante Tyranno Patronum.
Barbarorum ſæuitiem præcauens, non effugiens,
Cum omnium animos in ſe vno ſeruaret,
Diu delituit, non quia timidus ſed quia prudens.
Cum tuto poſset adhuc latere,
& honeſtè iam poſset erumpere,
Suis æquè vtilis cum lateret, ac cum erumperet,
Quos ſæpius verbis accenderat, accendit exemplis.
* Non illibentiùs vitam amittens, quam alter eriperet,
Quę virtutibus accenderat odia extinguens ſanguine,
Se ita vixiſse, vt ſtrenuè mori mereretur oſtendit.

---

* Teſtatur de ſe ipſo Cyprianus eodem ſtudio, quo cæteri excolere curant Eloquentiam ſe curaſse negligere, poſtquam à Cæcilio eſt vocatus ad Chriſtum. Nihilominus tamen eius facundiam non ſolum Lactantius Nazianzenus, Hieronymus, Auguſtinus ſed vniuerſa poſteritas admirata eſt.

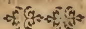
* Ad ſupplicium ductus viginti quinque aureos, qui ſibi ſuperfuerant, Carnifici tanquam de ſe optimè merito dari iuſſit.

CYPRIANVS

Nouum in Africa monſtrum.

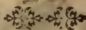
ALLEGORIA.

QVàm varium, quantumq; ſibi parit Africa monſtrum
Manc fuit coruus, veſpere Cycnus erat.
Guttura ſi moueat flammas iaculatur, & ignes,
Igne flagrat, vllas vix tamen horret aquas.
Si volat, Empyrei faſtigia ſumma pererrat,
Vtque necem fugiat, non timet vſque necem.
Vnum erat? at monſtro quot monſtra includit in vno?
Nobilius monſtrum vix dabit vlla dies.

CYPRIANI

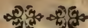
In Morte magnanimitas.

QVa noua monſtrifero renouas portenta ſub Axe
Vitam quo valeas perdere vulnus emis.
Vita tibi pretioſa fuit. quid prodigis? an mors
Vt pretioſa tibi cedat emenda fuit.

FORTITVDO INFVLATA.

EVSEBIVS VERCELLENSIS.

Eusebius Vercellensis
Non ad vnius gloriam Prouinciæ natus
In Sardinia vitam, in Latio fidem,
In Insubria Palmam accepit.
* Romano Pontifici à Matre creditus Puer,
Vt sub eodē præceptore Eusebius erudiretur,& mundus,
Cuius virtutem acceperat, accepit, & nomen,
Roma se dignum non reputans,
Nisi aduictā spectaculis vrbem nouo pasceret spectaculo
Virtutes omnes in se tamquàm in theatro circumtulit:
Cum ipse Romæ, non ipsi Roma sufficeret,
Monachorum mores è Græcia in Italiam deuehens
Nouæ philosophiæ, & auctor esse meruit, & idea.
Vercellas accitus,
Vt Vrbem antiquissimam sua innouaret industria.
Nolens ita vacare cæteris, vt sui se vellet oblitum,
Dignus visus est.
Qui præiuerat monachis, ita & præiret Episcopis.
Vt virtutes meteret, vitia demetens
Vt veritatem firmaret, errores eneruans
Illis diu placere non potuit,
Quibus æquè virtus, ac veritas displiceret.
Athanasium damnare renuens, ne se quoque damnaret,
Maluit cū eodē exul abire, quā Iudex in eundem sedere,

In-

Infelix Italia, si quem daret Athanasio sociū nō habuisset
Ita exilium tolerans, vt videretur optasse,
Ita suos litteris roborans, vt vix crederet abijsse
In pessimi Principis funere reuiuiscens,
Vrbi suæ redditus eam reddere studuit veritati.
Iterum tamen frementibus ijs,
Qui æquè in se, ac in alijs probitatem odissent;
Multiplici supplicio deleri potuit, non terreri.
Dignus qui veritatis annos æquaret,
Qui obrutæ superesse noluerit veritati.

* CVm Eusebius Pontifex maximus ad Ecclesiæ Clauum sederet, Eusebius, qui nondum ab ephebis excesserat, Romam est à matre deductus, & summo Pontifici oblatus, vt eum erudiret, quem meliorem demum vitæ authorem agnoscens Eusebius, eius nomine voluit appellari.
* Cum sub Constantio Cæsare Athanasium Alexandrinum damnare renuisset Eusebius, est relegatus in Phrygiam, vna cum Dionysio Mediolanensi Episcopo & Hilario Pictauiensi.

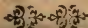
EVSEBIVS ATHANASIVM

Damnare recusat.

ALter auernalem resecas Athanasius Hydram,
Vnica in Alcides incidit Hydra duos.
Alter vt Euristheus socium damnare Gigantem
Percupit, idque dolis quærit habere tuis.
Condemnare tuos alieno in nomine mores
Ipse negas: te sub iudice causa tua est.

EVSEBII

In exilio Fortitudo.

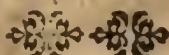

Est tibi nulla quies, terras iactaris in omnes
Visa tamen tecum est pulsa, repulsa fides.
Te sequitur quoque pulsa fides, Phrygiamque pererrat,
Discit ab exemplo fortior esse tuo.

CAROLVS BORROMEVS

Infulata Charitas.

Carolus Borromeus.
Natus cùm nouo lumine geminus.
Se tenebrarum non esse filium vel nascendo probauit,
Auorum gloriæ memor, vt eam geminaret in sua.
Se talem exhibens in Pueritia, qualem optasset in senio.
Virtutum iter nescias an potuerit absoluere sanctiùs,
An inchoare maturiùs.
Infra probitatem nil habens litteris cariùs.
Probitate nil reputans pretiosins.
Cùm artes non appeteret, nisi quas optare debuerat,
Obtinuit quales optarat.
Pio Quarto affinitate carus, virtute carissimus.
In Atlantis suffragium nouus accitus Alcides,
Etiam sine socio mundum ferre se potuisse probauit.
Non tã alienæ beneficẽtiæ quã meritorũ suorũ suffragio.
Purpuratis adscriptus.
Iure dubites an maiorem dignitati contulerit.
An a dignitate retulerit dignitatem.
Vt Patriam virtuti redderet, Patriæ redditus.
Nunquam mentem suam acuratiùs coluit,
Quàm cùm etiam coleret alienam.
Virtutum semina voce manuque iacens:
Sudore ac lacrymis alluens.

Di-

Dignam laboribus meſſem obtinuit.
Dignam meſſe mercedem accepit.
Vt ſecuriùs quieſcerent ſui, quietem adimens ſibi,
Venalis omnibus, ſi pretium habuiſſet,
Neſcias an omnium Pater eſſet, an ſeruus:
Animi ſui nitore in templis exprimens vaſtitatem
in donis, vt auri prodigus, ita vitæ minimùm tenax,
*Quàm non amaret vtrumq; in Peſtilentia demõſtrauit,
At nõ ita Carolũ amauerat Deus, vt Caroli gregẽ odiſſet.
Vitam accipere renuens, quam ſolã non poſset accipere,
Mori volentem coëgit viuere,
Donec fatigari neſcium terris eriperet, cælo redderet,
Gauiſus in ætate ferrea aureum hominem reuixiſſe.

* EO enim ipſo, quo natus eſt tempore, nouo quodam lumine matris cubile refulſit.

* Graſſante enim peſtilentia non ſolùm opes in miſerorum ſubſidium erogauit, ſed vitam ſuam, vt alienam ſeruet in certum diſcrimen adducit.

CAROLI BORROMÆI,

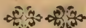
Mira in Pauperes Charitas.

PRodigus eſſe aliȷs poteras tibi factus Auarus,
Cùm nihil ipſe habeas, prodigus eſſe potes.
Vertere velle ſolum te ſuſpicor; omnia vendis.
Quæris opes tecum ſemper habere tuas,

CAROLI CHARITAS.

Pesti Timenda.

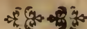

ECce manu gemina diram quatit aspera falcem
Et viduat miseras mors sine lege domos.
Obuius esse potes; te transeat illa paratam.
Sæpe etiam visa est præteriisse dapem.
Vilis erat tibi vita; potest mors credula vilem.
Temnere, decepta est sensibus illa tuis.

BENEFICENTIA INFVLATA.

REMIGIVS REMENSIS.

Remigius ingens Galliæ prodigium,
Ingenti prodigio natus est.
Vitam à prodigijs inchoãs prodigijs trãsigẽs,& absoluens
Hoc primum edidit in orbe prodigium,
Vt sterile parentum senium fœcundaret.
Non deterior, esse cùm cœpit.
Quàm promissus fuerat, antequam esset.
Lacte quod suxerat, cæco reddidit oculos.
Agente Deo,vt cũ noua luce,noui etiã oculi nascerentur,
Prima in ætate inchoans, quod perficeret in extrema.
Crederes è senibus senem natum esse, non puerum
Ne cautior esse desineret elapsus ad cautes.
Se victorem facere studens.
Vbi nullus erat, quem vinceret.
Se ipsum impugnans, de se ipso etiam triumphauit;
Dignus quem cogerent præesse Remensibus.
Cùm scita bene præesse cogeret sibi.
Adolescentiam præcoci senectute nobilitans.
Labores suos quo inchoauit ardore confecit.
Nunquam ad metam aspirans.
Quod nullam pateretur habere,
Igneum credidisses.
Nisi quod sæpe excitatos ignes extinxit.
Peccata nesciens, nisi vt corrigeret.

Aerumnas omnium ſcire cupiens, vt curaret.
Dei largitatem implorans, cum humana deficeret.
Cælum telluris alumnis; terram cæli donis impleuit
Inuictiſſimum Regem Chriſti Regno ſubijciens
Galliam vniuerſam cælo vectigalem effecit.
Regibus maior, cui tanta licerent in Reges.
Extrema in ætate cæcutiens.
Vt cæcitatem curare ſe, & tolerare potuiſse probaret
Vnum in ea dignoſcens commodum.
Quod ſe melius videre iam poſset.
Tandem oculis lucem reddens, animum Deo.
Ita migrauit è viuis.
Vt tamen in tumulo viuere videri poſset.

REMIGIVS
C Æ C V S

Cæcis oculos reddit.

Diues eras, factuſque tamen de diuite pauper.
Perdere quæ valeas omnia Pauper habet.
* *Cæcus adeſt poſcitque oculos, oculatus abiuit.*
Viſus at eſt oculos inde referre tuos.
Ipſe cares oculis, dederas qui lumina cæco.
Prodigus es, te oculos credo dediſſe tuos.

REMIGIVS

Excitatum in Vrbe ignem

Sui corporis expellit obiectu.

VRbem flamma vorat, varijs furit excita ventis,
Est cinerum cumulus, quod decus vrbis erat.
Flammas quisque fugit, flammas Remigius vltro
Increpat, oppositos pellit, & vrbe rogos,
Igneus es socio cur se non iungeret ignis.
Totus es in lacrymis, horruit ignis aquas.

INFVLATA RELIGIO.

HILARIVS PICTAVIENSIS.

Hilarius
Oppreſſæ veritatis Hilaritas,
Hilaratæ ſecuritas,
Quam vitam ſemel accepit in Gallia,
Galliæ non reddidit ſemel.
In errorum tenebris, ad meliorem lucem aſpirans,
Dũ Philoſophiã ſcrutaretur humanam, Diuinam inuenit;
Errore ſuo felix,
Quod pernicioſa quærens inueniſſet vtilia.
Nequitiam ſuam deteſtatus, vbi primum agnouit,
Eo citiùs virtutum iter abſoluere ſatagens,
Quo ſeriùs inchoauerat;
Monſtri loco cœpit haberi,
Seu quod ſine noxa iam viueret,
Seu quod ſine erroris ſuſpicione, doceret.
Quam vnam à Deo acceperat filiam, eidem deſpondens,
* Sibi maluit ablatam videre, quam ſponſo
Nunquam viſus hilarior,
Quam cùm Deum huiuſmodi nuptijs ſibi fecit affinem.
A Pictauienſibus cõtra errorũ Authores electus in Ducẽ.
Cum ab hoſtibus nec tolerari, nec vinci poſſet,
Relegatus in Phrygiam, nouum ſolem ab Oriente
In Occidentem duxit:
Stylo decertans, cum vltrà voce non poſset,

Quod

Quod hoſtes minarentur appetens, quod pollicerentur contemnens, Iis ipſis, qui timeri voluerant cœpit eſse timendus,

* Vt perditum Principem, æquè voce,
ac moribus ceſsaret arguere,
Magis indoluit quod rediret in Patriã, quã quod abijſset;
Pugnaſse ſe pro veritate non reputans,
Quod non occubuiſset in pugna.
Abſentiæ ſuæ damna rependens,
Laboribus ſuis beauerat Gallias, authoritate defenderat,
Niſi Cælo pretioſior extitiſser,
Quàm vt diutius linqui deberet in terris.

* ABram filiam hortatus, vt humano contempto connubio diuinum aſſumeret, cum quod optauerat impetraſſet & Deum rogauit, vt quam eidem deſponderat filiam, antequam noxa grauiori læderet Innocentiam, in Cœlum raperet. Nec vota refellit euentus. Filia enim dormientis in morem quieuit in Domino: Ipſe verò miraculis clarior eſſe mox cœpit.

* EPiſcopi enim Hæretrci, qui eius ſapientiæ, atq; virtuti pares eſſe non poſſent, metuentes, ne libertate qua perorabat apud Conſtantium Cæſarem eum ab Arianis auerteret, authores fuerunt eius ab exilio reuocandi, magis optantes eum Cæſari eripere, quàm Pictauienſibus reddere.

HILARIVS

Amorem Christi, Filiæ præfert.

VNica Virgo tibi, numeri quæ damna rependat,
Vnica felicem te facit esse Patrem.
Iam fuerat iungenda viro; cum sponsa Tonanti
Ducitur, affinem te facit illa Deo.
Coniugio veneranda nouo, iam debita Cælo
Astra petit, viduum deserit illa Patrem.
Quid mirer, si dona tibi Deus omnia credat,
Mirer, si socero non daret ista gener.

HILARII

Pro Religione Labores.

QVam bene diua tuo facundia sedit in ore.
Vel Deus est verbis visus egere tuis.
Si labat alma fides vario collisa Tyranno,
Quæ fidei fuerat causa, erat illa tui.
Siue Deum minuit, Patremque coarctat in vnum
Arius, est studijs obrutus ille tuis,
Cuncta potes, pendentque tuis ferme omnia votis:
Quartus an es, Trinum, qui facis esse Deum?

INFVLATA MISERICORDIA.

DONATVS ARETINVS.

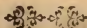
Donati ſi vitam diſcutias,
Deo natum credas eſſe non mundo.
Martyrum filius, vt martyr dedicatur à Patre.
Aequè martyrem dicas cum patris adeſſet ſupplicio,
Ac cum occumberet ſuo,
Sibi relictus,& Deo quem præceptorẽ haberet, & patrem
Ita mores perficere potuit ſuos.
Vt dignus videretur, qui etiam perficeret alienos.
Vndequaque mirandus,quod mortuis vocẽ daret,& vitã.
Cum vitrea vaſa connecteret.vitreos homines ſolidaret.*
tenebrarũ filijs luce diſplicẽs ſua eſt detruſus in tenebras
Nunquam illuſtrior quam cum aliena luce careret.
Tyranni tormenta non metuens quod amaret.
Maior viſus eſt, quod ea ſiccis exciperet oculis,
Quàm quod imbres ſiccis exciperet veſtibus.
Tandem Deo reddere cupiens quod ab eodẽ acceperat.
maluit capite carere, quàm fide.

* CVm enim Parentum ſupplicijs intereſſet puer, maximè doluit quod ijſdem ſuperſtes eſſe cogeretur.

* Fractum à Barbaris Calicem integrum reddidit Sacerdoti, mortuum reuocauit ad vitam, Pluuiam impetrauit in maxima ſiccitate, quam tamen cum totam excepiſſet in agro, ſiccis tamen ſemper veſtibus fuit.

DONATVS

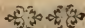
Suorum miseratus ærumnas,
Pluuiam impetrat.

HEu Pluuias implorat humus, millenaque pandit
Guttura, milleno gutture poscit aquas.
Ipse tuas terræ precibus coniungis, & vndis.
Cuncta madent solus sub Ioue siccus eras.
Astra natare putes fusumque liquescere cælum
Arua tenens sicca veste serenus eras.
Vel lacrymis satis vdus adhuc non excipis imbrem.
Vel tuus immensas ebibit ignis aquas?

DONATVS

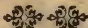
Sacerdotis lacrymas miseratus, Fractum
redintegrat calicem.

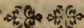
FRactus erat, partesque simul contritus in omnes,
Nec poterat mystis vtilis esse calix.
Frusta legis, miseri partesque cadaueris aptas.
Hæ coëunt; simul est qui fuit ante calix.
Fracta ligare potes, nullo qui frangeris ictu,
Scilicet integritas integra cuncta facit.

INNOCENTIA INFVLATA.

ALOYSIVS TOLOSANVS.

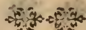

Aloysius è Rege natus ad Regnum
Nunquam se Regem credidit, nisi cum se subderet sibi,
Mundo iam vtilis, cùm vix erupisset in Mundum,
In captiui Parentis locum suffectus Puer
Carcerem suum eruditione multiplici Lyceum fecit.
Quò arctius tenebatur in terris,
eò liberius in Cœlum euolans,
Optimam mentem nec vinci, nec vinciri posse probauit.
Non ideò Innocentiam minuens, quod ætatem augeret
Sui Regnum Regno nobilius reputans suo.
Vt se omnium maximum faceret
Inter minimos omnium minimus haberi voluit, non esse.
Coactus Tolosanis præesse, quandoquidem
ad Imperium natus erat.
Nescias an se omnium seruum factum crederet,
An omnium Patrem,
Vt vitam produceret alienam, contrahens suam
Meritis addens, quod annis adimeret.
Virtutum iter cum alius inchoaret absoluit.

ALOYSII INNOCENTIA.

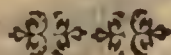
Innocentibus Salutaris.

PRodierat, primaſque puer captauerat auras,
Cum miſero facta eſt vltima prima dies.
Te vocat ægra parens, videat licet illa ſepultum,
E tumulo vitam, poſcit, habetque tuam.
Seruaras puero, tibi quos mors ſuſtulit annos,
Quid mirer fuerit ſi tibi vita breuis.

ALOYSII INNOCENTIA

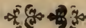
Nocenti vtilis.

OCcidit hoſtili ſuſpenſus ab Arbore miles.
Ille tuam moriens vſque requirit opem.
Promptus ades, funemque ſecas, ter vincula nectunt,
Ter ſenſere tuas vincula fracta manus.
Quæ tibi rapta fuit, Miſero iam reddita vita eſt,
Illum vis annos, viuere, credo, tuos.

TOLERANTIA INFVLATA.

CLEMENS ANCIRANVS.

Clemente Ancyrano
Nullum virtus defendit æquius, nullum exercuit durius
* A Sophia matre Sanctiori Philoſophiæ genitus,
non poterat tanta Conſtantia,
Nulla in ſe admittens peccata, omnia puniens
* Martyr videri potuit, antequam eſſet.
Nondum adoleſcens, iam tamen pauperum Pater,
Omnibus melior, omnibus præfici meruit;
Nunquam demiſſior cęteris, quam cũ eſſe potuiſſet elatior
Diocletiani furijs interceptus,
Octauum ſupra vigeſimum annum exegit in pœnis.
Agente Deo, vt quando erat in mundo ſeritas,
Quæ omnia infligeret mala.
Eſſet, & Charitas, quæ omnia toleraret,
Sæpe in fruſta conciſus, nunquam non integer.
Cum per nulla vulnera nimiũ ingens animus poſſet exire
Tandem ſuis redditus
Dum hoſtiam Deo, daret Dei hoſtia factus.
Gemina victima, ſacrificium, vna cum vita concluſit.

* SOphiam ſanctiſſimam fœminam matrem habuit Clemens quę cum prænoſceret, eum martyrem futurum, vel in faſcijs tanquam martyrem venerabatur.

* Mirum enim erat, quibus ſe pœnis affligeret, vt ſe grauioribus ſupplicijs dignum redderet.

CLEMENS

Inter Sacrificia occiditur.

DVm sacra sidereo faceres libamina Regi
Cæderis, & minio pingitur ara tuo
Victima eras longos nimium contusa per annos.
Non alio decuit te cecidisse loco.

CLEMENTIS

In suppliciorum diuturnitate
Tolerantia.

TE prope ter denos lictor vexauerat annos,
Fessus erat curis mundus vterque tuis,
Non tamen vlla tuos uidet inclementia luctus,
Aut potis est duros ore ciere sonos.
Indita quanta tibi clementia; nulla tyrannis
Nulla alijs superest; nam data tota tibi.

PROVIDENTIA INFVLATA.

MAXIMVS TAVRINENSIS.

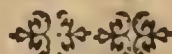

Maximus Taurinensis,
Capacissimi mensuram nominis factis exæquans.
Se etiam in minimis maximum fecit.
Magnitudine sua omnium oculis proditus.
Nunquam se maximum doluit,
Nisi cum omnium minimus esse non posset,
Ideo se maximum, negans, quod adhuc maiorem faceret
Dignam magnitudine sua sedem dignè potuit occupare.
Ingenij claritatem Eloquij nitore componens.
Vtrumque, innocentiæ candore perfecit.
Aequè in dicendo fugiens, ac in agendo peccata,
Vrbem suam Augustam, si non inuenisset effecerat.
Tandem cum Cœlitum vitam transtulisset in terras,
Dignus visus est qui transferretur in cœlum.
Beata Ciuitas, quæ talem habueris, beatior quę merueris,
Beatissima, quod semel amissum,
In Antonio Prouana recuperes.

* ELoquentissimus enim extitit, vt ex ijs, quæ scripsit constare potest. Cæterum cùm minus nota sint eiusdem præclara facinora, hinc est, vt Elogium penè ex ipso nomine deduxerimus.

MAXIMI
PROVIDENTIA.

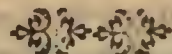
Maximum Taurinensibus impetrat Pręsulem Antonium Prouanam.

MAximus alter adest, similem dat maximus alter,
Authores produnt maxima dona suos.
Maxime, si pergis tales dare, Maximus ut sis
Vix poteris donis non minor esse tuis.

MAXIMI
ERGA TAVRINENSES

Prouidentia Singularis.

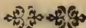

PAr tibi nomen habes, tantum capit omnia nomen,
Sed dare si pergas maxima, maior eris.
Alter erit, tu qualis eras quàm maximus es tu?
Ni dederas alios, Maxime, solus eras.

INFVLATA REMISSIO.

ANSELMVS CANTVARIENSIS.

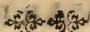

Anſelmum, Auguſtæ Prætoriæ cœlum dedit,
Cœlo Anglia reddidit.
A vitijs ætatem exorſus in virtute confecit,
Miſerandus,quod ita cęperit,mirandus,quod ita deſierit.
*Sæpè cum Patre vexatus, ſæpius ſecum
Aequè neſcius quid eligeret, ac quid optaret,
Tandem mores vna cum ſolo mutauit.
Eò velocius virtutis iter emenſus.
Quò ſe à meta nouerat remotiorem
E cœnobio vocatus ad infulas,
Neſcias an monachi partes acuratiùs impleuerit,
An Epiſcopi. (lactare.
Regis perfidiam vtiliter carpere malēs, quàm perniciosè
Pacem non amans, quæ cum æquitate pugnaret.
Minus fœlix eſſe maluit, quàm minùs fortis videri.
Iterum reuocatus, iterum pulſus,
Regis duritiem duritie mollijt ſua.
Immortalitatem, & ſtylo, & virtute promeritus,
Oppreſſam anguſtijs vitam cum meliore mutauit.

* OB crebra cum Patre iurgia diſciplinæ impatiens ſeceſſit in Gallias, vbi Chriſti militiæ nomen dedit.
Conſtantia enim Anſelmi factum eſt, vt Rex impius errorem agnoſcens malè cœpta damnaret.

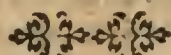
ANSELMI

Demiſſionem referentis Imago.

CErnite depreſſos arcana in pectora vultus,
Pectore nobilius nil videt ille ſuo.
His leuior fuerit quondam cum viſus in oris,
Quæ tunc intulerat damna, pudore luit.

DE EADEM IMAGINE.

PEctore fixa manus medio? ſe deſpicit ore.
Quod ſeruant pectus Lumina, dextra premit.
Ille ſuas cum ſeruet adhuc ſub pectore Gazas
Quàm bene cuſtodem fecimus eſſe manum,

INFVLATA PIETAS.

MAVRILIVS ANDEGAVENSIS.

Maurilij si Patrem spectes, aut Patriam
Vix credas nasci nobilius potuisse;
Si vitam speculeris, ac mortem,
Dubites an potuerit viuere sanctior; an obire securior.
Felix quod Ambrosium, ac Martinum audierit,
Felicior quod expresserit.
Profect' in Gallias, vt nouũ daret Gallijs Thaumaturgũ,
Eas, & prodigijs illustrauit, & meritis.
Cùm æq;ille omnibus,ac illi omnes subesse percuperent
Se vno gemente factus Antistes.
Auxit vna cum dignitate Prodigia.
Peccata detestatus vbi erant, metuens vbi non erant.
* Cùm in se certa punire nequiret, dubia punijt,
Sui nimium rigidus Censor,
Quod totam lenitatem suam seruaret alijs.
Ab exilio, quo se ipse mulctauerat, prodigio reuocatus
Cùm iam septennium mortuos reuocaret è tumulis,
Homo esse desijt, quod iam Deus esse cœpisset.

* PAtria Mediolanensis extitit,quæ Vrbs dicta est olim altera Roma; genere verò Patricius,& è prima nobilitate.

* DVm sacra Deo faceret,vocatus à fœmina,vt morientem puerum sacro chrismate initiaret, superum delicijs delibutus,seriùs adfuit,quàm vt fœminæ vota compleret;Iam enim obierat puer. Hac de causa fugit à suis, certus nunquam redire nisi Puerum sibi redderet Deus. Post septennium inuentus iterum rediens, puerum etiam reddidit vitæ.

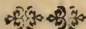
MAVRILII CVLPÆ

Quales.

TE mone: ægra Parens; moriens tibi puppulus adſtat,
At ſuperi ſenſus detinuere tuos.
Puppus obit, te noxa mouet; fugis exul ab vrbe,
Cum puero, requies eſt quoque rapta tibi.
Qualis erat tibi vita, Hominum quam imperuia noxis.
Si quoque cum ſuperis ſiſtere culpa fuit.

MAVRILII

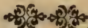
In Puerum mortuum charitas ſingularis.

PVppus obit, nec noxa tua eſt; facis ipſe, fugamque
Arripis; Exul & es legibus ipſe tuis.
Te reuocant ſuperi; tibi ſed ni ſtamina reddant,
Quæ fuerant Puero fracta, redire negas,
Iam cinis eſt, ſeptemque puer iacet obrutus annos,
Vita tamen puero te redeunte redit.
Si tibi ſic ſuperi placeant, refugumque reducant,
Vt redeant alij, ſæpe fugandus eris.

POENITENTIA INFVLATA.

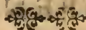
FVLGENTIVS RVSPENSIS.

Fulgentium
Nescias an ex fulgure, an ex fulgore deducas.
Fulgoribus suis bonos attrahens, malos exterrens,
Fulgere cum nunquam desierit,
Sæpe non desijt fulgurare.
In Africa natus nouum ex Africa monstrum eduxit,
Hominem videlicet.
In quo nihil humanum aspiceres, nihil ferum.
In Christi domo malens inquilinus esse,
Quàm in sua dominus,
Inter monacos, ac inter Episcopos docuit,
Omnia virtutem agere.
Omnia posse etiam tolerare.
In Sardiniam relegatus,
Quod gemini solis ardores Africa pati non posset,
Cum se antequam pelleretur exulem crederet.
Mutauit exilium, Patriam non amisit.
Ruspensibus redditus,
Vt omnes sibi similes faceret se nulli dissimilem fingens
Immortalitatem, & sibi acquisiuit, & suis.

FVLGENTIVS
IN EXILIO.

Fulgur es, horret adhuc tua nempe tonitrua miles
Barbarus, es fulgor, quem quoque cæcus amet.
Cur tamen externas iam te vomit Africa in oras?
Non potuit Soles Africa ferre duos.

FVLGENTII
IN EXILIO
Pœnitentia.

Vix te ferre potes, nequijt quem ferre Tyrannus
Te premit ille odijs, te premis ipse flagris.
Quæ tibi non faciant alijs facis ipse, tuique,
Vt dominus possis esse, Tyrannus eris.

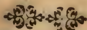
FIDES INFVLATA.

APOLLINARIS.

Apollinaris
Ita ſub Petro Præceptore profecit,
Vt alterum pene crederes Petrum.
Vmbra igitur Petri cum eſset,
Quidni omnia pelleret mala?
Cæcorum aperiens oculos,
Cum tamen videri minimùm vellet
Veritatis lucem, & oculis inſtillauit, & animis,
Senes bene mori docens, pueros optimè viuere,
Cum meſsem ſuam Rauenna non caperet,
Sæpe pulſatus, & pulſus ignem calcare non horruit,
Eam expertus in igne Clementiam,
Quam omnes experirentur in ipſo.
In Etruriam à muto vocatus
Et linguam dedit, & reddidit mentem.
Nunquàm facundior,
Quam cum mutos faceret vel tacendo facundos.
Prodigijs proditus ſuis cum ſe nulli curaret prodere,
Mortuos excitans, vt bene doceret viuere,
Nullo victus ſupplicio, quod omnia ſperneret
Acquè ſe fortem exhibuit, ac Nero ferum.
Mari commiſſus
Vt in omni elemento ſuum robur imprimeret,
Acerbius iactatus in terris, quàm fuiſſet in mari,
Lictores quos fatigauerat in Italia,
Sanguine ſuo ſatiauit in Thracia.

APOL-

APOLLINARIS FIDES MORTVOS EXCITAT.

DElitet exanimis gelida conclusus in vrna;
Iam cinis est, flammas sed dabit iste cinis.
Ipse vocas, primumque iubes remeare sub axem,
Exciens ad voces prosilit inde tuas.
Quid mirer repetant accita cadauera vitam,
Hoc ego plus mirer, te quoque posse mori.

APOLLINARIS FIDES OMNIBVS SALVTARIS.

SI loqueris, das cæco oculos, ægroque salutem,
Quanta tamen pateris, dum quoque tanta facis,
Cuncta potes tolerare, potes quoque tollere, sed te
Tollere vulgus amat, nec tolerare potest.
Plura potes tolerare tamen, quàm tollere, vulgi
Nempe odium toleras, tollere & vsque nequis.

FINIS.